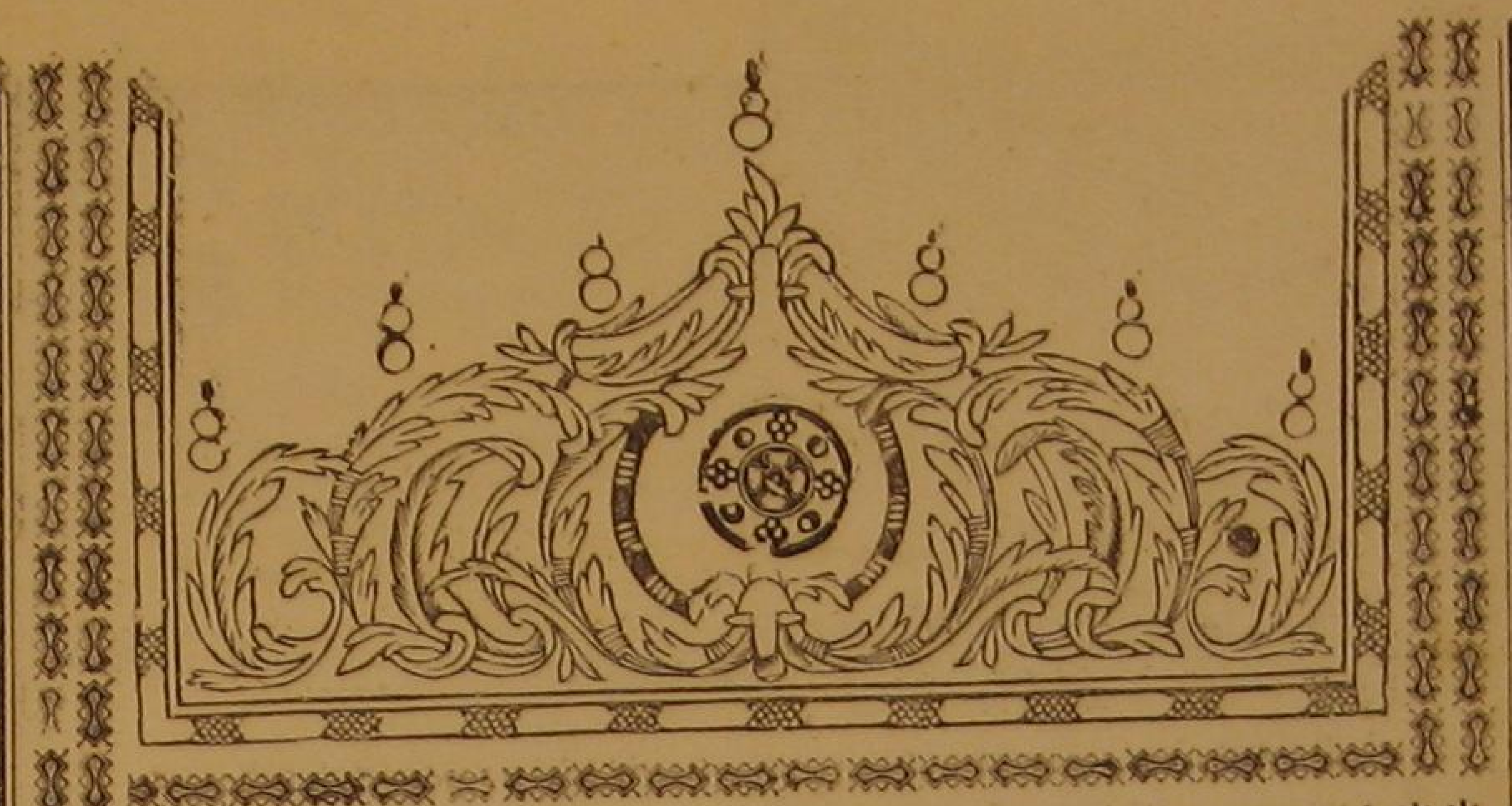

ÖPRÜLÜ K
390
Asım B

٤٩٠

) فهرست سفینة الشعرا (لسلیمان قدیم المتوفی سنة ١٢٦٢

****

* ⁑ سفينة الشعرا ⁑ *

* ⁑ (بيت) ⁑ *

*افتتاح سخن آن به كه كند اهل كمال ⁑ بثنای ملك الملك خدای متعال *

سپاس ستایش اخلاص آرایش بی آلایش اول خالق خارق اختراع بدیع الابداع عزت اسمائه حضرتلرینه حقیق وشایاندر كه نوع انسانی تعلیم و بیان وهزاردستان زبانی آشیان دهانده لغات متنوعه ایله ترنمساز * و بیدغای ناطقه یی اغصان شجرهٔ عیان اوزره السنهٔ مختلفه ده نغمه پرداز ایلدی *

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* ای خدایی كه بركمال تویی ⁑ مالك الملك ذوالجلال تویی *

* كارخودرا كذاشتم برتو ⁑ كه معینم بكل حال تویی *

وصلوة وتحیات اول رفرف سوارعالم علیین * محرم قرب و یقین وماینطق عن الهوی مدیحه سیله ستایش كردهٔ حضرت رب العالمین * جناب رسول صادق القول بدیع النبیین * فخر الاولین والاخرین محمد الامین * علیه الصلوة والسلام ملاء السموات والارضین * افندیمز حضرتلرینه اولسونكه * مظهر سر لولاك * وباعث ایجاد انس وجن وملائك وافلاكدر *

* ⁑ (نظم) ⁑ *

احمد ومحمود نام * امیٔ صاحب كلام ⁑ منشق ماه تمام * قطب امم مصطفی

طائر عرش آستان * واسطهٔ كن فكان ⁑ خسرو اقلیم جان * پادشه انبیا

ودرود نامعدود * وسرود بیحدود * آل رسول شاهد ومشهود * واهل سودك اوزرینه اولسونكه هر بری متحیر ماندكان دیجور حیرته نجم هدایت ورهبر طریق مستقیم سعادتدر *

* ⁑ (فهم النجوم الزاهرات من اقتدیهم اهتدیهم) ⁑ *

بعد ذا بو نسخهٔ مقبوله یی سنه ثمان وتسعین وتسعمأه تاریخنده ترتیب ومنتظم رشتهٔ تهذیب ایدن شاعر معجز بیان دوریش دولتشاه بن علاء الدوله الشهیر بجنتشاه الفارسی علیهما الرحمه نك ماننده خزینهٔ جواهر * ودفینهٔ پرزواهر * اشبو تذكره سی لوحهٔ طلسم نكاشتهٔ قلم عجمی اولمغین هر كس اول درارئ كرانمایه دن حصه مند اولمه میوب اكثر كالای رعنای پرقیمت وبهاسی مختوم ومكتوم قالمشیدی *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* پس از حمد خدای مستعان نعت پیغمبر *

* شود واجب دعای پادشاه معدلتكستر *

حامل لوای عالمهای حبیب خدا و متشبث دامن خرقهٔ رسول كبریا ملاذ الوری ملجاء الخافقین خادم الحرمین الشریفین السلطان ابن السلطان السلطان الغازی محمود خان ثانی خلد الله خلافته الی یوم الدین افندیمز حضرتلرینك زمان عدالت نشان شاهانه لرنده اصحاب معارف وسخنور * وارباب فضائل وهنرپرور * علی قدر مراتبهم تقریب حوالهٔ بندركاه مأمول وخیط الشعاع نكاه ذره پرورلریله مشمول اوله رق كل كریبان چاك دست خزان روزكار نسیم تا كه ظهور بهار فیضبار اعتبار ایله عنبر افشان هزار طرح ریاض امتیاز واشمام روایح مقبولیتله پذیرفتهٔ اهتزاز اولدیغنك شمیمه سیله معطر دماغ اولان ارباب كمالك سمند همتلری سمت تألیفه عطف لجام وطالب تحصیل علم اولنلره دخی تازیانهٔ شوق وغرام اولمقدن ناشی تیمنا وتفألا بو عبد مستدیم كبضاعه * سلیمان فهیم * اذا لم یدرك كله لا یترك كله مؤداسی مع العجز والحیرة ترجمه سنه شروع وتذكرهٔ مزبوره ده مسطور وسلاطینه دائر وقایع اطنابدن احترازا طی ومرفوع قیلنه رق سخن سنجان زمان * واصحاب نزاكت وعرفانه مطالعه سی مهیج شوق ومؤدیٔ ذوق اولوراميده سيله خاصهٔ شعرایه

متدائر احوال وحكايات ولطائف ومضحكات تمامها درج وتسطير
ونفحات الانس وتذكرهٔ عليشير نوايى وتذكرهٔ سام مرزا ومجموعهٔ شهروكاى
ومحاضرات وسائر معتبراتدن دخى محله مناسب مطالعه سيله بهره ياب اولديغم
وارباب وقوفدن زيور كوش عاجزانهم اولان نوادر عجيبه ولطائف غريبه
ضم والحاق و درت طبقه و برذيل اوزرينه ترتيب وانساق ايله حامئ اقليم كمال
ومعرفت * وواقف رموز ظاهر وحقيقت * داور كشور رحم وهمت *
مثبت ساز مهام دولت مدار انتظام ملك وملت * اعنى به جناب محمد سعيد
حالت افندى دام دولته وبقاه حضرتلرينك اسم ساميلرينه زبان فارسيدن
لسان آسان تركى يه نقل وتحويل وامتعهٔ متنوعهٔ معارفله لبالب تحميل
* وسفينة الشعرا نام نامىسيله تزيين وتبجيل * وباشرطهٔ توفيق ملك الجليل
* ساحل ختامه تسبيل قيلندى *

* * (نظم) * * *

* نو عروس فكرتم شد جلوه كر * در لباس ماتمى اى پر هنر *
* كرچه تركى است اين رشك بتان * مدح اوشايد بتركى در زبان *

* قصيده *

* سپاس بيقياس احسان بى پايان مولايه *
* ايرشدى ساحل اتمامه بو فلك هنرورايه *
* زهى برنو عروس زيور كنج هنر در بو *
* ويروب مشاطهٔ كلك بلاغت زيب و پيرايه *
* بو بر خمخانهٔ صهباى نظم شاعراندركيم *
* ويرر كيفيت معناسى نشئهٔ طبع دانايه *
* هزاران ورد نظميله كلستان سخندر بو *
* اكر بوستان سعدى يه سزا اولورسه همسايه *
* بو برسلك هنركيم منتظم در معانيله *
* فروغ نظمى رشك آور اولور عقد ثريايه *
* اولور مقبول ارباب سخن بو نسخهٔ زيبا *
* نكاه التفات ايلرسه اول ذات همايايه *

* مدار انتظام ملك وملت ناظر دولت *
* عطارد منزلت حالت افندى آسمان پايه *
* فلاطونى ايدر دم بسته سر رشتهٔ تدبيرى *
* ايدر تعليم حكمت رأى پاكى ابن مبنايه *
* هزاران مردكان فقرى بر دمده ايدر احيا *
* دم لطفى مماثل فيض انفاس مسيحايه *
* تماشا ايليوب نيسان ابر فيض الطافن *
* آچار تا قعر دريادن صدف احسانه آيه *
كل صدبرك اولور پيدا سراسر خار خشكندن *
* نسيم حسن خلقى كروزان ايلرسه صحرايه *
* كورىدى كلشن آثار طبعن چشم نركسى *
* كل روى سپيد ايلردى نثر باغ انشايه *
* فروغ خوشهٔ پروين شعرى وصفى برجبس *
* يازوب زرين قلمله كوندرر تا انجم شعرايه *
* هنرپرور سخنور داور ملك معارفدر *
* مسلمدر ديار معرفت اول ذات والايه *
* خداوندا اكر يا عفو كه مغرور اولوب بنده *
* جسارت ايلدم بو تحفهٔ ناچيزى اهدايه *
* غريق لجهٔ احسانك اولدى خاص وعام جمله *
* اولوب جارى دمادم جوى جودك پست وبالايه *
* نه حدك ايلمك ايفا فهميا وصف اوصافن *
* دعايه باشله ال آچ دركه فياض مولايه *
* جهانده عرض كالاى هنر ولدقجه اول ذاته *
* ويره بارى تعالى عمر سرمد عز بى غايه *
جناب والاى عاجزنوازى ولى النعميلرندن اميد واثق وتمناى صادق عاجزانهم
اولدر كه بونو عروس زيبا يعنى ترجمهٔ تذكرهٔ شعرانك هفوات وزلاتندن
صرف انظار وعفوو صفحه سزاوار بيورملرله مظهر نظر حافظ وستار اولهلر

* مقدمهٔ بیان اوصاف اشعار *

اتفاق آرای نکته سنجان صاحب طبیعت ایله کلام موزون وسلیس وسخن پرمضمون ونفیس کوکله نشاط موفور وذهنه کشایش وانبساط مکشور وردیکی تسلیم کردهٔ ارباب درایت وشعوردر وبو بابده معرفتمآبده شعرای عرب والادك فصاحت وبلاغتلری وبتخصیص علم بدیع وشعرده کمال مهارتلری حسبیله وجهامن الوجوه السنهٔ سائره یه تفوق ورفعتلری ایراث شبهه دن بریٔ الجهتدر وشعرای عجم دخی قاعدهٔ حکم فائدهٔ شعر مبین السحری قبل الاسلام وبعد الاسلام کشیدهٔ سلك اللآل انتظام اولان اشعار معجز شعاری عربدن اخذوایثار ایلدکلری بالنقل اولی الابصاره جای استتار دکلدر حتی علمای متقدمین ومتأخرین رحمة الله علیهم اجمعین حضراتی همزبان اتحاد اولمشلردرکه شعری ابتدا حضرت آدم علیه السلام سویلمشلردر بوسببله که قابل هابلی قتل ایلدکده اتش افتراق اولادوفتنهٔ دنیای دنائت بنیاد شراره پاش غموم وموجب هجوم هموم اولوب بوعجوز داماد کش دنیایی مذمت واوغلی مرثیه ومدحت ضمننده مبارك لسان

* معجز بیانلرندن بووجهله صادر اولمشدر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* تغیرت البلاد ومن علیها ⁑ فوجه الارض مغبر قبیح *
* تغیر کل ذی لون وطعم ⁑ وقل بشاشة الوجه الملیح *

وبو خصوصی تأییداً ایچون شیخ علی مسکویه اداب العرب والفرس نام کتابنده نقل ایدرکه اهل شامدن برکیمسه کوفه جامعنده علی ابن ابی طالبدن سؤال ایتمشکه یا امیر المؤمنین بو عالمده ابتدا شعری سویلیان کیمدر امیر المؤمنین حضرتلری ابتدا حضرت آدمدر وشو ابیاتی بیورمشلردر دیو جواب ویردکلرینی کتاب مزبوردن نقلا صاحب تذکرهٔ دولتشاه تأییدا للاتحاد خامه کذار ایرادلری اولمشدر انجق ابیات مذکوره عربی اللسان اولوب اول زمان فیضنشانده ایسه هنوز لسان عربك عدم تداولی درکار وبوصورتده نظم مرقومك ایرادی اثبات مدعای مابه الغرضه فی نفس الامر منافی ایدوکی آشکار ایسه ده بعض مورخین ابیات مرقومه لسان سریانیدن

لسان عربه ترجمه اولنمشدر جواب مشوش نصابیله تحریك یراعهٔ اتعاب اولمشلردر امابو بابده کلام صواب اشبو ذکر اولنان جواب اولمیوب بلکه بومقوله خارقهٔ عقل وفکرت سوز سراپردهٔ قرب حقه محرم اولان اجلهٔ عظامدن حسب المراتب ظهور وبروز ایده کلمشدر حضرت آدم علیه السلام ایسه بر نبی ذیشان وبرپیغمبر جلالتعنوان اولمغین قوت قدسیهٔ باهر البرهانلریله اول باول زبان معجز آثارلرندن لسان عرب اوزره ابیات شریفهٔ مزبوره نك بلاغت نثار زیبایش شعاری شان نبوتلرندن بعید اولمامق احتمالی مقرر وبو قولی آیت کریمهٔ وعلم آدم الاسماء کلها ده تأیید اولدیغی معلوم اصحاب کیاست پروردر پس علی ابن ابی طالب حضرتلرینك نیچه اشعاری مضبوط ومشهوردر بنا علیه بعضا جزوی عرب واولدفعه عجم شعراسنك مسلم ومعتارفلرندن بحسب الطاقه تذکره وکتبده صورت تحققله بولنه بیلدیکی قدر قلمه المغله مطالعه ایدنلر مشارالیهمی رحمت ایله یاد ایتمکه باعث اولور امنیه سیله درج وجمعه شروع اولندی الله ولی التوفیق وهو نعم الرفیق

* ⁂ (ذکر شعرای عرب) ⁂ *

* ذکر امام الشعرا لبید بن اسود *

فن شعرده فصاحت ورجحانی جمله شعرای متقدمین ومتأخرین مقر ومعترفلردر بعث حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمدن مقدم شعرا حصر ادعا ایله کشیدهٔ رشتهٔ نظم وانشا ایلدکلری شعرلرینی بیت مکرمه قپوسنه آویزیدوب جمله ارباب بلاغت وفصاحت آمیزك امتحان وانتخابیله تمییز ومسلملری اولان شعرك معلق قالمسی تجویز اولنوردی شاعر فاضل لبید

* مرحومك قبل البعث معلق ومسلم قصیده سی که *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* الا کل شیٔ ما خلا الله باطل ⁑ وکل نعیم لا محالة زائل *

بعده جانب سنی الجوانب حضرت رسالتمآبدن دخی تحسین وقبر وسورهٔ اقرأ نزولنده سورهٔ مبارکه تحریر وقصیدهٔ مذکوره مقابلنده تعلیق اولنمسی امر دلپذیر بیورلدی سورهٔ مبارکه ابید هدایت رسیدك منظور عین حقیقت کزیدی اولیجق اول امرده بو کلام مخلوق اولمیوب کلام خالق ایدوکنی

اقرار ودر عقب اسلامله شرفدار اولدی بعضا كفار هجولرينه جواب ومقابله يه رخصت حضرت فخر الانبياء صادر اولوردی بعضا امرء القيسی هجو ايلمشدر ديوانی ويدر تاريخ تقويم مومی اليهك وفاتی قرق برسنه سی تحرير ايدر *

* ⁂ (ذكر زبدة الفصحا فرزدق) ⁂ *

فضلای عرب وكبار تابعيندن اولوب ديوان اشعاری حجاز وعراق عربده مكرم ومشهور وخاندان نبوتك مداحلغيله معروف ومذكوردر نقل اولنور كه امويه دن هشام بن عبد الملك حكومتی حالنده حجه كتمش واول سنه امام زين العابدين حضرتلری دخی حج شريفده بولنمش بركون مكۀ مكرمه ده حرم شريفده مايكبسيدخی موجود ايكن حجاجك كمال ازدحامندن هشام حجر اسعدی استلامه يول بوله مامش برمقدار تنهالغنه انتظارا بركوشده آرام اوزره اولمش بو هنكامده زين العابدين حضرتلری استلام ايچون حجر اسعد طرفنه توجه ايتدكده درعقب حجاج شق اولوب امام حضرتلرينه يول ويرمك وكمال تعظيم ورعايت وتكريم ايتمك حاللرينی هشامك اتباعلری كوردكلرنده بو كيمدر كه زوارك بوكا ايتدكلری توقيری سيز امير المؤمنينه ايتمورلر ديديلر هشام بلمم كيم اولهجق ديديكی آنده فرزدق حاضر بولنغله بالبداهه برقصيدۀ غرا انشا ايلمشدر كه مطلعی بو ابياتدر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* هذا الذی تعرف البطحاء وطئته ⁑ والبيت يعرفه والحل والحرم *
* هذا ابن فاطمة ان كنت جاهله ⁑ وجده انبياء الله قد ختم *
* فليس قولك من هذا بضائره ⁑ العرب تعرف من انكرت والعجم *

حاضر بولنان مؤمنين آفرين ايتمكله هشام متغير اولوب فرزدق فاضلی حبس ايلمشدر تا هشامك وفاتنه قدر محبوس قالوب صكره اطلاق اولنديغی مرويدر *

* ⁂ (لطيفه) ⁂ *

فرزدق مومی اليه سحبان عجم اولان خاقانی ايله برمجلسده ادارۀ اقداح مشاعره ومطارحه يه مشغول ايكن مجلسلرينه بيلمدكاری برحريف دخول ايلدكده حريفی اسنۀ الیوزندن بومجلس شعرادر بوفنه آشنا اولان

بورايه دخول وبزمله مصاحبت ايدر ديدكلرنده حريف ظريف دخی بنده بوفنده برمقدار مهارتم وارد ربديهی شعر سويليك بنده جوابنی ويرهيم ديدكده خاقانی بومصرعی سويلر (ع) نامن باشم سخن باحمق نكنم * درعقب فرزدق دخی بو مصرعی سويلر (ع) جلاب سخن باب خندق نكنم * حريف ظريف كوش ايدوب فی الحال بو بيتله جواب ويرر *

* ⁂ (بيت) ⁂ *

نامردم اكر كون زن خاقانی ⁑ مانند كس زن فرزدق نكنم

* فرزدق مذكورك وفاتی يوز اون سنه سی اولديغی تاريخ تقويمده مسطوردر *

* ⁂ (ذكر ملك الشعرا دعبل بن علی الخزاعی) ⁂ *

ارباب فضل وبلاغتك ممتازی واصحاب شعر وفصاحتك سرافرازی اولوب ديوانی مشهور وقصائدی مذكوردر خواجه حمد الله مستوفی قزوينی تاريخنده اشعارينی تذكار وايراد ايلمشدر هارون الرشيد زماننده عربدن بغداده عزيمت ونزد خليفه ده قرين احترام ورغبت اولمشدر نقل اولنور كه امام علی بن موسی الرضا حضرتلری طرف خراسانه توجهلرنده شيخ محمد اسلم طوسی محفل امامده انيس واسحق ابن راهويۀ حنظلی دوه‌نك يولارينی مسبس ايدی بوسفرده دعبل دخی هم جليس بولنمغله وقتا من الاوقات امام حضرتلرينه بعض نوادر امثال واشعار بی همال ايله تسليت بخش دل پرملال اولورلردی بركيجه نيرين آسمان آل بيت پيغمبری يعنی عزيزين خاندان شرافت پروری مرثيه سنی پيشكاه امامده اوقوركن موسی كاظم حضرتلرينه معطوف اولان اشبو *

* فقبر ببغداد لنفس زكية ⁑ تضمنها الرحمن للغرفات *

بيتی كلدكده امام حضرتلری بربيت دخی بن سويليم كه قصيده كه الحاق ايله تكميل اولسون ديوب بالبداهه بو بيتی انشا بيورديلر *

* ⁂ (بيت) ⁂ *

* وقبر بطوس ياليها من مصيبة ⁑ توقد الاحشاء منه الحرقات *

كوش ايلدكده دعبل يا امام بو بيت بر موحش بيت وبو قبر كيمك قبريدر ديدكده حضرت امام بنم قبرمدر وبقينده طوسده اجداد عظامم شيعه لرينه

زیارتگاه اوله جقدر دیو بیوردیلر حاضرون فریاد وزاروغریو بیشماره آغاز ایلدیلردعبل مذکورك وفاتی تاریخ تقویم قولی اوز ره ایکیوزقرق التی سنه سیدر

* ⁂ (ذکر افصح الشعرا ابن الرومی) ⁂ *

اسمی علی بن جریج اولوب ادیب ترك ایله ملقب ایمش مولدی بغدادد یلور بعضیلر شام اولوب حمصده توطن ایتمش دیرلر دیوان اشعاری دیار عربده مشهور ومتداول واکثر اشعاری دقیق ومخیل ومشکل اولمغله شیخ ابوعلی سینا مذکور ابن الرومینك کمال معتقدی اولدیغندن بومشکل * مشکل اشعارینی شرح ایلدیکی مرویدر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* اذاما اکلنا بقلة وکسیرة ⁂ ونمنا عراة فوق جص مرشش *
* تمنا امیرالمؤمنین مکاننا ⁂ بتلك القلایا والفرش المنقش *

* ⁂ (ذکر سلطان الافاضل متنبی) ⁂ *

اسمی احمد بن الحسین کنیه سی ابوالحسن فضل وبلاغتی وصف وتصوردن مستغنی براستاد کثیر الفن اولمغله رشید وطواط علیه الرحمه اقتباس ومصادف ومتانتده جمله شعرای اسلامیه متنبینك عیال دیدیمش دیوان اشعاری عرب وعجمده مقبول ومتداول ومعتبر جمله افاضلدر سیف الدین حمدانك وقتنده اولوب اکثر آل حمدانك مدحنده نیجه قصائد انشا واکرام وفیره لر یله آزاده غم دنیا اولمشدر روایت اولنور که ابوالمظفر بن یاقوت خروج ایتمزدن مقدم اصفهان حاکمی ایمش مرحوم متنبی مرقومك مدحنده برقصیده سویلمش دنائتی حسبیله لایق اوزره اکرام ایتمامش برکون ابوالمظفر مستغرق زیب وزیور وزرین اسکوف معتبر ایله اصفهان جامعندن چیقارکن هجو یوزندن بالبداهه بوقطعه یی کشیده سلك نظم ایدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* لایشرف ارذل بان یکتسی ⁂ من الغنی تاجا ردیباجا *
* وهل یجی هدهد من نتنه ⁂ بلبسه الدیباج والتاجا *

تاریخ تقویم قولی اوزره اوچیوز اللی درت سنه سی عالم بقایه رحلت ایلمشدر

* ⁂ (ذکر استاد ابوالعلاء المعری) ⁂ *

شام توابعندن حمص جوارندن معره نام بلده دن رشدورویتی وعلم شعر ومعانی وبیانده مهارتی حسبیله تألیف وتصنیفی وباخصوص دیوان اشعاری دیار عربده زیاده مشهور وامیرالمؤمنین قائم بامرالله العباسینك مکرم ومسروری ایدی خاندان عباسیه یه اولان قصائدی مقبول ومرغوب ارباب درایتدر شمولدر نقل اولنور که اکابر فضلا واعیان شعرادن ابوسعید رستمی ابوالعلانك شاکردی اولوب ابوالعلایه آخر حالنده علت عماپرده کش مشاهده روشنا اولمغین بعضا مدح خلیفه ده قصائد انشا ایتدکجه ابوسعید رستمی یدرك خلیفه حضورینه احضاره رهنما اولوردی اول زمان عملداران عملی اکك ممنوع ومشؤم اولدیغنه بناء علم طوغریجه کیرمك ایچون دارالخلافه ده بربیوك قپو اولمغین ابوسعید رستمی استادی ابوالعلایی اول قپودن ادخال ایدرکن خواجه باشنی الدقپو یه طوقماسون دیمکله اعتمادا انحناسی خلیفه ارکان دولتك منظوری اولیجق خنده ایتلریله ابوالعلا فهم ایدوب بالبداهه * بوقطعه یی دیمشدر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* ابو العلا یا ابن سلیمانا ⁂ عماك قداولاك احسانا *
* انك او ابصرت هذا الوری ⁂ لم یر انسانك انسانا *

تاریخ تقویمه ومی الیهك وفاتی درتیوز قرق طقوز سنه سی اولمق اوزره * تحریر ایدر *

* ⁂ (ذکر مفخر الفضلا حریری) ⁂ *

اسمی حسن یاخود کنیه سی ابومنصور وابومحمد واصلی بصره وی اولوب بغداده توطن ایتمشدر انواع علوم وفنونله مشهور آفاق وعلم نحوده ومعانی وبدیعده تصنیفاتی وشعر وانشاسی رغبتکرده ارباب اتفاق وبتخصیص مقامات نام کتابی فضل وبلاغتنه شاهد حق سیاقدر * حکایت اولنور که فاضل مذکور داء الثعلبه مبتلا اولوب صقالنی یولمغه مجبور یدن اولاد واقرباسی منع ایدرلردی نهایت دستنه خریطه بند ایلدیلر وقتا که کتاب مقاماتی تصنیف وتتمیم ومقتدر خلیفه یه تقدیم ایلدکده رهین تحسین عظیم اولوب

كندويه كمال نوازش وتكريم جهتندن اكر بر ولايت حكومتى استرسك توجيه ايده لم مغتنم اولورسك ديدكلرنده حريرى ياامير المؤمنين بكا صقالم حكومتنى ويركه تا او علارم صقالمه حاكم اولديغمى بيلوب دست حكمنمه تسليم ايده لر ديو لطيفه كوو خليفه خنده ناك اوله رق زياده اكرام وتلطيف واحترام ايلمشدر

* بو قطعه دخى مرقومكدر *

* ⁂ (قطعه) ⁂ *

* قنعت من الدنيا بقوت وشمله ⁂ وشربة ماء كوزها متكسر *

* فقل لبنى الدنيا غروا من اردتم ⁂ وولوا وخلوا ومن بعد انظروا *

مومى اليهك ارتحالى تاريخ تقويم بشيوز اون التى سنه سى اولمق اوزره تحرير ايدر

* ⁂ (ذكر ممدوح الشعرا ابو الفتح البستى) ⁂ *

سلطان محمود سبكتكين وقتنده اولمغله عصرينك فضلا ومتفطن بلغاسندن اولوب عربى وفارسى لسانلرنده اولان مجموع اشعارى متين و تصوف وزهديانه دائر آثارى مرغوب ورنكين اولمغين اكابر عرب حسن اعتقاد وشعراى عجم آثار بى قيدايله جريده لرين زيور آباد ايدرلردى حتى كشيدهٔ سلك انشارى اولان سكسان بيت بر قصيده سيكه مطلع سحر بنيادى بودر

* ⁂ (بيت) ⁂ *

* زيادة المرء فى دنياه نقصان * وربحه غير محض الخير خسران *

زبدة الشعرا بدر الدين جاجرمى قصيدهٔ مزبوره يى تماما لسان فارسى يه ترجمه ايلمش وملك الفضلا عماد زوزنى مرحوم ابو الفتحك تاريخ انتقالنى سويلمشدر

* ⁂ (تاريخ) ⁂ *

* شيخ عالى قدر مجد الدين ابو الفتح انكه بود *

* مقتداى اهل فضل وسرور اهل كلام *

* چارصد باسى چواز تاريخ احمد در كذشت *

* در مه شوال رحلت كرد نا دار السلام *

* تاريخ تقويم دخى مومى اليهك وفاتى درت يوز اوتوز سنه سى تحرير ايدر *

* ⁂ (ذكر استاد معين الدين ابو نصر احمد بن عبد الرزاق طنطرانى) ⁂ *

شمس الكفاه خواجه نظام الملك وقتنده فحول علما واعاظم فصحادن اولوب

بغداد بهشت آباد شهرنده نظاميه مدرسه سنده مدرس بى همتا ايدى هرچند شعرينه نسبتله نثرنده شعرلاشىٔ مشابه سنده ايكن انشا ايلديكى اشعارى صنايع وبدايعده يكتا اولديغى خواجه نظام الملك مدحنده متجانس ذو قافيتين سويلديكى قصيدهٔ طنطرانيه سندن هويدادر كه مطلعى بودر *

* ⁂ (بيت) ⁂ *

ياخلى البال قد بلبلت بالبلبال بال ⁂ بالنوى زلزلتنى والعقل فى الزلزال زال

* احوال اشعار فرس *

بو عالم پر الم طرف انقلابى و وقت طوفان حوادثك ظهور واستعلايله السنه ولغاتك تبدل وانتهابى ملحوظ ارباب كياست اكنسا بدر الحالة هذه لسان عرب بعده لسان عجم ابلغ السنهٔ سائره عداو لنمغله اولا اشعار لسان عربدن ظهور ايلديكى مقدمه ده كشيدهٔ سلك سطور قيلنمشيدى قبل الاسلام زبان فارسيله شعر سويلنمديكى متواتردر و شايد سويلندى ايسه ده موزون دوشه رك بر مصرع ياخود يالكز بر بيت سويلنمشدر ديو بعضا مرويدر كه بهرام كورك دلارام چنكى نام بر جاريهٔ معشوقه سى وار ايدى طبيعتى موزون وظريفه اولمغله بهرام هرنه كلام سويلسه اكا مناسب مفرح جواب سويلمك وبهرام دخى سير وشكاره كتدكجه انى برابر كتورمك عادتى اولديغندن بركون شكاركاهده جاريهٔ مزبوره يانندده ايكن ناكاه بيشه زاردن قضاى اتفاق بر ارسلان ظهور ايدوب بهرام فى الحال ارسلانك قولاقلرندن طوتوب ضبط ايتمكله تفاخر يوزندن بو مصرعى سويلمش (ع) منم آن پيل دمان ومنم آن شير يله جاريه دخى در عقب بو مصرعله جواب ويرمش (ع) نام بهرام ترا و پدرت بوجبله بهرام بو كلامك طرزندن ومقفا اولديغندن محظوظ اولوب حكماسنه عرض وانها ونوعا قانون شعرى انشا ايلمشدر بو تقديرجه دخى بر بيتدن زياده رباعى وغزل وسائر سويلنمش دكلدر ديو متفق عليهدر بعد الاسلام دخى بر مدت ملك اكاسره وعجم ايادى عربه كرفتار ودين وشريعت اظهاريله رسم عجميه عدم اعتبار وبلكه وقت وحاله كوره شعرك منعى جايكير وقرار اولمشدر امويه وعباسيه زمانلرنده اكثر ممالك ايرانده حكام عربدن اولمغله انشا واشعار امثلهٔ عربى لسانيله تذكار اولنوردى خلفاى راشدين زمانندن

تا سلطان محمود غزنوی وقتنه دك قانون ودفاتر واوامر ومناشیر درگاه سلاطینده‌ن عربی تحریر وتسیار وفارسی یازلمق عیب وعار ایدی صکره الب ارسلان سلجوقینك وزیری عمید الملك ابو نصر کندری زماننده قلیل البضاعه اولمق حسبیله بو قاعده‌یی لغو ایدوب قانون واحکام ودفاتر جمله زبان فارسیله یازلمغه باشلدی حکایت اولنور که خلفای عباسیه زماننده خراسان حاکمی عبد الله بن طاهر نیشابورده ایکن برکون برحریف برکتاب کتوروب تحفه اراه‌رق عرض ایلدکده حاکم مذکور بو کتاب نه‌صل کتابدر دیو سؤال ایلدی حریف وامق عذرا حکایه‌سیدر که نوشروان نامنه جمع اولنمشدر دیو جوابنده حاکم مومی الیه بیور دیلر که بز قرآن کریم اوقومغله مشغولز قرآندن غیری کتاب بزم ایشمزه یارامز وبو کتاب مغان تألیفیدر که بزم عندمزده مردوددر دیو همان امریله کتاب مرقومی صویه اتدیلر وکندو قلمرو حکومتنده هر نقدر عجم ومغان تألیفی وار ایسه جمله یازولری محو اولنمسنی فرمان ایلدیکه مع هذا بوندن مقدم عجم شعراسی شعری مسموع دکل کبی ایدی اولسه دخی احیانا بربیت ایکی بیت اولوب زیاده اولمدیغی مجزومدر نقل اولنور که یعقوب بن لیث صفار که دیار عجمده خلفای عباسیه اوزرینه ابتدا خروج ایدن بو کمسه در هنوز صبی براوغلی وار ایدیکه زیاده مسرور ایدی بربیرام کونی چوجقلر ایله چوقوره براقه جوز اوینازدی پدری یعقوب تماشا ایدرکن اوغلی چوقوره سکز جوز آتاریدیسی چوقوره دوشوب بر دانه‌سی طشره‌ده قالور بو حالله امیر زاده مأیوس اولمشیکن تکرار جوز مذکور دخی یوارلنه‌رق چوقوره دوشدکده چوجوق کمال سروریدن غلطان غلطان همی رود تالب کور لفظ موزونیله تکلم ایدر بو کلام یعقوبه خوش کلوب وزراوندماسنه افاده ایلدکده بو شعر جنسندندر دیو تقطیع وتعریف وتحقیقنه مشغول وبو وزنده برمصرع دخی یاپوب بیت دیدیلر بعده مقابلنده اکا موافق بر بیت دخی انشاسیله اسمنی دوبیت اطلاق ایلدیلر صکره بعض فضلا بو درت مصراع اولدیغندن بوکا رباعی اطلاقی صحیح اولور دیو رباعی دیوب ارباب هنرا کثری رباعی انشاسیله مشغول اولدیلر اما آل سامان زماننده اشعار فارسی رونقپذیر تزاید اعتبار روشنضمیر انله شعشعه‌کیر اولوب

اول زمان استاد رودکی بو علمده مهارتله شهیر واندن اقدم صاحب دیوان برشاعر مسموع صغیر وکبیر اولمامغله ابتدا استاد مذکوری یاد ایلمك لازم کلدی

* ⁂ (طبقهٔ اولی) ⁂ *

* ⁂ (ذکر مقدم شعرای فرس استاد رودکی) ⁂ *

کنیه‌سی ابو الحسن وسامانیه دولتی وقتنده تخمین ٣٠٠ تاریخلرنده نصر بن احمدك ندیمیدر علم موسیقی وبربط دیدکلریکه لاغطه تعبیر اولنان سازی اجرای نغمات واصول ومقاماتیله چالمه‌ده مهارت تامی اولدیغندن یاخود بخاراده برمحلك اسمی اولمغله اکا نسبت قبلندیغندن رودکی تخلص ایلمشدر باجمله طبع کریم وذهن مستقیم صاحبی اولوب کلیله ودمنه کتابنی نظم ایلمشدر کزیده نام تاریخده محرردر که نصر بن احمد مملکت هراته کیدوب اول حوالینك آب وهواسنی وفصول اربعه‌سنی جنت مثال باجمله طبیعتنه موافقت واعتدال اوزره بولدیغندن تختگاه قدیمی اولان دار الملك بخارا خاطرندن بالکلیه فراموش وهراتده توطن جزمکردهٔ هوشی اولمغله عن اصل وطن ومسکن واملاك وعقاری بخاراده اولان ارکان دولتی نصرك بو وجهله هراتده مکثندن ملول وبرطریق حیل ایله بو عزیمتدن نکول ایتدیروب نائل عز مأمول اوله‌مدقلرندن استاد رودکی‌یه مراجعت ونیاز وعطیه‌لر عرضیله نصرك بخارا طرفنه عزیمتنی تحریص ضمننده باب مواعیدی باز ایلدیلر برکون استاد رودکی نصرك مجلسنده بخارانك مدحی سیاقنده مطول برقصیده که موسیقی وسازیله اوقومغه آغاز ایلدکده نصر اول رتبه متأثر وسینه کداز اولدیکه جزمه سز سوار اسب مرغ پرواز اولوب بخارایه سایه انداز اولدی

* دیرلر اول قصیده‌نك مطلعندن چند ابیات تحریر اولندی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* باد جوی مولیان آید همی * بوی یار مهربان آید همی *
* ای بخارا شاد باش ودیرزی * شاه سویت میهمان آید همی *
* ریك آمو با درشتیهای او * زیر پا چون پرنیان آید همی *
* میر ماهست وبخارا آسمان * ماه سوی آسمان آید همی *
* میر سروست وبخارا بوستان * سرو سوی بوستان آید همی *

اما شبو نظم فصاحت و بلاغتدن ساده و صنایع و کنایه‌دن آزاده لکی
حسبیله بو هنکامده بویله بر قصیده سلاطینه عرض اولنسه تردد درکاردر
دیو بعض عقلا تعریض ایلمشلر ایسه دخی رودکی مرحومك ساز
وموسیقی وآهنکده کمال مرتبه مهارتی باعث تأثیر اوله جغی بی اشتباهدر
دیمشلر والحاصل استاد مرقومه یالکز بو قصیده‌نك ساده‌لکیله تعریض
جائز اولماز زیرا دخی نیجه اشعاری وفنون وعلومده وقوفی متعارف ومعلومدر

* * ذکر عضایر رازی) * *

سلطان محمود سبکتکین عصرنده عن اصل ری ولایتندن اولوب غزنه‌ده
سلطان مشار الیهك خدمتنه عازم واوطرفده دار الملك شعراسیله مشاعره
ومباحثه‌یه قائم اولمشدر سلطان مذکورك مدحنده سویلدیکی قصیده‌نك
* ابیاتندندر که بو مجله‌یه ثبت وتحریر اولندی *

* * (نظم) * *

* اکر مراد بجاه اندرست وجاه بمال * مرا ببین که ببینی جمال را بکمال *
من آن کسم که بمن تا بحشر فخر کند * هر آنکه بر سر یك بیت برنو بسد قال
صواب کرد که پیدا نکرد هر دو جهان * یکانه ایزد دادار بی نظیر وهمال
* وکرنه هر دو ببخشیدمی بروز سخا * امید بنده نماندی بایزد متعال *

بو قصیده‌نك صله‌سی اولمق اوزره سلطان مشار الیه هفت بدره زر انعام
واحسان ایلمشدر که اون درت بیك درهم دیمکدر شاعر مذکور فن اشعارده
* صنعت اغراق واشتقاقده مسلم جمهور بلغا وفصحای دوراندر *

* ذکر مفخر الشعرا اسدی طوسی *

سلطان محمود عصرنده زمرۀ شعرانك استاد محترمی واستقامت طبع وفضل
ومناظره‌ده همعنانلرینه تفوقی جمله‌نك مسلمیدر اکرچه مرتب دیوانی
منظور ومسموع اولمیوب انجق آثاری مجموعه‌لرده مسطور وطرز کلامندن
فضل وعلمی معلوم ومشهوردر شاهنامه کتابنی نظم ایلمك کندویه تکلیف
وابرام اولندقده ایراد بهانۀ ضعف پیری‌یه قیاملە استعفا اجرای مراملری
اولوب کندو شاکردی فردوسیء طوسی‌یه تحمیله انجام ویردی روایت اولنور که

فردوسی شاهنامه‌یی نظم اثناسنده زیرده نقل اولنه‌جق صورتله سلطان
محموددن استتار وفرار ایله بعد مدت طوسه کلدکده خسته اولوب حیاتدن
مأیوس اولدیغی حالده استادی اسدی‌یی دعوت ایدوب دیمشکه بنم دنیادن
رحلتم وقتی کلدی وشاهنامه‌دن جزؤی برشیء قالدی خوف ایدرمکه
رحلتمدنصکره اتمامنه کمسه قدرتیاب اوله میوب ناقص قاله اسدی ای اوغل
کدر ایتمه اکر عمرم اولورسه ان شاالله تعالی بن تمام ایدرم دیو جواب ویروب
فردوسینك یانندن قالقدی وبرکون وبرکیجه‌ده درت بیك بیت بقیۀ
شاهنامه‌یی نظم وهنوز فردوسی حیاتده ایکن ارائه ایتدکده استادینك
ذهننه ثنا ودست بوس ودعا ایله حق تلمیذی‌یی ادا ایلدی واول نظم عربك عجمه
استیلاسی اوائلندن بدأ اولنمشدرکه اسدینك کلامی فراستله فهم اولنمق
ممکندر اسدینك شب وروز مناظره‌سی قصیده‌سی جملۀ بلاغتنه شاهد
اولوب کرچه مجموع قصیده تحریر اولنمدقجه صفایاب اولنمز انجق بو مجله‌یه
الی آخره ثبتنك تحملی اولمامغله آرزوسی اولنلر شاهنامه‌دن مطالعه ایلمکه
* حواله ایله همان مطلعندن چند بیت تحریر اولندی *

* * (نظم) * *

* بشنو از حجت کفتار شب وروز بهم *
. * سرکذشتی که زدل دور کند شدت وغم *
* هر دو را خواست جدل از سبب بیشی وفضل *
* در میان رفت فراوان سخن از مدحت وذم *
* کفت شب فضل شب از روز فزون آمد ازانك *
* روز را باز ز شب کرد خداوند قدم *
* نزد یزدان ز پرستنده واز عابد روز *
* ساجد وعابد شب راست فزون قدر وقیم *
* قوم را سوی مناجات بشب برد کلیم *
* هم بشب کشت جدا لوط ز بیداد وستم *

* * (ذکر ملك الکلام ابو الفرج سجزی) * *

عن اصل سیستانی ومیر ابو علی سمجور زماننده ظهور واول خاندانی جوق

مدحه صرف افكار و شعور ايلمشدر آل سمجور انعام و احسانيله محتشم
و صاحب جاه و محترم اولوب علم شعرده غايت مهارتي و بو فنده تأليفاتي
وارد را ما متعارف ديواني منظور دكل ايسه ده مجموعه لرده آثاري مسطور
والسنه ده اشعاري مذكور اولوب اكابر عرفا ابياتيله استشهاد ايدرلر ايدي
* بو قطعه جمله اشعارندندن *

* نظم *

عنقاى مغربست درين دور خرمى * خاص از براى محنت و رنجست آدمى
چندانكه كرد عالم صورت برآمديم * غمخواره آدم آمد و بيچاره آدمى
هر كس بقدر خويش كرفتار محنتست * كس را نداده اند برات مسلمى

عنصري ابو الفرجك شاكردي اولوب سلطان محمودك يانده بولنمغله نقل
اولنور كه آل سمجور ايله آل سبكتكين بيننده مخاصمه ظهور و آل سبكتكينك
غلبه سيله آل سمجور مضمحل و مقهور و خراسان پادشاهلغي سلطنتيله
سلطان محمود مسرور اولوب انجق سلطنت مذكور سلطان مشار اليهه رور
ايمزدن مقدم ابو علي سمجور سامانيه طرفندن خراسان حكومتنه مأمور
ايكن ابو الفرجه ال سبكتكينك نسبني تحقير ضمننده امر ايدوب اولدخي هجو
ايتديكي حسبيله سلطان محمودك كندويي هلاكه نيتني استشعار و خفيه
شاكردي مرقومدن استعانه يه ابتدار و اولدخي سلطان مشار اليهدن
شفيع خونكذاري اولمغله اكرچه جرمني عفو ايدوب انجق جمله اموال
وجهاتني عنصري يه اعطا و مرقوم دخي بنه نصفني استادينه اهدا
ايتدكده ابو الفرج شاكردني ثناما انده بر قصيده غرا انشا ايلمشدر

* ذكر فخر الافاضل منوجهر *

عن اصل بلخي اولوب عصر سلطان محمود غزنويده غزنه شهرينه نقل
و سلطان مشار اليه عندنده شاعر مقبول و ابو الفرج سنجرينك شاكردندن
خوشكو شاعر بي مثل و ديوان اشعاري ارانده مرغوب اهل دل و شعر
حاصلاتيله صاحب جاه و متمول ايدي عنصرينك همعصري و محب و معتقدي
اولوب مدحنده قصايد غرا انشا و على الخصوص شمعه
خطاب و استاد يوزندن سويلديكي قصيده ده عنصري يي

مدح و ثنا ايلمشدر بو محله يه مطالعه دن چند بيت تحرير اولندي

* (نظم) *

* اى نهاده بر ميان فرق جان خويشتن *
* جسم ما زنده بجان و جان تو زنده بتن *
* كرنه كوكب چرا زنده نه كردى جز بشب *
* ور نه عاشق چرا كريى همى بر خويشتن *
* كوكبى آرى وليكن آسمان تست موم *
* عاشقى آرى وليكن هست معشوقه لكن *
* اوستاد اوستادان زمان عنصرى *
* عنصر دين و دلش بى عيب و بيغش و فتن *
* اشبو ذكر اولنان قصيده سى متانت طبعنه و فصاحتنه شاهد عادلدر *

* ذكر استاد شعرا ابو القاسم حسن ابن احمد عنصرى *

مولدى بلخ و مسكنى غزنين و بالاده بيان اولنديغى اوزره سلطان محمود
غزنوينك نديمى و سلطان الشعراسى اولوب حتى سلطانك قلمرو حكومتنده
اولان اطراف و انحاده هر نقدر شعرا وار ايسه بايد قلرى اشعارى اولا عنصرى يه
عرض و ارائه و آنك تنقيح و ترجيحيله حضور سلطانه تقديمه اجترا ايدهلر
ديو امر نشر و اسرا اولنمشيدى بو وجهله عظيم مال و جاه پيدا و حقنده
حكيم ديو ايما اولنمشدر سلطان مشار اليهك عصرنده دار الخلافه ده
متعين و ملازم درت يوز مقدارى شاعر موجود و قائم ايديكه كافه سنك رئيسى
عنصرى و جمله سى آنك شاكردى اولدقلرينى مقر و معترف ايديلر فضل
و عرفانى توصيف و تعريفدن خارج اولمغله همان سلطان محمودك يالكز
جهاد و غزاسنه دائر يوز سكسان بيت قصيده سى و اوج بيك بيت ديوانى
و سائر آثارى و فردوسينك شاهنامه ده مرقومك حقنده اولان
مدح و تحسينى مطالعه و ملاحظه ايله ترجمه كمالى معلوم اولور سلطان محمودك
قرنداشى امير نصرك مدحنده سويلديكى مطول قصيده سندن چند
* بيت تحرير اولندى *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* هر سئوالی که زان لب سیراب * دوش کردم مرا بداد جواب *
* کفتمش جز بشب نشاید دید * کفت پیدا بشب بود مهتاب *
* کفتم از تو که پرده دارد مهر * کفت از تو که پرده دارد خواب *
کفتم از شب خضاب روز مکن * کفت بر روز زخون مکن تو خضاب *
* کفتم آن زلف سخت خوش بویست * کفت زیرا که هست عنبرناب *
* کفتم آتش بران رخت که فروخت * کفت آن کو دل تو کرده کباب *
* کفتم از روی تو نتابم روی * کفت کس روی تابد از محراب *
* کفتم اندر عذاب عشق توام * کفت عاشق نکو بود بعذاب *
کفتم از چیست روی راحت من * کفت هر دم ز روی خسرو شاب *
* کفتم از خدمتش مرا خیرست * کفت از وجز بخیر نیست مآب *

مذکور عنصری درت یوز اوتوز برسنه‌سی بو خاکدان فنادن عالم قدسه

* انتقال ایلدی *

* ⁂ (ذکر فخر الشعرا بندر رازی) ⁂ *

قهستاندن فخر الدولهٔ دیلمی عصرنده عربی وفارسی ودیلمی لسانلرنده

* اشعار آبداری اولمغله زبان فارسیده بو قطعه آنکدر *

* ⁂ (قطعه) ⁂ *

* از مرك حذر کردن دو روز روا نیست *

* روزیکه قضا باشد وروزیکه قضا نیست *

* روزیکه قضا باشد کوشش نکند سود *

* روزیکه قضا نیست درو مرك روا نیست *

* ولسان دیلمیده بو قطعه دخی انکدر *

* ⁂ (قطعه) ⁂ *

* مرا کویند زن کن زنکه اندر دل هلاك آیی *

* عروسك پر جهیزك برزجان طمطراق آیی *

* نخواهی زن نخواهی زن که نه مه بکذرد خالی *

* دید بر ریش تو کرچه زماندیك واك ایی *

* ⁂ (ذکر ملك الشعرا عسجدی) ⁂ *

عن اصل هروی واستاد عنصرینك شاکردلرندن سلطان محمود سبکتکینك شاعری اولوب اکرچه مرتب دیوانی کورلمامشدر انجق متین قصائد واشعار کهرباری مجموعه‌لرده مسطوردر بو رباعی دخی مرقومك آثارندندر

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

* از شرب مدام ولاف مشرب توبه ⁂ وز عشق بتان سیم غبغب توبه *
* دل در هوس کناه و براب توبه ⁂ از توبهٔ نادرست یارب توبه *

* ⁂ (ذکر مفخر الشعرا مسعود بن سلمان) ⁂ *

عن اصل جرجانی وامیر عنصر المعالی منوجهر بن قابوس عصرنده اولوب عربی وفارسی اشعار دیوانی عراق عجم وطبرستان ودار المرزده مشهور وفضل ورشدی مسلم جمهوردر آخر عمرنده سلاطین وامرا مدحندن فراغت وزهدیات وتوحیده دائر قصائد واشعار سویلمکه مباشرت ایتمکله اکابر وفضلا مرقومك کلامنه معتقدلر ایدی فلکئ شیروانی مرقومك حقنده دیمشدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* کر این طرز سخن در شاعری مسعود را بودی *

* بجان صد آفرین کردی روان سعد وسلمانش *

* بو اشعار دخی مرقومك جملهٔ آثارندندر که قید اولندی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* چون بدیدم بدیدهٔ تحقیق ⁑ که جهان منزل فناست کنون *
* آسمان چون حریف نامنصف ⁑ پر عشوه ودغاست کنون *
* دل فکارست همچو دانه هر آنك ⁑ زیر این سبز آسیاست کنون *
* طبع بیمار من ز پستر آز ⁑ شکر یزدان درست خواست کنون *
* وز عقاقیر خانهٔ توبه ⁑ نوش داروی صدق خواست کنون *

* ⁂ (ذکر سلطان شعراء عجم فردوسیٔ طوسی) ⁂ *

اسملری حسن بن اسحق بن شرف شاه ومولدی طوس قراسندن رزان نام قریه‌دن اولوب پدری برکسه‌نك طوس قرینده فردوس نام باغچه‌سنده

باعبان ایمش اول اجلدن باباسنه فردوسی دینلمش بعده مرقومه دخی
بو مخلص انتقال ایتمش دیرلر فضل ومعرفتی وصفدن بیرون ومبالغه دن
افزون اولدیغنه همان شهنامه کتابی شاهد عدل نموندر افاضلدن بریسی
* حقنده بو قطعه یی سویلمشدر *

* ** (قطعه) ** *

* سکهٔ اندر سخن فردوسیٔ طوسی نشاند *
* کافرم از هیچکس از جملهٔ فرسی نشاند *
* اول از بالای کرسی برزمین آمد سخن *
* او کردنش کرفت وبرسر کرسی نشاند *

نثر) فردوسینك احوالندن بو وجهله روایت اولنور که طوس حاکمی
دومی الیهه شراره پاش شرور وازعاج اولمغین سلطان محمود غزنوی یه کیدوب
اشتکا برله استرحام حال مایحتاج ایتدکده بنه التیام جریحهٔ دردنه مفید
وعلاج ولمامغله یانده موجود خرجلغنی دخی لشکر مصارف تاراج واقوات
ضروریهٔ یومیه یه محتاج اولدیغندن بعض کسه لره قطعه وقصائد عرضیله
اولدیجه دفع احتیاج اوزره اولوب انجق سلطان مذکورك رئیس شعراسی
استاد عنصری یه بر تقریب انتساب برایتمك هرچند آرزوسی ایسه ده
عنصرینك کمال جاه واحتشامندن مجلسیله شیرینکام اولمق ملاحظه لری
اوهام نومید اولمغله همان کون طریق حیله ایله استاد دومی الیهك اولدیغی
محله پرتاب دخول وعنصرینك شاکردلرندن عسجدی وفرخی مجلسده
حاضر ومشول بولنمشلر استاد عنصری فردوسی یی بو صورت
پژمرده وقیافت فرویده کوردکده برادر بو مجلس شعرادر محل مصلحت
اولمیوب انجق مشاعره یه مخصوصدر دیو ظرافت ایله استنقالنده فردوسی
بلی افندم بنده کزك دخی بوفنه جزوی شروعم واردر جوابنده عنصری
پك کوزل لکن البته درجه کز معلوم اولمق ایچون بر مقدار مشاعره لازم
اولوردیدکده فردوسی همان مانع دکل افندم جوابیله سکوت ایلمش تیز الدن
عنصری دردنجیسی بولنمیه جق اوچ قافیه در خاطر ایلمشکه فردوسی
قافیه تدارکنده عاجز اوله اولا عنصری بو مصرعی دیمش (ع) چون عارض
توکل نبود درکلشن * ثانیا عسجدی (ع) ماند رخت ماه نباشد روشن *

ثالثا فرخی (ع) مژکانت همی کذر کند از جوشن * رابعه در عقب فردوسی
دخی (ع) مانند سنان کیو در جنك پشن * مصرعنی سویلدکده عنصری
تعجب وتحسین ایدوب سزك تاریخ سلاطینه وقوف تامکز واردر دیو بعض
مشکل ابیات واشعار ایله دخی لدی الامتحان بوفنده کمال قدرت و بلاغتی
فهم واعتذار ایدوب کندویه مصاحب ایلدی مقدما سلطان محمود ملوك
عجمك منظوم اوله رق تاریخنی تألیف ایلمسنی عنصری یه تکلیف ایتمشیدی
کثرت اشغالنی عذر و بهانه ایدرك وبلکه بو بابده عدم قدرتنی بیله رك امرار
وقت ایتمکده وبو نظمك کماهو حقه حقندن کله جك اربابنی تحریده اولوب
مأیوس اولمشیدی فردوسیده بو قابلیتی درك ایتدکده شهنامه نظم ایلمکز
ممکندر دیو سؤوالنده انشاالله همتکز ایله آسان در جوابی عنصری یه فرح
بخش اولوب درعقب سلطان محموده خراندن برجوان کلمش ذهنی کشاده
صاحب سخن بر آدم اولمغله مطلوب بیوردیغکز عجم تاریخنی تنظیم ایده جکی
مأمولدر دیو مدح وتوصیه سنده سلطان محظوظ اولوب انجق تیز الدن
بنی مدح یوزندن برقاچ بیت سویلسون کوره لم دیدی عنصری بو خصوصی
فردوسی یه افاده ایلدکده بر وجه مأمور بیت برقاچ بیت انشا ایلمشدر که
* مطلعی بودر *

* ** (بیت) ** *

چو کودك لب از شیر مادر بشست ** بکهوا ره محمود کوید نخست

ابیات سلطانك منظوری اولیجق حظ ایدوب فردوسی یه شهنامه یه بدأ ایلمکی
امر وخاص حجره ومسکن ومستوفی معاش تعیین ایلدی درت سنه غزنه ده
وبعده اذن الوب وطن اصلیسی اولان طوسه کیتمکله درت سنه دخی طوسده
شهنامه نظمنه مشغول وینه غزنه یه رجوع ایله اومامور یدنه مداومت اثناسنده
شمس الکفاه خواجه احمد بن حسن میمندی فردوسی یی حمایت
ونزد سلطانده فضلندن بحثله نائل نوازش ورعایت ایدردی فردوسی مرحوم
مقربیندن اولان ایازه عدم التفات ورغبت اوزره اولدیغندن ایاز دلکیر
اولوب فردوسی رافضیدر دیو سلطانه غمز ایلدی سلطان محمود ایسه
دین ومذهب خصوصنده کمال تعصبی ورافضی طائفه سنه عداوتی خارج

ازدارهٔ انصاف ایدی بو ماده مسموعی اولیجق فردوسی یی احضار ایدوب
عتاب ایلدیکه سن قرمطی ایمش سن امرایده جکم سنی فیللر ایاغی التنه
راغوب هلاك ایدسونلر دیدکده فردوسی سلطانك اياغنه دوشوب بن قرمطی
دکلم اهل سنت وجماعتم بکا افترا ایتمشلردیدی تکرار سلطان بو بدعتك
مجتهدو اولری جمله طوسدن اولورلر انجق سنی عفو ایدرم بعدازین
ومذهبدن توبه ورجوع ایله دیو کشاد ویردی بوندنصکره فردوسی
سلطاندن خوف اوزره اولوب هنوز شهنامه یی تکمیل دیو سلطانه
عرض ایلدکده التمش بیك بیت اولمغله التمش بیك درهم کموش اعطا ایلدی
عطیهٔ مرقوم نزد فردوسیده احقر حقیر ومار الذکر غرضنه مبنی کندوسنی
تحقیر ایلدکلرینی فهم ایلدیسه ده قبول ایدوب همان چارسویه روان وحمامه
کیروب حقدقده حمامجی یه یکرمی بیك درهمی احسان وچارسودن برطاس
اشترا وبهاسی اولان دیکر یکرمی بیك درهمی اعطا و باقی قلان یکرمی بیك
درهمی دخی مستحقنه توزیعه سزا کوروب کندوسی غزنه شهرنده اختفا ایلدی
برقاج ایام مرورنده برحیله ایله سلطانك کتابخانه سندن شهنامه یی اله کتوروب
زیاده سلطان محمودی هجو ایله رزق الحاق ایلدیکی مشهوردر همان ابیات
* معلومه دن برقاج بیت بو محله تحریر اولندی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

بسی سال بردم بشهنامه رنج ⁑ که تا شاه بخشد مرا تاج و کنج
اکر شاه را شاه بودی پدر ⁑ بسر برنهادی مرا تاج زر
چو اندر تبارش بزرکی نبود ⁑ نیارست نام بزرکان شنود

(نثر) غزنه ده درت ماه اختفادنصکره هراته کیدوب ابو المعالینك خانه سنده
مسافر ایکن سلطان محمود طرفندن هراته آدملر کلوب شهرده فردوسی یی
تفحص ایچون دلاللرندا ایتمکله هراتدن دخی هزار مشقتله قاچوب طوسه
دوشدی انده دخی قرار ایده میوب اهل وعیالیله وداع ورستمدار سمتنه فرار
ایدوب اول وقت رستمدارده حاکم منوچهر قابوس طرفندن اسپهداء جرجانی
ایدی فردوسی یه عظیم رعایت ایدوب سلطان محمودی هجو ایلدیکی ابیاتی
شهنامه دن محو واخراج ایلمك اوزره التمش مثقال التونه صاتون الدی

برمدت دخی انده مسافرتله مکث ایدوب کندویه پیرلك مستولی اولمغله تکرار
وطن اصلیسی اولان طوسه کلوب مختفی اولدی وقتاکه سلطان محمود
هندده فرنده دهلی پادشاهنه نامه تحریر وارسال ایدوب بو مرسول نامه مزك
جوابی احتمال که مرامزك عکسنه ظهور ایدر ایسه تدبیر ندر دیو خواجه
احمد میمندیدن استفسار ایلدکده خواجه شهنامه دن بو بیتی اوقومشدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

اکر جز بکام من اید جواب ⁑ من وکرز وميدان افراسياب

(نثر) سلطانه رقت کلوب فردوسی یه جفا وغدر ایلدك عجبا فقیرنه حالده در
دیدکده خواجه فرصت بولوب فردوسی غایت پیر وعاجز وطوسده
مختفی ایمش دیو تکرار سلطانك عرق شفقتن تحریك ایتمکله اون ایکی دوه
یوکی چویدطوسه فردوسی یه کوندرمکه امر ایلدی وقتاکه مذکور چوید
یوکلی دوه‌لر طوسك دودبارقپوسندن دخول ایدرکن فردوسینك جنازه سی
رزان قپوسندن چقاردی حسب الاقتضا بو مالی فردوسینك قز قرنداشنه
ویرلسی مناسب کوریلوب عرض اولندقده مرقومه غایت زاهده اولمغله
بنم سلطانك مالنه احتیاجم یوقدر دیو قبول ایتمامشدر فردوسی مرحومك
مرقدی طوسده مزارعباسه جنبنده حالا متعین وملتجای زواردر پیرلکی
* حالنده دیدیکی بیتدر *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* چو برداشتم جام هشتاد وهشت ⁑ نکیرم جز از باده تابوت ودشت *

(نثر) مولانای مشار الیه سکسان سکز یاشنده اولدیغنی بو بیتله اشارت ایتمش
ومزارامت محمده واسع اولدیغیچون ظرفای عجم دشت دیو کنایه ایدر نقل
اولنور که شیخ ابو القاسم کرکانی رحمه الله فردوسی یی مجوسی مدح ایتمش دیو
جنازه نمازنه حاضر اولمامش اول کیجه رؤیاسنده جنتده درجهٔ علیاده
کورمش بو درجه یه نه جهتله نائل اولدك دیو سؤال ایلدکده توحیدبوزندن
* بو بیتی سویلمشدم بو عنایته بادی اولدی دیمش *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

جهان را بلندی وپستی تویی ⁑ ندانم چه‌ هرچه هستی تویی

مولانا فردوسینك تاریخ وفاتی درت یوز اون بر سنه سنده واقع اولمشدر

* ⁂ (ذکر املح الکلام فرخی علیه الرحمه) ⁂ *

عن اصل ترمذی اولوب عنصرینك شاکردلرندن ذهنی سلیم وطبعی مستقیم در استاد رشید وطواط عربده متنبی عجمده فرخینك کلاملرینك متانت و بلاغتده شعرا امضا کش مقرر دیمش مؤلفاتندن اولان صنایع شعردن ترجمان البلاغه نام کتابی کمال فضلنه برهان وفضلا انکله استشهاد ایدرلر دیوانی ماوراء النهرده مشهور ومرغوبدر انجق خراسانلرخارنده نایاب اولمغله بلخ والبسنه * انشا ایلدیکی قصیده دن *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* تا پرند نیلکون برروی پوشد مرغزار *
* پرنیان هفت رنك اندرسر آرد کوهسار *
* خاکرا چون ناف آهو مشك زاید بیقیاس *
* بیدرا چون پرطوطی برك روید بیشمار *
* دوش وقت نیم شب بوی بهار آورد باد *
* حبذا بادشمال وفرخا بوی بهار *

* ⁂ (ذکر فخر الفضلا امیرمعزی رحمه الله) ⁂ *

عن اصل خراسان قربنده نسا شهرندن اول حانده سپاهی اولوب سلطان ملکشاه خدمتنده ایدی سلطان مذکور خراساندن اصفهانه کتدکده مرقوم امارت رتبه سنه نائل اولدی نظامی سمرقندی چهار مقاله نام کتابنده امیرمعزینك عقل ومروت وفراست وظرافتندن بحث وفیره ایتمشدر دیوانی مشهور ومتداول وامارتندن فضله ملك الشعرا دخی دینلمشدر سببی بووجهله روایت اولنور که براخشام رؤیت هلال ایچون سلطان وجمله اساطین وارکان قصردن ناظرونکهبان اولوب رؤیتدن عاجزوبی درمان اولمشیکن ناکاه پادشاه سلطان هلالی کوروب ارکان مشار بالبنانه ارائت ایچون تحریك ابروی فرمان ایلدکده میرمعزی یانده حاضر بولنمغله امر سلطانه بالبداهه بو قطعه یی سویلدیکندن ملك الشعرا تلقیب اولنمشدر

(قطعه)

ای ماه کمان شهریاری کویی ⁂ یا ابروی آن طرفه نکاری کویی

نعلی زده ازززعیاری کویی ⁂ درکوش سپهر کوشواری کویی

(نثر) میرمرقوم طرف سلطاندن مشار الیهدن رسالتله رومه کیدوب عودتنده قرق قطار بوکی قماش رومی اصفهانه کتورمکله جاه واحتشامی دخی مزداد وترقی بولمشدر *

* ⁂ (ذکر نظام عروضی سمرقندی رحمه الله) ⁂ *

امیرمعزی شاکردلرندن اهل فضل وهنر وطبعی لطیف ونازك تر وعلم شعرده فصاحت پرور اولوب داستان ویس ورامینی نظم وتألیف وکتاب چهار مقاله یی تصنیف ایلمشدر کتاب مذکور اداب معاشرت وحکمت وآیین ملوك * وحرکت بیاننده بی نظیردر *

* (بیت) *

* ازان کوبند ابرش راکمان کیر ⁂ که ازآمل بمرو انداخت اوتیر *

(نثر) اشبو بیت مرقومکدر ابرش طهمورثك برادرزاده سنك اسمی اولوب شهر آملدن تاحدود مرومك دیوار چکمکله بووجهله تعبیر ایلمش بعضا * اولمقدار تیرانداز ایمش دیرلر *

* ⁂ (ذکر زبدة العارفین حکیم ناصر خسرو) ⁂ *

عن اصل اصفهانی اولوب ابتدا حالنده اصفهاندن کیلان ورستمداره هجرت واول دیارك علماسیله بحث وجدال وشماتت ایتدیکندن کندویه سوء قصدلرینی درك وفراست ایدوب فرار خراسان جانبنه عزیمتی اثناسنده قطب ربانی شیخ همدانی ابوالحسن الخرقانی قدس سره درکاهنه اوغرایوب برمقدار خدمتلرنده اولمغی نیت ایلمشیدی شیخ حضرتلری خسرونك بونیتنی وحال وکیفیتنی کشفله مریدلرینه شوشکل وشو صفتله خانقاهه بریسی کله جکدر اول کسه یه اعزاز واکرام ایلیه سز اکر علوم ظاهره ایله امتحان بوزندن برمقاله آچرایسه بزم شیخ کوبلوو جاهل براد مدر دیوب حضوره کتوره سز دیو تنبیه ایلمشیدی فی الواقع خسرو خانقاهه کلدکده شیخك تنبیهی اوزره اکرام وجوابدن صکره شیخك حضورینه کتوردیلر ناصر خسرو اول امرده شیخ حضرتلرینه براهل حالی بنساه ایتمك آرزوسنده یم بوفیل وقالدن فراغت وسزك خدمتکزده اولاق استرم دیدکده

شیخ تبسم ایدوب ابتدا کونکه بن بو درجه یه قدم باصدم همان عقل دید کاری
مکاره یی اوج طلاقله تطلیق ایلدم سیز ایسه ابو علی سینا ایله ناقص
عقلکزه اسیر اولوب کویا عقل کل اثباتیله علمکزه مغرور اولارق
کوهر کن فکان عقلدر دیمش سز مع هذا اول کوهر عشقدر حتی اخشاد
یاپدیغک قصیده ده بو خصوصی اشعار ایلدک دیو شیخک
اوقومغه باشلدیغی قصیده دن بو ابیات تحریر اولندی

* ** (نظم) ** *

* بالای هفت طاق مقرنس دو کوهرند *
*کز کائنات هر چه در وهست برترند *
*پروردکان دایهٔ قدسند در قدم *
*کوهر نیند اکرچه باوصاف کوهرند *
* بی بال در مشبت سفلی کشاده بال *
* بی پر بر آشیانهٔ علوی همی پرند *
* ازنو رتا بظلمت وازاوج تا حضیض *
* از باختر بخاور واز بحر تا برند *
* هستند و نیستند و نمایند و آشکار *
* هم با تو اند و با تو بیك خانه اندرند *
*بی دانشان اکرچه نکوهش کنندشان *
* آخر مدبران سپهر مدورند *
کو بی مرا که جوهر دیوان ز آتشست *
* دیوان این زمان همه از کل مخمرند *
* جز آدمی نزاد ز آدم درین جهان *
* اینهاز آدم اند چرا جملکی خرند *
* دعوی کند آنکه براهیم زاده ایم *
* چون نیك بنکری همه شاکرد آزرند *
* در بزمکاه مالك وطوق زبانی اند *
* این ابلهان که در طلب حوض کوثرند *

* خویشی بکجا بود که ازینجا برادران *
* از بهر لقمهٔ همه خصم برادرند *
*آن سنیان که سیرنشان بغض حیدرست *
* حقا که دشمنان ابو بکر و عمرند *
*وآنان که هست شان به ابو بکر دوستی *
*چون دوستند چون همکی خصم حیدرند *
* کر عاقلی زهر دو جماعت سخن مکوی *
* بکذار شان بهم که نه افلح نه قنبرند *
*هان تا از ان کروه نباشی تو در جهان *
چون کاو میخورند و چو کرکان همه درند *
* نه کافری بقاعده نه مؤمنی بشرط *
* همسایکان من نه مسلمان نه کافرند *

(نثر) فی الواقع خسرو بو قصیده یی یاپوب هنوز کسه کورمامشیدی خسرو
مبهوت اولوب شیخه کمال اعتقاد ومدت وفیره خدمتنده ریاضت وتصفیهٔ
قلب ایدوب بعده اجازت شیخله خراسان جانبنه عزیمت واول دیارده دخی
علوم عربیه و تسخیر سخنه اشتغال ومواظبت اوزره ایکن اول هنکامده
خراسانك کبارندن قاضی القضاة ابو سهل صعلوکی خراسان علماسنك
مومی الیه سوء قصدلرینی فهم ایدوب خسروینك صحبتك بو بلده علماسنه
غایت بلند وصعب کورندی همان بوندن کتمکز خیر اولور دیمکله اندن دخی
بلخ جانبنه فرار واخر حالنده بدخشان کوهستاننده تمکن وقرار
ایلدی خراساندن فرارنده سویلدیکی قصیده دن تبرکا چند بیت تحریر اولندی

* ** (نظم) ** *

* بنالم بتوای قدیم وقدیر * زاهل خراسان صغیر و کبیر
چه کردم که از من رمیده شدند * همه خویش و بیکانه برنا و پیر
* مقرم بفرمان پیغمبرت * نه انباز کفتم ترا نه نظیر *
*به امت رساند پیغام تو * محمد رسولت بشیر و نذیر *
* که قرآن به پیغمبرت آورید * مکر جبرائیل آن مبارك سفیر

*مقرم بحر و بر ملك و حساب * كاب زبر دارم اندر ضمير *

(نثر) خسرو بعضيلرى طعن ايدوب طبيعى و دهرى و تناسخ مذهبنده در ديمشلركه غالبا بوقروده محرر قصيده وسائرانك امثالى كلاملرندن نشأت ايتمش اوله و بعضيلرى عارف و موحد ديمشلركه اشاغيده محرر ابياتنه قياس اولمق كرك لايق اولان بودر مدون ديوانى و منظوم روشنايى نامه و سعادتنامه و منثور اولەرق كنز الحقايق نام آثارى واردر ديوانى بيك بيت مقدارى اولوب هپ حكمت و موعظه يه دائردر سلطان محمود غزنوى وقتنده ابو على سينا ايله همعصر و همصحبت اولديغى مرويدر بدخشان و كوهستان اهاليسى خسروه كمال معتقدلر اولوب نسبى طاهر و شريف اولمغله بعضيسى شاه و بعضيسى سلطان تسميه ايدرلردى مرقوم درتيوز اوتوز برسنه سنده بدخشانده وفات ايلديكنى دولتشاه تحرير ايتمشدر اما تقويم التواريخ درتيوز سكسان برسنه سى ديو يازار والله اعلم بالصواب

* ** (ذكر مفخر الشعرا عمعق) ** *

عن اصل بخارادن اولوب سلطان سنجر زماننده مشهور شعرادن ايدى يوسف عليه السلام قصه سنى نظم ايلمشدركه ابياتى ايكى بحرله دخى اوقونمق ممكندر استاد رشيد وطواط حدايق السحر نام كتابنده انك كلاميله استشهاد ايدر عمعقك شيوۀ مرثيه ده مهارت تامه سى اولمغله سلطان سنجرك قيزى ماه ملك خاتون وفات ايتدكده سلطان مرقومك قيزينه زياده محبتى اولديغندن مرثيه سويلمك ايچون بخارادن عمعقى طلب و احضار ايلدكده مرقوم پيرو ناتوانلك عجزندن بحث و اعتذار و مطول قصيده انشاسندن

* استعفا ايدوب فصل بهار اولمغله همان بو رباعى بى سويلمشدر *

هنكام انكه كل دمد از صحن بوستان * رفت آن كل شكفته و در خاك شد نهان

هنكام انكه شاه شجر نم كشد ز ابر * بى آب مانده نركس آن تازه بوستان

(نثر) عمعقك اوغلى حميد سوزنيك وقتنده بولنمغله سوزنيك حقنده

* بو هجوى سويلديكى مرويدر *

* ** (نظم) ** *

*دوش در خواب ديدم آدم را * دست حوا كرفته اندر دست *

* كفتمش سوزنى نبيرۀ تست * كفت حوا بسه طلاق ارهست *

* ** (ذكر امام الشعرا قطران اجلى) ** *

عن اصل ترمذى اولوب بلخه نقل ايلمشدر انورى و رشيدى سمرقندى و روحى بلخى و شمس سمكش و خمخانه زادۀ عدنانى و اكثر شعراى بلخ و ماوراء النهر قطرانك شاكردلريدر رشيد وطواط استاد قطرانك اشعارنه نظرا سائرينك اشعارينى هيچ مثابه سنده عد ايدرم ديمشدر سلطان سنجر طرفندن بلخ واليسى اولان امير احمد بن قاجك نامنه قوسنامه نظم ايلمشدر مشكل و مصنع ترجيع و مربع و مخمس و ذو قافيتين اشعار كثيره سى اولمغله برقصيده سندن

* بر مقدار ايراد اولندى *

* ** (نظم) ** *

*يافت زين درياد كر بار ابر كوهر بار بار *

*باغ و بوستان يافت ديكر زابر كوهر بار بار *

* هر كجا كلزار بود اندر جهان كلزار شد *

* مرغ شبكيران سرايان بر كل كلزار زار *

* باد بفشاند همى بر سنبل و عنبر عبير *

* ابر بفروزد همى بر لاله و كلنار نار *

* ** (ذكر افصح الفصحا فصيحى جرجانى) ** *

امير كيكاوس بن اسكندر قابوسك همعصرى و همبزم و ملازمى اولوب خاندان

*قابوسك مداحى ايديكه *

* ** (بيت) ** *

*چه فرخ وجوديكه از همتش * بميرد دبيپاى ولى نعمتش *

ديمش و وامق و عذرا قصه سنى نظم ايلمشدر امير كيكاوس دخى فاضل و شاعر و زهد و ورعله تصفيۀ باطن و ظاهر ايدوب آخر عمرلرنده علايق دنيادن روكردان و كيلانده طاعت و عبادتله سر بكريبان ايكن كنجه و بردع واليسى امير ابو السوار كرجستان سفرينه عازم اولوب كيكاوس دخى غزا آرزوسيله والئ مرقومه همراه اولوب جنكده مجروح اولوب سعادت

* رتبهٔ شهادتی جزم ایلدکده بو قطعه‌یی سویلمشدر *

* * * (قطعه) * * *

* کاوس کی ای عاجز گرداب اجل * آهنك شدن کن کاجل ازبام درآمد *
* روزت بفراز دگر آمد بهمه حال * شب زود درآید که نماز دگر آمد *

* * * (ذکر مختار الابرار فرخاری رحمه الله) * * *

فرخاردندر انجق فرخار عمنده بربلده بدخشان سمتنده وبری خطا ایله کاشغر بیننده ختلان طرفنده اولمغله غالبا ختلان سمتنده اولان فرخاردن اولمق محتملدر هرنه ایسه استاد شاعر اولمغله بو ابیات جملهٔ آثارندندر *

* * * (نظم) * * *

* اسبی دارم که هرگز ایزد * قانع تراز ونیا فریند *
* تاروز زعشق جو همه شب * ازخرمن ماه خوشه چیند *
* گفتند که جو نماند ازین غم * میخواست که تعزیت گزیند *
* پوشید پلاس و پارهٔ کاه * میخواهد وتاد رو نشیند *

* * * (ذکر فاضل معنوی ابو العلاء گنجوی) * * *

جلال الدین منوچهرك وقت وخدمتنده اولمغله ولایت شیروان ومضافاتنده واقع شعرایه رئیس نصب ایدوب ملك الشعرا وعظیم الشان صاحب جاه واعتلا ایلمشیدی روایت اولنور که خاقانی وفلکی شیروانی نام شاعرلر ابو العلانك شاگردلری اولمغله مولانای مرقوم قزینی خاقانی یه تزویج ایلدی انجق فلکیٔ شیروانی دخترمرقومه کندویه ویرلمك امیدنده اولوب بو وجهله ظهورندن مغبر وقهرندن برطرفه گتمك اوزره اولدیغی ابو العلا خبر الدقده فلکی یه یکرمی بیك درهم کش ویروب ای اوغل اشته بونکله بش جاریه اشترا ایله که ابو العلانك قزندن گوزل اولسونلردیو تطییب ایلدی چونکه بوندنصکره خاقانی مال وجاه وشهرت صاحبی اولوب مکابره واستادنه عدم التفات اوزره اولدیغندن ابو العلا خاقانی یی هجو یوزندن بو ابیاتی سویلمشدر *

* * * (نظم) * * *

* توای افضل الدین اگر راست پرسی * بجان عزیزت که ازتو نشادم *

* دروگر پسر بود نامت بشروان * بخاقانیت من لقب برنهادم *
* بجای تو بسیار کردم نکویی * تراد ختر ومال وشهرت بدادم *
* چرا حرمت من نداری که تا من * تراهم پسر خوانده هم اوستادم *
* بمن چند گویی که گفتی سخنها * که زنیسان سخنها نباشد بیادم *
* بگفتم بگفتم نگفتم نگفتم * بکادم بکادم نکادم نکادم *

* * * (ذکر ملك عماد زوزنی رحمه الله) * * *

زیاده فاضل ودانشمند وشعرده سید حسن غزنوینك شاگرد پسندی ومدت مدید شاعرلکده یگانه ایدی برگون سیاحتی حالنده طوسه اوغرادقده حجة الاسلام امام محمد غزالی رحمة الله علیهك صحبتنه آرزوکش اولوب زیارتلرینه دخوله وسیله اولمق ایچون بو قطعه‌یی انشا وحضور امامه دخول ایدر قطعهٔ مذکور بو محله قید اولندی *

* * * (نظم) * * *

* خرد را دوش گفتم که این کهنه جهان از کی *
* شد از غوغای شیطان وز سودای هوا خالی *
* خرد گفتا عجب دانم که میدانی ومیپرسی *
* بعهد علم غزالی بعهد علم غزالی *

(نثر) ایمدی امام فراست یوزندن صاحب کمال اولدیغنی فهم ایدوب خطاب ایلدیکه دوستم شعرك ونظمك وسبكك غایت لطیف وزیبادر انجق نیچون باطنکی تصفیه وقلبکی تعمیره سعی ایدوب زمرهٔ ابراره لاحق اولمزسك یارین قیامتده الشعراء یتبعهم الغاوون فرقه سندن اولورسك دیدی امامك بو پندی عمادی یه تأثیر ایدوب توبه وانابت ومشغول علم وعبادت اولدی وارثا مالك اولدیغی املاك وجهاتی علما وزهاده اعطا ایلمکی استیذان ایلدکده امام مانع اولوب اولادنه توزیعنی امر ایلدی

* * * (ذکر مفخر الحکما استاد ازرقی) * * *

فضل وحکمتده کمالی اولمغله حکیم تلقیب اولنوردی عن اصل مرودن وزمان دولت سلطان طغانشاه سلجوقیده مشهور ومعتبر اولوب پندیات وحکمتده سندباد نام کتابی سلطان مشار الیه نامنه تصنیف ایلمشدر نقل اولنور که شاه

مذكورك رجوليتى كمتر اولوب اولوقتك اطباو حكماسى بوخصوصده كمال جهد واعتنا ايله بذل سعى اوفا ايدلر ايسه ده بر وجهله فائده بخشا اولميوب آخر الامر حكيم ازرقى الفيه وشلفيه نام كتابى تأليف وتتميم وحضور سلطانه عرض وتقديم ايلمش هر نه زمان سلطان كتاب مرقومك اشكال وتصويرينه نظر ايلدكجه كسب شهوت ايلديكندن حكيم مذكور اعتبار ورغبت وبزم خاصنده نديم وصاحب جاه ورفعت ايتمش وبر كون طغانشاه طاوله اوينار ايكن هرنقدر سه شش استديسه سه يك كلمش سلطانك انفعالنى كوروب

* بالبداهه بو رباعى يى ديمشدر *

* * * (رباعى) * * *

* كرشاه سه شش خواست سه يك زخم افتاد * * تا ظن نبرى كه كعبتين داد نداد *

* شش چون نكريست حضرت شاه * * ازهيبت شاه روى بر خاك نهاد *

* * * (ذكر مفخر الفضلا عبد الواسع جبلى) * * *

عن اصل جبال غرجستاندن اولوب اول حالنده هراته بعده غزنه يه سلطان بهرامشاه بن مسعودك خدمتنه كتمشدر آل سبكتكين حقنده قصائد غرا ومديحه لرى واردر بهرامشاهك خاله زاده سى سلطان سنجرك

* مدحنده بو قصيده يى نظم ايلمشدر *

* * * (نظم) * * *

* زعدل كامل خسرو زامن شامل سلطان * * تذرو كبك و كور وهور كشتندهم بكوهستان *

* يكى همخوابه طغرل دوم همخانه شاهين * * سه ديكر مونس ضيغم چهارم محرم ثعبان *

* خداوند جهان سنجر كه همواره چهار آلت * * بود در رايت ورآى وجبين وروى او پنهان *

* يكى پيروزى دولت دوم فيروزى ملت * * سه ديكر زينت دنيا چهارم نصرت ايمان *

* بنان اوست در بخشش سنان اوست در كوشش * * لقاى اوست در مجلس لواى اوست در ميدان *

* يكى ارزاق را باسط دوم ارواح را قابض * * سه ديكر سعد را مايه چهارم فتح را برهان *

* شد اندر قرن او باطل شد اندر عصر او ناقص * * شد اندر فرق او حاصل شد اندر وقت او نقصان *

* يكى ناموس كيخسرو دوم مقدار اسكندر * * سه ديكر نام افريدون چهارم عدل نوشيروان *

* * * (ذكر مفاخر الادبا ابو المفاخر رازى) * * *

سلطان غياث الدين محمد بن ملكشاه عصرنده شاعر وكامل واديب وفاضل وجميع علومده ماهر كمالى جمله عندنده مسلم وظاهر و اشعارينك صنعت ومتانتى وعلى الخصوص لغز فننده مهارتى مشهور وباهردر امام على بن موسى رضا رضى الله عنه مناقبنده انشا ايلديكى قصائدينى حل وعقدده كمال تتبع واقدام ايله استادان مضامينه مطلع اولوب تحسين ايلمشلردر قصائد

* مذكوره دن بر بيت بو محله ثبت اولندى *

* * * (بيت) * * *

بال مرصع بسوخت مرغ ململع بدن * * ستد زليخا بر يخت يوسف كل پيرهن

نقل اولنور كه سلطان مسعود بن ملكشاه مازندرانه عزيمت نيتيله ريدن حركتنده عسكرينى عدم ضبطدن ناشى رى اهاليسنك مزارعنى پازده اوزره اولمزيله

* ابو المفاخر بو ابياتى عرضله منع ايتدرمشدر *

* * * (نظم) * * *

* اى خسرويكه سايس حكم تو بر فلك * * برتر ز طاق طارم كيوان نشسته است *

* لطفت باستين كرم پاك ميكند * * كردى كه بر صحيفهٔ دوران نشسته است *

* بر تخت رى توسا كن و ز حكم نافذت * * در ملك چين بمرتبهٔ خاقان نشسته است *

* شاها سپاه تو که مورند چون ملخ *
* برکرد دخل داهٔ دهقان نشسته است *
* باران عدل بار که این خاك سالها ست *
* تا برامید وعدهٔ باران نشسته است *

* ذکر افضل الفضلا والشعرا افضل الدین خاقانی رحمه الله *

عن اصل شیروانی واسمی افضل الدین ابراهیم بن علی اولوب فنونیء فضل وجاه واحتشامه وکمال رغبت سلاطین وحکامه نائل اولمشدر مقبول ومرغوب جملهء استادان اولمغله اصغر الضمیر نام قصیدهده بو وجهله ستایش اولنمشدر

* * * (نظم) * * *

زدیوان ازل منشور کاول در بیان آمد * امیری جمله رادادند وسلطانی بخاقانی
برای حجت معنی براهیمی بدید آید * زپشت آزر صنعت علی نجار شیروانی

(نثر) مولانای مذکورك اسمی ابراهیم وپدرینك نامی علی نجار اولمغله بو بیت اکا اشارتدر خاقان کبیر منوچهر عصرنده مذکورك ندیمی ومحبی اولدیغندن مقدم مخلصی حقایق ایکن تعظیما استادمرقومه خاقانی مخلصی ویرلمشدر لطائف خاقانیهدندرکه برکون خاقان کبیره بر قصیده * عرض ایدوب درونندهبو بیت وارمش *

* * * (بیت) * * *

* وشق ده که در برم کیرد * یاوشاقی که دربرش کیرم *

(نثر) وشق معلوم حیوانکه انك کورکی دیمك استروشاقی تازه محبوبدر خاقان بو بیتی اوقودقده دولت شاهك تحریرینه نظرا قتلنه امر ایتمش میرك مرحوم شهری وکلی نام کتابندهیازدیغی خاقان مذکوربر والطاف شاملهسنه اغترارا ایکیسنیدخی بردن ویرمکده عاجزمیوز دیو متأسف اولمش مع مافیه بو کیفیت خاقانینك مسموعی اولدقده درآن برسکك قنادینی قیروب خاقانه کوندرمش وبوکناه بنم دکلدراشته بو سککدر که بن یاوشاقی یازمشیدم سکك اتنه برنقطه دخی وضع ایتمش انکچون یاایله یازلدی ظن بیورلمش دیمکله اشبو وقوعبولان تدارکندن خاقان زیاده محظوظ اولمش نزاکت بونده که خاقانی محبوب طلبنده خاقانك کوجنیه جکنی فهم

ایدوب انجق خاقانك علوجنابندن وشق یاوشاق که برینی یاخود دیکرینی طلب ومطلبنی قصرایله خاقانه نوعا دنائت عدوایلدیکندن باعث غضب اولدیغیدر ومرقومدخی فی الحال بوسکك حیلهسنی درپیش ایتدیکی ایکی قولهدخی ملایمتر خیلی ظریفانه واقع اولمشدر خاقانینك همعصری فضلادن اثیرالدین اخستکی فرغان وترکستان ولایتندن خاقانیله مشاعره قصدیله شیروانه کلورکن بولده سلطان ارسلان بن طغرل خدمتنده قالوب بو ایکی اوستاد بیننده بالمکاتبه چوق مشاعره ومعارضه کذران ایلمشدر * خاقانینك اثیره کوندر دیکی نظمدر *

* * * (نظم) * * *

* خرد خریطه کش خامهٔ بنان منست *
* سخن جنیبه کش خاطر وبیان منست *
* بکرد کارکه دور زمان بدید آورد *
* که دوردور منست وزمان زمان منست *
* بشرق وغرب رود نامهٔ ضمیرم ازآنك *
* کبوتر فلکی پیك رایكان منست *
* منم که یوسف عهدم بقحط سال سخن *
* که میزبان کرسنه دلان زبان منست *
* زژاژخایی هر ابلهی نترسم ازانك *
هنوز درعدمست انکه همقران منست *
* منم بوحی معانی پیمبر شعرا *
* که معجز سخن امروز دربیان منست *
(نثر) اثیرالدین دخی بو وجهله جواب ویرمشدر *

* * * (نظم) * * *

* کرهشکای سخن خامهٔ توان منست *
* خزینهدار خرد خاطر روان منست *
* کشیده زین من این دائره هلال رکاب *
* ازانکه شهپر روح القدس عنان منست *

* کنار اشتیم کان بحر پرورشد *
* که در ولایت معنی گدای کان منست *
* کمان من نکشد دست و بازوی شروان *
* که تیر چرخ یك اندازه از کمان منست *
* نه من قرین وجودم سفر بود گفتن *
* هنوز در عدمست انکه همقران منست *
* زمان زمان زمین گستر خرد بخش است *
* محال باشد گفتن زمان زمان منست *
* وگر زمان هنرمی سراید این دعوی *
* بحکم عقل سجل میکنم که آن منست *

(نثر) استاد خاقانی آخر حالنده سعادت فقر وصفوت قلب آرزوسیله عبادته اشتغال ایچون خاقان کبیردن عفو واجازت طلب ایلدکده مشارالیه مولانای مرقومك صحبت والفتنه دلبسته اولدیغندن رخصت ویرمامکله ناچار بلا اذن فرار ایتدیکی خاقانك معلومی اولدقده عقبنجه کیلر ارسالیله اخذ وشابران قلعه سنده یدی ماه حبس ایتمش ومحبوس وملالتی حالنده ذکری آتی قصیده‌یی انشا ایلمشدر دیو دولتشاه تحریر ایدر ایسه‌ده مولانای مذکور ادای فریضهٔ حج نیتیله کعبه‌یه توجه ایتمش وتاتار یولیله گلورکن اوزی طائفه سنده اسیر اولمش طائفهٔ مسفوره بر کلیسایه حبس ودرزنجیر ایدوب کافر اول دیو عظیم ابرام ایدرلر واولدخی بن مسلمان اوغلی مسلمان وبوطریقله بجه روان اولهم وهفت قرادن قرأت قرآن ایدم کافر اولمق نیجه اولور دیو انلرك تکلیفن قبول ایتمیوب چکدیکی الام وشدائدی قصیدهٔ مرقومه‌ده درج واورس شاهنك وزیری غایت سخن شناس اولمغله کذرکاهنده وزیر زبوری وصف وقصیده‌یی اکا ارسال ایدر وزیر قصیده‌یی کوریجك اصطلاح وعباراتندن حظ موفور ومولانای مومی الیهی حبسدن خلاصله مسرور وعظیم رعایت وهدایای مکثور ایله ولایت رومه کوندرمش دیو میرك مرحوم کتاب مزبورنده تحریر ایتمشدر اول قصیده‌دن بر مقدار ابیات تحریر اولندی ابیات مشکله‌دن اولمغله شیخ عارف آذری جواهر الاسرار نام
* کتابنده شرح ایلمشدر اول اجلدن اطناب اولنمدی *

(نظم)

* * (نظم) * *

* فلان بجر ورست از خط ترسا * * مرا دارد مسلسل راهب آسا *
* روم زنار بندم زین تحکم * * شوم ناقوس سازم زین تعدا *
* پس از تعلیم دین از هفت مردان * * پس از تنزیل وحی از هفت قرا *
* پس از میقات وحج وسعی وعمره * * پس از تعظیم قربان ومصلا *
* مرا از بعد پنجه ساله اسلام * * نزیبد چون صلیبم بند برپا *
* وگر قیصر سکالد راز زردشت * * کنم زنده رسوم زند واستا *
* بسر کین خر عیسی به بندم * * رعاث جاثلیق نا شکیبا *
* چو روح الله درین دیرست خون شد * * چنین دجال فعل این دیر مینا *
* تنم چون رشتهٔ مریم دوتا شد * * دلم چون سوزن عیسا ست یکتا *
* چو قندیلم برآویزند وسوزند * * سه زنجیرم نهاده دست اعدا *
* برآرم از دلی چون خون زنبور * * چو زنبوران خوان الوده ادا *
* پس ازچندین چله در عهد سی سال * * روم پنجاه کیرم آشکارا *

(نثر) بو حبسدن بعد الخلاص علایقدن دامنکیر اولوب کریم جهان اولان جمال الدین موصلی رفاقتیله حج شریفه عازم وبادیهٔ حجازده کیدرکن سویلدیکی قصیده‌نك مطلع بیتی بودر که تحریر اولندی

* * (بیت) * *

سرحد بادیه است روان باش بسرش * * تریاق روح کن زسموم معطرش
مولانای مومی الیه بشیوز سکسان ایکی سنه‌سی تبریزده مرحوم اولمشدر رحمه الله

* * (ذکر افصح الشعرا اوحد الدین انوری) * *

عن اصل دشت خاوراندن ابیورد ولایتنده بدنه نام قریه‌دن اولوب طوسده مدرسهٔ منصوریه‌ده تحصیل علومه مشغول اولمشدر بو خاك خاوراندن مشهور درت کسه ظهور ایتمکله حقلرنده بو وجهله مدح دینلمشدر

* * (قطعه) * *

* تا سپهر صبت گردان شد زخاك خاوران *
* باشبا نکاه آمدش چار آفتاب خاوری *

خواجهٔ چون بوعلی شاهان وز یر نامدار

عالمی چون اسعدمهنه زهر شهری بری

صوفیٔ صافی چوسلطان طریقت بوسعید

شاعر قادر چومشهور خراسان انوری

فی الحقیقه تحصیل علومده کمال جهد وسعیله ممتاز الاقران اولوب ادبیات وعلم نجوم وسائره ده مهارت وتألیفاتی وار در نقل اولنور که طوسده مدرسهٔ منصوریه ده فقر حالی اول درجه یه واصل اولمشیدیکه قوت یومیه تدارکندن عاجز وفرومانده مدرسه قپوسنده طوروب کندو حالنی تفکرده ایکن سلطان سنجرک اردوسی آلاینی کچرمش ایچلرنده برکسه اسب وغلاملر وطنطنه واحتشاملر ایله کچدکده انوری بوکیم اوله دیو سؤال ایلمش سلطان سنجرک شعراسندن اولدیغنی خبرویردکارنده سبحان الله شاعرلکده بورتبه وار ایکن بن بویله منکوب ومفلس قالمق نه اوله دیو همان اول کیجه

* برقصیده انشا ایتمشدر که مطلع قصیده بو بیتدر*

* ⁂ *(نظم)* ⁂ *

کر دل ودست بحر وکان باشد ⁂ دل ودست خدایکان باشد

سلطان مشارالیهه عرض ایلدکده کلامنک طرز ومتانتندن علو لاغتنی فهم ایدوب بوقصیده یی عرض ایلدک کوزل اولمش انجق مرامک عطیه میدر یوخسه خدمتمزده ملازمتمیدر دیدکده

* ⁂ *(بیت)* ⁂ *

جز آستان توام درجهان پناهی نیست

سر مرا بجز این درحواله کاهی نیست

بیتیله جواب ویرمکله درعقب اثواب ومالزمه ومعاش اعطا وتعیین وبرابر الوب مروسفرنه کیدرکن وقت وحاله ومحله کوره قصائد وابیاتی واردر حتی حین سفارتنده اخسیکث نام برقریه یه نزول ومقربان سلطانی قوناقلره توزیع اولنوب انوری یه دخی برقوناق ویرمشلر خانهٔ مزبوره ده سیوری سنکک وپیره زیاده اولدیغندن انوری صباحه دک بیخواب الم واضطراب چکوب ارتسی سلطان حضورینه کلدکده سلطان مولانا امشب حال

شمعا چون کذشت دیو سؤالنده تشکی یوزندن بالبداهه بو بیت ایله (زاول شب تا بوقت صبح در رملک بدن* کیک رقاص است و پشه نایی ومن چنکزن) جواب ویرمشدر حکایت اولنور که چونکه انورینک علم نجومده مهارت وتألیفاتی اولمغله اتفاقا سبعهٔ سیاره برج میزانده اجتماعی وقوعیله بوماهده برعظیم وشدید روزکار هبوبیله اکثر بنا واشجار خلع وخراب اوله جقدر دیو اشاعه ایلمش بو خبردن عامه خوفه دوشوب سرداب وسائر محافظه تدارکنده اولمشلر روزکار مذکورک ظهورینی انورینک تعیین ایتدیکی کیجه برحریف موم یاقوب مروک مناره سنه چیقمش ایکن مومی اطفا ایده جک هوا بروز ایلمدیکندن بین الناس کفتکو اولمغله صباح سلطان سنجر انوری یه نیچون بویله بیهوده کلام سویلدک دیو عتابنده اعتذار یوزندن آثار قرانات فجأة اولمق لازم دکل بلکه تدریجله دخی اوله کلمشدر دیه رک باصدرمش انجق تدریجله دکل بلکه اول سنه مروک خرمنلری صاوریله جق قدر روزکار اولمیوب سنهٔ آتیه یه قالمشدر انوری یه بوماده دن حجاب کلوب فرار وبلخه کیدوب تکرار علوم تحصیلنه ابتدار وبلخیلر عندنده مقبول ایکن حسب القضا بلخیدن برمقبول کسه یی هجو ایتمکله اول کسه انورینک باشنه مندیل باغلیوب شهرده تشهیر ایلمش قاضی القضاة حمیدالدین اولجی که فاضل زمان ایدی انورینک محب وحامیسی اولمغله بوبلیه دن خلاص ایلدکده بوقطعه یی سویلمشدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

ای مسلمانان فغان ازدست چرخ چنبری

وزنفاق تیروسیر ماه وکید مشتری

برسرمن مغفری کردی کله وان درکذشت

بکذر دبر طیلسانم نیز دور معجری

مولانای مومی الیه بشیوز قرق یدی سنه سی بلخده وفات ایدوب احمد

* خضرویه مزاری جنبنده دفن اولنمشدر *

* ⁂ (ذکر سندالفضلا رشید وطواط) ⁂ *

اسمی رشیدالدین محمدبن عبدالجلیل الکاتب العمری جثه ده غایت کوچک وقصیرالقامه وچابک وتیز زبان اولمغله کویا قرانقج دیمک اولوزره وطواط

دیمشلردر اصل بلخدن اولوب خوارزمده مسکن طوتمشدر اتسز بن محمد
خوارزمشاه عصرنده فرقهٔ فصحاوزمرهٔ شعرانك استادی فاضل وادیب
وذوفنون وصاحب جاه ومرتبهٔ معالی یه مقرون اولمغله استفادهٔ علوم وفنون
ضمننده اطراف واکنافدن شعرا خدمتنده جمع اولورلردی علم معانی و بیانده
تصنیفات مرغوبه سی وحدیقة السحر نام کتاب تالیفی وصنایع علم شعر وکتابت
واستیفا وترسل کبی تألیفاتی واردر وامیر المؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه نك
صد کلمه سنی ترجمه وخلفاء راشدینك صد کلمه سنی جمع ایلمشدر اون بیك
بیت مقداری دیوانی وعربی وفارسی مصنوع ومرصع وذوقافیتین
قصائدی واردر مرصع اوله رق یتمش بیت برقصیده سنك مطلع بیتی بودر
نمونه اولمق ایچون بو محله تحریر اولندی

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* ای منور بتو نجوم جمال ⁑ وی مقرر بتو رسوم کمال *
* حضرت تو معول دولت ⁑ ساحت تو مقول اقبال*

نقل اولنورکه خوارزمشاه مجلسنده برکون علما مناظره ایدرکن رشید
وطواط اول مجلسده بولنوب پیشگاهنده بر دوات وار ایدی خوارزمشاه
رشیدك حاضرجواب وزبانك آتش فشانلغنی استماعله علی طریق اللطیفه
شودواتی وراسندن بربلیغ کلام کلیوردوائی قالدیرك بقالم دیدکده رشید اکثر
مرغ اصغر نغمه سرالرك صوتی قلبندن وزباننده معا اولمغله مؤثر اوله
کلمشدر جوابنی ویرمشدر خوارزمشاه رشیدك کیاست وبلاغتنی تحسینله
بی نهایه توقیر واحترام ایلمشدرو خوارزمشاه مدحنده سویلدیکی قصیده دن
* برقاج بیت تحریر اولندی *

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* شاها به پایگاه تو کیوان نمی رسد ⁑ درساحت تو گنبد گردان نمی رسد*
* جایی رسیدهٔ بمعالی ومرتبت ⁑ کانجا بجهد فکرت انسان نمی رسد*

رشید وطواط عمرطویله نائل اولوب اتسز بن محمدك وفاتندنصکره اوغلی
ابن ارسلان وانك اوغلی سلطانشاه وقتنه دك معمر اولمشدر سلطانشاه
رشیدك ملاقاتنه آرزوکش اولوب هرچند پیری وضعفندن بحثله اعتذار

واستعفا ایلدی ایسه ده کارکر اولمامغله محفه ایله حضورینه کلوب اول
* نظرده بوتحریر اولنه جق رباعی یی سویلمشدر *

* ⁑ (رباعی) ⁑ *

* جدت ورق زمانه ازظلم بشست ⁑ عدل پدرت شکستکی کرد درست*
ای بر تو قبای سلطنت آمده جست ⁑ هان تا چکنی که نوبت دولت تست

بشیوز یتمش سکز سنه سی طقسان یدی یاشنده خوارزمده وفات ایلدیکنی دولتشاه
تحریر ایتمش ایسه ده تاریخ تقویمده بشیوز یتمش اوج سنه سی ترقیم اولنمشدر

* ⁑ (ذکر فخر الشعرا ادیب صابر) ⁑ *

عن اصل بخارادن اولوب سلطان سنجر وقتنده ترمددن مروه کلمشدر ورشید
وطواطله معارض ودیوانه لرنده چوق هجولری واقع اولمشدر انوری وخاقانی
صابرك مداحلری ایدی حتی خاقانی صابر حقنده بو بیتی سویلمشدر
این همه بگذار باشعر مجرد آمدم *چون سنایی هستم آخر گرنه همچون صابرم
صابرك مربیسی سید ابو جعفر علی بن حسین که نیشابورده متوطن معزز
ومکرم وخراسانده رئیس السادات ونزد سلطان سنجرده محترم اولمغله سلطان
کندو یه برادر دیو خطاب ایتمکین صابر بو خصوصی برقصیده ده سویلمشدر که
*بربیتی بو محله یازلدی *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

اگرچه بهترین خلق عالم راپسر باشد *بزرگی راپدر شد تا برادر خواند سلطانش
(نثر) وینه صابر سید مشارالیه حقنده سوکندنامه انشا ایلمشدر که چند
بیتی بو محله ثبت اولندی

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* تنم بمهرا سیرست و دل بعشق فدی *
* همی بکوش من آید زلفظ عشق ندی*
*دلم فدا شد و چشمم ندید روی خلاص *
* خلاص نیست اسیران عشق را زفدی*
من وتو ییم نگارا که عشق وخوبی را
* زنام لیلی ومجنون برون بریم همی *

* ملا منست از ین عشق مجنون را *

* غرا منست از ین حسن حسن برای لیلی *

* ازان قبل که عسل را حلاوت از لب تست *

* خدای عز وجل در عسل نهاد شفی *

(نثر) ادیب صابر سلطان سنجر ارکان دولتك صادق و معتمدی اولمغله انسزك سلطان طرفنه عصیانی فهم اولندیغنه مبنی صابری خوارزمه بو خصوصی تفحص ضمننده کوندرمشلرایدی مکر انسز بر فدایی تدارك وسلطانی جمعه کونی جامعده هلاك ایلمك اوزره ارسال ایلمشیدی صابر بو خصوصدن آکاه اولوب مروه سلطانی طرفنه خبر وشخص فدایینك عین تصویرینی کوندرمکله سلطان شخص مذکوری بولدیروب فدای سری ایلدی ایمدی انسز بو خبر صابر طرفندن محرر اولدیغنی احساس ایتمکله مر قومی طوتوب دست و پایی بند ایله خوارزمده نهر جیحونه آتمش وبشبو زفرق التی سنه سنده * غریق وفات ایلمشدر رحمه الله *

* ⁂ (ذکر معجز کلام عثمان مختاری) ⁂ *

عن اصل غزنه وی وسلطان ابرهیم بن مسعود عصرنده شاعر دار الملك غزنه ایدی ارباب طبیعت وصاحب رشد وروینده دن شیخ سنایی اقرانی بر شاعر خوش صحبت اولمغله شیخ مرقوم مختارینك مدحنده قصائد سویلمشدر از جمله

برینك مطلعدر

بو دیدش دو خو رشید ودومه تاری تیر ⁂ که بود لمعهٔ از خاطر مختاری تیر

نثر) شاعر مختاری سلطان ابراهیم مدحنده سویلدیکی قصائدن برینك مطلعی

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* مسلمانان دلی دارمکه ضایع میشود جانش *

* درافتادم بدان دردیکه پیدا نیست درمانش *

(نثر) خاقانینك حکمت وزهد یوزندن بو نظمه نظیره سویلدیکی قصیده نك

* ⁂ (مطلعی بیت) ⁂ *

* مرا دل پیر تعلیمست ومن طفل زباندانش *

* دم تسلیم سر عشر وسر زانو دبستانش *

ملا جامی حضرتلرینك تنظیر ایلدیکی قصیده لرینك مطلع بیتی بو وجهله در

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* دلم طفل نو آموزست وخاموشی دبستانش *

* سبق نادانی دانا دلم طفل سبق خوانش *

* (نثر) بو دخی دیکر بر عاشقکدر *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* معلم عشق وپیر عقل شد دور از دبستانش *

* بود دوشیر کان طبع من طفل سبق خوانش *

* ذکر سلطان المشایخ حکیم ابو المجد محمد بن آدم سنایی غزنوی رحمه الله *

اشرف روزکار ومعتقد ودیندار اولوب فقر ایله وقار وترك وتجرد له افتخار ایدر ذات عالی تبار ایدی اوتوز بیك بیت مقداری دیوان حقیقت آثارنده کشیدهٔ رشتهٔ نظم واشعار بیوردیغی جمیع اثاری رموز معرفت الهی یه دائر ودائما محبتی طریق وسلوك و مذمت ماسوایه متدائر اولوب وتالیفندن اولان حدیقه کتابی فی الواقع ریاض حقیقت ودوحهٔ کثیر الفوائد اهل توحید ومعرفت اولمغله اکثر ابیاتی مصنفین رساله لرنده ایراد ایله استشهاد ایلمشدر حدیقهٔ مذکوره یه غزنه نك ظاهر علماسی اعتراض وطعن ایلملریله کتاب مزبوری بغداده کوندروب دار الخلافه یه عرض ایتدکده بغدادك ائمه وعلماسی کمال متانت عقیده سنه فتوی ویرمشلردر تبرکا حدیقهٔ مرقومه دن چند بیت بو محله یه تحریر اولندی

* مثنوی *

* داشت لقمان یکی وثاقی تنك ⁂ چون کلوکاه نای سینهٔ چنك *

* بو الفضولی سؤال کرد ازوی ⁂ چیست این خانه شش بدست وسه پی *

* بادم سرد و چشم کریان پیر ⁂ کفت هذا لمن یموت کثیر *

(نثر مولانا جلال الدین رومی حضرتلری مشهور آفاق اولان فضل * وکمال ایله کندوبی شیخ سنایی تبعه سندن عد ایله بیورمش *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* عطار روح بود وسنایی دو چشم او ⁂ ما از پی سنایی وعطار آمدیم *

* مثنوی معنویلرنده بویله بیورمشلر *

* ⁂ (بيت) ⁂ *

* ترك خويشى كردم من نيم جام ⁂ ازحكيم غزنوى بشنو تمام *

(نثر) سلطان بهرامشاه غزنوى همشيره سنى شيخ سنايى يه ترويج مرادايلدكده اعتذار بوزندن بهرامشاهه بوقطعه يى سويليوب حضورينه عرض ايلمشدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* من نه مرد زروزن وجاهم ⁂ بخدا اكر كنم دكر خواهم *
* بسر توكه تاج نستانم ⁂ كرتوتاجى دهى زاحسانم *

(نثر) توحيد بوزندن سويلديكى قصائدن برينك چند بيتى تحرير اولندى

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* طلب اى عاشقان خوش رفتار ⁂ طرب اى شاهدان شيرين كار *
* درجهان شاهدى وما فارغ ⁂ درقدح جرعهٔ وما هوشيار *
* خيزتاز آب روى بنشانيم ⁂ كرد اين خاك تودهٔ غدار *
* پس بجاروب لا فروروبيم ⁂ كوكب از سقف كنبد دوار *
* تاز خود بشنوند از من وتو ⁂ لمن الملك واحد القهار *
* اى هواهاى تو هوا انكيز ⁂ وى خدايان تو خدا آزار *

اشبو قصيده يى شيخ اوحد الدين كرمانى وشيخ فخر الدين عراقى وغيريلر تتبع وتنظير ايلمشلردر ديكر بر قصيده سنك مطلعى

* مكن در جسم وجان منزل كه اين دونست وآن والا *
* قدم از هردو بيرون نه نه آنجا باش ونه اينجا *

(نثر) بو قصيده يه خواجه سلمان ساوجى نظيره سويلمشدر وحكيم سنايى آخر حالنده دنيادن ال چكوب حج نيتيله خراسانه كلدكده امام غزالينك شيخى ابو على فارمدينك مريديكه خانقاهى كعبهٔ خراسان عد اولنان يوسف همدانيدن انابت ايدوب تمام توبه وصفوت واختيار خلوت وعزلتله ينه غزنه يه كتمشدر نقل اولنوركه غزنه ده لايخوار ايله ملقب كه شراب طورطوسى ايچر ديمك اولور دائما شرابخانه لردن طورطوجمع ويارانلريله كلخنده نوش ايدردى ابو اسحق سلطان ابراهيم هند قلاعنى تسخيره

عزيمتنده حكيم سنايى سلطان مذكوره قصيده انشاسيله مشغوليتى حالنده بركون كلخن قپوسى اوكندن بكركن ايچرودن آهنك استماعيله كلخنه دخول انده لايخوار مرقوم ساقيسنه قدحى طولدر ابراهيم جكن كورلكنه ايچه لم ديو زنم ايده يور ساقيسى نيچون بويله سويلديكز ابراهيم خيراوو عادل پادشاهدر ديدكده بلى اويله در لكن انصافسز وانسانيتسز آدمدركه هنوز غزنه يى كماهو حقه ضبط ايده مامشكن بويله قيش هنكامنده قالقوب ممالك تسخير وتعذيبنه سعى ايده يور ديه رك قدحى نوش ايدر تكرار طولدر سنايى يچكن كورلكنه ديو ينه ساقيسى سنايى يه طعن ايلمك اولمزكه سنايى ظريف وخوش طبع وجمله نك مرغوبى آدمدر ديدكده لايخوار اشته بونده خلط ايتدك سنايى كبى احمق آدم اولمزكه بر طاقم لاف وكذا فك اسمنى شعرو ضعيله وقتنى هبا ايتمكده وطمع يوزندن بر آلاى ابلهلره خوش آمدلكله آب روى دوككده اولوب هيچ ملاحظه ايلمزكه كندوسى شاعرلك وهرزه كولك ايچون خلق اولنمامشدر يارين روز جزاده ايشه يرارنه تحفه ك وارديسه لر جواب بولنماز بوتقديرجه سنايدن احمق وبو الفضول كسه يوقدر ديدكده بو كلام حكيم سنايى يه تأثير وبالكليه خلقدن انقطاع ايدوب مدح ملوكه دائر موجودى اولان ديوانى صويه آتدى شول درجه يه وارديكه غزنه ده يالين آياق كزوب احبا واقرباسى بو حالنه كريان اولورلر ايدى دوستلرى پاپوش عرض ولبسنى رجا ايلدكلرنده قبول ايليوب فرداسى ينه اصحابنه ردايله دونكى كورد يككزسنايى دكلم بوكون كنديمى خلاف بولدم غالبا بو پاپوش سدراه اولدى ديرايدى بو بابده خواجه خسرو ديمشدر

* ⁂ *(بيت) ⁂ *

* نيست مدبر اهل ترك ارخود ندارد كفش اذانك *
* هر شكاف از پاسنايش دين ودولت راد رست *
* (نثر) ديارروم ده نائلى دخى بو مضمونى ادا ايتمشدر *

* ⁂ *(بيت ⁂ *

* طريق فاقه ده هم كفش اولوب سنايى يه *
* جناب كلخنىء لايخواره دك كيدرز *

(نثر) مولانای مومی الیه بشیوز یتمش التی سنه سی غزنه ده وفات ایدوب
*حالا مرقد وخانقاهی معموردر *

*** (ذکر حکیم سوزنی رحمه الله) ***

اصلی سمرقند دن خوش طبع وظریف وتحصیل علومه مشغول اولوب انجق هزله مائل اولمغله مدرسه علماسی اتفاق ایله پسر خمخانه یی سوزنی یه هجو ایتدر مشلردر رکیك وناشایسته اولمغین ایراد اولنمدی لامعی وچینی ونسفی وشمس حاله وشطرنجی مرقومك شاکردلریدر آخر وقتنده توبه کار اولوب حجه کتمشدر نصایح وزهدیانه وتوحید ومعارفه دائر قصائد غرالری اولمغله برقصیده سندن برمقدار ابیات تحریر اولندی

*** *(نظم) ***

چون برهوای دل تن من کشت پادشاه
* آمد بپیش سینهٔ من از سفه سپاه*
لشکر که سفاهت من عرضه داد دیو
من استاده همبر عارض بعرض کاه
* دیو سیه کلیم بر آن بود تا کند *
همچون کلیم خویش لباس دلم سیاه
* رفتم براه دیو وفتادم بدام او *
وزدیو دیوتر شدم از سیرت تباه
*یك روزبی کناه نبودیم بعمر خویش *
کویا که بوده بی کنهی نزد من کناه
* درقدرت اله نکه کن بچشم عجز *
* تاعجز خویش بینی درقدرت اله *
ی خواجه این قصیده بخوان ومرامبین
* السمع للمعیدی خیر لمن یراه *

بشیوز التمش طقوز سنه سی سمرقندده وفات ایتمشدر قبری ابو منصور ماتریدی وشهاب الدین ابو حفص عمر نسفی مرقدلری قربنده در رحمة الله علیهم

** (ذکر سحبان ثانی فلکی شیروانی) ***

دیوان صاحبی غایت خوشکوی افضل الدین خاقانینك اقرانی که مقدم ذکر اولندیغی اوزره ایکیسی دخی ابو العلاء کنجوینك شاکردلری ایدی بعض کمسه خاقانینك استادیدر دیمشلر هرنه ایسه ارباب طبیعت واصحاب بلاغت نزدنده دیوانی الغبك مطالعه وزیاده تحسین ایلیوب عجب مخلصی وار اما چندان خوش تقال اولنمز دیمش شروانشاه منوجهرك مدحنده سویلدیکی قصیده یی خواجه عصمت الله بخاری پسندیده ایدوب تنظیر ایلمشدر قصیدهٔ مذکوره دن چند بیت تحریر اولندی

*** *(نظم) ***

* سپهر مجد ومعالی محیط نقطهٔ عالم*
* جهان جود ومعانی چراغ دودهٔ آدم*
* خدیو کشور پنجم یکانه انجم هشتم*
جم دوم بتعظیم خدا یکان معظم
* زحل محل وقضاید قدر مراد وفلك کین *
* شمال طبع وصبا فر مسیح دین ملك دم *
* ستوده رای چوارش وسخا فزای چو بهمن
* جهان کشای چورستم هنرنمای چو نیرم*

*** (ذکر سید العلما سید حسن غزنوی) ***

فاضل ودانشمند واهل دل بی مانند اولوب غزنه ده وعظ ایتمکله مجلس وعظنده نیچه بیك آدم جمع اولدیغندن بهرامشاهك طبعنه خوش کلیوب سید حسنه ایکی قلیج کوندرکه برخلافه وضع ایلسون دیو بوا شارتدن سید متألم اولوب حجه عزیمت وروضهٔ مطهره یی زیارتنده بو ترجیع بندی دیمشدر که بیتلرندن بومقدار تحریر اولندی *

*** *(نظم) ***

* یارب این ماییم این درکاه صدر انبیاست *
* یارب این ماییم واین خاك جناب مصطفاست *
*سلموا یاقوم بل صلوا علی صدر الامین *مصطفی ماجاء الا رحمة للعالمین *

(نثر) فخریه قصیده سی دخی اولمغله مطلعی بودر*

* * *(بیت) * *

*داند جهان که قرة عین پیمبرم * شایستهٔ میوهٔ دل زهرا وحیدرم *

(نثر) عامهٔ ناسك سیده اعتقاد وحسن ظنلری اولمغله بجدن عود تنده اثنای راهده معزز ومکرم حتی بغداده وصولنده سلطان مسعود کمال توقیر واحترام ومخصوص مطلا ومحتشم محفه ترتیب وتعیینیله غزنه طرفنه اعزام ایلدی جوینیه وصولنده ازادوار قصبه سنده بشیوز اوتوز بش سنه سی * فجأة وفات ایتمشدر *

* ذکر فرید کاتب *

طبعی لطیف وصحبتی ظریف انورینك شاکردی وسلطان سنجر درکاهنك ملازمی ایدی شیرین اشعاری اولمغله از جمله بو سؤال وجواب آنکدر *چند بیت تحریر اولندی*

* * (نظم) * *

* کفتم بدان نکار که خورشید انوری *
* کفتا زوی نکوترم ار بنکری *
کفتم مه چهار دهی در سپهر حسن
* کفتا مه مراست زهر نوع مشتری *
* کفتم به بندکیٔ تو اقرار می کنم *
*کفتا چوتو بس است کنونم بچاکری *

* * (ذکر سیفی نیشابوری) * *

نکش خان خوارزمشاهك شاعری وفرید کاتبك شاکردی اولوب علم شعرده متانتی مذکور در آثار طبعی اولان سنك وسیم قصیده سندن چند بیت * تحریر اولندی*

* * (نظم) * *

* ای نکار سنکدل وی لعبت سیمین عذار *
مهر تو در دل مرا چون سیم در سنك استوار*

*سنکدل یاری وسیمین برنکاری زانکه هست
همچو نقش سیم وسنکی در دل من پایدار *
من چو سنکم صلب در عهد تو چون سیمی ولیك
همچو سیم از سنك ناکاهم برفتی از نکار
*من تراجویم چو سیم وتو مرا دانی چو سنك
* زخم سنك وعهد سیم از دست مارا یادکار *
* چند سیفی دیکر را و مرا هم بود داند *
* تا نکردانند در روز قیامت شرمسار *

ذکر روحانی سمرقندی

رشیدك شاکردی خوش صحبت وقلندر طبیعت آدم اولمغله نااهل ودون ایتمکی مذمت ضمننده بو قطعهٔ بیبدلی کشیدهٔ رشتهٔ فصاحت ایلمشدر

* * (قطعه) * *

* مرد آزاده بکیتی نکند میل دو کار *
* تا وجودش همه روزی بسلامت باشد*
* زن نخواهد اکرش دختر قیصر بدهند *
* وام نستاند اکر وعده قیامت باشد *

* ذکر ملك الکلام ظهیر الدین فاریابی*

شعر وسخنده ید طولاسی وعلم حکمتده مرتبهٔ علیاسی اولوب اولا حکمای اسلامده معلم اول مولانای مومی الیه در زیرا علوم حکمت یوناندن اخذ اولنوب دیار اسلامده تحریر وتدوین ایدوب بعده مومی الیهك تحریراتندن ابو علی سینا شفا نام کتابی تلخیص ایلدیکی مرویدر مومی الیهك علم وفضلی مسلم جمهور در مجیر بیلقانی وکمال الدین نخجوانی وشرف الدین شفروه ومحمد بن علی کرباج اصفهانی وجوهریٔ زرکر ایله معاصر در استاد رشید سمرقندینك شاکردی اولمغله استاد مذکور قصهٔ مهر ووفا نظمنده مرقومك شعری * حقنده بویله دیمشدر *

* * (بیت) * *

*دیوان ظهیر فاریابی * در کعبه بدزد اکر یابی*

(نثر) ظهیر اول حالده فاریابدن نیشابوره عزیمت وسلاجقه دن حاکم
نیشابور اولان طغانشاه ثانینك خدمتنه ملازمت ایتمشدر طغانشاه بر کون
ظهیر ایله کان فیروزه نام تماشاکاهه کتدکده کوهر مناسبتیله بو قصیده یی
* سویلمشدرکه چندبیت اندن تحریر اولندی *

* (نظم) *

* ترا ست لعل شکر بار ودرمیان کوهر * دیان لعل چرا کرده نهان کوهر *
* بخنده چون لب یاقوت رنك بکشایی * زشرم زرد شود همچو زعفران کوهر
رخم چوزر شد واز جزع دیده هر ساعت * فشانم از غم آن لعل درفشان کوهر
(نثر) ظهیرك مدون دیوانی وافرا شعاری اولدیغی مشهور ومنظوردر
کندوسی مائل سیاحت اولمغله نیشابوردن دخی حرکت واصفهانه عزیمت
ایتمکله اولوقت اصفهانده قاضی القضاة صدرالدین عبداللطیف خجندی
ایدی ظهیر صدرالدینك زیارتنه واردقده مجلسی علما وفضلا ایله مملو کوروب
دبانه سلام ایله غریبانه اشاغی برمحلده اوتوردی چندان مناسب التفات
اولنمدیغندن مغبر اولوب همان اول محلده بدیهی بو قطعه یی بازوب
* صدرالدینك یدینه صوندی *

* (قطعه) *

* بزرکواری دنیا ندارد آن عظمت *
* بهیچ کس نه زیبد بدان سرافرازی *
* شرف بفضل وهنر باشد وتراهمه هست *
* بدین نعیم مزور چرا همی نازی *
* زجهت کاهل هنر رانمی کنی تمییز *
* تو نیز نه بهنر در زمان ممتازی *
* بمن نکه تو بسازی مکن ازآنکه بفضل *
* دلم بکیسوی حوران همی کند بازی *
* اکرچه نیست خوشت یك سخن زمن بشنو *
* چنانکه آن را دستور حال خود سازی *

* تواین سپرکه زدنیا کشیدهٔ برروی *
* بروز عرض مظالم چنان بیندازی *
* که از جواب سلامی که خلق را بر تست *
* بهیچ مظلمهٔ دیکری نپردازی *
(نثر) مرقوم بو وجهله طعن ایتمشیکن بنه خواجه صدرالدینه کمال مراعات
ایدوب انجق بوندن صکره اصفهانده طوره میوب آذربیجانه قزل ارسلان
اتابك ایلدیکزك خدمتنه کیدوب مدحنده قصائد سویلمشدرکه برینك
* چندبیتی تحریر اولندی *

* (نظم) *

* کیتی یمین دولت فرمانده جهان *
* ماننده روضهٔ آدم وعرصهٔ جنان *
* از هرطرف که چشم نهی جلوهٔ ظفر *
* وزهرمحل که کوش کنی مژدهٔ امان *
* افسانه کشت قصهٔ دارا وکیقباد *
* منسوخ شد حکایت جمشید ودوان *
* ملکی چنین مقرر وشاهی چنان مطاع *
* دیرست تا زمان ندارد زکس نشان *
بعده قزل ارسلانك خدمتندن دخی انفکاك ابوبکربن محمدبن ایلدکز یانته
کیتمکله قزل ارسلان ظهیره رغما مجیر بیلقانی یه اعتبار وهرهفته انواع
کمخا واطلس بخشیله فخر اتدیردی بوبابده ظهیر بو بیتی دیمشدر

* (بیت) *

* کر بدیباهای فاخر آدمی کردد کسی *
* بس در اطلس چیست کرك ودر عبایی سوسمار *
بوندن صکره ظهیر ملازمت سلاطین وحکامدن اعراض وعلم وطاعته
اشتغال ایدوب بشیوز طقسان سکز سنه سی تبریزده وفات ایتمشدر رحمه الله

* (ذکر ملك الشعرا مجیرالدین بیلقانی) *

غایت فاضل وظریف وخوش طبیعت وحکیم ظهیر اقرانی ایدی قوت

استعداد وطالع مساعد ایله اتابك ایلدکزه تقرب تامه واول سبیله معاش کامله پیدا ایتمکله محسود الشعرا اولمشیدی اتابك مذکور طرفندن اصفهانه تحصیلدار نصب وارسال اولنمغله افاضل اصفهان مرقومی سائر تحصیلدارلر کبی توقیر وتکریم ایلمدکلرندن اصفهانیلری

* هجو ومذمت یوزندن بورباعی بی سویلمشدر *

* ❋ (رباعی) ❋ *

* کفتم زصفاهان مددجان خیزد *

* لعلیست مروت که دران کان خیزد *

* کی دانستم کاهل صفاهان کورند *

* با این همه سرمه کز صفاهان خیزد *

نثرا کابر اصفهان بو هجودن انفعال ایدوب شرف الدین شفروه یه مجیرك هجوینی مقابله وطرد ایلمسیچون حواله ایلدکلرینه بناءً اشرف بویله مقابله ایلمشدر

* ❋ (رباعی) ❋ *

* شهری که به از جملهٔ ایران باشد *

* کی لایق هجو چو تو کژخوان باشد *

* سرمه چه کنی که از صفاهان باشد *

* میل تو بمیاست فراوان باشد *

(نثر) مجیرك هر بیتنده شمع لفظنی ایراد ایدرك یابدیغی قصیدهٔ غراسندن

* چند بیت بو محله قید اولندی *

* ❋ (نظم) ❋ *

* مهرهٔ عمرم ربوده شعبدهٔ آسمان *

* کشت چراغ دلم شمع سپهر الامان *

* بر سر پایم کداخت سفرهٔ خالی چو شمع *

* با سر دستم فکند تیر فلك چون کمان *

* سرد بود همچو صبح بزم حریفان عمر *

* تا نکشندم چو شمع شب همه شب درمیان *

* شمع دل کس نیم پس چه سبب همچو شمع *

* مرده نفس میزنم بر سر این خاکدان *

* دهر مرا همچو شمع بی کنه آو بخنست *

* کر بفروشد رواست کر بکداز دهمان *

* ❋ (ذکر جوهری زرکر) ❋ *

سخن شناس وندیم وادیب صابرك شاکردی واثیر الدین اخستکینك اقرانی اولوب سلطان سلیمان شاهك مدحنده قصائد غراسی ومنظوم امیر احمد ومهستی داستانی وارد راصلی بخارادن اولوب بعده سیاحت طریقیله عراقه کلوب اصفهانده شعرا خدمتنده اوله رق مال وثروت صاحبی اولمشدر جملهٔ اشعارندن شراب وصفنده مدون قصیده سی اولمغله مطالع ومقطعندن چند بیت تحریر اولندی ❋ *

* ❋ نظم ❋ *

* چون صبح بر کشد علم ساده پرنیان *

* باید کشید رایت عشرت بر آسمان *

* زان پیش کآفتاب سر از کوه برزند *

* باید میی به بوی کل ورنك ارغوان *

* معیار عقل ودار وی خواب وفروغ روی *

* درمان درد وقوت شخص وغدای جان *

* آن بادهٔ بنور مه وعکس آفتاب *

* کز آفتاب وماه دهد روز وشب نشان *

* اصل سخا وعنصر مردی وذات حسن *

* عین تواضع وتن لطف وسر بیان *

* هضم طعام ونفی غم ومایهٔ نشاط *

* قوت دل وتوان تن زار ناتوان *

* دارد بکاه آنکه کنی رنکش آزمون *

* باشد ببوی آنکه کنی بویش امتحان *

* تا جوهریٔ زرکر جام شراب بر *

* نوشد بیاد مجلس بزم خدایکان *

* ذکر سلطان الفضلا اثیر الدین اخسیکی *

وقتنك عالم وفاضلی وعصرینك سخنور کاملی وحکیم خاقانینك اقرانی
ایدی اصلی ترکستانده اخسیك ناحیه سنده فرغانه دن اولوب عراق عجم
وبلاد اذربیجانده ساکن وخلخال وماسوله حاکمی دعوت ایتمکله وقتی آنده
کذران ایتمشدر اتابك ایلدکز اثیرك صحبتنه طالب اولمغله اکرچه ملاقات
واقع اولوب خدمت وملازمت ایتمامشدر لکن اتابك مرقوم وقرنداشی
قزل ارسلان حقنده قصائد کزیده لری واردر اخر عمرنده ترك
* وتجرید اختیار وخاقانینك *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

قحط وفاست درنیهٔ آخر الزمان * هان ای حکیم پردهٔ عزلت برآرهان
* مطلعنده اولان قصیده سنه جواب برقصیدهٔ زیبا انشا ایلمشدرکه
* چند بیتی تحریر اولندی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* ای عقل خنجر تو ناورد کاه جان *
* بیرون جهان سمند مراد ازپل جهان *
* عین زهیست دهر مده تاب در کمند *
* پیره زنیست چرخ منه تیر در کمان *
* ای عقل نازنین تو بی مقتدای نفس *
* تا کی سرای طغرل وتا کی در طغان *
* خلقان حرص وآز بکش ازسر اثیر *
* وزننك مدح کفتن خلقانش وارهان *

بعض سخنوران اثیر مذکوری علم شعرده خاقانی وانوری یه ترجیح ایدرلر
وبعضیلر قبول ایتمزلر انجق حق کلام بودرکه بو اوج دانه فاضل کندیلره
مخصوص اولان وادیده بربرلرینه فائقدرلر اثیرم قوملك نظمی دانشمندانه
اولوب انوری سیلقهٔ سخنه کوزل رعایت ایدر خاقانی طمطراق الفاظله
سخنه رونق ویرر هر بری شیوه سنده ماهر وکاملدر مصراع هر خوش پسر
* راحرکات دیکرست * حسب حال اولور *

* ⁂ (ذکر املح الشعرا سیف الدین اسفرانکی) *

اسفرانك ماوراء النهرده برمحلك اسمیدر سیف الدین طالب علم واهل فضل
وسخندان اون ایکی بیك بیت مقداری دیوانی واغزلری مقبول هنروران
والغ بك مجلسنده دیوانتی علما دائم مطالعه ایدرلر ایدی اولا بخارادن خوارزمده
ایل ارسلان خوارزمشاه یانته کلدکده خوارزمشاه سیف الدینه عظیم
* مراعات وخاقانینك *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* صبحدم چون کله بندد آه دود اسای من *
* چون شفق درخون نشانید چشم شب پیمای من *
(نثر) مطلعنده اولان قصیده سنه نظیره انشا ایلمسی مطلوب ایتمکله
* سیف الدین دخی زمین مزبورده یاپدیغی قصیده دندر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* نازا کسیر قناعت شد طلا سیمای من *
* کنج بادآورد کیتی کشت خاکپای من *
* ازکلاه فقر تا ترکی مرا آمد نصاب *
* جبههٔ اکلیل ساید فرق کردونسای من *
(نثر) واکثر فضلانك قصائدینی تنظیر ایلمشدر خواجه ظهیر *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

شرح غم تو لذت شادی بجان دهد * شکرلب تو طعم شکر باد هان دهد
(نثر) مطلعنده اولان قصیده سنه معارض مطلعی بو صورتده
* برقصیده سویلمشدر *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* آن را که غمزهٔ تو زکشتن امان دهد ⁂ اینست خونبها که بیاد تو جان دهد *

* ذکر عارف معنوی شیخ نظامی کنجوی *

اصل کنجه دن ولقبی نظام الدین وکنیه سی ابو محمد بن یوسف بن مؤیددر
وقوامی نام شاعر استاد شیخ مذکورك برادریدر هنوز عالم شبابنده ویس رامین

داستاننی سلطان محمود بن محمد بن ملکشاه نامنه نظم ایلمشدر دیومر و پدر
شیخ مومی الیهك فضل وكمال وعرفانی تقریر وتحریردن مستغنی ومشهور آفاق
اولان خمسه سی اعلا درجه سنه شاهد کافیدر خمسه دن ماعدا
یکرمی بیك بیته قریب غزلیات مطبوعه وموشحات مصنوعه وسائر
دیوانی واردر اتابك قزل ارسلان التماسیله خسرو وشیرین قصه سنی نظم
ایلدکده اتابك مرقوم مکافات اوله رق درت قطعه معمور مزروع قریه بخش
* ایتکله شیخ حضرتلری بو انعامه تشکرده دیمشدر *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* نظر بر حمد و براخلاص من کرد *
* ده حمدا نیسان راخاص من کرد *

شیخ نظامی اخی فرخ ریحانی مریدلرندن اولمغله آخر حالنده انزوا وخلوتنشین
اختفا وسلاطین وحکامله اختلاطدن ابا ایتمکله اتابك قزل ارسلان شیخك
صحبت ومجلسنه آرزوسی اولدیغندن آدم کوندروب دعوت ایلدیکنده
انزوا وانقطاعنی عرضله اعتذار ایتدیکندن اتابك امتحان یوزندن شیخك
زیارتنه عازم اولدقده بو زیارت امتحان وتحقیر یوزندن اولدیغنی شیخ
اذا الکشف کندوینی تاج وکمر وسائر لازمهٔ سلطنت زیب وزیور ایله تخت
نشین وپیشگاهنده خدمه وغلامان وحاجبان استاده وفرمان بین بو اطوار
سلطنت زمین پادشاهانه یی بالکرامه اتابکه ارائه ایتمکله اتابك متحیر ومبهوت
شیخك پابوسنه واردیغی حالده درعقب بو اطوار تبدیل اولوب شیخی بالکز
بر پیر ضعیف بر پارچه کچه اوزرنده اوکنده بر دوات و بر عصا و بر مصحف شریف
کورمکله بو دفعه تواضع وکمال اعتقاد یوزندن شیخك دستنی بوس ایتدکده
* بو بیتی سویلمشدر *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* بگفتم بوسمش همچون زمین پای *
* چه دیدم آسمان برخواست ازجای *

(نثر) بوندن صکره جابجا کوریشوب انفاس طیبه سنه نائل اولوردی
بومقام وکلامه مناسب شیخ حضرتلرینك تبرکا برقاچ ابیاتی تحریر اولندی

* ⁂ (نظم) ⁂ *

جهان تیره است وره مشکل جنیبت راعنان درکش *
* زمانی رخت هستی را بخلوتگاه جان درکش *
* چو خاص الخاص جان کشتی زصورت پای بیرون نه
* هزاران شربت معنی بیکدم رایگان درکش *
* کلاغان طبیعت را زباغ انس بیرون کن *
* همایان سعادت را بدام امتحان درکش *
* گرا نجانی مکن هرگز تو در بزم سبکروحان
* چو ساقی کرم رو کرد سبك رطل گران درکش *
* چو مست حکمتش کشتی فلك راخیمه برهم زن *
* ستون عرش در جنبان طناب آسمان درکش *
* طریقش بیقدم میر و جمالش بی بصر می بین *
* حدیثش بی زبان بشنو شرابش بی دهان درکش *
* نظامی این چه اسرارست کز خاطر برون داری *
* کسی رمزت نمی داند زبان درکش زبان درکش *

(نثر) شیخ نظامی سلطان طغرل بن ارسلان زماننده بشیوز التمش التی سنه سی
وفات ایدوب مرقدی کنجه ده در شیخك حیاتنده خمسه بش جلد کتاب اولمغله
* بعد الوفات فضلا جمع ونامنی خمسهٔ نظامی وضع ایتمشلردر *

* ⁂ (ذکر مقبول ابرار رشید ذوالفقار شروانی) ⁂ *

علم شعرده غایت ماهر وفضل وکمالی باهر جمیع اشعاری صنایع وبدایعی شامل
وبیت متلونه وبحر مختلفه اختراعنده کامل ایدی سلطان محمد بن تکش
خوارزمشاه عصرنده اولمغله نزد سلطاندهمرعی ومنظوم تواریخی یازمشدر
اوج بیتدن بر بیت اخراج اولنمق اوزره تصنیع ایلدیکی قصیده دن اوج بیت
* واندن مخرج بر بیت تحریر اولندی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* چمن شد از گل صد برك تازه دلبروار *
* بهار و باغ و بهاری چو باد در گلزار *

* نهال چون قد دلبرچمان شود در رقص *

* بسان فاخته چون بیدلان بنالد زار *

* ارم ز روی تناسخ به بوستان آمد *

* خزان خزان چو در آمد بباغ باد بهار *

* * (بیت مخرجدر) * *

* کل صد برك دلبروار چون در بوستان آمد *

* بهار و باغ در کلزار چون بیدل خزان آمد *

(نثر) نقل اولنور که سلمان ساوجی خواجه غیاث الدین محمد بن رشیده برقصیده انشا و عرض ایلدکده أو لی مقدار اکرام ایلمدیکندن شکایت یوزندن سید ذو الفقار صدر سعید محمد الماستری یه برقصیده یاپوب عرض ایلدکده یدی مرکب یوکی ابریشم ویرمش مع هذا محمد الماستری یالکز شیروانده بر وزیر غیاث الدین ایسه ایران وتورانه حکم ایدر وبنم قصیده م ذو الفقارك قصیده سندن نقدر تفاوتی اولدیغی اظهر ایکن باری خواجه غیاث الدین آنك عشرینی ویرملو دکلمیدی دیمش بو اثنکا غیاث الدینك مسموعی اولمش کرچه محمد الماستری ایله بزم و سلمانك قصیده سیله سید ذو الفقارك قصیده سی بیننده تفاوت وار لکن سید ذو الفقار حضرت علی کرم الله وجهه نسبندن سیادت وشرافتی اولمق حسبیله سلماندن کلی فرق وتفاوتی وشایسته انعام ایدوکی تعریفدن بریدر دیمش رحمة الله علیهم اجمعین *

* * (ذکر ملك الکلام شاهفور شهر نیشابوری) * *

ظهیر الدین فاریابینك شاکردی خوش طبیعت وفاضل وشاعر وفن انشاده کامل وماهر وسلطان محمد بن تکشك دیوان کاتبیله فاخر ایدی علم استیفاده شاهفوری رساله سی ودخی القاب وانشایه متعلق رساله لر تصنیف ایلمشدر *

* * (نظم) * *

* روزکار آشفته تر یا زلف تو یا کار من *

* ذره کمتر یا دهانت یا دل غمخوار من *

* شب سیه تر یا دلت یا حال من یا خال تو *

* شهر خوشتر یا لبت یا لفظ کوهر بار من *

* نظم پروین خوبتر ویا دریا دندان تو *

* قامت تو راستتر یا سرو یا کفتار من *

* وصل تو دلجویتر یا شعرهای نغز من *

* هجر تو دلسوزتر یا نالهای زار من *

* مهر و مه رخشنده تر یا رای من یا روی تو *

* آسمان کردنده تر یا خوی تو یا کار من *

* وعدهٔ تو کوژتر پشت من یا ابروت *

* قول تو بی اصلتر یا باد یا پند من *

* صبر من کم یا وفای نیکوان یا شرم تو *

* خوبیٔ تو بیشتر یا غصه و بیمار من *

* چشم تو خونریزتر یا چرخ یا شمشیر شاه *

* غمزهٔ تو تیزتر یا تیغ یا بازار من *

(نثر) شاهفورك جملهٔ اشعارندن بو برغزلدر التیوز سنه سی تبریزده وفات ایتمشدر قبری افضل الدین خاقانی وظهیر الدین فاریابی بیننده واقع اولمشدر رحمه الله *

* (ذکر ملك الفضلا محمد عبد الرزاق اصفهانی) *

شعرانك کامل وماهری وعلمای اصفهانك اکابری خوش کلام وصاحب جاه واحتشام ایدی سلطان جلال الدین خوارزمشاه عصرنده ظهور ایدوب خاندان صاعدیه نك مداحیدر ونعت حضرت رسالتپناه صلی الله علیه وسلمده بو ترجیعی سویلمشدر *

* * (نظم) * *

* ای برسدره شاه راهت * وی قبهٔ عرش تکیه کاهت *

* ای طاق نهم رواق بالا * بشکسته ز کوشهٔ کلاهت *

* هم عقل دویده در رکابت * هم شرع خزیده در پناهت *

* این چرخ کبود ژنده دلقی * در کردن پیر خانقاهت *

* مه طاسك كردن سمندت * شب طرهٔ كيسوى سياهت *
* چرخ ازچه رفيع خاكپايت * عقل ارچه بزرك باركاهت *
* جبريل مقيم آستانت * افلاك حريم باركاهت *
خوددست قدر زروى تعظيم * سوكند بروى همچوماهت
* ايزد كه رقيب جان خرد كرد * نام تورديف نام خود كرد *

(نثر) بنده مرقومك صفت احوال قيامت بياننده مطول ومدون وبليغانه سويلديكى قصيدهٔ غراسندن تبركا چندبيت بومحله يه ثبت وتسطير اولندى

* * (نظم) * *

* چو درنورد دفراش امر كن فيكون *
* سراى پردهٔ سيماى رنك آينه كون *
* چوقلع كرد دميخ طناب دهردورنك *
* چهار طبع عناصرشود شكسته ستون *
* مخدرات سماوى تتق براندازد *
* بجاى ماندازين هفت قلعهٔ مدهون *
* نه كله بند دشام ازحرير غاليه رنك *
* نه حله بند دصبح ازنسيج سقلاطون *
* عدم بكيردناكه عنان دهر جوش *
* فناد رآرد ودر زيرآن جباله حرون *
* فلك بسر بردادو ارشغل كون وفساد *
* قمر بريزدا دوا رعاد كالعرجون *
* نه صبح بندد برسر عمامهاى قصب *
* نه شام كيرد برسفت حلهٔ اكسون *
* چهار مادر كون ازقضا عقيم شوند *
* بصلب هفت پدرتاسلالهٔ كردون *
* زروى چرخ بريزدقراصهاى منير *
* ززيرخاك برآمد ذخيرهٔ قارون *

* زهفت بحر چنان منقطع شودنم كاب *
* كه كند تيمم در قعر چشمهٔ جيحون *
* نمود مركز غبراسوى عدم حركت *
* چو يافت قبهٔ خضرا زخود دور سكون *
* نه خاك تيره بماند نه آسمان منير *
* نه روح قدس بماندنه نجدئ ملعون *
* همه زوال پذيرند جزكه ذات خدا *
* قديم وقادروحى ومدبر وبيچون *
* چوخطبهٔ لمن الملك برجهان خوانند *
* نظام ملك ازل تاابد شود مقرون *
* چودرد مندبنا قوس لشكرارواح *
* چوخيل نحل شودمنتشر سوى هامون *
* بقصر جسم برآرند باز هودج روح *
* سوارقالب باردكر شود مسكون *
* يكى بحكم ازل مالك النعم باشد *
* يكى بسبق قضا هالك عذاب الهون *
* هرآنكه معتقد اونه آن بودجاهل *
* وكرحكيم ارسطاالس است وافلاطون *

* * (ذكر فخرالافاضل كمال الدين اسماعيل اصفهانى) * *

بوندن اقدم محلهٔ مذكور محمد عبد الرزاقك اوغليدر ديكره معين الدين عبد الكريم نام فحول وافاضلدن براوغلى دخى واردر اصفهانده خاندان محترملردر كمال الدين اسماعيلك كمالى وديوانى نزد فضلاده مسلم ومقبول و جميع اشعارى معانئ دقيقه يى مشمول اولمغله اكابرشعرا مومى اليهه خلاق معانى تلقيب ايلمشلردر واقع حال اشعارينه مطالعه ودقت اولندقجه نظيره قبول ايتمز درجه سنده بلاغت پيدا اولوراول حالنده صاحب ثروت اولمغله بعض اصحاب عيال افتادكانه قرض صورتنده مال ويرمكله تعيشنه مدار ودستكير اولوردى اكابر صاعد يه نك معتبرى اولمغين مدحلرنده سويلديكى قصيده دندر

* * * (نظم) * * *

* ركن دين صاعد مسعود كه در نوبت او *
* جاى تشويش خم زلف بتان بغمات *

(نثر) مولانا مومى اليهك بو ايكى بيتى بين الشعرا مشهور اولمغله تحرير اولندى

* * * (نظم) * * *

* بخاكپاى توكاب حيات از او بچكد *
* اكر مسودهٔ شعر من بيفشارى *
* سزد كه خارى وحرمان كشد معانى من *
* بلى كشند غريبان هر آينه خوارى *

(نثر) حكمت وموعظه يوزندن سويلديكى مفصل قصيده سندن دخى چند بيت تحرير اولندى *

* * * (نظم) * * *

* وقت آنست دلم را كه بسامان كردد *
* كار دريابد واز كرده پشيمان كردد *
عشق بازى وهوس نوبت خود داشت كذرن
* وقت آنست كه دل تا بسر ايمان كردد *
* هرسيه دل كه شد از جام هوا مست غرور *
* فتنه انكيز تر از غمزهٔ خوبان كردد *
* اى تن از حجرهٔ دل رخت خرد بيرون نه *
* تا دلت منظرهٔ رحمت رحمان كردد *
* بت شكن همچو براهيم شوار بخواهى *
* كه ترا آتش سوزنده كلستان كردد *
* آدمى از ره صورت متساوى صفتند *
* متفاوت زهمين طاعت وعصيان كردد *
* كر تو در كار كه صنع بنظاره زدى *
* از عجايب دهن فكر تو خندان كردد

* درقيامت زند شعر بفرياد كسى *
* در سراسر سخنت حكمت يونان كردد *
* جاودان رستى اكر حب رسول واصحاب *
* بر سر نامهٔ اعمال تو عنوان كردد *

(نثر) كمال الدين آخر حالنده فقرى اختيار ايدوب اصفهانك طشره سنده برزاويه ده خرقهٔ صوفيه ايله عبادته مشغول ايكن اوكتاى قاان اصفهانى قتل عام ايتدكده اهالئ شهردن بعض كمسه لر اموال واشياسنى قاچروب زاويهٔ مرقومه ده برقيويه آتمشلر ايدى اشكر مغول هر چند قتلده افراط ايتدبلرسه دخى كمال الدينه احترام ايدرلر ايدى بركون برمغول جوجغى پرماغنده كمان زهكيرى ايله زاويه ده كزركن برقوش كوروب قوشه طاش آتدقده زهكير پرماغندن چيقوب يوارلنه رق قضاى اتفاق مار الذكر اموال وضع اولنان قيويه بردلك اولمغله اول دلكه دوشر مغول بچه اصرار يله قيو آچيلوب اموال مزبوره رونما اولدقده دخى مكتوم مال وار دريو كمال الدينه اشكنجه ايدرك التيوز اوتوز بش سنه سى جمادى الاولك ايكنجى كونى شهيد ايتمشلر ووفاتى كونى قانيله بورباعى يى يازمشدر *

* * * (نظم) * * *

* دل خون شد وشرط جانكدازى اينست *
* در حضرت اوكمينه بازى اينست *
* با اين همه نمى هيچ يارم كفت *
* شايد كه مكر بنده نوازى اينست *

* (ذكر شرف الدين شقروه اصفهانى) *

فاضل ذوفنون وتيز زبان وحاضر جواب اولمغله ملك الشعرا تسميه اولنور ايدى وبعضا هجوه دخى مائل ايدى اتابك سلطان طغرل بن ارسلان مدحنده ترجيع طور يله سويلديكى قصيده سى بو محله يه تحرير اولندى

* * * نظم * * *

* پيش سلطانند در فرمانبرى * * آدمى و وحشى و ديو و پرى *
* طغرل آن كز هفت سلطان دارداو * * تاج و تخت وافسر و انكشترى *

* مطرب وطباخ ونعل وكاتبش * * زهره وخورشيد وماه ومشتری *
* باد وخاك وآب وآتش بردرش * * حاجب ودربان وپيك ولشكری *
* در پناه عدل او باهم براز * * شيروگور وگرك ومیش ویوز وباز *
* در كف خدام وغلمانش بهم * * نيزه وشمشير وزوبين وقلم *
* باد فراش آسمانش تازند * * بارگاه وكندلان كوس وعلم *
* بر سر خوانش برای ميهمان * * گاووماهی اشتر واسب وغنم *
* بحر كان كرده نثار حضرتش * * لولؤ وفيروزه وزر ودرم *
* مطربان در بزمگاه او بكف * * بربط وچنك ورباب وناى ودف *
* كرده دربستان عيش او وطن * * گلبن وشمشاد وسرو ونارون *
* صيد باز وچرغ ويوز او شده * * كركس وسيمرغ وفيل وكركدن *
* بر تن بدخواه او خيره شده * * خارپشت ولكلك وزاغ وزغن *
* اردوان آيد روان بر در كهش * * تيغ بركف كرده در گردن كفن *
* رودها در بوستانش ساخته * * بلبل وقمری وكبك وفاخته *
* باد در باغ مرادش جلوه گر * * عندليب وطوطی وطاوس نر *
* كرده از نعل سمندش خسروان * * گوشوار وياره وطوق وكمر *
* پاره پاره بر تن بدخواه او * * جوشن وخوار وقبا كند وسپر *
* كاركر بر پيكر خصمان او * * گرز وخشت وناجخ وتير وتبر *
* بارور در صد هزارش شهر وده * * سيب ونارنج وترنج ونار وبه *

* * (ذكر حسان ثانی رفيع لبنانی) * *

لبنان اصفهان قريه‌لرندن بر مفرح قريه در استاد مذكورك ذهن وطبيعتنی كمال تحسين ايدرلر ايدی انجق عمر وفا ايتميوب عالم شبابده وفات ايتمشدر ديوانی خراسان وماوراء النهرده هنوز نشر اولمميوب عراقده مشهور ومعتبردر اكابر ساداتدن سيد اجل فخر الدين زيد حسن الحسينی يی مدحنده مطول بر قصيده انشا ايتمكله تبركا چند بيت بو مجموعه‌يه قيد وتحرير اولندی

* * (نظم) * *

* جانا حديث عشق ندانی بكجا رسد *
* هر گز نبود كه دولت وصلت مرا رسد *

* من خود كيم كه دولت وصلت طمع كنم *
* اينم نه بس كه دوری هجرت بما رسد *
* خاك رهت بديده رسدنی چه جای آن *
* هرگز چنين سزا بچنين ناسزا رسد *
* الحق رسيد آنچه رسيد از هوای تن *
* آری بمردم آنچه رسد از هوا رسد *
* فرخنده فخر دولت ودين زيد بن حسن *
* گر لطف او بگوش امل مرحبا رسد *

* * (ذكر فاضل معنوی سعيد هروی) * *

طبعی ظريف وگفتاری لطيف شاعر بی نظير ايدی جنكيز خانك اولادی سلطنتی وقتنده خراسان ملكنده وزيرولان خواجه عز الدين طاهرك مداحی اولمغله قصائدندن برينك چند بيتی بو مجموعه‌يه ثبت وتحرير اولندی

* * (نظم) * *

* ببر دروی نگارم زماه تابان گوی *
* دلم ربود سر زلف او چو چوگان گوی *
* بيا نسيم صبا پيش آن نگارين شو *
* حديث درد دلم را بسوی درمان گوی *
* همان زمان كه من اين با صبا همی گفتم *
* در آمد از درم آن عيب جوی وبهتان گوی *
* چو ديدمش بخم زلف همچو چوگانی *
* فتاد در قدم او سرم چو چوگان گوی *

* * (ذكر مفخر الفضلا شمس الدين طبسی) * *

خراسانك علما وفضلاسنك كباری وكمال درجه علم وفضلندن بشقه شعرانك دخی خوش گفتاری وموصوف حسن خلق ومنظری ايدی عن اصل قاضی زاده طبس ايكن دار السلطنه هراتده مسكن طوتمشدر سلطان سعيد بايسنغر شمس الدين طبسينك ديوانی شمس الدين خطاطه يازديروب بو شعر وبو خط بو ايكی شمسلره موهبه الهيه ردیمش فضل وكمالی

وتصانيف وتأليفاتی معلوم عالم ومشهور امم اولان امام الهمام سلطان العلما
صدر الشريعه بخارانك اكابرندن مع العلم والفضل بی نظير اشعاری دخی اولمغله
شمس الدين طليسی امام مشار اليهك طنطنهٔ فضل وكمالنی ايشيدوب ملاقاتنه
آرزو ايله بخارايه عازم واولكونكه امام حضرتلرينك مجلسنه كيده جك ايدی
حضرت امام اول كيجه بر قصيده انشا ايتمكله لدی الملاقات طلبه سنك
درسنی اتمامدن صكره امام حضرتلری يازديغی قصيده يی شمسه اوقوركه
قصيده بو در

* * (نظم) * *

*برخيز كه صبح جست وشرا بست ومن وتو *
* وآواز خروس سحری خاست زهر سو*
* برخيز كه برخاست پياله بيكی پای *
* بنشين كه نشست است صراحی بدوزانو*
* می نوش ازان پيش كه معشوقهٔ شب را *
* با صبح بكيرند و ببرند دو كيسو*
* در شيشهٔ مينای رنكين خور و بنداز *
* سنكی تو درين شيشهٔ كردندهٔ مينو*
* ای آهوی رعنای ترا صيد دل من *
* وی زلف پريشان تو چون نافهٔ آهو*
* از حسرت شفتالوی سرخ لب لعلت *
* نيلی رخ سر خم زطپانچه است چو آلو*
شمس الدين امامك بزمندن قالقوب درعقب جواب اوله رق بر قصيده انشا
وحضور امامه عرض وتقديم ايتمشدر كه بعض ابياتی تحرير اولندی

* * (نظم) * *

*از روی تو چون كرد صباطره يكسو *
* فرياد بر آورد شب غاليه كيسو*
* از زلف سياه تو مكر شد كرهی باز *
* كز مشك بر آورد فلك نعبيه هر سو*

* ازشرم خط غاليه تأثير تو ماندست *
* در وادی غم با جكر سوخته آهو *
*خواهی كه صدف ديده كهر باز ندارد *
* هنكام سحر عرضه مكن رشتهٔ لؤلؤ *
* ای زلف شب انكيز ورخ روز نمايت *
* چون عنبر وكافور بهم ساختهٔ هردو *
* آخر دل رنجور مرا چند برآری *
* زنجير كشان تا بسر طاق دوابرو*
* بستم در انديشه كه چيزی نكشايد *
* زين خانهٔ شش كوشه واين پردهٔ نه تو*
(نثر) امام صدر الشريعه بوقصيده يی مطالعه ايلدكده شمسك ذهننه
تحسين وفيروكندو به كمال احترام وتوقير ايتمكله مرقوم مدت مديده امام
حضرتلرينك حلقهٔ درسنه مشغول اولوب بعده بخارادن خراسانه
عازم وسلطان جلال الدين وقتنده خراسانده وزير اولان نظام الملكك
نديم ومداحی اولوب حقنده قصائدسو يلمشدر ازجمله برندن چند بيت
* تحرير اولندی *

* * (نظم) * *

*خيز ای كرفته روی كل از عارض تو خوی
* تا باغ عمر تازه كنيم از نسيم وی *
* پرخنده دار صبحدم از می لب طرب *
* تا كی دم زمانه خوری چون دهان نی *
* بلبل نكر كه در طلب باغ عارضت *
* فرسوده كرد عرصهٔ آفاق زير پی *
* كل پارهٔ حرير فرو رفته پيش نيست *
مكذار تا عذار تو نسبت كند بوی *
*از نركس سيه دل جادو سؤال كن *
* كين جور تا چه مدت واين عشوه تا بكی *

* عدل خدایکان وزارت جهان کرفت *

* زان بیش تیغ جور مکش چون زمانه هی *

* فرخنده صدر دولت ودین انکه دست او *

* برهم شکست قاعدهٔ خاندان طی *

* عادل نظام ملك محمد که رأی او *

* بر روی شهریار کواکب نهادکی *

(نثر) شمس الدینه کمال احتیاج مس ایدوب وزیر نظام الملکه برقطعه تمسك

* تحریر وارسال ایله بیك التون طلب ایلمشدر *

* ⁂ (صورت تمسك بودر) ⁂ *

قال الله تبارك وتعالى واقرضوا الله قرضا حسنا مقصود ازین حکم آنست که خداوندان نعم وارباب علو همم از انعام عام واکرام تام اهل الله را دستکیری کرده اندان رادر ذمهٔ فیض الهی قرض شمرند برین مقدمه خزینه دارعطا وسخا ومخدوم اعظم افضل الوزرا فی العالم اشرف اصحاب الوزاره الطف ارباب الاماره صدر الحق والدین المخصوص بعنایة رب العالمین نظام الملك محمد اعز الله انصار دولته القاهره واعوان حضرته الزاهره از نقرهٔ رایج من فضه واکواب به کاتب این حروف ناد اُلوف بندهٔ ملهوف شمس طبسی راداده واو بمبلغ مذکور مدیون کشت هر چند عوض این مبلغ بحکم آیهٔ این کریمهٔ فله عشر امثالها بر کرم باری عز شانه است اما رهن مقر مذکور ومستقرض مسطور عوض این مال در ید مقرله عز نصره واید عصره جملهٔ باغی بجنهٔ قطوفها دانیه درشهرستان بلدهٔ طیبه ور محکمهٔ الذین اوتوا العلم درجات مزارع ان کمثل الحرث اشجار آن شجرة مبارکة زیتونة لاشرقیة ولاغربیة موصوف باصلها ثابت وفرعها فی السماء نبات آن نبت سبع سنابل فی کل سنبلة مائة حبة هریك از حساب سنابل آن کانها کوکب دری یوقد من شجرة مبارکه شرب آن از بحر کأسا دهاقا مدخل آن فادخلوها بسلام امنین بمساحهٔ عرضها کعرض السماء والارض واین باغ راچار حد است اول بسر ابستان عقل حد دوم بحجرهٔ خیال حد سوم بشارع فکر حد چهارم بکوچهٔ وهم رهن درست وشرعی وبعد از ان راهن ملهوف باغ

معروف را ازمرتهن مذکور باجارت کرفت تا بوقت استماع ندای یا ایها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك بحکم انهم اجر عظیم هر سال به پنجاه عقد کهر سلك نظم که هر عقد آن من الشعر لحکمة معدن عقود همین باغ محدود عبارت از هر عقدی قصیدهٔ متین غرا که اکر بر کوه خوانند لرأیته خاشعا متصدعا من خشیة الله ومستأجر ملتزم ومتکفل شد که مال اجاره بی

* امهال واهمال جواب کوید بشهادت وکفی بالله شهیدا *

* ⁂ (ذکر ملك الشعرا امامیٔ هروی) ⁂ *

اصلی هراتدن ونسلی هرات قضاتندن وعلماسنك اکابرندن وجملهٔ فضلای خراساندن علم وفضل وکمالی مسلم ومشهور مع هذا شاعر بی نظیر دهور واوب شیخ مصلح الدین سعدیٔ شیرازی وخواجه مجد الدین همکر فارسی ایله همعصر ایدی نقل اولنور که خواجه شمس الدین محمد دوحا کم ممالك روم اولمش ملك معین الدین پروانه ونور الدین رصدی وملك زوزن نسلندن افتخار الدین کرمانی که درت فاضل کسه لر در بر کون اتفاقا استفسار یوزندن خواجه

* مجد الدین همکر فارسی به برقطعه کوندر دیلر که بوقطعه در *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* زشمع فارس مجد الملة والدین ⁑	سؤالی میکند پروانهٔ روم *
* زشاکردان تو هستند حاضر ⁑	رهی وافتخار ونور مظلوم *
* چو دولت حضرتترا هست لازم ⁑	دعا کو صاحب دیوان ملزوم *
* زاشعار تو سعدی وامامی ⁑	کدامین راپسند نداند زین بوم *
* توکن تعیین این چون ملك انصاف ⁑	بود در دست تو چون مهرهٔ موم *

* (جواب مجد الدین قطعه) *

* ما کرچه بنطق طوطیٔ خوش نفسیم *

* چون برشکر کفتهٔ سعدی مکسیم *

* درشیوهٔ اشعار چو با جماع امم *

* هرکز من وسعدی بامامی نرسیم *

اکرچه امامی حقنده بومدح فی الحقیقه اشعارینك شیوه وصنایع وبدایعنه

نسبتله اولوب بوخسه شیخ سعدینك درجهٔ علیا ومرتبهٔ یکتا وطریقت
وحقیقت یوزندن نطق بی همتاسی تعریفدن معرادر امامی جابجا کرمان
واصفهانده ساکن اولور ایدی وزرادن فخر الملك امامینك مربیسی اولمغله
مدحنده سویلدیکی قصیده‌دن چندبیت تحریر اولندی

** (نظم) **

* چون کبك شسته لب بشراب مروقی *
* کبکی ازان بطوق معنبر مطوقی *
* در بزم خو بتر زتذروه لونی *
* واندر مصاف جره تراز باز ازرقی *
* بر آفتاب طنزکنی ومسلی *
* بر مشتری وماه بخندی وبرحقی *
* کرماه در لباس کبودی منقطاست *
* توشاه در لباس نسیج مفرقی *
* ماند همی بروشنی ماهتاب از آب *
* سیمین برت بزیر نعل طاق فستقی *
* بر آب دیده پیش توزورق روان کنم *
* کر زانکه روز موج مائل بزورقی *
* کرشاه ملك حسنی واندر بساط دهر *
* در صدر خواجه نبودت جای بیدقی *
* تاج امم خدیو جهان فخر ملك ودین *
* کز آدم اوست کوهر وسنکند مابقی *

منقولدر که فخر الملك استفتا صورتنده بو ابیاتی امامی‌یه کوندرمشدر

** (نظم) **

* سرا فاضل دوران امام ملت ودین *
* خدایکان شریعت درین چه فرماید *
* که کربهٔ سروه قری وکبوتررا *
* بشب زتن زده ظلم وجود برباید *

خدایکان کبوترزروی شرع وقصاص ** اکر بریزدخون کربه راهمی شاید
(نثر) فخر الملکه جواب اوله رق امامینك کوندردیکی ابیاتدر

** (نظم) **

* ایا لطیف سؤالی که در مشام خرد *
* زبوی نکهت خلقت نسیم جان آید *
* بکربه نیست قصاصی که صاحب ملت *
* چنین قصاص بشرع کزین نفرماید *
* نه کم زکربه‌ٔ بی دست کربهٔ صیاد *
* که مرغ بیندو برشاخ پنجه بکشاید *
* اکر بساعد سیمین خود سری دارد *
* بخون کربه همان به که دست نالاید *
* بقای قمری وعمر کبوتر ارخواهد *
* قرار کاه قفس را بلند فرماید *

** (ذکر ملك الشعرا فرید احول) **

اصفهانده صاعدیه وقتنده شهرتیاب عالم وفاضل وشاعر کامل برآدم اولوب
امامی هروی اقرانی ایدی چرخ وکواکب وکردونك حال ووصفنی بیان
ضمننده یکسان بیت مقداری سویلدیکی قصیده‌نك مطلعی تحریر اولندی

** (نظم) **

* نماز شام کزامواج این دریای دولابی *
* فروشد زورق زرین برآمد طشت سیمابی *
* زاوج موج این دریا برآمد صد هزار انجم *
* چوبر روی محیط کل شناور خیل مرغابی *
(نثر) سلطان سعید بایسنغر امریله باباسودایی بو قصیده‌یی تنظیر ایلمشدر
اشبو بیت قصیده‌ٔ مرقومه‌دندر

** (نظم) **

* جم انجم چوزد برچرخ شادروان دولابی *
* برآمد شاه قاقم پوش ازین الوان سنجابی *

* * (ذکر اثیر الدین اومانی) * *

همدان ناحیه سندن اومان نام قریه‌دن اولوب خواجه نصیر طوسینك شاکردی فاضل وخوش طبع ودانشمند وکامل ایدی عربی اشعاری موفور ودیوانی مشهوردر ایام شتا دخولی حال وصفاتنی بیان ضمننده سویلدیکی

* قصیده‌دن چند بیت تحریر اولندی *

* * (نظم) * *

بهار وار زاد بار برد در بهمن * چنین که دید بنفشه که ریخت برك سمن

بدرد عود همی ماند ابروان عجب است * که دود عود بکافور باشد آبستن

چنین که جوشن سیمین آب می بینم * چگونه کار کند تیغ خود بر آن جوشن

بآب بنگر و یاد آور از شهان قدیم * بزال ماند در بند مانده از بهمن

* * (ذکر رکن الدین قبابی) * *

قبا مسکن مغول وقلماق اولان ترکستانده برمفرح ودلکشا شهر عظیم ایدی بعده خراب اولمشدر رکن الدین اثیر الدین اومانینك شاکردی و پوربهاء جامینك استادی کامل ومتعین شعرادن ایدی سیاحت طریقیله ترکستاندن عراق عجمه کلوب اصفهانده مجیری جاجرمینك شاکردی بدر الدین جاجرمی

* ایله مشاعره ومعارضه ایتمکله بدر الدینك حقنده بو بیتی دیمشدر *

* * (نظم) * *

* فخل اشعارم قبابی زان سبب دارم لقب *

*چون زنان ای بدر جاجرمی رهین مجری *

* * خواجه عز الدین طاهر حقنده قبابی بو ابیاتی دیمشدر * *

* * (نظم) * *

*چه شد امسال آخر ای مخدوم * که منی رنج دیدهٔ مظلوم *

*بعد ده سال حق بدین دولت * کشتم از هر مراد دل محروم *

*را من بنده خدمتست ودعا * واندرین هردو بوده ام ملزوم *

*دهر ودوران همان ستمکارند * وآدمی همچنان جهول وظلوم

* نه منم غافل از فنون وهنر * نه تو بی فارغ از فروغ علوم *

* نه تو مفلس شدی نه من منعم * نه تو خادم شدی نه من مخدوم *

* تو همان مالکی ومن مملوك * تو همان حاکمی ومن محکوم *

* هست این بیت نظم مالك فضل * رحمة الله سنایی مرحوم *

*رزق برتست هرچه خواهی کن * خواه احسان شمار وخواه مرسوم *

* * (ذکر مجد الدین همکر فارسی) * *

نوشروان عادل نسبندن اولوب فضل واستعدادی ظاهر وعلم شعرده ماهر ودیوانی فارس وعراق عجمده مقبول ومنتشردر وقتنده ملك الشعرا لقبیله یادونمکار وعلم شعرده مشکلات ظهور ایتدکجه مرقومدن استفسار اولنوردی خوش نویس وخوشکوی مؤدب بالخصوص صاحب حسب ونسب اولدیغندن مجلس سلاطینده مصحوب ونزد حکام واشرافده مرغوب ایدی حتی اتابك ابو بکر سعد بن زنکی ایله دائما طاوله اوینارلر ایدی وقتاکه اتابك لعب مزبوری ترك ایلدکده برسنه صکره خواجه

* مجد الدین اتابکه بو ابیاتی ترقیم وعرض وتقدیم ایلمشدر *

* * (نظم) * *

*خسروا داشت سخای تو مرا پار چنانك *

* کان نیارست زند لاف زهستی بامن *

* آسمان با همه تعظیم وبلندی کورست *

* میزد از روی تواضع دم پستی بامن *

* تا تو برداشتی اکنون زسرم دست کرم *

* میزند از سر کین تیغ دودستی بامن *

* یاد میدار از آن شب که رهی را گفتی *

* عمر باقی بنشین خوش چو نشستی بامن *

*وان شب آن بود که در سر هوس نردت بود *

* نرد من بردم وعمدا توشکستی بامن *

* یارب امسال چه تدبیر کنم کر چون پار

* شه نیاز ندندت نرد نشستی بامن *

اتابك دخی بو بیت ایله جواب ویروب علی الدوام ابقا ایلمشدر *

*ازصره‌های مصری یك صره الف دنیار
بی لعب زد کردم هرسال برتو اقرار *

* ⁂ (ذکر قدوة الشعرا پور بهای جامی) ⁂ *

آباواجدادی ولایت جامده قضاتدن اولمغله بو پایه ایله سرفرازود ائمـا مستعد کسه‌لر ایله کورشمکله کمال استعدادو نزاکت و بلاغت حاصل ایدرك ممتازاولمشیدی مرقوم رکن الدین قبایینك شاکردی ایمش مقدما اکثراوقاتی هراتده کچمش بعده ارغون خان زماننده تبریزده خواجه وجیه الدین زنکی بن طاهرفریومدینك خدمتنه کتمش خواجه‌یه همامله مشاعره‌و بحورمشکله‌ده قصائد سویلمشدر بوغزل جمله اشعارندندر

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* بر بیاض آفتاب ازشب رقم خواهد کشید *
*ماه دارد صفحهٔ خوبی قلم خواهد کشید *
*یارب این یك قطره خون کوراهمی خوانند دل
* تاکی ازبیدادمه رویان ستم خواهد کشید *
* امشب ای شمع ازسر بالین بیماران مرو *
*بیدلی سردر کریبان عدم خواهد کشید *
* برحذرباش امشب ای همسایهٔ بیت الحزن *
*کزسرشك چشم من دیوارنم خواهد کشید *
* میکشد بارغم محبوب ومیکوید بها *
هرکه عاشق شدضروری بارغم خواهد کشید

(نثر) اصطلاحات ولغات مغولده جمله استادانه تفوقی اولمغله خواجه وجیه الدین زنکینك مدحنده لسان مغول ایله سویلدیکی قصیده دن
* ⁂ چندبیت تحریراولندی ⁂ *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* ای کرده روح بالب لعل تونوکری *
* محبوب ازبکی ونکارا خاوری *

* توبین نیکوانی وترغواب ترا *
* ازقند صدتغاربریزدبساوری *
* دریرلغ غم توزبس باسهای سخت *
* خون شددل چریك ورعایا واشکری *
* هندوستان زلف ترا چشم ترك تو *
* بلغاق کرده همچو قوشون نکودری *
* قامان طرهای توچون کلك بخشیان *
* کردند مشق بررخ توخط ایغوری *

* ⁂ (ذکر زبدة الشعرا عبدالقادر نایینی) ⁂ *

نایین اصفهان توابعندن هواسی خوش برقصبه‌در نازك وفاضل شاعر وشیخ سعدی اقرانی کامل وشیخ مذکورك اشعارینی تتبع ایدر وهمواره قناعت ایله دمکذار برذات بزرکوار اولمغله جملهٔ آثارندن بوغزل تحریراولندی

* ⁂ (غزل) ⁂ *

ای که بی چشم توچشم غیرچشم ترندید
هیچ چشمی چشمی ازچشم تونیکوترندید
* جملهٔ نوش تودارد چشمهٔ حیوان ولیك*
چشم من زان چشمهٔ جزچشم پرکوهرندید
*باخیال چشم تورضوان چشم جنت است
* حوردرچشمش نیاید چشمهٔ کوثرندید *
* چشم آن دارمکه ازچشم ترانی سالها *
*زانکه چشم جزبچشمت چشمهٔ انورندید *
زآرزوی چشم توچشم من بی صبرودل*
چشم راخونبار کرددچشمه سارخورندید*

ذکر سلطان المحققین شیخ فریدالدین عطار قدس الله روحه محمدابن ابراهیم

نیشابوره تابع کدکن نام قریه‌ده بشیوز اون اوج سنه سی تولد ایدوب یکرمی طقوز سنه نیشابورده وسکسان بش سنه شادباخ شهرنده ساکن اولمغله بوتقدیرجه یوز اون درت سنه عمرسورمش اولور شیخك مولدی

اولان کدکن قریه‌سنده ترکستان خانلری نسلندن سالور خان نام بر آدمك
مادرزاد جذبه وکراماتی ظاهر اولوب التیوز سنه‌سنه قریبه دك یوز اون سنه
مقداری معمر اولمش قطب الدین حیدر نام بر قطب عالم بر زاویه‌ده آرام اوزره
ایکن شیخ عطارك پدری ابراهیم بن اسحق عطار قطب مرقومدن انابه
وداخل حلقهٔ مریدهسی اولمغله شیخ عطار دخی ایام صباوتنده پدریله قطبك
مجلسنه داخل ونظر وانفاس طیبه‌سنه نائل اولمش حتی حیدرنامه‌یی هنوز
کنجلکی حالنده قطب مذکور حقنده یاپمغله صکره یاپدیغی نظم ورساله‌لرك
طورینه بکزمز هر نه ایسه قطب الدیندن اوقدرجه فیض اخذ و پدری ابراهیمك
وفاتندنصکره شادباخ شهرنده پدرینك عطارد کاننده اوتوروب کیدرك
بر موجب استعداد تام دکانه زینت ونظام وکندویه رونق وانتظام وقارشوسنده
خدمه وغلام ایله احتشام اوزره ایکن برکون ناکاه بر دیوانه دکان پیشکاهنه
کلوب وافر مدت نظر عبرتله نکاه وکمال حیرتله آه ایدرك متوقف اولدقده
عطار ای درویش تعجب تحیرانه بقه یورسین بوندنصکره تیزجه کچمکز
مصلحتندر دیدی درویش ای خواجه بن اوقدر سبکبارم که بر خرقه‌دن
غیری شیئم یوق بن بو بازاردن بر پرتابده کچرم سن کندو احوالکی وبو اموال
واثقالنی بصیرت اوزره ملاحظه ایله دیدی مجذوبك بو کفتاری شیخ عطاری
پر دردو قلبنی دنیادن سرد ایدوب همان دکان وطمطراقی تاراج وبازار ودنیایی
کوکلدن اخراجله اول وقتك عارف ومحققندن شیخ الشیوخ رکن الدین اکاف
قدس سره حضرتلرینك خانقاهنده رومال وپیشکاه شیخده توبه وانابت ومدت
مدیده حلقهٔ درویشانده معامله ومجاهده‌یه مواظبت ایدوب بعده زیارت
بیت الله الحرامه عزیمت ایلدی چوق اهل دل وعارفان وکبار ومشایخله
ملاقات ومألوف ویدی سنه یالکز درتیوز جلد اهل طریقت کتابنی مطالعه
ایدرك حکایات اهل الله واقطابی ومرموزات وحقایق ودقایق تصوفی
جمعه همتنی مصروف ایله دنیادن روکردان وغواص بحر عرفان اولوب کفتار
واشعاری واردات غیبیه درجه‌سنه واصل ونصح وپندندن ارباب سلوکه
تصفیهٔ قلب حاصل اولمشدر یالکز دیوانی قرق بیك بیت اولورکه اون
ایکی بیك بیتی رباعیدر اخوان الصفا وسائر رسائلندن ماعدا منظوم اوله‌رق
مشهورلرندن اون اوچ کتاب بولنمشدرکه (اولکی اسرارنامه (ایکنجی الهی نامه

اوچنجی مصیبت نامه) دردنجی اشترنامه) بشنجی وصیت نامه) التنجی مختارنامه)
(یدنجی جواهر الذات) سکزنجی منطق الطیر) طقوزنجی بلبل نامه) اوننجی
کل وهرمز (اون برنجی حیدرنامه) اون ایکنجی سیاه نامه) اون اوچنجی حلاجنامه
قرق عدد رساله نظم ایلمشدر انجق باقیسی مجهول دیو نقل اولنور والحاصل
غزلیات وقصائد ومقطعات ورباعیات ومثنوی جمعا یوز بیك بیته بالغ اولدیغی
متواتردر کرچه آثاری ایادیٔ عامه‌ده متداول ایسه دخی تبرکا چند بیتی
تحریر اولندی

* ** (نظم) ** *

* سبحان خالقی که صفاتش زکبریا *
* بر خاك عجز میفکند عقل انبیا *
* کر صد هزار سال همه خلق کائنات *
* فکرت کنند در صفت عزت خدا *
* آخر بعجز معترف آیند کای اله *
* دانسته شد که هیچ ندانسته‌ایم ما *
* آنجا که بحر نامتناهیست موج زن *
* شاید که شبنمی بکند قصد آشنا *
* وانجا که کوش چرخ بدردز بانك رعد *
* زنبور در سبوی نواچون کند ادا *
* در جنب نور ذرات بود ظلمت وکدر *
* البدر فی الطلیعة والشمس فی الضحا *

(نثر) شیخ عطار آخر عمرنده اشعاری دخی ترك ایلیوب ندرت اوزره بعض
رباعی سویلمشدرکه بو ایکی رباعی انلردندر

* ** (رباعی) ** *

* هرچیز که آن برای ما خواهد بود *
* آن چیز همی بلای ما خواهد بود *
* چون تفرقه در بقای ما خواهد بود *
* جمعیت ما فنای ما خواهد بود *

*** ⁂ *(رباعی) ⁂ ***

مرغی بودم پریده از عالم راز ⁂ تا بو که برم زشیب سفلی بفراز
چون هیچ کسی نیافتم محرم راز ⁂ زان در که در آمدیم برون رفتم باز

(نثر) جنکیز خان فتنه‌سی واول اطرافی قتل عام ایلدیکی هنکامده شیخ عطار مغوله اسیر اولمشیدی چونکه پیرلك هنکامی و عمر طبیعی تمامه رسیده اولمغله بو بهانه ایله سعادت شهادته نائل وروح پرفتوحی اعلای علیینه واصل اولمق آرزو واستعجالنده و بو بابده وسیله جوینده اولمق حسبیله برکون صاحبی اولان مغول شیخی قتل مراد ایلدکده دیکر برمغول شو اختیاری قتل ایتمه سکا بیك درهم ویره‌یم دیدی شیخ صاحبنه بو بهایه ویرمه دخی چوق زیاده بها‌یه بنی آلورلر دیمکله مغول طمع ایدوب ویرمیوب آلیقودی برمدت صکره تکرار قتل ایدرم دیر ایکن دیکر مغول دخی ظهور ایدوب شو پیری اولدرمه سکا بر طوبره صمان ویره‌یم بکا ویر دیدی شیخ همان ویرمه‌یه بق دخی زیاده بها ایتمم دیدکده صاحبی اغضاب اولوب شهید ایلمشدر شهادتی اتیوز یکرمی بدی جمادی الاخره‌ك اوننجی کونی واقع اولمشدر اما تاریخ تقویمده بشیوز سکسان التی سنه‌سی تحریر ایدرحتی بو تاریخ ابیاتی ایراد ایلمشدر

*** ⁂ (تاریخ) ⁂ ***

شیخ عطاران خرید روزکار ⁂ مرشد شاهان شهنشاه فقر
سال عمرش جامع آمد زانکه بود ⁂ جامع اسرار وحدت شاه فقر
شد شهید راه فقر آن رهنما ⁂ سال تاریخش ازان شد راه فقر

مولانای مشار الیهك مرقد پر انواری شاد باخ شهرینك طشره‌سنده معمور و دلکشا او زواره ملتجادر نقل اولنور که شیخ عطارك رحلتندن برقاچ کون صکره نیشابور کبراسندن قاضی القضاة یحیی بن صاعدك براوغلی وفات ایتمکله نعشنی شیخكایاغی اوجنه دفن ایتمکی بعض احبابی مناسب عد ایله پدرینه عرض ایلدکلرنده بن اوغلمی بر پیر افسانه‌کوبك ایاغی اوجنه دفنی روا کورمم جوابیله بشقه محله دفن اولندی اول کیجه قاضی یحیی رؤیاسنده شیخك مرقدینی پرنور و مشعله‌لر ایله مزین واطرافنده نورانی ذوات جمع و مراقب کوروب کرو عودتنده متوفی اوغلنه راست

کلورکه اغلیه‌رق ای پدر نیچون تقصیر ایدوب بنی قدم رجال اللهدن محروم ایلدك تیز اول که بنم مرقدم پای شیخ عطارده وجنتم اقدام ابرارده دردیدی قاضی علی الصباح شیخك اقرباسنه واروب اعتذار و التماسله اوغلنی شیخك ایاغی اوجنه دفن و توبه و شیخه کمال اعتقاد ایله مرقد منوره‌سنی تعمیر وتزیین ایلدی رحمة الله علیه *

*ذکر سلطان العارفین وسند المحققین مولانا جلال الدین رومی قدس سره العزیز وهو محمد بن محمد بن حسن البلخی البکری *

نسب شریفلری امیر المؤمنین ابابکر صدیق رضی الله عنه حضرتلرینه رسیده در پیشوای محققان عالم ومقبول خواص وعوام اهم قلب پاکلری مخزن اسرار الهی وخاطر فیاضلری مهبط انوار نامتناهی اولمشدر حالا شیوه‌ٔ کفتارلری رموز واشارات عالم غیبی بیان وطریق عین الیقینی واسطه‌ٔ علم الیقین ایله عیان ایتمکده وطریقتلری وادیٔ طلبده تشنه اولنلری آب زلال عرفانه قاندرمقده وتبه جم التده سرکشته قلانلری راه راسته قندرمقده در نطق وکفتاری جمله‌ٔ اقالیمده محترم ودائر وعلم عرفانی نزد افاضلده مسلم وباهر واول درجه‌ده که حال وکمالنی توصیف وتعبیرده وبیان وتحریرده قلم عاجز وقاصر اولمغله *

*** ⁂ (بیت) ⁂ ***

*کر اولسه تخیل کاوله مدحتلری انشا *
* صغمزدی خیاله نیجه درج اوله مقاله *

ما انجه اتعاب وبیتابدن عدول ودولتشاه قوانجه ظهور وماجراسنی تسطیره دخول اولندی حضرت مولانانك اصل بلخدن اولوب پدرلری بهاء الدین ولد علمای بلخك کزیده وسر آمدی وسلطان محمد خوارزمشاه عصرنده نشر علوم ظاهره وتصوف ایله اهالیٔ بلخك کمال اعتبار واعتقادلری اول رتبه‌یه وارمشدیکه وعظ ونصیح ودرسلرنده خواص وعوامدن مجلسلرنده کلی جمعیت اولدیغندن سلطان محمد خوارزمشاه حسد واستشعار ایله بهاء الدین حضرتلرینه معادات اوزره اولدیغی مشار الیهه استشمام ایدوب متأثر اولمغله اولاد وعیال واصحابی ومتعلقاتندن جمع کثیر ایله بلخدن

هجرت ومادامکه سلطان محمد بو شهرده پادشاهدر بلخ و خراسانه کلمامك
اوزره قسم ایدوب حجه نیت ایله روبراه اولدیلر اثنای راهده نیشابوره
ورودلرنده شیخ فریدالدین عطار مولانا بهاءالدینك زیارتنه کلدیکه اول وقت
حضرت مولانا جلال الدینك هنوز صباوتی زمانی ایدی شیخ عطار
بو سبزك اوغلکز آکاه اوله سزکه سوختکان عالمه آتش اوره جقدر دیو
مولانا بهاءالدینه افاده وتفهیم و مولانا جلال الدینه کندو اسرار
نامه سنی اهدا وتقدیم ایلدی بعده نیشابوردن رحلت و بیت اللهه احرام
بند عزیمت ایله خلال راهده هر شهره که اوغرارلر ایدی اول شهرك اکابری
تعظیم وتکریم وعلوم ظاهری و باطنیدن استفاده وتعلیم ایدرلر ایدی
علم باطنده بیهمتا وتصوفده یکتا سید برهان الدین محقق ترمذی
همراهلری اولمغله مولانا بهاءالدین وجلال الدین برهان الدینه مریدلك
یوزندن علم تصوفی مذاکره ایدرلر ایدی وقتاکه حجاز مغفرت
طرازدن عودت و انبیا علیهم السلامی زیارت آرزوسیله شامه عزیمت
و وصوللرنده سید برهان الدین شامده داربقایه رحلت ایتمشدر اثنای
رحلتنده مولانا بهاءالدینه سزك روم جانبنده اولمکز اقتضا ایده بوردیو
وصیت ایتمکله عیال واصحابیله روم طرفنه عازم وسلطان علاءالدین
کیقباد عصرنده قونیه یه داخل وشهر مذکوری مأوی اختیار ایتمکین
وعظ وافاده یه مشغول ونزد عامه ده مرغوب ومقبول اولوب بالنفس علاءالدین
واولاد وامراسی بهاءالدینك مریدی وجمله اهالی معتقدی اولدیلر وصفدن
خارج درجه احترام ایلدیلر که سلطان ولد پدر وجدنه نظم ایلدیکی
تاریخده بو ابیاتی تحریر ایلمشدر

* ⁑ (نظم) ⁑ *

چون بهاء ولد بروم رسید ⁑ حرمت از اغنیای روم بدید
شد مریدش علاءالدین سلطان ⁑ نه همین شاه جمله ایشان*

مولانا بهاءالدین رومده علمایه رئیس وپیشوا اوله رق برقاج سنه علم نشر
وافاده ایلدکدنصکره فرزندی مولانا جلال الدینی نشر علوم وارشاد
طریقده کندویه جانشین واصحابنه پیشوا اولمقلغی وصیت وسپارش له

التیوز اوتوز برسنه سی قرب حقه انتقال ایلدی بو خصوصده سلطان ولد
حضرتلری بو ابیاتی سویلمشدر

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* چون بهاء ولد زمان حیات *
* بسر آورد دره حسنات *
* جان بجابخش خویشتن بسپرد *
* رخت ازین کهنه دیر بیرون برد *
* هیچکس در جهان نداد نشان *
* که برون شد جنازهٔ زانسان *
* چون بها زین جهان ملال آورد *
* دولتش روی در جلال آورد *

بوندنصکره مولانا جلال الدین علم وکمال وعظمت واجلالده پدرینك ضعفی
رتبه سنه رسیده اولدی اویله نقل ایدرلر که حلقهٔ درسنده درتیوز طالب حاضر
اولورلر ایدی بو حال اثناسنده علم ظاهریدن صفایاب اوله میوب قیدصورتدن
سرحد معنایه وصلت ایچون بر واسطه طلبیله صاحب کمالدن شیخ
صلاح الدین زرکوبی وابدال واوتاددن اخی ترك کبی ذواتدن کسه لر ایله
مجالست ایدرك اخر الامر شیخ العارف المحقق چلبی حسام الدین قونویدن
* دست ارادت اخذ ایلمشدر که مومی الیه مثنویده *

* ⁑ (نظم) ⁑ *

ای ضیاء الحق حسام الدین بیار ⁑ این سیوم دفتر که سنت شد سه بار
* مدتی این مثنوی تأخیر شد ⁑ مدتی بایست تا خون شیر شد *

بویله ذکر وبیان ایلمشدر بعدمدت حضرت مولانانك صکره وقتلرنده حضرت
شمس الدین تبریزی ظهور ایتمشدر واحوال حضرت شمس الدین دخی
بو وجهله در که پدرلری کبار بزرك امید نسلندن داعی اسماعیلیه دن خاند
علاءالدین که اباواجدادینك مذهبنی ترك وملاحده نك رسائل ودفاترینی
احراق و بلاد وقلاع ملاحده ده اسلامی اشکار ایلمشدر اوغلی شاه
شمس الدین مذکوری مخفیجه علم واداب تعلیمیچون تبریزه کوندروب

برمدت انده علم واداب تعلیمیله مشغول اولمشدر شمس الدین صباوت عالمنده
غایت حسنا اولمغله عورت یننده ناهله دوش اولمسون دیو احترازا ولنوردی
تبریز عورتلرندن ز دوزاق صنعتنی اوکرنمکله شمس زردوزی دینلور ایدی
صاحب نظم سلسلة الذهب بو مسلمان تلقیب اولنان خاند علاء الدینك
وغلیدر دیدکاری غلطدر بلکه تبریزده بر بزازك اوغلیدر دیمش بعضیلردخی
عن اصل پدری خراسانده بازرنام ولایتدن اولوب تجارت طریقیله تبریزه
کلمش وشمس تبریزده تولد ایتمش دیرلر هرنه ایسه اعتبار صورته دکل معنایه در
* ذوق عالم ارواح آشنالغنده در تولد اجساده دکلدر *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* انکس که زشهر آشنایست ⁂ داند که متاع ما کجایست *

القصه چونکه شمس عالمده ظاهر وکمال قابلیتدن ناشی سلوك ذوقی وجداننده
ظاهر اولمغله شیخ شیوخ العارف رکن الدین سنجانی رحمه الله که شیخ الاسلام
ضیاء الدین ابو نجیب سهروردی نسبندندر ضیاء الدین دخی شیخ احمد
غزالینك مریدی واولدخی شیخ ابوبکر نساجك مریدی واولدخی شیخ
ابو القاسم کرکانینك مریدی واولدخی ابو عثمان مغربینك مریدی واولدخی
شیخ ابو علی کاتبینك مریدی واولدخی شیخ علی رودباری نك مریدی
واولدخی سید الطائفه شیخ ابو القاسم جنید بغدادینك مریدی واولدخی
کندو خالی یعنی دائیسی سری بن مغلس السقطینك مریدی واولدخی
شیخ ابو حفص معروف کرخینك مریدی اولوب اشبو معروف
کرخیدن سلسله ایکی اولور که برشقی علی بن موسی الرضا رضی الله عنه
ایله ابا عن اب تا حضرت فخر کائنات علیه السلام منتهی اولور دیکر
شقی ینه معروف کرخیدن شیخ ابو سلیمان بن داود طائی یه وآندن شیخ حبیب
عجمی یه وآندن شیخ حسن بصری یه وآندن حضرت امیر المؤمنین علی بن
* ابی طالب کرم الله وجهه جنابلرینه منتهی اولور *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* چون جوی بچشمهٔ ولایت برسید ⁂ این سلسلهٔ فقر بغایت برسید *

اشته بو سلسله ایله مشیختی مضبوط اولان بالاده محرر رکن الدینه شاه شمس

الدین منتسب ومریدی اولوب شیخنك کندو حقنده کمال توجه واهتمام واعتقادی
وکندونك ریاضت واستعدادی حسبیله حقیقت ومعرفته نائل ومقام علیایه
واصل اولمشدر برکون شیخ رکن الدین مریدی شمس الدینه رومده آتش
عشقه کرفتار برذات وارسن واروب شعله زن اولمق اقتضا ایلدی دیدی
فی الحال بو امره امتثال ایله شمس روم طرفنه عزیمت وقونیه شهرینه
وصولنده کوردیکه مولانا برقاطره سوار اولمش رکابنده جمع کثیر ملازم
مدرسه دن خانه سنه کدرمش فراستله مطلوب ومحبوبی بو اولدیغن
بیلوب ویاننه بناشوب کیدرکن بو مجاهده وریاضت وتکرار بتکرار علم
ظاهری به اشتغال ومواظبتدن غرض نه اوله دیو مولانادن سؤال ده سنت
واداب وطریقت وشریعت بوانجه کتمك دیو جواب ویردی شمس بونلردخی
جمله ظاهر بوزیدر دیدکده مولانا بونك وراسنده دخی نه اولور دیدی تکرار
شمس علم اودرکه معلومه واصل اوله سن دیو دیوان سنائیدن
* بو بیتی اوقودی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* علم کز تو ترا نه بستاند ⁂ جهل ازان علم به بود بسیار *

شاه شمس الدینك بو مقدار صحبتی حضرت مولانایه زیاده تأثیر ایتمکله همان
علی الدوام شمسی مطالبه وصحبت ایتمکده وبرابر تنها صحرالره کتمکده اوله رق
درس وافاده تعطیل اولدیغندن حضرت مولانانك طلبه واصحابی بویله برباش
واباغی چبلاق کسه کلوب مسلمانلرك پیشواسنی بولدن چقاردی دیو طعن
ودخللرندن ناشی شمس الدین مولانادن کیزلو تبریز طرفنه فرار ایلدی مولانا
اول قطبك محبت واشتیاقندن بیطاقت اولوب تبریزه روان وتکرار شمسی
بولوب معارومه کتوردی برمدت دخی همصحبت اوله رق وقت کچورمکده
ایکن بو دفعه مولانانك مریده واصحابی شمسه عداوت اوزره اولملریله ضروری
شام طرفنه عزیمت وایکی سنه شمس الدین شام نواحیسنده اقامت ایتمشدر
حضرت مولانا شمسك آرزو واشتیاقیله کیجه وکوندوز سماعه مشغول اولوب
قوالانه سرود عاشقانه سویلملرینی امر ایدر ایدی مولانانك منقولدرکه
خانه سنده بردیرك وار ایدی محبتی جوش ایلدکجه اول دیرکی طوتوب چرخ ایدرك

اشعارسو یلرو یانده حاضر بولنانلر اول اشعاری تحریر ایدرلر ایدی والحاصل احوال حضرت مولانایی تحریره بو کتابك تحملی اولمامغله ارزوسی اولان ذات ولد نامه یه مراجعت ایدر سه اولدقچه ذوق تحصیل ایدر دیوان معارفعنوانی اوتوز بیك بیتدر مثنوی شریفلری قرق بیك بیت اولدیغنی روایت ایتمشلردیوانك اکثر ابیات مقاطعنده شاه شمس الدینی یادو تذکار ایدرلر

* ❋ (بوغزل بیدل دیوانلرندندر) ❋ *

* ❋ (غزل) ❋ *

* انانکه بسر درطلب کعبه دویدند *
* چون عاقبت الامر بمقصود رسیدند *
* ازسنك یکی خانهٔ اعلای مکرم *
* اندر وسط وادی بی زرع بدیدند *
* رفتند درونا که به بینند خدارا *
* بسیار بجستند خداراوندیدند *
* چون معتکف خانه شدنداز سرهستی *
* ناکاه خطابی هم ازان خانه شنیدند *
* کای خانه پرستان چه پرستید کل وسنك *
* آن خانه پرستید که خاصان طلبیدند *
* آن خانهٔ دل خانهٔ حق واحد مطلق *
* خوش وقت کسانی که درانخانه خریدند *
* خوشحال کسانی که چوشمس الحق تبریز *
* درخانه نشستند و بیابان نبریدند *

* مثنوی شریفده شاه شمس تبریزی حقنده واقع اولان ابیاتندر *

* ❋ (نظم) ❋ *

* خود عزیزی درجهان چون شمس نیست *
* شمس جان باقیست کورا امس نیست *
* شمس درخارج اکرچه هست فرد *
* مثل او هم میتوان تصویر کرد *

* در تصور ذات اورا کنج کو *
* نادر آید در تصور مثل او *
* من چه کویم یك رکم هشیار نیست *
* شرح آن یاری که اورا یار نیست *

حضرت مولانانك من شریفلری التمش طقوز سنه یه رسیده اولدقده التیوز یتمش ایکی سنه سی قونیه ده وفات ایتمشلر در مرقد مبارکلری نه در جه ده معمار وملجأ اصغار وکبار ومقصد محب وزوار اولدیغی خواص وعوامه وملل وانامه آشکار در حضرت مولانانك وفاتندنصکره سلطان ولد جانشینی اولمغله عالم وعارف ومحقق اولدیغی ولدنامه کتابندن مستباندر وشاه شمس تبریزی دخی حضرت مولانانك رحلتندنصکره وفات ایدوب قونیه ده مدفوندر بعضیلردیرلر که حضرت مولانانك وجده کلوب درس وافاده یی ترك ایلمسنه سبب شمس الدین اولدی دیو اهالیٔ قونیه شمسه عداوت ایتملریله مولانانك اوغلارندن برینه تعلیم ایله شمسك اوزرینه دیوار ییقوب هلاك ایلدیلردیمشلر انجق بو قول هیچ بر نسخه و بر تاریخده کورلمامش اولوب درویشان صحبتی اولمغله بروجهله اعتماد جائز دکلدر *

* ❋ (ابیات) ❋ *

* سر عارف بجزا زدیدهٔ عارف نشناخت *
* شمس تبریز کند فهم که مولانا که بست *

اما ملا جامی نفحات الانس نام کتاب حقایقمآبلرنده دولتشاه قولنه مغایر تحریر بیورمش اولمغله کتاب مذکوردن دخی ترجمهٔ احوال حضرت مولانایی تحریره ابتدار اولندی مولانا حضرتلرینك ترجمه لری شو وجهله رقزدهٔ تسطیر اولنمشدر که مولانای مشارالیه هجرتك التیوز درت سنه سی شهر ربیع الاولینك التیسنده ولایت بلخده ولادت پرمیمنتلری واقع اولمشدر مرویدر که مولانا حضرتلرینه بش یاشلرندن برو قباب عزت ایچنده مسطور اولان صور روحانی واشکال غیبی یعنی ملائکهٔ رحمانی وبردهٔ جن وخواص انسانی ظاهر ونمایان اولوب تمثل ایتمشلردر مولانای مذکورك پدر بزرکوارلری مولانا بهاء الدین ولدك کندو خطلریله محرر مجموعه ده بو وجهله تحریر اولنمشکه

جلال الدين بلخ شهرنده التی یاشنده ایکن برجمعه کوننده بر کروه اطفالله
بزم طاملریمز اوستنده سیر ایدرلر ایدی اول اطفالدن بریسی بریته کل بو طامدن
قرشوکی طامه صیچرایه لم دیدکده جلال الدين بو كونه حركت وهزمك
وكربه وسائر جانورك كاريدر حيف كه آدمی زاد بوكا مشغول ومعتاد اوله اكر
سيزك جانكزده قدرت وروح روانكزده قوت وار ايسه كلوكز سوی آسمانه
پرواز ایده لیم دیدیکی آنده نظر اطفالدن غائب ونهان اولوب اطفال
فریاد وفغانه آغاز ایلدیلر بر لحظه دن صکره اونی بر کونه اولمش وچشمنده تغیر
کلمش معاودت ایلدکده اول ساعتکه سزکله مکالمه ایدردم مشاهده ایلدمکه
برجماعت سبز قبایان بنی سیزك اوره کزدن قاپدیلر ودائرهٔ افلاکی طولندردیلر
عجایب ملکوتی بکا کوستردیلر وچون سزك فریاد وفغانکز ایرشدی بنی کیرو
بو مقامه ایندردیلر دیو سویلمشلردر مولانا حضرتلری اول سنده ایکن هر
اوچ درت کونده برکره افطار ایدرلر ایدی کلام حکمت ارتسام مولانادندرکه
بیورمشلردرکه بن بو جسم دکیلم که عاشقلر نظرنده منظورم بلکه اول ذوقم
واول خوشلغم که باطن مریدانده سر زنان اولور الله الله چون اول دمی بولەسك
واول ذوقی طادەسن غنیمت طوت وشکرلر ایله که بن اولەم حضرت مولانایه
دیدیلرکه فلان کسه دیرکه دل وجان خدمتنده در بیوردیلر اپسم اول میان
مردمانده بو دروغ بی فروغ جاریدر بویله دیرلر اما اول کاذب انك کبی دل وجانی
قانده بولمشکه حتی ارنلر خدمتنده اوله بعده وجه مبارکلرین چلبی حسام
الدینه چویروب الله الله اولیاء حلقه زانو بزانو اوتورمق کرکدرکه اول قرب
* عالینك عظیم اثرلری واردر *

* نظم *

* یکی لحظه ازو دوری نشاید * که از دوری خرابیها فزاید *
* بهر حالی که باشی پیش او باش * که از نزدیك بودن مهر زاید *

وبیورمشلرکه برقوشکه روی زمیندن بالایه پرواز ایده اکرچه آسمانه ایرشمزسه
دخی باری دامدن دور اولوب خلاص بولور اکر برکسه درویش اولوب
درجهٔ کماله درویشلیکه واصل اولمز ایسه ده باری زمرهٔ خلقدن واهل بازاردن
ممتاز ودنیا زحمتلرندن رهایاب اولوب خفت بولور که نجی المخففون وهلك المثقلون

ابناء جهاندن بری حضرت مولانانك پیشکاه معارف پناهلرنده دیدر خوانلق
ایدوب خدمتده مقصرم دیدکده بیوردیلرکه اعتذاره حاجت یوقدر
غیریلر سنك ورودکدن منت دارلردر بز عدم ورودکدن منت دارز
رکون اصحابدن برینی غمناك مشاهده ایلدکلرنده بیوردیلرکه جمیع کوکل طارلغی
بو عالمه دلبند اولمقدن نشئت ایدر هر دمکه بو جهاندن آزاد اولەسن
وکندوکی غریب بیلەسن وهر رنکه نظر ایدرسن وهر مزه یی طادرسن
بیلەسن که باقی دکلدر وبر یره دخی کیدرسن هیچ دلتنك اولمزسن وبیورمشکه
آزادمرد شول کسه درکه هرکز کسه نك انجندیکندن انجنمیه وجوانمرد
اولدرکه آزاره مستحق اولانی رنجیده قلمیه مرویدرکه سراج الدین قونوی که
صاحب صدر وبزرکوار دهر ایدی اما حضرت مولانا ایله میانه لری خوش
دکل ایمش سراج الدین مذکورك یاننده تقریر ایتدیلرکه حضرت مولانا
یتمش اوچ مذهب ایله بیرم دیمش چونکه سراج الدین اصحاب اغراضدن اولمغله
مراد ایلدیکه جرمینسزلك ایدوب حضرت مولانایی بحضور رایده اول محلده
حاضر اولان دانشمندلردن برینی کوندردیکه برجمع کثیر ایچنده حضرت
مولانادن بویله دیمش میسن دیو سؤال ایدوب اکر اقرار ایدرسه دشنام
ویره ورنجیده قیله دانشمند مرقوم حضور مولانایه کلوب سز یتمش اوچ مذهب ایله
بیرم دیمش سکز دیو استفسار ایلدکده حضرت مولانا بلی بو جوابدیم
دیدکده دانشمند مزبور دشنام کشان اوله رق سفاهته آغاز ایدنجه حضرت
مولانا تبسم ایله بونی که سن سویلرسن آنکله دخی بیرم دیدکلرنده دانشمند
مذکور شرمسار اولوب کیرویه عودت ایتمشدر شیخ رکن الدین
دیمشدرکه حضرت مولانانك بو کلامی بکا غایت خوش کلمشدرکه حضرت
مولانا دائما خادمدن خانه مزده بو کون هیچ نسنه وارمیدر دیو سؤال ایدرلر ایدی
اکر خادم هیچ نسنه یوقدر دیو جواب ویررسه بو کون خانه مز پیغمبرلرك خانه
سنه بکزر دیو منبسط اولوب شکرلر ایدردی اکر خادم دییدیکه مالابد مطبخ
مهیادر بو خانه دن بوی فرعون کلیور دیو منفعل اولورلر ایدی وبزم انوارلرنده
روغن چراغدن غیری شمع افروخته ایلمزلردی هذا للملوك وهذا للصعلوك
دیو بیورمشلردر مرویدرکه کون انجمن شریفلرنده شیخ اوحد الدین

کرمانی یی حکایت ایدوب مرد شاهد بازدراما پاك باز اولمغله تماشا یسنه ایش اشلمزدی دیدکلرنده مولانا بیورمش که کاشکی اشلیدی کچیدی

* ❊ نظم ❊ *

* ای برادر بی نهایت درکهیست ❊ هرکجا که میرسی باللّه مه ایست *

برکون آواز رباب بهشتك بابی صریریدر که بز استماع ایدرزدیو بیورمش برمنکر بو سوزی کوش ایدوب بزدخی اول آوازی استماع ایدرز نیچون مولانانك کرم اولدیغی کبی کرم اولمزز دیدکده حضرت مولانا بیورمشکه حاشا وکلا اوز صدا بیکه بزکوش ایده رز قپونك کشاد اولدیغی صداسیدر وآنی که اول ایشیدر قپونك قپاندیغی آوازیدر و حضرت مولانا بیورمشدر که برکسه بر درویشك خلوتکاهنه کلوب نیچون تنها نشین سین دیدکده اول درویش جواب ویرمشکه سن کلدك شیمدی تنها قالدم زیرا بنی حقدن منع ایلدك حضرت مولانادن برجماعت امامت التماس ایلدیلر شیخ صدرالدین حضرتلری دخی انده موجود ایمش مولانا بیوردیکه بز ابدال آدمز هرنه یره که ایریشرز اوتورز قالقارز امامت ارباب تصوف وتمکنه لایقدر دیوب شیخ صدرالدینه اشارت ایلدیلر امام اولادی من صلی خلف امام تقی فکانما صلی خلف نبی دیو بیوردیلر برکون حضرت مولانا سماع ایدرلر ایکن بر درویشك خاطرنه خطور ایلدیکه فقرنه دردیو سؤال ایلیه حضرت مولانا اثنای سماعده بو رباعی یی اوقودیلر

* ❊ (رباعی) ❊ *

* الجوهر فقر وسوی الفقر عرض ❊ والفقر شفاء وسوی الفقر مرض *
* العالم کله خداع وغرور ❊ الفقر من العالم سر وغرض *

حضرت مولانادن سؤال ایتمشلر درویشکان ایشلرمی بیورمشلر که مکر بی اشتها طعام اکل ایده زیرا درویشه اشتهاسز طعام یمك کناه عظیمدر دیو بیورمشلر که صحبت عزیزده بویله وارد اولمشدر لاتصاحبوا غیر ابناء الجنس دخی بو معناده حضرت خداوندم شمس تبریزی بیورمشدر که علامت ونشان مقبول مریدان اولدر که اصلا یاد کسه ایله صحبت ایتمیه واکرناکهان یاد کسه‌نك صحبتنه دوشه شویله اوتوره که منافق مسجدده وطفل مکتبده واسیر زندانده اوتورر کبی حضرت مولانا مرض اخیرلرنده اصحابنه دیمشکه بنم بو جهان فانیدن انتقالمه

غمناك ومحزون اولمایکزمه صورتك نوری یوز اللی سنه‌دنصکره شیخ فریدالدین عطارك روحنه تجلی ایلیوب آنك مرشدی اولمشدر هر حالده که اولورسیز بنمله اولیکز وبنی یاد ایدیکز بن سیزه هرنه لباسده اولورسم ینه امداد ایدرم عالمدن بزه ایکی تعلق واردر بری بدنه وبری سیزه چونکه حق تعالینك عنایتیله فرد ومجرد اولوب عالم تجرید وتفریده رونما اوله اول بدنه تعلق دخی سیزك ایچون اوله کرکدر شیخ صدرالدین حضرت مولانانك عیادتنه کلوب شفاك شفاء عاجلا دیوب رفع درجات وامیددرکه صحت اوله زیرا حضرت مولانا روح بدن عالمدر دیدکده حضرت مولانا بیوردیکه من بعد شفاك الله سزك اولسون زیرا عاشق ومعشوق میاننده بر پیراهن موتدن بشقه نسنه قالمامشدر

* استه مزمیسکز که نور نوره واصل وتجلی وصال یاره نائل اوله *

* ❊ (بیت) ❊ *

* من شدم عریان زتن اوازخیال ❊ می خرامم تانهایات الوصال *

شیخ مذکور جمیع اصحابله برابر کریان ونالان اولدقلرندنصکره حضرت مولانا بیوردیلر بو مصراعی (مصراع) چه دانی که تو در باطن چه شاهی همنشین دارم) وحضرت مولانا اصحابنه وصیتنده بویله‌جه بیورمشدر اوصیکم بتقوی الله فی السر والعلانیة وبقلة الطعام وقلة المنام وقلة الکلام وهجران المعاصی والاثام ومواظبة الصیام ودوام القیام وترك الشهوات علی الدوام واحتمال الجفاء من جمیع الانام وترك مجالسة السفهاء والعوام ومصاحبة الصالحین الکرام وان خیر الناس من ینفع الناس وخیر الکلام ماقل ودل والحمد لله وحده حضرت مولانادن مسند خلافت شریفلرینه انسب وشایان کیمدر دیو سؤاللرنده چلبی حسام الدیندر دیو جواب ویردیلر تااوچ دفعه استفسار ایلدیلر بو جواب مکرر واقع اولدقده دردنجی دفعه سلطان ولده نه بیوررلر دیدکلرنده اول پهلوان ندر وصیته احتیاجی یوقدر دیو بیوردیلر چلبی حسام الدین سؤال ایلدیکه نمازیکزی کیم قیله بیوردیلر که شیخ صدرالدین قیلسون یارانمز بوطرفدن چکرلر شمس الدین اوجانبه دعوت ایدر یاقومنا اجیبوا داعی الله ناچار کیتمك اقتضا ایتمشدر دیو بیورمشلردر هجرتك التیوز یتمش ایکی سنه‌سی شهر جمادی الاخرك بشنجی

كونى وقت غروبده بوسماعخانهٔ جهاندن روح پرفتوحلری پرواز اوج
بالاى عالم ملكوتده اشيانساز اولمشدر رحمة الله عليه شيخ مؤيد الدين
جنيدبدن سؤال ايلديلركه شيخ صدرالدين حضرت مولانانك
حقنده نه ديرايدى ديديكه والله بر كون شمس الدين وفخرالدين عراقى
وشرف الدين موصلى وشيخ سعيد فرغانى مثللو خواص يارانيله همنشين
ايديلر حضرت مولانانك سيرت وسريرتندن سوز آچيلوب شيخ صدرالدين
بيورديكه اكر بايزيد وجنيد بوزمانده بولنهلر ايدى بو سلطان اقليم عشقك
غاشيهٔ مطاوعتن بردوش وحلقهٔ ارادتن دركوش ايتمكه جان ودلدن طالب
وراغب اولورلر ايدى خوانسالار فقر محمدى اودر بز آنك طفيلى اولوب سايه
سنده ذوق وشوق ايدرز ديدكده جمله اصحاب انصاف كوستروب تحسين
وآفرين ايلديلر بعده شيخ مؤيد الدين بن دخى اول سلطان كشور معنانك

نيازمندلرى زمرهسندنم ديوب بو بيتى اوقودى

* ⁂ (بيت) ⁂ *

لوكان فينا للالوهة صورة ⁂ هى انت لا انى ولا اتردد

* ⁂ (ذكر شاه العارفين شمس الدين تبريزى) ⁂ *

مولانا جامى نفحات الانس نام كتابنده بو وجهله تحرير ايدركه شمس الدين
محمد بن على بن ملك افراد التبريزى قدس سره حضرتلرينك القاب كرامت
نصابلرنده حضرت مولانا بو عنوانى يازمشدر المولوى الاعز الداعى الى الخير
خلاصة الارواح سر المشكوة والزجاجة والمصباح شمس الحق والدين نور الله
فى الاولين والآخرين جناب حقا ايقماً بلرى بيورمشلر هنوز مكتبده ايدم ومراهق
اولمامشدم اوزرمدن قرق كون كذران ايلسه ايدى سيرت عشق محمديدن
ناشى بكا آرزوى طعام اولمزدى اكر طعام سوزنى سويلسهلر دست وسرمله رد
منع ايدردم وشمس الدين شيخ ابو بكر سله باف تبريزينك مريديدر بعضيلر ديركه
ركن الدين سنجانى مريديدر واوحد الدين كرمانى دخى انك مريديدر وبعضيلر
ديمشكه باباكمال جنديك مريديدر بلكه جمله سنك صحبتنه ايرشمش وآبيارىٔ
همتلريله پرورش بولمش اوله وآخر حالنده سياه نمد پوش اولوب متصل سفرلر ايدر
وهر برمحله وصوللرنده كاربانسرايه نزول ايلمك عادت مستحسنهلرندن ايمش

مرويدركه چون خطهٔ بغداده واصل واوحد الدين كرمانى ايله ملاقات
حاصل اولدقده اوحد الدينه سؤال ايدرسن نه ايشده سن اودخى ماهى
صوالكنده كوردم ديو جواب ويردكده شمس الدين بيورديكه اكر كردننده
چبانك اولمسيدى ماهى آسمانده مشاهده ايدردك وروايت ايدرلركه
شمس الدين باباكمالك خدمت عاليلرنده وشيخ فخر الدين عراقى دخى
شيخ بهاء الدين ذكريانك امر واشارتلريله آنده موجود ايمش شيخ فخر الدين
عراقيه ظاهر ورونما اولان هر بر كشف وفتحى لباس نظم ونثرده عيان واظهار
وباباكمالك نظر معارف اثرلرينه عرض وايثار ايدردى شيخ شمس الدين اول
فتح وكشفدن هيچ نسنه اظهار ايلمديكندن بر كون باباكمال اكا خطاب ايدوب
اوغلم شمس الدين اول اسرار وحقايقدنكه فرزندمز فخر الدين اظهار ايلرسكا
هيچ لايح اولمزمى شمس الدين جواب ويرديكه بكا اندن زياده مشاهده واقع
اولور امابعض مصطلحات معلومى اولمديغنه بناء قادر كه واقع اولان اسراره
محبوب لباسنده جلوه ويره بنده اول قدرت يوقدر باباكمال بيورديكه حق سبحانه
وتعالى سكا بر مصاحب احسان وعنايت ايليهكه معارف وحقايق اولين
وآخرينى سنك نامنه اظهار ايده وينابيع حكم آنك قلبندن لسانه جارى اوله
وحرف وصوت لباسنه كيره واول لباسك طرازى سنك نامك اوله مرويدركه
شاه شمس الدين هجرتك التيوزقرق ايكى سنهسى اثناى مسافرتده قونيه
يه وصولنده شكرريزان خانهنه نزول بيورديلر حضرت مولانا اول زمانده تدريس
علومله مشغول ايدى بر كون فضلاى جماعتلريله مدرسهدن چقوب پيشكاه
خان مذكوردن مرور ايدر ايكن شاه شمس الدين قارشو كلوب حضرت
مولانانك سوار اولديغى مركبك عنانى طوتوب يا امام المسلمين بايزيدمى بزركتر
يوخسه مصطفى عليه السلاممى ديو سؤال ايلدكده حضرت مولانا بيورمشكه
بو سؤالك هيبتندن كويا هفت آسمان بر برندن جدا اوپريشان وروى زمينه
ريزان اولوب آتش عظيم بنم باطنمدن دماغمه دوقندى واول محلده مشاهده
ايلدمكه بر دخان تا ساق عرشه چقمش بعده جواب ويردم حضرت محمد صلى
الله عليه وسلم اشرف مخلوقات وسرور كائناتدر نه بايزيد محليدر شمس الدين
ديدى ايمدى نه معنايه مبنيدركه حضرت محمد بيورمشلر ماعرفناك حق

معرفتك و بايزيد ديمش سبحاني ما اعظم شاني و انا سلطان السلاطين جواب
ديردمكه بايزيدك تشنكى و حرارتى بر جرعه دن ساكن و اولمقدار ايله كوزهٔ ادراكى
پر اولوب سيراب اولمقدن دم زنان و اول نور آنك روزنهٔ خانه سنجه ايدى اما محمد صلى
الله عليه وسلمه عظيم استقا وار ايدى تشنكى در تشنكى اولوب سينهٔ مباركلرى
الم نشرح لك صدرك شرحيله ارض الله واسعه اولمغله لاجرم تشنه كيدن دم
اوروب هر كون قربت زياده اولمق استدعا ايدرلر ايدى شمس الدين بر نعره اوروب
دوشدى حضرت مولانا قاطردن اشاغى اينوب شاكردلرينه بيوردى تا انى
مدرسه يه كوتوره لر تا كندونه كلنجه انك مبارك سرشريفلرين زانوى سعادتلرينه
قويوب بعده دستنى طوتوب واردو انا اولديلر اوچ آى مقدارى بر خلوتده
ليل ونهار صوم وصال ايله اصلا طشره چقميه رق اوتورديلر و بر كسه نك
زهره سى يوغيدىكه انلرك خلوتنه دخول ايده . بر كون شاه شمس الدين حضرت
مولانادن بر محبوب التماس ايلدى حضرت مولانا كندو حرمنك دستنه يا پشوب
كتوردكده شمس الدين بيور ديكه بو بنم جاندن عزيز قرنداشمدر نازنين
پسر استرم ديد كده فى الحال اوغلى سلطان ولدى كتوروب عرض ايلدى شمس
الدين بيور ديكه بو بنم جان برابرى فرزندمدر اكر بر مقدار شراب اله كيرسه
ذوق ايدردك ديدى حضرت مولانا درعقب طشره چقوب محلهٔ جهوداندن
بر سبو بى طولديروب كتوردى شاه شمس الدين بيورمشدر كه بن مولانانك
قوت مطاوعتنى و وسعت مشربنى امتحان ايدردم انجق ديدكلرندن زياده بولدم
و بيورمشدر كه بو مشايخدن استفسار ايدرز كه لى مع الله وقت بو وقت مستمر
اولورمى ديرلر كه يوق مستمر اولمز و بيورمشكه امت محمددن بر شخص بر درويشه
خداى تعالى سكا جمعيت ويرسون ديو دعا ايلدكده درويش ديدى بو دعا بى بكا
ايتمه بكا دعا ايلكه يارب جمعيتى اندن دور و دفع ايله اكا تفرقه ويريانى جمعيتده
عاجز اولورم ديمشكه بر كسه سقايه ده يعنى قدمكاهده حق اسمنى ديمك
و قرآن اوقومق اولمازمكر آهسته اوقويه ديدم انى بليم كه كندمدن جدا
ايده مزم شاه آندن اشاغى ايمز بيچاره آت بيلسون و بعضلرك روايتنه كوره
شاه شمس الدين قونيه يه وصولنده مولانانك مجلس شريفلرينه واروب
حضرت مولانا بر حوض كنارنده و پيشكاهنده برقاچ جلد كتاب قومش اوتوردر

ايدى شمس الدين بونه مقولو كتابلردر ديو استفسار ايتدكده حضرت مولانا
جواب ويرديكه بو كاقيل وقال ديرلر سنك انكله مناسبتك يوقدر شمس الدين
همان اول كتابلرى صويه القا ايلدكده حضرت مولانا تمام تأسفله بيوردى
بى درويش نه ايش ايلدك انلرك بعضيسى والدمك فوائدى ايديكه بوانور
دكللردر شاه شمس الدين دست شريفلرين صويه صوقوب كتابلرى بر بر
طشره چقردى هيچ برينه آب اثر ايتمامش مولانا كورنجه ديدى بونه سردر
شمس الدين جواب ويرديكه بو ذوق و حالدر سنك بوندن خبرك يوقدر
بعده ذكرى مرور ايلديكى وجهله طرح بنياد صحبت ايتمشلر ايدى بر كيجه
شاه شمس الدين حضرت مولانا ايله بر خلوتده اوتورمشلر ايدى بر شخص
بيرون بابدن شاه شمس الدينك طشره خروجنه اشارت ايلدى فى الحال
يرندن قالقوب حضرت مولانايه بنى قتل ايتمكه دعوت ايده يورلر ديدكده
بر مدت توقفدن صكره حضرت مولانا بيور ديكه الا له الخلق والامر
تبارك الله رب العالمين يدى نفر كسه همدست اتفاق اولوب كمينكاهده
ايمشلر بيچاق اوشر دكلرنده شاه شمس الدين بر نعره اوردى شويلكه
اول جماعت بيهوش اولوب دوشديلر و جماعت مذكوره دن بريسى حضرت
مولانانك فرزندلرندن علاء الدين بن محمد ايديكه انه ليس من اهلك داغيله
علامتلنمشيدى وقتاكه اول جماعت هوشه كلديلر برقاچ قطره قاندن
غيرى نسنه كورمديلر اول آندن بو زمانه دك اول شاه معنادن نشان پيدا و عيان
دكلدر و بو امرك وقوعى هجرتك التيوز قرق بشنده ايدى و اول ناكسلر ايادنى
مدتده بر ربلايه مبتلا اولوب هلاك اولديلر و علاء الدين بن محمدده دخى بر عجب
علت ظاهر اولوب اول ايامده وفات ايلدى حضرت مولانا مرقودك
جنازه سنه حاضر اولمامشلردر و بعضلر روايت ايدرلر كه شاه شمس الدين
مولانا بهاء الدين ولدك يانده مدفوندر و بعضلر ديركه اول ناكسلر بدن
مبارك شمس الدينى بر چاهه انداخته ايتمشلر ايدى بر كيجه سلطان ولد خوابده
كورديكه شاه شمس الدين بن فلان چاهده يم ديو اشارت ايدرلر نصف الليلده
سلطان ولد محرم يارانى ايله جمع اولوب قيودن اخراج و حضرت مولانانك
مدرسه سنده بانى مدرسه امير بدر الدينك يانده دفن ايلديلر والله تعالى اعلم

* ⁂ (ذکر مولانا چلبی حسام الدین) ⁂ *

ملا جامی حضرتلرینك نفحاتنده بو وجهله رقزده تسطیر اولنمشدرکه
مولانای مومی الیه بن محمد الحسن بن اخی ترك اولوب وقتاکه شیخ صلاح الدین
جوار حقه واصل اولدی حضرت مولانانك محبتی حسام الدینه انتقال
ایتمکله حضرت مولانا انکله بنیاد زن عشقبازی وکتاب مثنوی شریفك
نظمنه مومی الیه باعث وبادی اولمشدر زیرا حسام الدین اصحابك الهی نامهٔ
حکیم سنایی یه ومنطق الطیر فرید الدین عطاره ومصیبت نامه سنه کمال میل
ورغبتلرین مشاهده ایتمکله حضرت مولانادن نیاز ایدیکه اسرار غزلیات
بی نهایت اولدی اکر الهی نامهٔ سنایی یاخود منطق الطیر طرزنده بر منظوم
کتاب نظم وانشا بیورلسه احبابه یادکار وجمله ممنون ورهین مسار اولوب
غایت عنایت بیورلمش اولور حضرت مولانا فی الحال دستار افسر کرامت
اثرلرندن بر کاغد چقاروب دست حسام الدینه صوندی مکر اول کاغده

اول مثنویدن

بشنو از نی چون حکایت میکند ⁂ پس سخن کوتاه باید والسلام

لفظنه دکین جمعه تمام اون سکز بیت تحریر اولنمش ایمش بعده حضرت مولانا
سرلك ضمیر بکزدن بو داعیه سرزده ظهور اولمزدن اول عالم غیبدن خاطره
بو معنا القا اولنمشیدیکه بو نوع بر کتاب نظم اولنه دیوب اهتمام تام ایله نظم
مثنوی یه شروع ومباشرت ایلدیلرکه ابکاه اول شبدن تا طلوع فجره دك
حضرت مولانا املا ایدوب چلبی حسام الدین ترقیم ایدردی واول تحریراتك
مجموعه سنی بلند آواز ایله حضرت مولانایه اوقوردی پس مجلد اول تمام
اولوب چلبی حسام الدینك زوجه سی وفات ایتمکله بر مقدار جمعیته پریشانلق
کلوب نظم مثنوی تأخیر اولنمشیدی ایکی سنه دنصکره چلبی مومی الیه مثنوی
شریفك تکمیل واتمامیچون حضرت مولانایه نیاز ایتمشدرنه کیم مجلد ثانینك
افتتاحنده کیفیت مذکوره اشارت اولنمشدر

* ⁂ (مثنوی) ⁂ *

مدتی این مثنوی تأخیر شد ⁂ مهلتی بایست تا خون شیر شد

بعده آخر کتابه دك حضرت مولانا بیوررلر ایدی چلبی حسام الدین تحریر
ایدردی چلبی حسام الدین شول وقت اصحاب مثنوی مخدومی یی یاد ایدرلر
دیدی واهل حضورانك نورنده مستغرق اولور مشاهده ایدرمکه غیبی
جماعتلر اللرنده چوق قلر وشمشیرلر طوتوب حاضر اولورلر هرکیم اخلاص
وجهله اصغا ایلمز بیخ ایمان وشاخ دینی قطع ایدرلر وکشان کشان مستقر
سقره کوندررلر حضرت مولانا بیوردیلرکه شویله مشاهده ایلدك

* ⁂ (مثنوی) ⁂ *

دشمن این حرف این دم در نظر ⁂ شد ممثل سرنکون اندر سقر

چلبی حسام الدین هجرتك التیوز سکسان درت سنه سنده جوار حقه انتقال
ایتمشلردر قبرلری حضرت مولانانك مرقد منورلری جوارنده واقع اولمشدر

* ⁂ (ذکر مولانا بهاء الدین سلطان ولد) ⁂ *

کتاب نفحاتده بو وجهله صحیفه پیرای تحریردرکه سلطان ولد حضرتلری
سید برهان الدین محقق ترمدی وشمس الدین تبریزی وشیخ صلاح الدین که
زوجه لرینك پدریدر بونلره لایق وشایسته خدمتلر ایدوب ارادت کتورمشدر
واون برسنه چلبی حسام الدینی والدینك قائمقامی قیلمش ووالد بزرکواری
حضرت مولانانك چوق کلامنی لسان فصیح وبیان صریح ایله تقریر ایلمشدر
حدیقهٔ حکیم سنایی وزنی اوزره مثنوی منیفلری اولوب معارف واسراردن
اول مثنویده بحد نسنه درج ایتمشلردر دفعاتله حضرت مولانا سلطان ولده
خطاب ایدوب بیورمشلرکه انت اشبه الناس بی خلقا وخلقا بونلری
زیاده سور ایدی روایت ایدرلرکه جلی قلیله مدرسه لری دیوارنه بهاء الدین
ما نیکبخت است خوش زیست وخوش میرد عباره سنی تحریر بیورمشلر والله
اعلم مرویدرکه برکون نوازش ایدوب بهاء الدین بنم بو عالمه کلدیکم سنك
ظهورك جهتی ایچوندر بو جمله کلمات بنم سرمدر وسن بنم فعلم سن دیو
بیورمشلر برکون حضرت مولانا سلطان ولده دیدیلرکه دمشقه واروب حضرت
شمس الدینی طلب ایله ویانده وافر سیم وزر آل اول سلطانك یشماغنه دولك
ومبارك یشماقلرین روم طرفنه دوندر دمشقه وصولنده صالحیه ده مشهور
بر کاربان سرای وارد طوغری اول محله نزول ایله انی انده بولورسون که

بر صاحب جمال فرنك پسر یله شطرنج اوینار چون حضرت شمس الدین
غالب اولورسه آلتون آلور فرنك غلبه ایدرسه برسیلی اورر اول پسر فرنك
بو طائفه‌دندر اما كندوسندن خبردار دكل زینهار انكار كتوردیه‌سن زیرا مراد
ایدر كه كندونی كندویه آشنا ایده‌لر فاما جامع المقامات بو بله تحریر ایلمشكه
وقتاكه شاه شمس الدین حسادك طعن ومكرندن بیحضور اولمغین بر كون
علی حین غفله چقوب كتدی حضرت مولانا بو امره واقف اولدقده جمیع
اصحابندن عزلت وانقطاع اختیار ومعارف وحقایق نظم واشعارندن
فارغ اولدیلر تا شول وقته دككه شاه شمس الدین دمشقدن حضرت
مولانایه نامه ارسال ایتمكین بو نامه‌نك سرورندن ینه كلمات وغزلیات انشاسنه
مباشرت و بو نظمی اولوقت انشا ایدوب سلطان ولد ایله دمشقه ارساله
* مسارعت ایتمشلردر *

** (نظم) **

* بخدایی كه از ازل بوده ست * حی ودانا وقادر وقیوم *
* نور او شمعهای عشق افروخت * تا بشد صد هزار سر معلوم *
* از یكی عالم وجهان پرشد * عاشق وعشق وحاكم ومحكوم *
* در طلسمات شمس تبریزی * كشت كنج عجایبش مكتوم *
* كه از ان دم كه تو سفر كردی * از حلاوت جدا شدم چون موم *
* همه شب همچو شمع میسوزم * ز آتشش جفت انكبین محروم *
* در فراق جمال تو ما را * خم ویران جان درو چون بوم *
* آن عنان رابدین طرف برتاب * رخت كن پیل عشق را خرطوم *
* بیحضورت سماع نیست حلال * همچو شیطان طرب شده مرجوم *
* یك غزل بی تو هیچ كفته نشد * تا رسید آن مشرفه معلوم *
* پس بذوق سماع نامهٔ تو * غزلی پنج وشش بشد منظوم *
* شام ما از تو صبح روشن باد * ای بتو فخر شام وارمن وروم *

بالاده ذكری مرور ایدیكی وجهله سلطان ولد دمشقه عزیمت ولدی الوصول
تعریف اولنان محلده مذكور فرنك پسر یله شاه شمس الدینی شطرنج اوینار كن
بولوب رفقاسیله برابر شاه شمس الدینك خاكپای املبخشالرینه وضع جبین

عبودیت ایلدكلرنده پسر فرنك بو حالی مشاهده ایدوب شاه
شمس الدینك نه رتبه‌ده ذات بزركوار وعزیز كرامت شعار
ایدوكنی درك وازعان ومقام انصافده قیام وهمان باشین عریان ایدوب عرض
ایمان ایلدكدنصكره هر نه‌سی وار ایسه یغما وتالان ایتمكه خواهشكر اولدیغنی
اشعار وبیان ایلدكده شاه شمس الدین منع ایدوب ینه فرنكستانه وار واول دیارك
عزیز وبزركوارلرینی آكاه وارشاد ایله واول جماعته قطب اول دیو اشارت بیوردیلر
بعده سلطان ولد كتوردیكی زر وسیمی ایشماغنه دوكوب مبارك بشمقلرین
روم طرفنه چویروب حضرت مولانا زبانندن وسائر مخلصان روم اسانندن
اول طرفه عزیمتلرین نیاز وتمنا ایلدكده شاه شمس الدین اجابت بیوردقله
همان سلطان ولد كندو اسبنی چكوب شاه شمس الدین سوار وسلطان ولد
پیاده ركابلرنده روان اولدی شاه شمس الدین سلطان ولده سوار اول دیو
بیوردقلرنده سلطان ولد سر فرو ایدوب هركز شاه سوار وبنده سوار اولماز
دیوب تا دمشقدن قونیه‌یه دك ركاب كردون جنابلرنده پیاده روان اولمشدر
قونیه‌یه وصوللرنده شاه شمس الدین سلطان ولدك خدمات مشكوره‌سن
حضور پر نور حضرت مولاناده تقریر وبیان وسوار خصوصنده جلو مكر اولان
مكالمه‌یی تبیین وعیان ایدوب بی نهایه عرض بشاشتدنصكره بیوردیلر كه حق
سبحانه وتعالی نك موهبتندن بنم ایكی نسنم وار در بری سر وبری سر سری
مولانانك اخلاصله یولنده فدا وسر می سلطان ولده اهدا ایلدم اكر بهاء الدینه
عمر نوح قدر عمری اولوب اوقات حیاتنی بو یوله صرف ایتمش اولسه دخی
بو سفرده اكا واصل اولان میسر اولمق ممكن دكل ایدی امیددر كه سیزدن دخی
بهره ور وهمتدار اوله‌لر حضرت مولانانك جوار حقه واصل اولدقلرینك
یدنجی كونی چلبی حسام الدین كافهٔ اصحابله پیشكاه سلطان
ولده كلوب دیدیكه بعد الیوم والد بزركوار كزه قائم مقام كرامت آرامنلرنده
قائم وجانشین اولوب مخلصان ومریدانی ارشاد ایده‌سز وبزم بر وجه استقامت
شیخمز اولوب بزسنك ركاب مستطابنده غاشیهٔ مطاعتن بر دوش ومنكوش
ارادتن دركوش قیلوب عرض خدمت عبودیتده بر زدهٔ دامان قیام
* اوله لم دیوب بو بیتی انشاد ایلدی *

*** ⁑ (بيت) ⁑ ***

* برخانهٔ دل ای جان آن كبست ايستاده *

* برتخت شه كه باشد جزشاه وشاهزاده *

سلطان ولد كريان اوله رق سر فروايدوب بيوردبكه الصوفى بخرقته واليتيم احرى بخرقته نه كيم والدم زماننده خليفه وبزركوار ايدلينه كما كان بو آوانده دخى خليفه وبزركوار ز سن بعده سلطان ولد بيوردبلركه بركون والدم جنتمكان بيورديلركه بهاء الدين اكر ديلرسك كه دائما فردوس برين مقامك اوله هركشيله دوست اول وكمسه ايجون كوكلده عداوت وكين طوتمه وبورباعيى اوقودى

*** ⁑ (نظم) ⁑ ***

* يشى طلبى زهيچ كس بيش مباش *

* چون مرهم وموم باش چون نيش مباش *

* خواهى كه زهيچ كس بتو بد نرسد *

* بدكوى وبدآموز وبدانديش مباش *

(نثر) جمله انبياء عليهم السلام بونى ايشلديلر وبوسيرتى صورتده كورديلر لاجرم كافهٔ عالميان انلرك خلقتك مغلوبى واطفنك مجذوبى اولديلر چون دوستلرك ياد ايده سن بوستان درونك صفادن خندان وكل وريحاندن پر اولور وچون دشمنلرك ذكرايده سن باغ ضميرك خار و مار ايله مملو اولوب پژمرده خاطر اولورسن

* ومرويدر كه سلطان ولد ليلهٔ وفاتلرنده بوبيتى انشاد ايلمشدر *

*** ⁑ (نظم) ⁑ ***

* امشب شب آنست كه بينم شادى ⁑ دريابم ازخداى خود آزادى *

هجرتك يديوز اون ايكى سنه سنده رجب شريفك اونجى كونى جمعه ارتسى

* كيجه سى بو كاربان سراى جهاندن سوى فردوس برينه خرامان اولديلر *

*** ⁑ (ذكر شيخ معظم سعدىٔ شيرازى) ⁑ ***

لقبى شيخ مصلح الديندر ظهورى اتابك سعد بن زنكينك عصرنده اولوب پدرى سعدك ملازمتنده اولمغله بناء عليه سعدى تخلص ايتمشدر ابتداى حالنده بغداده نظاميه مدرسه سنده شيخ الشيوخ ابو الفرج بن جوزينك حلقهٔ درسنده تحصيل علوم ايله مشغول وبعده شيخ عبد القادر كيلانى حضرتلرينه مريد

اولوب علم باطن وسلوكده مجاهده ايله نزد حضرت شيخده مقبول اولوب اندن حج شريفه عازم اولمشدر پياده اون درت حج ايتديكنى نقل وروايت ايدرلر وروم وهند طرفلرنده غزا وجهاد طريقيله چوق سياحت ايتمشدر وبوخصوصده

* سويلديكى ابياتندر *

*** ⁑ (نظم) ⁑ ***

* در اقصاى عالم بكشتم بسى ⁑ بسر بردم ايام باهركسى *

* تمتع زهر كوشهٔ يافتم ⁑ زهر خرمنى خوشهٔ يافتم *

شيخ سعدينك فضل وكمال وحسن سيرت ونيك خصالنده جميع كمال صاحبلرى اتفاق ايلمشدر يوز ايكى سنه معمر اولمشدر ديو نقل اولنور اون ايكى ياشنده كرده اوتوز سنه اشتغال تحصيل علوم وتام اوتوز سنه ديار بلدانى سياحته دوام واوتوز سنه سجادهٔ طاعتده قيام وتسبيح وتوحيد ايله آرام ايلمشدر زهى عمر كه بو وجهله مصروف اولمش اوله لطافت طبعلرى ايادى ناسده متداول ومنشور اولان كلستان وبوستان وديوانندن اربابنك معلومى اولمغله حال ونظمنى اطنابله تحرير كماهو حقه ممكن اولمديغندن بيهوده معروفى تعريف قبيلندن اولور آنجق لطافت طبع وكشايش ذهنندن متبادر بعض وقوعيافته حكايه لرى اصحاب عرفانه صفابخش اولمق ايجون تسطير اولندى هرچند مستغرف ايسه دخى طبع شريفلرى نزاكت وبلاغته نائل ولطائف وظرائفه

* مائل اولمغله دائما فضلا وظرفا ايله همنشين ايديلر *

*** ⁑ (حكايت) ⁑ ***

نقل اولنور كه شيخ سعدى بركون تبريزده حمامه

كيردكده فضلادن خوشطبع وصاحب ثروت اولان خواجه همام تبريزى عظمتيله حمامده ايدى شيخ برطاس صواكوب خواجه همامك باشنه دوكدى خواجه درويش نه محلدن اولورسن ديو سؤال ايلدى شيخ خاك پاك شيرازدنم جوابنده خواجه عجبدر كه بزم شهرمزده شيرازلى كلبدن زياده در ديدى شيخ تبسم ايده رك عجبكه بزمكى بونك عكسى اوله رق شهرمزده تبريزلى كلبدن نقصانجه در ديدكده خواجه همام مبهوت اولوب طشره جامكانه چقدقلرنده شيخك اياغنك جزوى فاصله سنده برصاحب حسن جوانك اياغى اولوب

خواجه همام دخی چقدقده شیخله جوانك بیننه واقع اولمغله جوان خواجه
همامه رسم اوزره آشنالق ایلدی بوهنکامده خواجه همام شیخه سؤال ایلدیکه
خواجه همامك کفتارینی شیرازده اوقورلرمی دیدی شیخ بلی عظیم شهرتی
وار دردیدی تکرار خواجه همام هیچ خاطریکزده وارمیدر دیدی بربیتی
* خاطرمده قالمش همام اوقو بیکز بقالیم دیدکده بو بیتی اوقومشدر *

* ❉ (بیت) ❉ *

درمیان من ومعشوق حجابست همام ❉ وقت آنست که این پرده بیکسو فکنم *
خواجه همام تیقن ایدوب سن سعدیمسن دیو یمین ویردکده شیخ بلی دیدی
همام اعتذار ایله شیخك ایاغنه دوشوب خانه سنه دعوت وعظیم ضیافت
واحترام ورغبت ایلدی بوندنصکره شیخك چوق غزلیاتی کوزل
تنظیر ایلمشدر شیخك مناجات ضمننده سویلدیکی برغزلی تحریر اولندی

* ❉ (نظم) ❉ *

یارب ازماچه صلاح آیدا کرتو نپذیری *
* بخداوندی لطفت که نظر بازنکیری *
* درد پنهان بتوکویم که خداوند رحیمی *
* باچه کویم که توخود واقف اسرار ضمیری
همه مخلوق جهان مستعد درك وفناست *
تو یی آن حی توانا که نه مردی ونه میری *
خالق خلق وفرو زنده مشکوة نجومی *
* رازق رزق وبرآرنده خورشید منیری *
سعدیا مالك ملکست قوی وتوضعیفی *
چاره درویشی وفقراست وکدایی وفقیری *

نقل اولنور که شیخ سعدی آخر حالنده شیراز شهرینك خارجنده برزاویه اختیار
واول زاویه دن طشره چقمیه رق عبادت ومراقبت ایله اوقات کذار ایکن سلاطین
وامرا وعلما وصلحا زیارتنه کلوب نفیس طعاملر کتوررلر ایدی نه ایسه برمقدار
تناول ایدنصکره باقیسنی زنبیل ایله پنجره یه آصوب زاویه سی حطب کشانك یولی
اوزرنده اولمغله آج اودونجیلر اول نازك حلوا وبریان وسائر اطعمهٔ نفیسه یی

خوره کچوررلر ایدی برکون سائر ناسدن برکسه بو طعامی اخذ واکل ایتمك
سوداسیله اودون کسیجی قیافتنه کیروب کلدی وانی زنبیله اوزاتدیکده طعامی
اخذ ایده دستی هوادہ قالمغله ای شیخ فریادم رس دیو چاغردقده شیخ
حضرتلری اکر حطب کش ایسهك الکده کی قبارجق ودیکر پاره لرینی
کوستر اکر سارق ایسهك کندك وسلاحك وشجاعتك نره ده در که هیچ زخمسز
فریاد ایده یورسن دیو تلطیف ودعا ایدوب افاقت بولمغله حریف تو به کار
اولدقده طعامی جمله حریفه بخش ایلدیلر روایت اولنور که صلحای
شیرازدن عابدك بریسی رؤیاسنده عرشده روحانیان جمع وتسبیح وتهلیل
ایله شیخ سعدینك بیتنی سویلرلر کوردی بیدار اولدیغی حالده درعقب شیخك
زاویه سی قپوسنه کلدکده کلوردیکه شیخ بیدار وذوق ووجد واواز بلند ایله بو
* بیتی اوقوررؤیاده استماع ایلدیکی *

* ❉ (بیت) ❉ *

* برك درختان سبز درنظر هوشیار ❉ هرورقی دفتریست معرفت کردکار *
عابد فی الحال شیخك ایاغنه دوشوب رؤیاسنی افاده ایلدی شیخ سعدی اتابك
شاه محمد بن سنغر شاه بن سعد بن زنکی وقتنده شیرازده التیوز طقسان برسنه سی
* وفات ایتمشدر وتاریخ وفاتی بو منظومه در *

* ❉ (تاریخ) ❉ *

* همای روح پاك شیخ سعدی ❉ چودر پروازشد ازروی اخلاص *
* مه شوال بود وشام جمعه ❉ که در دریای رحمت کشت غواص
* یکی پرسید سال فوت کفتم ❉ زخاصان بوداز ان تاریخ شد خاص
الحالة هذه مرقدی شیرازده معمور ومفرح وحوض وابنیهٔ سائره ایله مزین
* وزیارتکاه تربهٔ لطیفه در *

* ❉ (ذکر شیخ عارف موحد اوحدی) ❉ *

علم ظاهرده درجهٔ کماله رسیده اولدقدنصکره اوحد الدین کرمانی یه
مرید اولوب اوحدی مخلصیله شهرتنما وعرفان وتوحیدده بی همتا اولمشدر
اوحد الدین کرمانی اکابر اولیاء اللهدن اولوب بعض اشعار ورباعیات دخی
سویلر ایدی اوحد الدینك شیخی شیخ الاسلام والمسلمین شیخ شهاب الدین

ابی حفص سهروردی حضرتلریکه خلیفهٔ بغداد مستنصرك دخی شیخیدر درت رکعت نمازی تمام برختم شریفله قیلدیغی دنوا تردر بورباعی
* شیخ مشار الیهکدر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* اوحد در دل میزنی امادل کو ⁂ عمریست که راه میروی منزل کو *
* تاچندزنی لاف ززهد وطاعات ⁂ هفتاد ودوچله داشتی حاصل کو *

اوحدی اصحاب حالدن اولمغله غزلیات واشعاری عاشقانه وکفتاری موحدانه اولدیغندن ترجیعلرینك موحدان بیننده زیاده شهرتی واردراون بیك بیت دیوانی وخواجه ضیاء الدین بن یوسف بن خواجه اصیل الدین بن ملك الحکما خواجه نصیرالدین طوسی اسمنه ده نامه سی واردر برقصیده سندن
* چندبیت تحریر اولندی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* این چرخ کرد کرد کواکب نکارچیست *
* وین اختر ستیزه کر کینه دار چیست *
* هان ای حکیم هرچه بپرسیم جواب کو *
* تا منکشف شود که درین پودوتار چیست *
* پروردکار نفس بباید شناختن *
* تانفس خود چه باشد و پروردکار چیست *
* این اختلاف عنصر واین اختلال دهر *
* درعین کارخانهٔ هفت و چهار چیست *
* بوجهل را مخاصمت احمد ازچه خاست *
* وان اتفاق جانی صدیق وغار چیست *
* دریك مکس مجااست زهرونوش چه *
* دریك مکان موانست کنج ومار چیست *

* ⁂ بوغزل دخی جملهٔ اشعارندندرغزل ⁂ *

* برکل ازعنبرکمندی بستهٔ ⁂ کردماه ازمشك بندی بستهٔ *
* میوهٔ وصلت بما کمتر رسد ⁂ زانکه برشاخ بلندی بستهٔ *

* تابه بستی بارتبریزای پسر ⁂ بردلم کوه سهندی بستهٔ *
* عاشقانی راکه دردام تواند ⁂ چندرا کشته وچندی بستهٔ *
* اوحدی راکی پسندی بعدازین ⁂ زانکه دردل ناپسندی بستهٔ *

کتاب جام جمی نظم واصفهانده تبییض ایتدکده نقل اولنور که کتاب مزبورك طالب وراغبلری برماهده درتیوز نسخه سنی تحریر واخذ ایتمشلردر شیخ اوحدینك ظهوری ارغون خان زماننده ووفاتی سلطان محمود غازان عصرنده اصفهانده
* التیوزطقسان یدی سنه سی واقع اولمشدر رحمة الله علیه *

* ⁂ ذکر شیخ فخر الدین عراقی ⁂ *

اسمی ابراهیم بن شهریار العراقی عن اصل همدانی وشیخ الشیوخ شهاب الدین عراقینك مریدیدر سالك ومحقق وموحد وکفتاری عاشقانه واشعاری عارفانه ووجدوحالده بینظیر ایدی علم تصوفده مقبول ومرغوب تصنیفاتی ولمعات نام کتابی واردر حکایت اولنور که شیخ فخر الدین اصحاب حسن وجمال ایله الفت ایتمك وانجق جماللرینه نظر ایلمك طبیعت وصفاری ایدی برکون بازارده برنعلبندچوجغیله اوتوروب جمالنی تماشا اوزره اولدیغندن خبیر اولدقده شیخی پندبوزندن سنك بوحالك فرصت بین اولان مدعی ولوامك درویشلری طعن ولومنه باعث اولور دیدکده ای شیخ کوریله جك برغیرواره یدردیدی بوصحبتدن شیخ ملول ومغبر اولمغله فخر الدین برمدت شیخه تضرع ونیاز ایله عفو وحسن معامله ایتدیسه دخی بوایلدیکی جرأت وکستاخلغنه تعزیر ومکافات اوله رق سنك هندطرفنه عزیمت و برمدت اول سواد وریاضتکاهده بوته ده کش قال اولورکبی تصفیه اولمك اقتضا ایلدی دیوکندو خلفاسندن قطب دائرهٔ ابدال فخر الواصلین شیخ بهاء الدین ذکریای مولتانی یه حواله ایله کوندردی برموجب امر فخر الدین جانب مولتانه عازم وخدمت شیخ بهاء الدین ذکریایه واصل اولوب برقاچ سنه هندده شیخ مذکور خدمتنده سلوکله مشغول اولدی وطندن دوروسکندن مهجور حالاتیله مقام علیایه واصل وپرنوروصاحب اشعار پرشور ودرت سنه ده اون درت اربعین چقارمغله نزد اهالیٔ هندده زیاده مرغوب ومشهور اولدی وشیخ بهاء الدین زکریا کندی قزینی فخر الدینه تزویج ایدوب دائما صحبت واشعارندن وجدو حال استشمام واکرام واحترامنه اهتمام

نام ایدرایدی نقل اولنور که شیخ بهاء الدین بر کیجه فخر الدینك خلوتخانه سی
* قپوسنه کلوب دیکار ایکن بلند آوازایله بو غزلی اوقودیغن ایشتدی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* نخستین باده کاندر جام کردند *
* زچشم مست خوبان وام کردند *
* برای صید مرغ جان عاشق *
* ززلف فتنه جویان دام کردند *
* بعالم هر کجا رنج وبلا یست *
* بهم بردند و عشقش نام کردند *
* چوخود کردند سر خویشتن فاش *
* عراقی راچرا بدنام کردند *

شیخ بهاء الدین بو غزلی عراقیدن استماعنده غربت وافتقارنه ترحما کریان اولوب
همان عراقی یی دعوت ایله دیدیکه عراق جانبنه کتمکز وقتی کلدی قطب العارفین
مقتدای اهل یقین شیخم شهاب الدین حضرتلرینه سلام ونیازمزی تبلیغ ایله
دیوب اجازت ویردی شیخ شهاب الدین هنوز فخر الدین عراقه واصل اولمزدن
مقدم بغدادده وفات ایتمش اولمغله عراقی بو صورتله دخی متألم اولمق حسبیله
همان شیخك مرقدینی زیارت وشام جانبنه عزیمت ایلدی برمدت دخی شامده
اقامت وسلطان محمد خدابنده نك وقتنده سکسان ایکی یاشنده ایکن یدیبوز طقوز
سنه سی دمشقده وفات ایلمشدر اما نفحاتده دخی بو وجهله خامه کذار بیان
بیورلمشدرکه شیخ فخر الدین ابراهیم عراقی عن اصل نواحی همداندن اولوب
صغر سننده حافظ قرآن وغایت خوش قرائت وخوب الحان اولمغله جمیع اهالئ
همدان آنك آوازینه آشفته وحیران ایدیلر بعده تحصیل علوم ومعارفه آغاز
واشتغال واون یدی یاشنه وارد قلرنده همدانك بعض مدرسه لرنده نقل وافاده
ایله کذارندهٔ روز ولیال ایکن بر کروه قلندران همدانه ورود ایدوب مکر انلرك
ایچنده صاحب جمال بر محبوب پری خصال اولمغله فخر الدین مومی الیهك دخی
مشرب عشق ومحبتلری کندولرینه حکمران وغالب اولدیغندن محبوب مرقومی
مشاهده ایلدکده کرفتار طرهٔ طراری وافتادهٔ چاه ذقن حیات آثاری اولوب

کروه مذکور همدانده اقامت ایلدکجه بر آن یانلرندن منفك اولمزایدی وقتا که کروه
مزبور همداندن رحلت ایلدکلرنده شیخ مذکور هجرت جاناندن بی طاقت
اولهرق ورالرندن شتاب وجمعیتلرینه وصولنده انلرك رنکینه بویانوب
برابر هندستانه روان اولدی شهر هندستاندن مولتانده قطب العارفین شیخ
بهاء الدین زکریانك شرف صحبتلریله مشرف اولدقده فخر الدینی خلوته قویوب
ایام خلوتدن اون کون مرورنده فخر الدین مستغرق لجهٔ وجد وحال اولمغین
* بو غزلی نظم وبلند آوازایله اوقودی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* نخستین باده کاندر جام کردند ⁂ زچشم مست ساقی وام کردند *

اهل خانقاه کوش ایدنجه عراقینك بو وضعی اصول خلوت کزینانه مغایر ومخالف
ظن وقیاسیله اطوار عراقی یی شیخ بهاء الدینه افاده ایلدکلرنده شیخ بیوردیکه
بو کونا حالاتدن منع آنجق سیزی اقتضا ایدر بو خسته آنی منع لازم کلمز بعده برقاچ
کون مرورنده مقربان شیخدن بری اتفاقا کوچهٔ خراباندن کذار ایدرکن
اهل خرابات چنك وچغانه ایله عراقینك نظم ایلدیکی غزلی اوقودقلرین
استماع ایلدکده کلوب مسموعاتنی حضور شیخده تقریر وبیان
ایدوب باقی فرمان شیخکدر دیدکده کوش ایلدیکك غزلنه کونانظم
ایدی دیو سؤال بیوردقلرنده بو بیتی اوقورلرایدی بن ایشتدم دیو جواب
* ویردی *

* چوخود کردند سر خویشتن فاش ⁂ عراقی راچرا بدنام کردند *

حضرت شیخ غیری آنك ایشی تمام اولمش دیه رك عراقینك خلوتخانه سی
قپوسنه کلوب ای عراقی مناجاتی خراباتده می ایلرسك طشره چیق دیو
بیوردقلرنده بیرونه خروجله رأس شریفن نهادهٔ خاکقدم کرامت توأم
حضرت شیخ ایلدکده شیخ دخی دست حقایق پیوستلریله سر عراقی یی
خاکدن رفع ایلدکدنصکره انواع نوازشله خلوتدن آزاد ومبارك خرقهٔ
عزیزانه لرین الباسیله مسرور الفؤاد ودختر عفت پرورلرین عقدایله دلشاد
وبرمراد ایدوب اول دختر عصمت رهبردن بر پسر معارف آثری زیب آور خانقاه
عالم وجود اولمغله اسمنی کبیر الدین تسمیه ایتمشلردر یکرمی بش سنه علی الدوام

خدمت حضرت شیخده قیام وشیخ مشار الیه حال حیاتنده عراقی یی جانشین
وقائممقام نصب وتعیین ایلدکلرندنصکره خرام سوی فردوس رب الانام
اولمشلردر بعد الوفات شیخ اصحاب اغراضك وجود خباثت آلودلرنده رك
حسد دمان اولوب عراقینك اکثر اوقاتی اشعار ایله کذار ایلدیکندن بشقه
دائما صاحب جمال جوانلر ایله الفت ومصاحبت ایدر شیخك مقام خلافته
استحقاقی یوقدر دیو پادشاه وقته غمز وسعایت ایلدیلر بو کیفیت شیخ
عراقینك معلومی اولدقده اول محلدن هجرت وحرمین الشریفین
زادهما الله شرفا زیارتلرینه جانبنه عزیمت واول مأوای مبارکه یی لدی الزیارة
روم جانبنه رحلت وقونیه ده شیخ صدر الدین حضرتلرینك شرف
مصاحبتلریله اکتساب یمن وسعادت واول محلده دخی زیاده پرورش وتربیت
بولمشلردر برجماعت متصوفه فصوص مطالعه ومذاکره ایدرلردی
شیخ مومی الیه استماع واثنای استماعنده لمعات نام کتابی تصنیف وتتمیم
وحضور شیخ صدر الدینه عرض وتقدیم ایلدکده بی نهایه شاباش وتحسین
وپسند وآفرین ایلمشلردر امراء رومدن معین الدین پروانه شیخ عراقینك معتقدی
اولمغله شیخ عراقی ایچون شهر توقاتده خانقاه فیض پناه طرح وبنا ایدوب جابجا
شیخ مذکورك زیارت شریفلرینه قادمه جنبان اولورلر ایدی حتی برکون امیر
مشار الیه یانینه وافر التون آلوب حضور شیخه ورودنده صد هزار نیاز وافتقار ایله
التونی پیشکاه معارف پناهلرینه عرض وتقدیم ایدرك بو بندهلری هیچ برامر
شریفلری صدور وادای خدمتلریله رهین التفات وسرور بیورلمزمی دیدکده
حضرت شیخ تبسم ایله بیوردیلرکه ای امیر بزی التون ایله ممنون وفریفته
ایدهمزسن برآدم ارسال ایدوب قوال حسنی بزه کتورسون مقبوله کچر زیرا بو قوال
حسن حسن وجمالده ثانی ماه کنعان وشیوه وناز ایله مشهور جهان وتنها
وکرشمه ده مشار بالبنان ورمیده وحشتده آهوی بیابان اولمغله کروه عاشقان
حلقهٔ زلفنه سرتاسر کرفتار وزمرهٔ سربازان طرف طرف ناوك جور وجفاسیله
مجروح ودل فکار وحضور وغیبتده مذکورك صحبت والفتنه مفتون وهوادار
ایدیلر چون امیر مشار الیهك معلومی اولدیکه حضرت شیخك اول جوانه
تعلق خاطر فیض فاطرلری وارهمان برآدم کوندروب عاشقانك غوغا

ومراجعهلرینی دفع ایدرك جوان مرقومی جلب واحضار ایلدکلرنده حضرت
شیخ وامیر وسائر بزمده بولنان ارکان استقبال ایلیوب یقین کلدکده حضرت
شیخ ایلرو واروب اکا سلام ویردی وسینه سینه بصدی بعده مجلسه شربت
کتوردیلر جوان مزبوره وسائر یارانه کندو یدشریفلریله شربت ویردیلر
بعده قالقوب خانقاهه عازم وروان اولدیلر اندمچوق محبتلر وسماعلر اولنوب
اول وقت حضرت شیخ غزللر سویلدی اول جملهدن برینك مطلعی بودر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* ساز طرب عشق که داند چه سازست ⁂ کز زخمهٔ اونه فلك اندر تك وتازست

مرویدرکه امیر مشار الیه برکون میدان طرفنه اوغرار کوردکه
حضرت شیخ الندهچوکان میانهٔ طفلانده طورر امیر حضرت شیخه ایمدی
برقنغی طرفدن اولهلیم دیدکده بولدن طرفه اول دیو اشارت بیوردقلرنده امیر
تعیین بیوریلان طرفه کتمشدر وقتا که امیر مشار الیه جوار حقه رحلت ایلدکده
حضرت شیخ دخی روم طرفندن هجرت ومصر جانبنه عزیمت وسلطان
مصر ایله ملاقات ایدوب سلطان مصر حضرت شیخه کمال ایله معتقد اولمغله
حضرت شیخی شیخ الشیوخ مصر ایلمشدر اما حضرت شیخ رندان مشرب
اولدیغندن ینه بی تکلف ولاابالی چارسو وبازارده دوران وسوق وهنکامهلری
سیران ایدردی برکون بازار بشمقجیلردن کذران ایدرکن نظر حقیقت اثری
بر بشمقجی جوانه دوقنوب اول آن اوجوانك مفتون حسن وآنی ومجذوب
سلسلهٔ زلف فتانی اولوب همان دکاننه واردی وسلام ویروب بشمقجیدن بو فرزند
کیمکدر دیو سئوال وحریف دخی اوغلمدر دیو جواب ویردکده محبوب مذکورك
لب یاقوت فامنه ودردندانه اشارت ایله جور وظلم دکلیدر بونك کبی لب ودندان
مرکب دریسیله مصاحب وآشنا اوله دیدکده بشمقجی جواب ویردیکه بزکروه
فقرادنز وصنعتمز بودر اکر مرکب دریسی دیشیله طوتمیه ایتمك بولمازو تعیش
ایدهمز تکرار حضرت شیخ سئوال ایلدیکه بو کاردن کونده نه مقدار نسنه حاصل
اولور درت اقچه حاصل اولور دیدکده هرکون سکز اقچه بن ویریم تنبیه ایله بعد الیوم
بو کاری اشلهمهسن دیدی بوندنصکره هرکون حضرت شیخ اصحابیله مرقومك
دکاننده اوتوروب فارغ البال جوان مرقومك جمال باکمالنه نکران وکریان ونالان

غزلخوان اولورلر ایدی مدعیان بو کیفیتی ساعة سلطان مصره واصل ایلدیلر
سلطان مدعیاندن استفسار ایلدیکه جوانمذ کوری شیخ کوندوزو یاخود
کیجه برابر آلوب خانقاهلرینه کیدرمی یوخسه کتمزمی آلوب کتمزدیدیلر یادکانده
انکله خلوت خاص ممکنمیدر دکلدر دیو جواب وردکلرنده همان سلطان مشار
الیه قلم ودوات طلب ایدوب شیخ عراقی حضرتلرینک خادملرینک وظیفه لرینه
بوندن بویله بش دینار دخی ضم ایلدم دیو خط شریف کشیده بیوردیلر فرداسی
حضرت شیخ سلطان مصر ملاقاتلرنده سلطان بیوردیکه شویله مسموعمز
اولدی جناب شریفلرینک ایشماقجی دکانده بر جوانه تعلق نظرلری واقع
اولمش اول سببدن برجزئی اسنه حضرت شیخک خرج ومصارفلری ایچون ضم
وتعیین قلندی اکر مراد بیورر ایسکز اول جوانی خانقاهه آلوب خدمتده استخدام
بیورک حضرت شیخ جواب ورد یکه بزه لازم اولان آنک منقاد فرمانی اولمقدر
یوخسه بزا کا حکم وامر ایده میوز بعده حضرت شیخ مصردن شام طرفنده
رحلت ایلمک مراد ایلدکلرنده سلطان مصر شامک ملک الامراسنه تحریر
ایلدیکه حضرت شیخی وصولنده جمیع علما ومشایخ وکافهٔ اکابر واعیان شهر ایله
استقبال ایلیه وقتاکه شیخ جوار شامه واصل اولدی بروجه امر سلطان استقبالنه
شتاب واستعجال ایلدیلر ملک الامرا شامک صاحب جمال برفرزندی اولمغله
حضرت شیخ کورد کده بی اختیار مبارک سرلرین اول محبوبک زیر قدم فلک
پایه سنه وضع ومحبوب دخی خاکپای مرادبخشای حضرت شیخه جبین سای
رقیت و پدری دخی فرزندینه موافقت ایلدی هرچند اهالیٔ شامه بو وضع
وحرکت کران ودشوار کلدی ایسه ده تفوهه ذیانه جسارت ایده مدیلر حضرت
شیخ دمشقده بسط قالیچهٔ اقامت بیوردقلرندن التی ماه مرورنده اوغلی
کبیرالدین مولتاندن شامه کلوب برمدت پدربزرکوارلری خدمت پرمیمنتلرنده
کمربستهٔ قیام واکتساب فیوضاتیله کذارندهٔ لیال وایام ایکن حضرت شیخه بر
عارضه عارض اولوب قبل الوفات فرزندارجمندلرین جمله اصحابیله حضورلرینه
دعوت ووصیت ووداع ایلیوب بو رباعی یی سویلدی

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

*درسابقه چون قرار عالم دادند ⁂ اما که نه درمرا دآدم دادند *

*زان قاعده وقرار کان روز افتاد ⁂ نه بیش بکسی وعده ونه کم دادند *
هجرتک التی یوز سکسان سکز سنه سی ذی القعده سنک سکزنجی کونی بو کهنه
زاویهٔ جهاندن عازم سوی جنان اولدیلر قبرلری صالحیه ده قطب المحققین شیخ
محی الدین عربی حضرتلرینک مرقد منوره لری قفاسنده واوغلی کبیرالدینک
* مزاری پدری یاننده واقعا ولمشدر رحمة الله علیهم اجمعین *

* ⁂ (ذکر فخر العارفین خواجه همام تبریزی) ⁂ *

خواجه نصرالدین طوسی شاکردلرندن وقطب الدین علامهٔ شیرازی
اقرانندن ایدی عالم وفاضل وعارف وکامل وخوش طبع وصاحبدل مع هذا
صاحب جاه وثروت اولوب دائما حکام ووزرا مجلس وصحبتنه طالبلر ایدی
نقل اولنورکه خواجه هارون بن شمس الدین محمد صاحب دیوانی خانه سنه
دعوت ایدوب چینی اوله رق درتیوز صحان اول مجلسده بولنمش واول کون
* بدیهی بو غزلی سویلمشدر *

* ⁂ (غزل) ⁂ *

*خانه امروز بهشتست که رضوان اینجاست *
*وقت پروردن جانست که جانان اینجاست *
* برسر کوه عجب بارکهی می بینم *
*کوه طورست مکر موسیٔ عمران اینجاست *
*مست اکر نقل طلب کرد ببازار مرو *
*مغز بادام تر وپستهٔ خندان اینجاست *
* شکر ازمصر به تبریز میارید دکر *
*بحدیث لب شیرین شکرستان اینجاست *
* کلبهٔ تیرهٔ این رندکدا شاه نشین *
*شده امروز که بامرتبه سلطان اینجاست *
*چه غم ازمحتسب وشحنه وغوغا امروز *
خواجه هارون پسر صاحب دیوان اینجاست
* بعد ازین غم مخور از کردش ایام همام *
*هرچه آن آرزوی جان بودت آن اینجاست *

خواجه همام الدين تبريزى تبريزده يديوز اون اوچ سنه سى وفات ايتمشدر

* ⁂ (ذكر سلطان الشعراء بدر جاجرمى) ⁂ *

خوش كفتار وتحف اشعار صاحبى وخواجه مجد الدين همكر فارسينك شاكردى ايدى خواجه بهاء الدين صاحب ديوانك وقتنده اصفهانه كلمشدر *شعراى عربدن ابو الفتح بستينك*

* ⁂ (بيت) ⁂ *

زيادة المرء فى دنياه نقصان * وربحه غير محض الخير خسران * مطلعنده اولان ىكسان بيت مقدارى قصيده سنى فارسى يه ترجمه ايلمشدر وتشريحه دائر نسخهٔ منظومه سى واردر مصنع اشعارى اولمغله خواجه بهاء الدين صاحب ديوانك مدحنده بى نقط بو قصيده يى كشايدهٔ سلك نظم ايلمشدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* كه كرد كار كرم مرد وار در عالم *
* كه كرد اساس مكارم ممهد ومحكم *
* عماد عالم عادل سواد ساعد ملك *
* اساس طارم اسلام وسرور عالم *
*ملك عطا وعطارد عاوم ومهر علو *
* مماك رمح واسد حمله وهلال علم *
* سرور اهل محامد هلاك عمر عدو *
* سر ملوك ودلارام ملك واصل حكم *
كلام او همه سحر حلال در همه حال
*مراد او همه اعطا ومال درهم دم *
دل مطهر او همدم كلام وعلوم
* دم مكرم او مورد صلاح امم *
رسوم معركه او كرده حكم عالم رد
* سموم حملهٔ او كرده كار اعدا كم *
* هم او وهم دل ودار عدل را معمار *
* هم او وهم دم اودرد ملك رامرهم *

* ⁂ (ذكر شيخ عز الدين پور حسن اسفرانى) ⁂ *

عارف وموحد ومجذوب الهى وشيخ المشايخ رضى الحق والدين على لالانك خلفاسندن شيخ جمال الدين احمد ذاكرك مريديدر هر چند سلسلهٔ اولياء اللهده سنده داخل ومحرر ايسه دخى شاعرلكى بر كمال اولمغله بو محلده ذكرى ايجاب ايلدى كوزل فارسى وتركى اشعارى واردر تركيده حسن اوغلى ديو تخلص ايدر ديوانى آذربيجان طرفلرنده مشهوردر بو غزل جملهٔ اشعارندندر

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* شوخ بيرحم فتادست نكارم چكنم *
* برد انديشهٔ او خواب وقرارم چكنم *
* سرزنش ميكندم خلق كه زارى تاكى *
* من دل سوخته چون عاشق زارم چكنم *
* ماه رويم چو بديدار نيايد روزى *
* شب تاريك ستاره بشمارم چكنم *
* باردل بردو بپرداخت بدلدارى من *
* اوزمن فارغ ومن بيدل ويارم چكنم *
* غم معشوق چو افكند زپايم چه دوا *
* كشت از عشق پريشان سر كارم چكنم *
چون خدادر دو جهان روى نكو دارد دوست
* من كه پور حسنم دوست ندارم چكنم *

* ⁂ (ذكر مفخر السادات سيد حسينى) ⁂ *

اسمى حسين بن عالم بن حسن الحسينى عن اصل غورتو ابعندن كريونام محلدن اولوب هراتده ساكن واكثر اوقاتى سياحتله كذار ايدردى عالم وعارف رموز وحقايقده كنز معانى وفضل وكمالده جنيد ثانى محبوب اعالى واداتى ايدى حكايت نقل اولنور كه شيخ شهاب الدين سهروردى مريدلرندن شيخ فخر الدين عراقى وشيخ اوحدى وسيد حسينى كه بو اوچ فاضل اتفاقا بر سنه كرمانده شيخ اوحد الدين حضرتلرينك خانقاهنده اربعينه كيرديلر بو خلوتلرى وعالم ملكوته سفرلرى حالنده شيخ عراقى لمعات

وشیخ اوحدی ترجیع وسید حسینی زاد المسافر بن اسملرنده اوج قطعه کتاب
تألیف وشیخلرینه تبرکا عرض ایلدیلر شیخلری لدی المطالعه معدن حقیقتدن
مأخوذ بو اوج گوهر بی نظیر حفظ باریده اولدیبو دعا ایلدی زاد المسافرندن
* تبرکا بو فائده تحریر اولندی *

* (حکایت) *

* این طرفه حکایتست بنگر * روزی ز قضا مگر سکندر *
* میرفت وهمه سپاه با او * وآن حشمت ومال وجاه با او *
* ناگه بخرابهٔ گذر کرد * پیری ز خرابه سر بدر کرد *
* پیری نه که آفتاب پرنور * در چشم سکندر آمد از دور *
* پرسید که این چه شاید آخر * وآن کیست که می نماید آخر *
* در گوشهٔ این مغاك دلگیر * بیهوده نباشد این چنین پیر *
چون راند بدان مغاك چون کور * پیراز سر وقت خود نشد دور
* چون باز نگرد سوی او چشم * پرسید سکندرش بصد خشم
گفت ای شده غول این گذرگاه * غافل چه نشستهٔ درین راه *
* بهرچه نکردی احترامم * آخر نه سکندرست نامم *
* دانی که منم بتخت فیروز * پشت همه روی عالم امروز
* دریا دل وآفتاب رایم * فرق فلکست زیر پایم *
* پیراز سر وقت بانگ برزد * گفت این همه نیم جو نیرزد *
* نه پشت ونه روی عالمی تو * یکدانه ز کشت آدمی تو *
* دوران فلك كه بیشمارست * هرساعتش چون تو صد هزارست
* نه غول ونه غافلم درین کوی * هشیار تراز تو ام بصد روی
* ازروز پسین چو آگهم من * چون منتظران برین رهم من
* غافل تو یی که برای بیشی * مغرور دو روزه عمر خویشی *
* با من چه برابری کنی تو * چون بندهٔ بندهٔ منی تو *
* دو بندهٔ من که حرص وآزند * بر تو همه رو ز سر فرازند *
* گریان شد ازین سخن سکندر * بفکند کلاه شاهی از سر *
* از خجلت خود نفیر میزد * دسر بر کف پای پیر میزد *

* پیراز سر حال ره نمودش * کاندر همه عمر یار بودش *
سید حسینی هرات شهرنده یدی یوز اون طقوز سنه سی وفات ایتمشدر مرقدی
قهندرده سید السادات عبدالله بن جعفر بن ابی طالب رضی الله عنهك
* قبه سی طشره سنده واقع اولمشدر *

* (ذکر ابن نصوح) *

فارسك کشی زاده لرندن سلطان ابو سعید خان عصرنده گزیدهٔ فضلادن
ایدی وزیر خواجه غیاث الدین محمد رشید اسمنده نامه یی نظم ایلمشدرکه
* مستعدان یننده عظیم شهرتی واردر و بو رباعی مرقومکدر *

* (رباعی) *

* با فاقه وفقر همنشینم کردی *
* بی مونس ویاور بی قرینم کردی *
* این مرتبهٔ مقربان درتست *
* یارب بچه خدمت این چنینم کردی *

* (ذکر ملك الشعرا ابن حسام الهروی) *

علم وفضل وشعری وصفدن خارج اولمغله اشعار واداسندن معلوم اولور
انجون برقاج آثاری قید اولندی هرات ملکی شمس الدین کرد حقنده بدایت
* دولتنی بیان ضمننده سویلدیکی قطعه در *
* ضیاء شمس الدین کرد زماننا * واجری فی بحر المرادات فلکه *
* ومن عجب تاریخ مبداء حکمه * یوافق قول الناس خلد ملکه *

* بو مستزاد دخی مرقومکدر نظم *

* این کیست که تقریر کند حال گدارا * از غافل بلبل چه خبر باد صبارا *
* در حضرت شاهی * * جز ناله وآهی *
* هرچند نیم لایق درگاه سلاطین * کز روی ترحم بنوازند گدارا *
* نومید نیم هم * * گاهی بنگاهی *
* برخرمن گل مارسیه خفته کدامست * حیفست که همخوابه بود ترك خطارا *
* برروی تو گیسو * * هندوی سیاهی *

* تا چاه زنخدان تو شد مسکن دلها * صد یوسف گم کشته فزون نیست شمارا *

* ای یوسف ثانی * در هر بن چاهی *

* اندام تو در بند قبا شرط نباشد * از غنچهٔ سیراب بقد تو قبارا *

* الا که بدوزند * وز لاله کلاهی *

* بر شعر من و حسن تو گر بینه خواهند * بر معجز موسی نبود دست و عصارا *

* آن این حسادست * حاجت بگواهی *

ابن حسام ملک شمس الدینک وقتنده یدیوز اوتوز یدی سالنده وفات ایلمشدر * بر غیری ابن حسام دخی اولمغله محلنده ذکر اولنور *

* ذکر مفخر الفضلا فخر الدین بناکتی *

دانشمند و فاضل و شاعرلکده یکتا اولوب قصائد غرا و مقطعات بی همتاری واردر سلطان ابو سعید خانک زماننده اولمغله بناکتی تاریخنی تحریر و انساب سلاطین خطایی و اقصای سندی و حالات یهود و قیاصره و سائری اطناب و تسطیر ایلمشدر که هیچ بر مورخ بو درجه شرح و ایضاح ایلامشدر بو غزل

مرقومکدر

* باز این عتاب جانان با ما چرا است گویی *
* پیمان و عهد ایشان باد و هواست گویی *
* این دلبری و شنگی بیوجهی نباشد *
* این سرکشی و شوخی باز از کجاست گویی *
* رویی بدین طراوت قدی بدین ملاحت *
* امروز در زمانه آیا کراست گویی *
* بیمار عشق جانان درمان نمی پذیرد *
* یکدم جمال محبوب او را دواست گویی *
* باید لان تلطف عیبی نباشد ای جان *
* با عاشقان ترحم بهر خداست گویی *
* هر شام در مشامم آید نسیم زلفش *
* همراز و همدم او باد صباست گویی *

* فخر بناکتی را ارزان چرا فروشی *
* ای خواجه رایگان بین خصم آشناست گویی *

* ذکر فخر الشعرا جلال الدین جعفر فراهانی *

فراهان همدانله قم بیننده بر قصبه در جعفرک اصلی کوبلو اولوب دائما زراعتله تعیشدن فضله فضلا و شعرایه اکرام ایدر صاحب کرم و اهل مروت و شاعر خوش گو ایدی و دائما شیخ سعدینک گفتارینی تتبع ایلردی مخزن اسرار شیخ نظامی یه جواب تحریر و آندن یک بیت دخی زیاده و بی نظیر انشا و تسطیر ایلمشدر که بر باغبان بر کوچک قوش طوتوب اوچ نصیحت ایله آزاد ایلدکدنصکره قوش قارنده بر بیوک جوهر وار دیدکده باغبان مزبور نادم اولوب تکرار صیده سعی ایلدیکی مشهور قرق بیتدن زیاده داستان منظومی مولانای مرقومک اولمغله

* (قید اولندی حکایت) *

* بزرگری داشت یکی تازه باغ * لاله درخشنده در و چون چراغ *
* سرو و گل و بید بهم بر شده * نار و به و سیب بهم در شده *
* نرگس سرمست بطرف چمن * عربده کن یاسمن و یاسمن *
* بر سر هر شاخ سراینده * هوش بری عقل ربایندهٔ *
* صاحب بستان چو یکی زنده پیل * از هوس اندر بغل آورده بیل *
* آب روان کرده بهر گوشهٔ * توشهٔ جان داده ز هر گوشهٔ *
* گرد که در هر طرف میوه دار * دید یکی مرغک دیوانه وار *
* چنگل و منقار کشیده دراز * هرچه همی دید همی کرد باز *
* می زد و می کرد بر و ریشخند * پخته و ناپخته همی می فکند *
* بزرگر از کینه چنان برفروخت * کاتش چشمش همه عالم بسوخت *
* دانه بگسترد و تله بر نهاد * مرغک غافل بتله در فتاد *
* مرد چو دید بوی زکین که بجست * زود و سه گام و بسرش در نشست
* دام برافکند و برآمیخت تیغ * تا ببرد گردن او بی دریغ *
* مرغک بیچاره بنالید زار * گفت جوان مرد بجان زینهار *
* بادچه افکندهٔ اندر بروت * قوتی از من نفزاید نه قوت *
دست زخون ریختن من بدار * تا سه نصیحت دهمت یادگار *

پند نخست آنکه محال سخن * هر که بگوید بتو باور مکن *
* پند دوم آنکه زغم در گذر * مال چو از دست شدت غم مخور
پند سیوم آنکه مرپر آب روی * در پی چیزیکه نیابی مپوی *
* کوشکن ارزا نکه نترسی زرنج * این سه نصیحت که بهست از سه گنج
مرد جهان بین کرم آباد کرد * وز پی آزادیش آزاد کرد *
* مرغك دانا زکف باغبان * جست چو تیری که جهد از کمان *
* برسر شاخی شد و آواز کرد * دردل آن مرد دکرساز کرد *
* کفت چه دانی که زدستت چه شد * باجه شناسیکه حریفت که بد *
* برصفت خایهٔ بط کوهری * در شکمم بود به از کشوری *
بخت نبودت که بدست آوری * در همهٔ عمر ازان برخوری *
* مرد پشیمان شد از آزادیش * غصه و غم کشت همه شادیش
* باز درآمد بفسون و فریب * درهوس مال شده ناشکیب *
* کفت بمرغ از سر این در گذر * صحبت تو به زهزاران کهر *
* مونس من باش و دلارام من * تازه کن از وصل خود ایام من
* تا چو دل و دیده نکو دارمت * کر خوریم خون که نیازارمت
* مرغ بخندید و درآمد براز * کفت زهی ابله نیرنك ساز *
* تا نشنیده بدی احوال مال * خون مرا داشته بودی حلال
* چونکه شنیدی خبر مال من * وز کف تو چون بود احوال من *
* شرط نکرده بدم ای کینه جوی * باتو که چیزی که نیابی مپوی *
ازچه شدی طالب پیوند من * زود فراموش شدت پند من
* هم نبود خایهٔ بط بی شکی * در شکم کوچك کنجشککی
* مرغ که از بیضه نه افزون بود * در شکمش بیضه بکو چون بود *
* این نه محالست که شد باورت * هوش و خرد نیست مکر باورت *
* مال که خود نیست اکر نیز هست * غم چه خوری چون که برفت زدست
* تا نشوی بزرکر آسا جلال * غم نخوری در طلب ملك و مال *

* * (ذکر ملك الحکما نزاری قهستانی) * *

مرد لطیف طبع و حکیم شیوه کار و ظریف نکته دار ایدوکی کفتار و اشعاری

ایما و اشعار ایدر اداب معاشرتده دستور نامه نام کتابی نزد ظرفاده غایت مقبول
* و مرغوبدر اول کتابدن استشهاد ایله بو بیت وارد اولمشدر *

* * (بیت) * *

* چهل سال مداح می بوده ام * هنوزت بواجب نه بستوده ام *
* بو غزل دخی مرقومکدر *

* بیا که موسم عیشست و وقت ذوق و نشاط *
* چو سبزه زار بکستر میان باغ بساط *
* زبس شقایق و کوبی خزینه دار فلك *
* بکرد دامن کهسار میکشد سقلاط *
* خطیب شرم ندارد نشسته برسر چوب *
* زبان بهرزه درایی کشنده چون وطواط *
* مرا عوام بسنك ملامت و شنعت *
* چنان زنند که قاروره برعدو زنفاط *
* مکر بدیدن لیلی وکرنه برناید *
* علاج یکدل مجنون بدست صد بقراط *
* ولی چه سود که برقامت نزاری دوخت *
* قبای شفته راهی زمانهٔ خیاط *

* * (بو غزل دخی مرقومکدر) * *

* قد قامت الصلوة برآمد زبامداد *
* برخیز ساقیا بستان از مدام داد *
* کر بر حلال زاده حرامست خون رز *
* بس آب و نان حرام بود بر حرام زاد *
* بسیار در محامدی شعر کفته ام *
* من نیز هم به نیك ندارم تمام یاد *
* دهقان که در عمارت رز سعی میکند *
* عمرش مدام در نظر می مدام باد *

* از جنب خانه دیدهدم این خبر نسیم *
* یا از بهشت میوزد این خوش خرام باد *
* شادم بقرض کردن ودادن بوجه می *
* چون من کسی که دید که باشد زوام شاد *
* کای طمع مبرز عنایت نزار ربا *
* من عبد قد تنظلم من رب من وداد *

نزاری یه بعضیلر موحد وعارف دیمشلر و بعضیلر اشعارنده شرعا ممنوع اولان می پرستلك شیوه سی اولدیغندن اسمعیلیه زمره سندن دیمشلر هر نه ایسه مرد حکیم ومحقق اولمغله اولور اولمز تهمتلردن اغماضله بهتاندن اعراض خوش کورینور روایت اولنور که شاه ابو القاسم بابر بهادر شیخ الشیوخ ابو الفضل صدر الدین رواسیدن سؤال ایتمشلر که کبار مشایخك کفتار بلندلری حقنده نه دیرسکز دیمش شیخ صدر الدین اکر محی الدین عربی و جلال الدین رومی وشیخ عطار وعراقی واوحدی وحسینی مثللردن صادر اولور ایسه اصل عرفان ومحض ایقاندر واکر نزاری وسر تاج تومامسی وانلرك توابعندن سویلنور
* ایسه بدعت وبو الفضول لدر دیو بیورمشلر *

* ذکر سراج الدین قمری *

اصلی قزویندن خوشطبع ولطیفه کو اولمغله دائما حکام وامرا و سلاطین
* بزمنده ندیم ایدی *

* (حکایت) *

نقل اولنور که سلطان ابو سعید خان عصرنده زهد وعبادتله مشغوله صفیه نامنده بر خاتون وار ایدیکه خواتین وعوام اکثر بو زاهده یه مرید ومعتقد اولمشلر ایدی برکون سلطان ابو سعید خانك سود قرنداشی قونقرات خاتون زاهدهٔ مذکورهنك زیارتنه کتدیکه سراج الدین دخی اول مجلسده بولندی طعام اکل اولندقدنصکره قونقرات خاتون صفیه زاهدهنك اکلندن بقیه پارچه‌یی بکا ویرك تبرکا خانه‌مه کوتوروب اکل ایده‌یم دیدکده سراج الدین اکر رغبت بیوروررسه کز بنده کزده صفیه خاتونك تمام اکل ایلدیکی واردر دیمکله قونقرات خاتون انفعال ایدوب یاننده اولان جاریه‌لره امر وسلله وشماریله سراج الدینی برخوشجه

ضرب ایلدی سراج الدین همان بو حال ایله یوزی وکوزی مائی رنك اولمش ابو سعید خانك حضورینه واردقده سلطان بو نه حالدر دیو سؤالنده سلطانم ارباب مروت ظرفانك بر لطیفه سنی بیك التونه آلورلر ایمش قونقرات خاتون بنم بر لطیفه می اون سلیه الدی دیو لطیفه وماجراسنی سلطانه نقل ایلدی هر نه وقت که خان مشار الیه قونقرات خاتونی کورسه کوله‌رك شاعر سراج الدینك لطیفه سنی پك اوجوز آلمشسن دیر ایدی سراج الدین ایله عبید ذاکانی وخواجه سلمانك مشاعره ومناظره لری واردر خواجه سلمانله واقع اولان
* مشاعره لرندن بر رباعی بو مجله یه قید وتسطیر اولندی *

* (رباعی سراج) *

* این آب روان سرو بر آوردهٔ تست * وی سرو چمان چمن سراپردهٔ تست
* ای غنچه عروس باغ پروردهٔ تست * ای باد صبا این همه آوردهٔ تست *

* (رباعی سلمان) *

* ای ابر بهار خار پروردهٔ تست * وی خار درون غنچه خون کردهٔ تست
کل سرخوش ولاله مست ونرکس مخمور * ای باد صبا این همه آوردهٔ تست *

* ذکر خلف الفضلا رکن صاین *

سمنان قاضی زاده‌لرندن شاعر ملایم وزیبا کفتار وفاضل وکامل روزکار اولوب دیوانی مسنده هر نوع غزل ومقطعات مسطور ودیوانی عراق عجمده مشهوردر طغا تیمور خان عصرنده خان مذکوره کمال تقرب حاصل ایدوب دائما خان ایله صحبت وامامت خدمتنی ایدردی خانك جاهلی اولمغله مومی الیهدن اوقویوب
* بر مقدار علم اوکرنمك آرزوسنده ایدی *

حکایت * نقل اولنور که برکسه رکن الدین صایندن سؤال ایلدیکه خان هیچ برشیٔ اوکرندیمی دیدکده رکن خانه یعنی مسافر قوندیغی خانه شیٔ اوکرتمك بو خانه اوکرتمکدن آساندر دیدیکنی خان چادر ارقه سندن ایشتمکله درعقب امر ایدوب رکن صاینی قید وبندیله مدت مدید حبس ایلدی محبوس ایکن حالنده
* بو رباعی یی خانه کوندرمشدر *

* (نظم) *

* در حضرت شاه چون قوی شد رایم *
* کفتم که رکا باز زر فرمایم *

* آهن چو شنید این حکایت از من *

* در تاب شد و حلقه بزد بر پایم *

* (ذکردر دربای معنوی امیرخسرو دهلوی) *

عن اصل ماوراءالنهرده قرشی حدودنده کش شهرنده پدری امیرمحمود لاچین
امیرزاده لرندن اولوب امیرمحمود جنکیز خان معرکه سنده ماوراءالنهردن فرار
وهنده کیدوب اواوقتده هنده ده دهلی پادشاهی اولان سلطان محمد تغلقشاهه
مقرب وکمال التفات وعنایته مظهر و بکلك اعطاسیله درجهٔ علیایه نائل
اولوب بعد زمان غزای کفارده شهید اولمشدر اوغلی خواجه خسرو بنه
امارتله پدری مقامنده قائم وخدمتیله مشغول اوله رق انواع فضائلی تحصیل
وناموس آبا واجدادینی تجدید وتکمیل ایلدی اشعار ملیحی جراحات دل عاشقانه
محض لطف وشفا وکفتار لطیفی ارباب عرفانه عین وجد وصفا وذات پاکی
کوهر یکتای عالم معنا والحاصل کمالاتی کما هو حقه تحریر واملا خارج حوزهٔ
حد ایفا اولمغله همان اطنابدن استعفا و بعض حالات واثارینی تسطیر ایله اکتفا
اولندی سلطان محمد تغلقشاهك مدحنده اولان قصائد غراسی وبحر الابرار
وانیس القلوب ومرآت الصفا مثللو قصائدی مشهور ومقبول وعصرینك
فضلاسی تنظیریله مشغول اولمشلردر اون سکز بیك بیت مقداری خمسه سی
وملك دهلی علاءالدین حقنده اولان قران سعدین نام ومناقب هند وتاریخ
دهلی نامان منظوم رساله لری وعلم استیفاده وموسیقی وغیریده منثور رساله لری
واردر رساله لرینك برنده مجموع اشعارم درتیوز بیك ایله بشیوز بیك بیت بیننده
اولمق کرك دیو محرردر سلطان سعید بایسنغر امیر خسرونك ابیاتی جمعه چوق
جدوسعی ایلیوب یوز یکرمی بیك بیت جمع ایده بلمشدر بوندنصکره دخی ایکی
بیك بیت غزلیاتی بولنوب باقیسنه دسترس اولنه مدیغندن متروك قالمشدر
امیرزاده بایسنغر خمسهٔ امیرخسروی ترجیح والغ بك خمسهٔ نظامی یی
ترجیح ایتمکله بو ایکی پادشاه معارفشناس بیننده بو خصوصده وافر مناقشه
پیدا اولمشدر امیرخسرو بو درجه علم وفضلیله علم موسیقیده دخی وقوف
تامی اولمغله وقتا من الاوقات بر مطرب امیرخسرو ایله مباحثه ایلمشکه

* علم موسیقی علم شعردن افضلدر دیدکده الزام یوزندن بو ابیاتی دیمشدر *

* (نظم) *

* مطربی میکفت خسرو را که ای کنج سخن
* علم موسیقی ز علم نظم نیکو تر بود *
* زانکه آن علمیست کز رقت نیاید در قلم *
* وین بدشواریست کاندر کاغد و دفتر بود *
* پاسخش داده که من درهر دو معنی کاملم *
* هر دو را سنجیده بر وزنی که آن در خور بود *
* نظم را کردم سه دفتر و بتحریر آمدی *
* علم موسیقی سه دفتر بود ار باور بود *
* فرق من کویم میان هر دو معقول و درست *
* کر دهی انصاف آن کز هر دو دانشور بود *
* نظم را علمی تصور کن بنفس خود تمام *
* کونه محتاج اصول وصوت خنیا کر بود *
* کر کسی بی زیر و بم نظمی فرو خواند رواست
* نه بمعنی هیچ نقصان نی بنظم اندر بود *
ور کند مطرب بسی هو هون هاهان در سرود
* از برای شعر محتاج سخن کستر بود *
* نظم را حاصل عروسی دان و نغمه زیورش
* نیست عیبی کر عروسی خوب بی زیور بود *

شیخ آذری جواهر الاسرار نام کتابنده شیخ سعدیٔ شیرازی پیرلکی حالنده
امیرخسروی کورمك ایچون شیرازدن قالقوب هنده کتمشدر وملاقات ایدوب
بینلرنده بو کونا مشاعره واقع اولمش دیو تحریر ایدر امیرخسرونك شیخ سعدی
* حقنده سویلدیکی بیتدر *

* (نظم) *

* خسرو سر مست اندر ساغر معنی بریخت *
* شیره از خمخانهٔ مستی که در شیراز بود *

* ⁑ (دیکر مصراع) ⁑ *

جلد مخنم دارد شیرازهٔ شیرازی) اواخر حالنده صغر سنندن بروپاپدیغی اشعاری درت قسمه تقسیم ایلیوب هر برینه بر اسم تسمیه ایلمشدر کنجلکی حالنده یاپدیغی اشعاره (تحفة الصغر) دیمش. هنوز بدأ سلوکی حالنده سویلدیکنه (وسط الحیوة) تسمیه اولنمش کمال واوائل شیخوخیتی حالنده کینه (قرة الکمال) نامیله مشهور اولمش ونهایت شیخوخیت هرمی وقتنده صدور ایدن اشعاری (بقیة البقیه) دیو یاد قلنمش اولمغله بو صورتده هر قسمندن تبرکا بر غزل بو مجله ده ایراد اولنمق * مناسب کورلدی تحفة الصغرده اولان غزللرندندر *

* ⁑ (غزل) ⁑ *

*دل شد زدست وبرمژه از خون نشان بماند *

* جان رفت ویار کم شده بر جای جان بماند *

* دنبال یار رفته روان کردم آب چشم *

* آن رفته خود نیامد واشکم روان بماند *

* ماراوداع کرد دل ودین وهرچه بود *

* الا سر نیاز که بر آستان بماند *

* کفتم کنم بتوبیك دستی ولی *

* دست صلاح در ته رطل کران بماند *

* میخواست دوش عذر جفاهای او خیال *

* صد تیر آه نیم کشم درکمان بماند *

* خسرو زآه کرم بر آتش نهاده نعل *

* بر هر زمین که از سم اسبش نشان بماند *

وسط الحیواندن که سلطان علاء الدین میدانده چوکان اوینارکن * پیشکاهنده بالبداهه سویلمشدر *

* ⁑ (غزل) ⁑ *

* شاه قباجست کرد رخش بمیدان برید *

* وین سر وهر سر که هست در خم چوکان برید *

* غمزه زن مارسید ساخته دار ید جان *

* یوسف ما باز کشت مژده بکنعان برید *

* دست بدامان او نیست بیا زوی کس *

* بوالهوسان فضول مر بکریبان برید *

* از لبش امروز اکر توشه شود نعمتی *

* بهرچه فردا بخلد منت رضوان برید *

* مست خراب مرا حاجت نقلی اکر *

* هست دل نیم سوز سوی نمکدان برید *

* نیست دل چون منی درخور شاهین شاه *

* پارهٔ مر دار من پرسك دربان برید *

* مرغ بیابان ما خار مغیلان خورد *

* وعدهٔ وصل شکر پر مکس خوان برید *

* بر دو رخ از خون نوشت خسرو دلخسته حال *

* وه که زدرماندهٔ قصه به سلطان برید *

* کذلك قرة الکمالدن غزلدر *

* خم تهی کشت وهنوزم جان زمی سیراب نیست *

* خون خود خور آخر ای دل کر شراب ناب نیست *

* نالهٔ زنجیر مجنون ار غنون عاشقان *

* ذوق آن اندازهٔ کوش اولوا الالباب نیست *

* عشق خصم من بس است ای چرخ تو زحمت مکش *

* هر کجا جلاد باشد حاجت قصاب نیست *

* پادشا کو خون بریز و شحنه کو کردن بزن *

* بهر جانی ترك جانان مذهب اصحاب نیست *

* هان وهان ای عقل از غمخوارئ ما درکذر *

* کاندرین جا بهترا زدیوانکی اسباب نیست *

* کر جمال یار نبود با خیالش هم خوشم *

* کلبهٔ درویش راشمعی به از مهتاب نیست *

* گفته بودی خسروا در خواب رخ بنما بمت *
* این سخن بیگانه را گو آشنا را خواب نیست *

* کذا بقیة البقیه دن غزل *

* جوان و پیر که در بند مال و فرزندند *
* نه عاقلند که طفلان ناخردمندند *
* جماعتی که بکردند بهر عیش و نشاط *
* یقین بدان تو که بر خویشتن همی خندند *
* خوش آن کسانکه گذشتند پاك چون خورشید *
* که سایهٔ بسوی این جهان بیفکندند *
* بخانهٔ که ره جان نمی توان بستن *
* چه ابلهند کسانی که دل همی بندند *
* بسبزه زار فلك طرفه باغبانانند *
* که هر نهال که نشاندند باز بر کندند *
* جمال و طلعت هم صحبتان غنیمت دان *
* که میروند نه ز انسان که باز پیوندند *
* بقا که نیست درو حاصلی همه هیچست *
* چو بنگری همه هر دم بهیچ خرسندند *
* بساز توشه برای مسافران وجود *
* که میهمان عزیزند و روزکی چندند *
* اگر تو آدمیٔ در سگان بطنز مبین *
* که بهتر از من و تو بندهٔ خداوندند *
* ترا به از عمل خیر نیست فرزندی *
* که دشمنند ترا زادگان نه فرزندند *
* مجوی دین اگر اهل همتی خسرو *
* که از همای بمردار میل نپسندند *

نهایت حالده دنیا ومافیها نظر همتنده خار وخس اولوب سلطان محمدك ملازمتندن استعفا وآخر الامر کلی مخلوقدن روگردان اوله رق انزوا ایدوب

خدمت فقرا یه مشغول ودامنگیر ودیوانندن ملوك وامرا امدحنده یاپدیغی اشعاری کلیا محو ایله خاطرینی تنویر ایلمشدر بعده شیخ العارف فرید شکر گنجك اقرباو مریدلرندن وکملین مشایخ هنددن زبدة العارفین قدوة الواصلین شیخ نظام الحق والدین حضرتلرینك خدمت ونظرنده مقامات علیه ده پرواز ایتمکده اولدی مشار الیه شیخ نظام امیر خسرو حقنده بو ترکك سوز سینه سی امید ایدرمکه روز جزاده بکا باعث عفو وعنایت اوله جقدر دیرایمش وخسرو مال واشیاسنی کلیا قدم شیخه ایثار ایلیوب وشیخی تعظیم بابنده بو ابیاتی سویلمشدر

* ⁂ (مثنوی) ⁂ *

* جدار خانقاه او بتقدیم ⁂ حطیم کعبه را ماند ز تعظیم *
* ملك کرده بسقفش آشیانه ⁂ چو اندر سقفها گنجشك خانه *

* چند قطعه رباعیاتی دخی قید اولندی *

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

* اقبال را بقا نبود دل برومبند ⁂ عمری که در غرور گذاری هبا بود *
* ور نیست باورت ز من این نکتهٔ شریف ⁂ اقبال را چو قلب کنی لا بقا بود *

* ⁂ (دیگر رباعی) ⁂ *

* خسرو چه حالست که در دهر عالمان ⁂ از جا هلان دون ودنی باز پستراند *
* این نکته را ببین وبانصاف خویش را ⁂ کز چار حرف قطره ودریا برابرند *

* ⁂ (دیگر رباعی) ⁂ *

* از شعلهٔ عشق هر که افروخته نیست ⁂ با او سر سوزنی دلم دوخته نیست *
* گر سوخته دل نهٔ ز ما دور که ما ⁂ آتش بدلی زنیم کو سوخته نیست *

امیر خسروك اگرچه تاریخ مدت ولادتی معلوم دگل آنجق چوق معمر اولوب یدیوز یگرمی بش سنه سی دهلیده وفات ایتمشدر امیر مشار الیهك فضل وحالتندن بحثله نفحات الانسده بو وجهله زیب آور تحریر اولنمشکه امیر مشار الیه شیخلری نظام الدینك اشارت کرامت نشانلریله حضرت خضر علیه السلامه ملاقات ایدوب حین ملاقاتده خضر علیه السلامدن التماس ونیاز ایدرلرکه مبارك دهان شریفلریله دهن مشار الیهه صو القا ایدلر خضر ع م بیورمشلرکه سزدن

مقدم سعدی شیرازی بودوالله مشرف وممتاز اولدی بو صورتده مشار الیه محزون
ومأیوس اولوب حضور نظام الدینه کلوب ماجرایی نقل ایلدکده همان شیخ
مشار الیه مبارك دهانلریله امیر خسروك صدف فمنه آب القا ایدرلر اول آنك
فیض وبرکاتن مشاهده ایدوب طقسان طقوز جلد کتاب معارف نصاب تصنیف
وتألیف ایدوب شیخ سعدی یه بوبابده تفوق ایتمشلردر قدس سرهم العزیز

* (ذکر خواجه حسن دهلوی) *

بودخی شیخ نظام الدین مریدلرندندر اشعارده امیر خسروه پیرولك ایتمشدر
اکرچه اشعاری چندان بلاغت وصنعت اوزره دکلدر آنجق غایت اهل دل
* وعاشق اولمغله کلامی درویشانه ومؤثردر *

* ⁂ (حکایت) ⁂ *

نقل اولنور که خواجه حسن دهلیده اتمکجی دکانی دستکاهی اوزنده اوتورر کن
شیخ نظام الاولیا اصحابی وامیر خسرو معاد کان اوکندن کچرلر ایدی خسرو
حسنه دقتله نظر ایدوب سیما وحرکاتندن کندوده قابلیت مشاهده ایتمکله
اتمك بجی نصل ویریورسن دیو سؤالنده حسن تر ازونك بر کوزینه اتمکی دیکر
کوزینه مشتری التون وضع ایدر التون بر مقدار آغرجه اولدقده ویررم دیدی
خسرو یا مشتری مفلس وفقیر ایسه مصلحت نیجه اولور دیدی حسن دردو نیاز
وجهله ویریرم دیدی حسنك بو کلامندن متحیر اولوب کیفیتی شیخه عرض
وحسن نزد شیخده قبول بیورلمسنی نیاز ورهبرلك ایدوب حسن دامنکیر شیخ
اولدقده دکان وسائری ترك ایله واصل رتبهٔ عالیه اولدی خواجه حسنك
دیوانی اول اطرافده معتبر ومحبوب وکفتار عاشقانه سی بین العشاق مقبول
* ومرغوبدر تبرکا برغزلی قید اولندی *

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* ساقیا می ده که ابری خواست ازخاور سفید
* سرو را سرسبز شد صد برك راچادر سفید *
* باده ازجام بلورین ده مرا کر میدهی *
* خوب می آید شراب لعل را ساغر سفید *

* ابرچون چشم زلیخا بهر یوسف ژاله بار *
* ژالهها چون دیدهٔ یعقوب پیغمبر سفید *
* عنکبوت غار را کفتم که این پرده چه بود *
* کفت مهمان عزیز آمد که کردم در سفید *
* بیدلرزان از شمال اینك چو اصحاب شمال *
* یاسمین راهم چو اصحاب الیمین دفتر سفید *
* ای حسن اغیار را هرکز نباشد طبع راست
* راستست این زاغ راهرکز نروید پر سفید *

* ⁂ (ذکر شیخ العارفین رکن الملة والدین علاء الدولة سمنانی) ⁂ *

خواجه کرمانینك شیخی اولمغله حضرت شیخك اشعارینی خواجو جمع
* ایلمشدر وشیخك حقنده بورباعی یی سویلمشدر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* هرکو بره علی عمرانی شد *
* چون خضر بسر چشمهٔ حیوانی شد *
* ازوسوسه وغارت شیطان وارست *
* مانند علا دولهٔ سمنانی شد *

شیخ مشار الیه کنجلکی حالنده عمیسی شیخ ملك شرف الدین سمنانی پادشاه
ارغون خانك مقربی اولمغله شیخ علاء الدولهٔ سمنانی دخی ارغون خانك
خدمتنده ایدی برکون ارغون خان قزوینده علیستافله جنکده ایکن شیخ
علاء الدوله قباو کلاه واسب وسلاحنی ترك وبلا اذن اردوی خاندن سمنان
طرفنه روان واخی شرف الدین سمنانی خانقاهنده عبادته مشغول اولدی
هرنقدرکه خانك طرفندن دعوت ومراعات واستمالت اولندیسه ده
اعتبار ایتمیوب خرقهٔ فقر ایله بغداده عزیمت وشیخ عبد الرحمن اسفراینك
مریدی اولوب درجهٔ علیایه واصل وکمال بی نهایه یه نائل اولدیکه شیخ جنید
بغدادیدنصکره برکسنه بوطریقده بورتبهٔ مردانه یه قدمنهاده اولمامشدر
طریقته دائر رسائل نفیسه انشا ورسوم صوفیه یی احیا ایلمشدر مفتاح اسمیله
مسمی رساله سنده رسم وراه تصوفده بیك طبق کاغد تسوید ایلدم و پدرمدن

میراث املاك واموالدن يوز بيك آلتون صرف ايتدم والتمش كزيده دعا كوى يتشدردم شمدى پير وعاجز اولوب جمله سنى ترك ايله كوشه نشين وخلايقدن يوز چويردم ديمشدر تواضع وانصافى وتذلل وافتقارى بودرجه ده ايديكه نظام الدين هروى مشار اليه علاء الدوله سمنانى حضرتلرينى تكفير ايدوب كندويه سن كافرسن ديو تحرير ايلمش شيخ حضرتلرى نظام الدينك بو مكتوبنى اوقودقده فريادايله اغلیوب ديمشكه اى نفس يتمش سنه درسكا كافرسن ديو سويلردم سن اينانمزدك شمدى شبهه قالمديكه امام المؤمنين ومفتئ شرق وغرب سنك كفريكه حكم ايلدى بوندنصكره بنى بحضورايلمه ديو بو رباعىيى ديمشدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

*نفسيست مراكه غيرشيطانى نيست * وزفعل بدش هيچ پشيمانى نيست *

* ايمانش هزار بار تلقين كردم * اين كافر راسر مسلمانى نيست *

شيخ علاء الدوله نك خلفاسندن شيخ نجم الدين محمد موفق اسفرايندن روايت اولنور كه شيخمك آخر عمرنده كندو لساندن اشتدمكه اكرشو حالم اول وقتده اوليدى ملازمت سلاطينى ترك ايتمزدم زيرا عارف بالله اولهرق قبا التنده اولمق محض اخلاص اولوب ريادن عارى اولور وهم ملوك يانده مظلوملره منكير اولمق وافتاده لره اعانه قلمق وظالم وملحدلرى طرد ايتمك كبى افعال حسنه ده * بولنمق ممكندر *

* ⁂ (بيت) ⁂ *

*لباس طريقت بتقوى بود * نه درجبه ودلق خضرابود*

ديو نطق بيورر لرايدى ديمش وسن مباركلرى يتمش يدى سنه ايكى ماه درت كون ايكن يديوز اوتوز التى سنه سى عالم بقايه رحلت ايتمش

* ⁂ (ورحلتى تاريخنه بو ابيات دينلمشدر) ⁂ *

* تاريخ وفات شيخ اعظم * سلطان محققان عالم *

* ركن حق ودين علاء الدوله * برمسند خود نشسته خرم *

* بيست وسيم مه رجب بود * اندر شب جمعهٔ مكرم *

* ازهجرت خاتم النبيين * هفتصد بكذشته سى وشش هم

* (ذكر ملك الفضلا خواجوى كرمانى) *

صاحب فضل وخوش صحبت واهل فصاحت وبلاغت اولمغله كفتارى عند فضلاده ومعتبر مرغوبدر اصلى كرمانك كشى زاده لرندن اولوب آنجق كرمانده چوق ساكن اولمامشدر هماى همايون نام كتابى بغدادده نظم ودرونده رعنا غزليات ودامنان درج ايتمكله اشتياق وطن ضمننده بو ابيات انده محرردر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* خوشا باد عنبر نسيم سحر * كه برخاك كرمانش باشد كذر

خوشا وقت آن مرغ دستان سراى * كه دارد در آن بوم فرخنده جاى

*زمن تاچه آمد كه چرخ بلند * ازان خاك پاكم بغربت فكند *

* ببغداد بهرچه سازم وطن * كه نايد بجز دجله ازچشم من *

اثناى سياحتنده سلطان العارفين علاء الدولهٔ سمنانى حضرتلرينك مجلسنه واصل ومريد ومدت مديد خدمت شيخنده صوفئ صافى وفريد اولمشدر شيخك اشعارينى جمع ايتمش وكندونك دخى يكرمى بيك بيت مقدارى ديوانى اولمغله *تبركا ايكى عدد غزلى بو مجله يه ثبت اولندى*

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* سبحان من تقدس بالجود والجمال *

* سبحان من تعزز بالعز والكمال *

* آن صانعى كه صنعت اوهست بردوام *

* وآن قادريكه قدرت اوهست لايزال *

* كيوان بحكم اوست برين دير پاسبان *

* مريخ زامر اوست برين قلعه كوتوال *

* دركوش آسمان كشد ازز رمغربى *

* هرمه بامركن فيكون حلقهٔ هلال *

* كاهى برآسمان كشد ابروى زال زر *

* كاهى بآفتاب دهد تيغ پورزال *

* خواجو التماس ازين دركند رواست *

* ازياد شه عنايت وازبندكان سؤال *

* ❊ (غزل دیکر) ❊ *

* پیش صاحب نظران ملك سلیمان بادست *
* بلکه آنست سلیمان که زملك آزادست *
* آنکه کویند که بر آب نهادست جهان *
* مشنوای خواجه که تا درنکری بربادست *
* خیمهٔ انس مزن بر در این کهنه رباط *
* که اساسش همه بیموقع و بی بنیادست *
* دل برین پیره زن عشوه کر دهر مبند *
* نو عروسیست که در عقد بسی دامادست *
* هر زمان مهر فلك بر دکری می افتد *
* چه توان کرد که این سفله چنین افتادست *
* خاك بغداد بخون شهدا میبکرید *
* ورنه این شط روان چیست که در بغدادست *
* آنکه شدادبرا یوان زر افکندی خشت *
* خشت ایوان شده اکنون زسر شدادست *
* کر پر از لالهٔ سیراب بود دامن کوه *
* نیست آن لاله که خون جکر فرهادست *
* حاصلی نیست بجز غم زجهان خواجورا *
* خرم آنکس که بکلی زجهان آزادست *

خواجوی مومی الیه بین الفضلا مخلبند شعرا د یرلر ایدی یدیوز فرق ایکی
* سنه سی مسافر خانهٔ جهاندن داربقایه رحلت ایلدی *

(ذکر زبدهٔ سخندانی امیر کرمانی)

خواجونك معاصری شاعر خوشکو اولمغله کوزل غزلیاتی واردر بو غزل انکدر

* ❊ (غزل) ❊ *

* بی روی دلارام دل آرام ندارد ❊ مسکین دل انکس که دلارام ندارد *
هر چند چمن جای تماشاست ولیکن ❊ سروی چو تو مهروی وکل اندام ندارد
* از حاصل عمرش نبود هیچ حیاتی ❊ انکس که می عشق تو در جام ندارد *

* شیرین نشد از شربت ایام مرا کام ❊ ناکامی و تلخیست جهان کام ندارد *
* کر عمر بود میر بمقصود رسد زود ❊ لیکن چه کند تکیه بر ایام ندارد *

* ذکر قدوة العلما خواجه عماد فقیه کرمانی *

کرمان علما و فضلاسنك اعظمی اخلاق کزیده و سیرت پسندیده ایله جمله نك مسلمی عالم و عارف و اهل دل و کرمانده خانقاهی مرجع خواص و عوام و بو مقدار علم و تقوی و مراتب علیا ایله علم شعرده دخی ماهر و کامل ایدی سلطان محمد مظفرك عصرنده ظهور ایلمشدر شیخ آذری جواهر الاسرارده شعرای متقدمین و متأخرینك کلامنده هر چند جزوی رکاکت بولندیسه دخی خواجه عمادك کفتارنده لفظا و معنا قصور بولنمامشدر دیو فضلا تفقلردر
دیمش کلام عیبر مشامندن تبرکا ایکی غزلی تحریر اولندی

* بیچاره خسته که زدارا اشفای دین *
* قاروره میبرد بحکیمان ده نشین *
* از رنج راه و محنت بیمارش چه غم *
* آن را که خضر یار و مسیحا بود قرین *
* بر لوح جان نوشته ام از کفتهٔ پدر *
* روز ازل که تربت او باد عنبرین *
* کای طفل اکر صحبت افتاده رسی *
* شوخی مکن بچشم حقارت درو مبین *
* بر شیرا زان شدند بزرکان دین سوار *
* کاهسته تر از مور کذ شتند بر زمین *
* کر در جهان دلی زتو خرم نمیشود *
* باری چنان مشو که شود خاطری حزین *
* یاری بجز خدا نتوان خواستن عماد *
* یا مستعان عونك ایاك نستعین *

* ❊ (غزل دیکر) ❊ *

* کر زمن یاد کند ورنکند مخدوم مست *
* محتشم را چه تفاوت که کدا محرومست *

* نه درین شهر رود ظلم بر ارباب نظر *
* عاشق دلشده هرجا که رود مظلومست *
* طلب یار وفادار مکن در عالم *
زحمت خود مده ای دل که وفا معدومست *
* پیش عشاق حدیث عقلا نتوان گفت *
* کین حکایت بر این طایفه نا مفهومست *
* ای دل از هر که موافق نبود در غم عشق *
* دیده بردوز که دیدار مخالف شومست *
* نرسد آتش دوزخ بشهید غم دوست *
* هر که شد کشتهٔ شمشیر غمت مرحومست *
* در کمانند خلایق ز وجود دهنش *
* نقطهٔ هست بتحقیق ولی موهومست *
* بر عماد آیت سر دهنت شد روشن *
گرچه بر دیدهٔ صاحب نظران مکتومست *

خواجه عماد فقیه یدی یوز یتمش اوچ سنه‌سی وفات ایدوب مرقدلری کرمانده اولوب خانقاهلری الیوم معمور مسکن درویشان مرجع سیاحاندر رحمة الله علیه

* ⁂ (ذکر املح المتکلمین سلمان ساوجی) ⁂ *

اصلی ساوه شهرندن اهل قلمدن خواجه علاء الدین ساوجینک اوغلی ولقبی جمال الدین سلماندر ساوه‌نک متعینلرندن اولوب همیشه نزد سلاطینده مکرم ایدیلر علم وفضلی وبتخصیص علم شعرده بی همتا ایدوکی جمله فضلا وشعرا عندنده مسلم ومشهوردر شیخ رکن الدین علاء الدوله سمنانینک آثاری وسلمانک شعری نظیره قبول ایتمز دیمشدر نقل اولنور که سلمان ساوه‌دن بغداده کلوب انده ساکن ایکن برکون امیر شیخ حسن نویان اوق آتقده سعادت نام برغلامی سکردوب اوقی کتوردیکی حالده سلمان انده بولنمغله بالبداهه
* بو مثنوی‌یی انشا ایلمش *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* چو در بادجاجی کمان رفت شاه ⁂ تو گفتی که در برج قوسست ماه *

* نهادند سر بر سر دوش شاه ⁂ ندانم چه گفتند در گوش شاه *
* دو زاغ کمان با عقاب سپهر ⁂ بدیدم بیک گوشه آورده سر *
چو از شصت بگشاد خسرو گره ⁂ بر آمد ز هر گوشه آوازه *
* شهانا تیر در بند تدبیر تست ⁂ سعادت دوان در پی تیر تست *
* بعهدت ز کس نالهٔ بر نخواست ⁂ بغیر از کمان کو بنالد رواست *
که در عهد سلطان صاحب قران ⁂ نکرده کسی زور جز بر کمان *

امیر مشار الیه تحسین وآفرین ایدوب سلمانی جلب واوغلی سلطان اویسه علم شعر تعلیمنه تعیین ایلدی صکره شاه اویسک ووالده‌سی دلشاد خاتونک سلطنتی وقتنده رتبهٔ اعلایه واصل ومشهور آفاق اولمش اول خاندانی مدح
* یوزندن بو ابیاتی دیمشدر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* من از یمن اقبال این خاندان ⁂ گرفتم جهان را بتیغ زبان *
* من از خاوران تا در باختر ⁂ ز خورشید امروز مشهورتر *

سلطان اویس ووالده‌سی دلشاد خاتونک اشارتیله خواجه ظهیر الدین
* فاریابینک قصائدینه نظیره سویلمشدر برینک مطلعیدر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* در درج عقیق لبت نقد جان نهاد ⁂ جنس نفس یافت بجان نهان نهاد
* قفلی ز لعل بر در آن درج زد لبت ⁂ خالت ز عنبر آمد ومهری بر آن نهاد *

حقا که نظیره ایسه ده بی‌نظیر سویلمشدر کلیات سلمان بر کتابدر که مطالعه‌سی شعرایه ذهن گشا وبلاغت افزادر همان تبرکا بر غزلی بو مجله یه قید اولندی

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* آوازهٔ جمالت تا در جهان فتاده *
* خلقی بجست وجویت سر در جهان نهاده *
* سودائیان زلفت کرد تو حلقه بسته *
* شوریدگان مویت درهم دگر فتاده *
* سودای زهد خشکم بر باد داده حاصل *
* مطرب بزن ترانه ساقی بیار باده *

* مایم بسته دل رادر لعل دلکشایت *

* آن لب بخنده بکشا تادل شود کشاده *

* ای شهسوار خوبان وی عین آب حیوان *

* رحم آوری چه باشد برتشنهٔ پیاده *

* سلمان رخش بازی شهمات غفلت کرد *

* بازی نکر که دادت بازاین حریف ساده *

حکایت اولنور که بر کیجه خواجه سلمان سلطان اویسك مجلس عشرتندن قالقوب خانه سنه کیدر ایکن سلطان بر بنده سنه امر ایلدیکه سلمانی موم ایله اوکنه دوشوب خانه سنه ایصال ایده مأمور مذکور تیز الدن اورطه ده اولان التون شمعدانك برینی اخذ ومعا سلمانی خانه سنه ایصالده حسب الاقتضا شمعدان خانهٔ سلمانده قالمغله صباح مذکور خادم شمعدان طلبیله خواجه سلمانه

* واردقده بو بیتی یازوب سلطانه کوندر مشدر *

** (بیت) **

* شمع خود سوخته شب دوش و بزاری امروز *

* کرالکن راطلبد شاه زمن مبسوزم *

سلطان اویس بیت مرقومی اوقودقده خنده ایدوب طمعکار شاعرك خانه سنه التون کیرمشیکن بردخی چقمق ممکن دکلدر دیمش بو بیت دخی آنکدر

** (بیت) **

* آب شمر این همه ماهیٔ زراندود *

* بید ازپی آن ریخت که به زبرقانست *

آب شمر کل دیمکدر ریختك مفعولیدر فاعلی بید در یرقان زحمتنه مبتلا اولانی ایو ایدر دیمك اولور یرقان ترکجه صاریلق علتنه دیرلر اطبای عجم برقاج دیری بالغی برالکن ایچنده صویه وضع واول خسته یی باشنی اورتوب برزمان بقدر دقد نصکره اول بالقلر صاراروب خسته اوعلتدن قورتلورمش خواجه سلمان آخر حالنده اختیارلق ایله ضعف بصر کلوب ملازمت سلطاندن استعفا وقناعت اوزره سلطان اویسك ری وساوه ولایتلرندن کندویه مدار معاش تعیین ایلمشیدی انکله کچنوب یدیوز التمش طقوز سنه سی دار بقایه

* انتقال ایلمشدر *

* (ذکر فخر الفضلا مظفر هروی) *

اصلی خاف مملکتنده حقرداب نام قریه دن اولوب کفتار واشعارینك کمال متانتی حسبیله خاقانی ثانی دیرلرایمش عصرینك شعراسیله ادعاوشعرلرینه اعتراض ایدوب علمدار ساوه یعنی سلمان ساوجی سرحد سخنه واصل اولمشدر اما میدان سخنوریده جولان ایده مامشدر ونقاشجه کرمانی یعنی خواجودن سخنورلك رایحه سی کاور اما ظاهردن معنایه واصل اوله مامشدر شعرای سائره ایسه کفتارلری هیچ کبیدر دیمش بورتبه فضیلتله غایت بی تکلف و بی پروا وقید دنیادن آزاده قلندر و پلاس پوش اولمغله احبابی اولان فضلا بوطوردن منع ایتمك قیدیله سویلدکلرنده سز ظاهره نظر ایتمیوب معنایه نکاه ایدك دیرایمش ملك معزالدین حسین کرد دولتی عصرنده اولمغله نقل اولنورکه برکون معزالدین مدرسه ده مظفرك حجره سنه زیارته کلدکده مظفر حجره سنده طبراق اوزنده برقاج جلد خاك آلود کهنه کتاب اوکنده مطالعه ایده یور معزالدین عتاب ایدوب بو هفته اشعارهداباسی اوله رق نقدینك التونه و یردم برکلیم آلوب فرش ایلسك اولور ایدی دیدکده بوقالی که آلتکزده در بوز التونه یقین بها ایله صاتون الدم دیو سپوردکه ایله طبراغی سپوردکده واقع حال التندن بر مکلف عالی قالی کورندی معزالدین تعجب ایدوب مدرسه فراشنی هرکون مظفرك حجره سنی سپورمکه تعیین بیوردی ملك مذکور معزالدینك مدحنده کشیدهٔ نظم ایلدیکی

* (قصائددن برقصیده سی تحریر اولندی) *

** (نظم) **

* ای برسمن ازمشك بعمدا زده خالی *

* مسکین دل من کشته زخال تو بحالی *

* کز حال من خسته بتر دردوجهان نیست *

* تانیست دل آشوب تراز خال تو خالی *

* قدودهن وزلف تو وجعد تودیدم *

* هریك زیکی حرف پذیرفته مثالی *

* کفتم که تو خورشیدی وآن بود حقیقت *

* کفتی که توچون ماهی وآن بود محالی *

* ازسیم الف دیدم وازبسد میمی *
* ازمشك سرجیمی وازغالیه دالی *
* مه بدر نماید که زخورشید شود دور *
* من کز توشوم دورغانم چو هلالی *
* ای از برمن دور همانا خبرت نیست *
* کز مویه چو مویی شدم ازناله چونالی *
* درخواب خیال تو بنزدیك من آید *
* کویم که مکر هست مرا با تو وصالی *
* بیدار شوم چون تو نباشی وخیالت *
* عشق تو مرا بازندارد زخیالی *
* یکروز بسالی نکنی یاد کسی را *
* کز هجر تو روزیش کذشتست بسالی *
* روزی بود آخر که دل وجان بفروزی *
* زان رو یکه شهری بفروزد بجمالی *
* ازقبضهٔ هجرتو بود رسته دل من *
* وزروضهٔ وصل تو بود رسته نهالی *
* فرخنده بود روزبشبکیر بر آن کس *
* کز روی تو و دای ملك کیرد فالی *
* سلطان فلك قدر معزدولة والدین *
* کز جمله ملوکش نه نظیرست و همالی *
* آن قلعه کشاییکه ملك برفلك اورا *
* هرروز دهد مژده بعزی وجلالی *
* در معرکه بستاند ودر بزم ببخشد *
* ملکی بسواری وجهانی بسؤالی *
* عادل تر وعالم تراز وهیچ ملك نیست *
* الا ملك العرش تبارك وتعالی *
* کیوان مخطی مهر اثری چرخ محلی *
* باران حشمی ابرکفی بحر نوالی *

* ای دهر کرفته زتو فری و بهائی *
* وی ملك فزوده زتو جاهی وجلالی *
* شاها چو شود لفظ متین یاور طبعم *
* کویی که بروز می جهد ازسنك لآلی *
* در جلوه عروسان ضمیرم چو درآیند *
* بنمایدم این آینه کون حقه مثالی *
* تادر چمن باغ نهالی به برآید *
* ازتربیت اختر وتأثیر شمالی *
* جان دادن خفاش بدم کار مسیح است *
* ورنه بکند ازکل صد مرغ کلالی *
* باداشب ورروزمه وسالیت معین *
* تاروز وشب هست بعالم مه وسالی *

روایت اولنور که مولانا مظفر وفاتی اثناسنده دیوانی صویه آتمش بندن صکره سخنمك قدرنی بلمزلر بلکه معناسنی دخی فهم ایمزلر دیمش رحمة الله علیه

* * * (ذکر حسن متکلم) * * *

عن اصل نیشابوری ومظفرك شاکردی فضلادن اولمغله ملك غیاث الدین
* نامنه صنایع شعرده برنسخه تألیف ایلمشدر بوغزل انکدر *
* تانکویی که مرا ازتو شکیبایی هست *
* بادل غمزده راطاقت تنهایی هست *
* تو مپندار که ازدوری روی تو مرا *
* راحت زندکی ولذت برنایی هست *
* مکن اندیشه که تادور شدی ازچشمم *
* دیده رابی رخ زیبای تو بینایی هست *
* ناتوانم زغمت تاتو کمانی نبری *
* کمرا باغم عشق تو توانایی هست *
* خوانده یم بیدل ورسوا ونکویم که نیم *
* هرچه کویی زپریشانی ورسوایی هست *

* اندرین واقعه برقول توانکاری نیست *

* درمن زعیب وهنر هرچه توفرمایی هست *

* کس نکفتست درآفاق که درعالم عشق *

* مثل من عاشق شوریدهٔ هرجایی هست *

* کس نداده است نشان درختن وچین وچکل *

* که بتی چون توبشیرینی وزیبایی هست *

(ذکر مقبول باری درویش ناصر بخاری)

پیشوای شعرا وسلطان فقرا وفاضل یکتا اولمغله شعرند، وجد وحال وکفتارنده کوکله تأثیروارد ردائما برکچه تقیه وبرکهنه قبا وبرکهنه کتاب ایله درویشانه سیاحت ایدوب دنیادن قطع علاقه ایتمش ایدی بوبابده دیمشدر *

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* درویش راکه کنج قناعت مسلم است *

* درویش نام دارد وسلطان عالم است *

* کرقرص مهر کرم برآرد تنور چرخ *

* دروقت چاشت سفرهٔ درویش راکمست *

* روزی ترا بزهر حوادث کند هلاک *

* کردون حلقه کرده که چو مار ارقم است *

* درهم شود زبهر درم حال آدمی *

* آری تمام صورت درهم جو درهم است *

* ⁑ (حکایت) ⁑ *

اولنور که درویش ناصر حج شریفه عزیمت ایله بغداده اوغرایوب خواجه سلمانك شهرتنی ایشتمش اولمغله زیارتنه وارد قده خواجه سلمان بغداد قلعه سنك دجله طرفنده برباروا وزرنده اوتورمش بولور بهار وقتی اولمغله دجله طغیان ایله جاری اولدیغندن خواجه سلمان احبابیله دجله آبنك جریاننی تماشا ایده بورلر ناصر سلام ویروب اخذ سلا مدنصکره خواجه سلمان نه کشی سن دیو سؤال ایلدکده مرد غریب وشاعرم دیدی خواجه سلمان امتحان یوزندن درعقب بومصرعی سویلر (ع) دجله راامسال رفتاری عجب مستانه بود *

درعقب ناصر دخی جواب نده (مصراع) پای درزنجیر وکف برلب مکر دیوانه بود دیدکده خواجه سلمان ناصرك لطافت طبعنی تحسین وبرکاره چکوب اسمنی سؤال ایلدی ناصر اسمنی افاده ایلدکده عن اصل اول اطرافده دخی شهرت تامی خواجه سلمانك مسموعی اولمغله احترام وبرمدت همکلام اولدیلر ناصر خواجه سلمانه معتقد وکندوبی اکا شاکرد عد ایدرك توقیر ایلمشدر بوغزل انکدر

* مارا هوس صحبت جان پرور یارست *

* ورنه غرض ازباده مستی نه خمارست *

* آتش نفسان قیمت میخانه شناسند *

* افسرده دلان رابخرابات چه کارست *

* درمدرسه کس رانرسد دعوی توحید *

* منزلکه مردان موحد سر دارست *

* تسبیح چه کار آید وسجاده چه باشد *

* برمرکب بی طاقت روح این همه بارست *

* ناصر اکر ازهجر بنالد عجبی نیست *

* مهجور زیارست وپریشان زدیارست *

* ⁑ (سلطان اویس مدحنده سویلدیکی قصیده ندر) ⁑ *

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* شمع ایران کویمت یاماه توران خوانمت *

* قبلهٔ دل دانمت یا کعبهٔ جان خوانمت *

* خلق درآسایشند ازحسن رویت لاجرم *

* رحمت پروردکار ولطف یزدان خوانمت *

* همچون عقلی ناکزیر وهمچو جانی دلفروز *

خوشتر ازجان وجهان آن چیست تا آن خوانمت

* خوانمت فردوس چون ازچهره برداری نقاب *

* وزدواب چون روح بخشی آب حیوان خوانمت *

* دروفابنیاد مهر ودرصفا مهرست حسن *

* وزمکارم عین لطف وکان احسان خوانمت *

* رونق میدان به پشت وزینت لشکر توبی *
* شهسوار لشکر وخورشید میدان خوانمت *
* چون کشی در بزم باده کویمت جمشید وقت *
* ورکنی بررخش جولان پوردستان خوانمت *
* چون بخوبی جمله خوبان بندهٔ حسن توانْد *
* باد شاه دلبران وشاه خوبان خوانمت *
* ازرخ کیتی کشا مهدیٔ عالم دانمت *
* وزلب معجز نما عیسیٔ دوران خوانمت *
* چون سلیمان کرچه داری حکم بردیو وپری *
* صد سلیمانی برتبت کی سلیمان خوانمت *
سوی خویشم خوان که من خوانم ترا عاشق نواز
* سوی من بخرام تا سرو خرامان خوانمت *
* کوش کن اسرار ناصر بازدان اسرار او *
* تا میان مردمان شاه سخندان خوانمت *

* ⁂ (ذکر ملك الفضلا امیر یمین الدین طغری فریومدی) ⁂ *

اصلی ترکستاندن اولوب سلطان محمود خدابنده نك وقتنده فریومد قصبه سنده املاك تدارك ایدوب توطن وبوندنصکره تحریر اولنه جق اوغلی امیر محمود فریومدده تولد ایتمشدر کندوسی بوستان فضائلك شجره سی واوغلی امیر محمود ثمره سی واقع اولمشدر اهل دل وخوش طبیعت اولمغله سلطان ابو سعید زماننده خراسانده صاحب دیوان اولان خواجه علاء الدین بن محمد فریومدی مومی الیه زیاده اکرام واحترام ایدر ایدی امیر یمین الدین ایله اوغلی امیر محمود بیننده چوق مشاعره ومنظوم ومنثور مکاتبه ومحاوره واقع اولمشدر تبرکا برقطعه

* تحریر اولندی یمین الدینك اوغلنه اولان قطعه در *

* دارم زعتاب فلك بوقلمون ⁂ وزکردش روزکار خس پرور دون *
چشمی چوکنارهٔ صراحی همه اشك ⁂ جانی چومیانهٔ پیاله همه خون *

* ⁂ (امیر محمودك پدرینه کوندردیکی قطعه) ⁂ *

* دارم زجفای فلك آینه کون ⁂ پرآه دلی که سنك ازو کردد خون

* روزی بهزار غم بشب می آرم ⁂ تا خود فلك از پرده چه آرد بیرون

امیر یمین الدین یدیوز یکرمی درت سنه سی وفات ایدوب فریومد قصبه سنده * مدفوندر *

* ⁂ (ذکر زبدة الشعرا امیر محمود بن یمین الدین) ⁂ *

* چنان بود پدری چنین بود فرزند ⁂ چنین بود عرضی کش چنان بود جوهر

ما انجه الحق عصرنده فاضل بیمثال وشاعر محمود الخصال اخلاقی کزیده وسیرتی پسندیده طبعی لطیف وکفتاری ظریف فضلا وفقرایی اطعامه مائل وکندودخی اکابردن کمال احترامه نائل ایدی اشعار وابیاتی وبتخصیص مقطعاتی ایران وتورانده ونزد سلاطین وحکامده مقبول ومرغوب در تبرکا بعض * اشعاری تسطیر اولندی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* بزرکوار خدایا بسوز سینهٔ آنان *
* که علم وحکمت تو راه یافت دردل ایشان *
* بزاد وراحلهٔ رهروان عالم قربت *
* که مرغ وهم نزد بال در مراحل ایشان *
* بآه وناله بیچارکان بی سر وپابت *
* که هیچ نفس مقدس نشد مقابل ایشان *
* به بی نیازیٔ دیوانکان سلسله دارت *
* که رمز عشق بود نالهٔ سلاسل ایشان *
* بآب روی جوانان نورسیده بوصلت *
* که نفس ناطقه لال است در فضائل ایشان *
* بآب دیدهٔ پیران ژنده پوش غربیت *
* که جز تو نیست کسی زیر ژنده مائل ایشان *
* بشاهدان معالی که چشم کوشه نشینان *
* نظر نکاه نمیدارد از شمائل ایشان *
* بخون پاك شهیدان عشق بیدل ودینت *
* که هیچ دیده ندیدست دست قاتل ایشان *

* بزرگوار خدایا نکویم انکه مرا تو *
* درین جریدهٔ مقصود سازداخل ایشان *
* ولی چو کشتی تن بشکند زموج حوادث *
* رسان تو تختهٔ جان مرا بساحل ایشان *

* ⁂ (قطعهٔ نظم) ⁂ *

* ای دل آ که نیستی کند پیکرت باد فنا *
* تا که انگیزد غباری چون زمیدان کرد کرد *
* زیر خذلان زهر برق هر چون ریزان شود *
* هر که دارد استطاعت جان زدست برد برد *
* در مصیبت ناله کم کن کین جزع ماند بدانك *
* بره را میرد کرك واشتلم بیکرد کرد *
* هر که را بود اختیاری وقت فرصت فوت کرد *
* چون بمرد آن ناسپاس بیخرد نامرد مرد *
* ساقیا درمان ندارد خشك ریش روزکار *
* باده درده تا فرو ریزم بروی درد درد *
* دم مزن ابن یمین از هر کسین نامهربان *
* بس امیر و پادشه را استخوانها کرد خرد *

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

* خواهی که خدا کار نکو با تو کند *
* وارواح و ملك را همه رو با تو کند *
* یا هر چه رضای او دران نیست مکن *
* یا راضی شو هر آنچه او با تو کند *

(ابن یمین رحلتی حالنده سویلدیکی اشعاریدر)

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* زدم از کتم عدم خیمه بصحرای وجود *
* وز جمادی به نباتی سفری کردم ورفت *

* بعد ازانم کشش نفس بحیوانی بود *
* چون رسیدم بوی ازوی کذری کردم ورفت *
* بعد ازان در صدف سینهٔ ایشان بصفا *
* قطرهٔ هستیٔ خود را کهری کردم ورفت *
* با ملائك پس ازان صومعهٔ قدسی را *
* کرد بر کشتم ونیکو نظری کردم ورفت *
* بعد ازان ره سوی او بردم و چون ابن یمن *
* همه او کشتم و ترك دکری کردم ورفت *

* ⁂ (دیکر رباعی) ⁂ *

* منکر که دل ابن یمین پرخون شد *
* بنکر که ازین سرای فانی چون شد *
* مصحف بکف وچشم برروی بدوست *
* با پیك اجل خنده زنان بیرون شد *

امیر محمود بن یمین الدین یدی یوز قرق بش سنه سی وفات ایدوب قریومدده
* پدرینك صومعه سنده ومرقدی یانده مدفوندر رحمة الله علیهما *

* (ذکر املح الشعرا خواجه عبید زاکانی) *

زاکان قزوین قراسندن در اهل فضل وخوش طبیعت ولطیفه کو اولدیغندن فضلا اکرچه عبید هزالان زمره سندندر دیرلر ایدی لکن هر چند اشعارنده هزل وهجو وار ایسه دخی علومك فنونه واقف ایدی شاه ابو اسحق عصرنده شیرازده تحصیل علوم ایتکله شاه مشار الیهك نامنه علم معانیده تصنیفی وار در نقل اولنور که کتاب مذکوری لدا الاتمام شاهه عرض ایتمك ایچون درکاه شاهه وارد قده شاهك یانده مسخره یعنی مقلد وار انکله مشغولدر دیو عبیدی توقیف ایلدکلرنده عبید تعجب ایدوب مکر سلطانه تقرب مسخره لق ایله ایمش بویله اولنجه بیهوده زحمت ومشقت چکوب مدرسه چراغنك توتو نیله دماغه کثافت ویره رك علم تحصیل ایتمك عبث ایمش دیو علناسو یلنه رك وترنم ایله بالبداهه
* بو رباعی یی نظم وانشاد ایلدی *

* * * (نظم) * *

* درعلم وهنر مشو چومن صاحب فن *
* تازد عزیزان نشوی خوار چومن *
* خواهی که شوی قبول ارباب زمن *
* کنك آور وكنکوری کن وکنکره زن *

عزیزك بریسی بو کلاملرینی ایشیدوب بو درجه فاضل آدم علم وفضلك ترکنی واسباب رذائله شغلی افهام ایلدی دیولوم ایتمکله تکرار بو قطعه ایله *جواب داد اولمشدر*

* * * (نظم) * *

* ای خواجه مکن تا بتوانی طلب علم *
* کاندر طلب راتب هر روزه بمانی *
* رو مسخرکی پیشه کن ومطربی آموز *
* تاداد خود از که ومه بستانی *

خواجه عبیدك هزلیات مطایباتی واهاجیده چوق اشعاری و بو بابده تألیف ایلدیکی دلکشا نام رساله سی ورسائل سائره سی مشهور اولوب بو مجله به قیدندن عدول اولندی نقل اولنور که اول عصرده جهان خاتون نامنده بر ظریفه ومستعده وشاعره وار ایدیکی عبید ایله مشاعره ومناظره ایدر ایدی بو بیت مرقومه نکدر

* * * (بیت) * *

* مصوریست که صورت ز آب مبسازد *
* ز ذره ذره خاك آفتاب مبسازد *

* * (عبید جهان خاتون حقنده بو بیتی دیمشدر) * *

کر غزلهای جهان روزی بهندوستان برند
روح خسرو با حسن کوید که این کس کفته است

ابو اسحقك وزیری خواجه امین الدین مذکوره جهان خاتونی نکاحله الدقده

عبید بو رباعی بی دیمشدر

*وزیرا جهان قحبه بی وفاست * ترا از چنین قحبه ننك نیست*

* بروکس فراخ دکر را بخواه * خدای جهان را جهان تنك نیست *

روایت اولنور که وزیر مومی الیه بر کوز عیالی اولان جهان خاتون ایله برابر حمامده کیروب بلا پشتمال ملاعبه ایدرلرکن بر آوج کل آلوب جهان خاتونك فرجی اوزره آتارکل یاش اولمغله فرجك اوزرینه یاپشوب سترایدر مکر وزیر مومی الیهك بردیکر عیالی دخی اولوب حمامده دخی برابر بولنوب ملاعبه مذکوره یه ناظره اولمغله درعقب ظهیر الدین فاریابینك بو بیتنی اوقور *

* * * (بیت) * *

جهان رباط خرابیست در کذر که سیل * کمان مبر که بیك دشت کل شود معمور

حقا که مرقومه ظریفه ایمشکه بو بیتی محلنه صرف ایتمش حکایت اولنور که مقدما خواجه سلمان ساوجی عبید زاکانی حقنده بو رباعی بی دیمش

* * * (رباعی) * *

* جهنمی هجاك وعبید زاکانی * مقررست به بیدولتی و بیدینی *
اکرچه زیست ز قزوین وروستازاده ست * ولیك میشود اندر حدیث قزوینی

نکته بودر که اعجام بیننده قزوینیلره احمق وخراسانیلره خر وطوسیلره کاو وبخارالی یه خردونسف قربند سبز قصبه سندن اولنه خاك نرم یعنی محبوبی لایم دیمك وبلخیلره پیاز وماوراء النهریلره شهدی یعنی رافضی دیرلر که صورت طعنده ذکر اولنان رباعی عبیدك مسموعی اولوب بو هنکامده بغداده کلمك آرزوسی اولمغله بغداده عزیمت ووصولنده اتفاقا خواجه سلمانی احتشام ایله آب فرود کنارنده بولمش عبید پیاده اوله رق خواجه سلمانك مجلسنه کلدکده سلمان برادر نه محلدن اولورسك دیو عبیده سؤالنده عبید قزویندن اولورم دیر خواجه سلمان تکرار سلمانك اشعارندن هیچ خاطرنده وارمی دیمش عبید بلی برابکی بیتی خاطرمده در دیدکده اوقو بقالم دیمکله بو رباعی بی اوقومشدر

* * * (نظم) * *

من خراباتیم و باده پرست * در خرابات مغان عاشق ومست
میکشیدم چو سبو دوش بدوش * میبرندم چو قدح دست بدست

اکرچه خواجه سلمان فاضل آدمیکدر بو شعر اکا نسبت اولنمسی ممکن لکن بنم ظن غالبم خواجه سلمانك زوجه سی سویلمك کرك که بو دخی مناسب

کور بلوردیدکه خواجه سلمان منفعل اولوب فراستله عبید زاکانی اولدیغنی فهم ایلیوب سن عبیدمیسن دیو یمین ویردکده بلی عبیدم انجق کورمدیکی آدمی هجو ایتمك فضلایه عیب دکلیدر بن مخصوص بغداده کلدمکه سزی کوره‌رك لایقکزی ویره‌یم لکن بختکز مساعده ایلدیکه درعقب دلا قائله لسانمدن امین اولدیکز دیدی فی الحال خواجه سلمان عبیده اسب وخدمتکار واقچه والباس ویروب بعد الیوم مراعات وصحبت واحترام ودائما عبیدك لساندن احتراز اوزره ایدی روایت ایدرلرکه برکون سلمان ساوجی ومنظومهٔ مهر ومشتری ناظمی محمد عصار وعبید زاکانی برابر سلطان ابو اسحاقك بزم خاصنه دخول ایله ادارهٔ اقداح مشاعره وصاحبت اولنور ایکن سلطان مشار الیه بیوردیکه هر بریکز کندوکزی برشیئه تشبیه ایده‌سز همان سلمان بن شهد وشکرم دیدی درعقب محمد عصار دخی بن کاو عنبرم دیدکده عبید دخی اکر رخصت ارزانی بیوریلور ایسه بن دخی ایکی بیت ایله کندیمی تشبیه ایده‌یم

* دیوب درعقب بالبداهه بو بیتلری اوقودی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

زهر زقوم کفت که من شهد وشکرم ⁑ خرس دوپای کفت که من کاو عنبرم
* داند خدا وملائکه و پادشاه هم ⁑ سك بهتر از منست ومن هر دو بهترم*

قرضدن شکایت اوله‌رق خواجه ذکر پایه کوندردیکی غزلدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

مردم بعیش خوش دل ومن مبتلای قرض

*هر کس بذوق وشغلی ومن در بلای قرض
* فرض خدا وقرض خلایق بکردنم *
* آیا ادای فرض کنم یا ادای قرض *
* درکوچه قرض دارم اندر محله نیز *
*درشهر قرض دارم واندر سرای قرض *
* عرضم چوآب روی کدایان ببا درفت *
* از بسکه خواستم زدرهر کدای قرض *

* کر خواجه تربیت نکند مر عبیدرا *
*مسکین چکونه بازرهد از جفای قرض *
* ملکم نمی خرند وهیزار واج نیست *
* میکیرم ازز کوة نیابم چه جای قرض *

* ⁂ (ذکر مفخر السادات جلال الدین بن عضد) ⁂ *

اصلی دار العبادهٔ یزددن پدری عضد محمد مظفرك وقتنده وزیر ایدی سید صحیح النسب وفاضل شریف الحسب ایدر حکایت اولنور که محمد مظفر برکون مکتبه کلوب سید عضد زاده سید جلال الدینی کتابته مشغول کوردکده بو چوجق کیمك اوغلیدر دیو سؤالنده سید عضدك اوغلیدر دیدیلر محمد مظفر مکتب خواجه‌سنه بو مکتبده قنغی چوجق دخی کوزلجه یازار دیدی خواجه کیمك قلمتراشی کسکین ایسه دیدی محمد مظفر یا قنقیسنك قلمتراشی دخی کسکیندر دیدی کیمك پدری متمول ایسه دیدی محمد مظفر یا کیمك پدری متمولدر دیدی خواجه کیمکه سلطانك وزیری اوله دیدکده محمد مظفر خواجهٔ مکتبك ذهننه تحسین وعرفانه آفرین ایدوب سید جلالی چاغروب کورمك ایچون یازوسنی طلب ایلدکده بالبداهه بو قطعه‌یی نظم وتحریر ایدوب عرض ایلدی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* چار چیزست که درسنك اکر جمع شود *
* لعل ویاقوت شود سنك بدان خارایی *
* پاکی طینت واصل کهر واستعداد *
* تربیت کردن مهر از فلك مینایی *
*بامن این هر سه صفت هست جدیر میباید *
* تربیت از تو که خورشید جهان آرایی*

محمد مظفر جلالك بو بدیهی شعرینه وقابلیت وخطنه مطالعه ایله متحیر اولوب سید عضده بوننك اوغلك فضلای دهردن اوله‌جق شیمدی بن بونی خدمتمه آلور ایدم آنجق ساده‌رو وصاحب جمال اولمغله خلقك لساندن حذر ایدرم لکن بوننك تربیه‌سنه سعی بلیغ وکسب فضائلنه کمال اهتمام ودقت وبو خصوصده استاد کامل تدارکی ومال صرف ایله دیو عضده اون بیك درهم

اعطا ایلمدی بوندن صکره سید جلال انواع فضائلده یکتا وشعرده بی همتا اولدی
وسلطان سعید بایسنغر دیوان جلاله زیاده التفات واشعارینی سائر شعرانك
شعاری اوزرینه ترجیح ایدردی سید جلالك آل مظفر مدحنده قصائدی
وهفت رنك ترجیعی اولمغله جمله سنی تحریره محمل اولمامغله ایکی بیت تبرکا یازلدی

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* بازاز شکوفه کشت فضای چمن سفید *
* اطراف دشت کشت زبرك سمن سفید *
* در جنب رنك ژاله وسرخی لاله هست *
* در عدن سیاه وعقیق یمن سفید *
* بوغزل دخی انکدر *
* عاشقان اول قدم بر هر دو عالم میزنند *
* بعد ازان در کوی عشق از عاشقی دم میزنند *
* جرعه نوشان بلارا شادمانی در غمست *
* شادمان آن دل که دردی سکه غم میزنند *
* تا برا آید از کدایی نام ما در کوی دوست *
* کوس سلطانیء ما در هر دو عالم میزنند *
* از خیالات رخش تسکین همی یابد دلم *
* حوریان قدس آبی بر جهنم می زنند *
* عقل کل با عشق میکوید که بر من رحم کن *
* روز میدان پنجه با افتادکان کم میزنند *
* خیل مژکانت دو صف آراسته بر روی هم *
ریزه اش خون میشود هر که که برهم میزنند *
* ساکنان آستان عشق مانند جلال *
* از فراغت پشت پا بر ملکت جم میزنند *

* ⁂ (ذکر املح المتکلمین حسن کاشی) ⁂ *

اجدادی کاشاندن اولوب کندوسی آملده تولد وانده نشو ونما بولمشدر که
* بوخصوصده بو بیتی دیمشدر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* مسکن کاشی اکر در خطهٔ آمل بود ⁂ لیك از جد و پدر نسبت بکاشان میرود
کفتاری متین وفاضل ودانشمند دخی عالم شبابنده محمود الخصال غایت متقی
وقطعا مدح ملوك وحکامله مشغول اولمیوب انجق ائمه مناقبنده یازدیغی
قصائد زیاده ممدوح ومشهوردر نقل اولنور که حسن کاشی حج شریفه عزیمت
وعودتنده حضرت فخر کائنات صلی الله علیه وسلمی زیارت ایلدکدنصکره
همان امیر المؤمنین حضرت علی بن ابی طالب کرم الله وجهه زیارتنه عراق
عربه عازم وآستان بوسیله شرفیاب اولدقده اول روضهٔ مطهره اوزرنده

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* ای بدور آفرینش پیشوای اهل دین *
* وی زعزت مادح بازوی تو روح الامین *
نعتنی اوقومش اول کیجه رؤیاسنده شاه ولایتی کورمش ای کاشی ایراق یولدن
بزم زیارتمزه کلدك وشعر سویلدك بو وجهله سنك بزده ایکی حقك اولدی
بری سنی مهمان ایتمك بری شعرینك عطیه سنی ویرمك شمدی بوندن بصره یه
کیدرسن وآنده مسعود نامنده بر بازرکان واردر آنی بولوب بنم سلامی تبلیغ
ایدرسن وبو سنه بحر عمان سفرنده سفینه سی غرق اولمق اوزره ایکن بزدن
استمداد و بیك التون نذر ایتمکله سفینه واموالنی ساحل سلامته ایرشدردك
بو حواله ایله اول بازرکانی متعهد دیندن تخلیص ایدرسن وعز بزم مهمانی
اولورسن دیو امر بیورملریله امتثالا له بصره یه عزیمت والدی الوصول بازرکانی
بولوب سلامی و پیام حضرت شاه ولایتی تبلیغ ایلدکده بازرکان کمال مرتبه
مسرور اولوب یمین ایلدیکه کرچه بو تعهدم عینی بویله در لکن فرد واحده
سویلمیوب عجب نوجهله امر ظهور ایدردیو مترقب ومتحیر ایدم دیوب فی الحال
التونی ومع الزیاده خلع اعطاسیله بونك ظهوری شکرانه سنه صلحا وفقرایی
* جمع ودعوت ایله مهمانه عالی ضیافت ایلدی *

* ⁂ (ذکر زبدة الفضلا جلال طبیب) ⁂ *

آل مظفر عصرنده علم حکمت وفن طبده ماهر اولدیغندن ماعدا علم شعرده دخی
اقرانی نادر ایدی بدیوز اوتوز درت سنه سی کل ونوروزی نظم ایلمشدرکه

مشهور وجوانان بیننده متداول ومشهوردر نقل اولنور که برمعجون مفرح ترتیب
واعمال وحقه یه وضعله شاه شجاعه عرض وخواصنی بو ابیات ایله اشعار ایدر

* ⁂ نظم ⁂ *

جلال ساخته است این مفرح دلخواه ⁑ برسم پیشکش آورده نزد حضرت شاه
بدن قوی کند و طبع شاد وفکرت تیز ⁑ حدیث نرم وزبان جاری وسخن کوتاه
شود بدیل می ناب درتفرح طبع ⁑ بود بجای سقنقوردر تهیج باه
وکر تناول اود رشب اتفاق افتد ⁑ شبش غدا طلبد هم ز بامداد بکاه
جوانی آرد وپیری بدل کند بشباب ⁑ موافقست بدنرا چوروح بی اشباه
شکوفه زاید ازو وقت شام نی بالله ⁑ خمار آید ازو کاه صبح لا والله

شاه شجاع بوترکیب ونظمی تحسین ایدوب جمله سنی خوش سویلدك وبویله در
انجق پیرلك جوانلغه تبدیل اولمق مشکل معنادرکه جوانلق صوینی بشقه
نهردن وپیرلك دردی بشقه خمخانه نك طورطوسندندر دیدی جلال طبیبك

* تبرکا برغزلی تحریر اولندی *

* ازین دیار برفتیم خوش دیاری بود *
* بآب دیده بشستیم اکر غباری بود *
* زآستان شریفت اکر فتادم دور *
* کمان مبرکه درین کارم اختیاری بود *
* اکر بدولت وصلت نمی رسید کدا *
* نشست وخاست بخیل سکانت یاری بود *
* دلا بهجر بسوز وبساز باخاری *
* که وصل یار عجب روز وروزکاری بود *
* جلال رفت وترا بعد ازین شود معلوم *
* که آن شکسته مسکین چکونه یاری بود *

* ⁑ (ذکر محرم راز خواجه حافظ شیرازی) ⁑ *

اسمی محمد شمس الدین ذاتی نادره زمان واطواری اعجوبه جهان وکفتاری
عذوبه دهان جاندرکرچه اشعاری بی تکلف وساده لکن حقایق ومعارفك
حقنی تماما داوواردات غیب دیمکه سزا واحرا اولمغله کندویه لسان الغیب

نامی موضوع ایدی قرائتده بلبل یکتا وعلوم ظاهر وباطنده بی همتا
وفضل وعرفانده واصل درجه علیا اولوب دائما درویشان وعارفان وبعضا
حکام وصدور زمان واحیانا مستعد جوانان ایله صحبت واختلاط اوزره ایدی
انجق قلندر مشرب اولمغله کمسه یه سرفرو ایتمزدی آل مظفر دولتی وقتنده
اولوب ملك فارسده مشار بالبنان ومرغوب ارباب عرفان اولمشدر نقل اولنورکه
سلطان احمد بغدادینك خواجه حافظه کمال اعتقادی اولمغله دفعاتله بغداده
دعوت ایلمشدر آلایش دنیادن فارغ وخشك نان پاره یه قانع اولمغله بغداده
عزیمته عدم رغبتله سلطان احمد طرفنه بوغزلی کوندرمشدرکه دیوانده
* مسطور اولمغله یالکز مطلع بیتی اشارت اولندی *

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* احمدالله علی معدلة السلطانی ⁑ احمد شیخ اویس حسن ایلخانی *

خواجه حافظك اکثر کفتاری لطیفه ولاابالی اولمغله حکایت اولنورکه امیر
تیمورکورکانی یدیوز طقسان بش سنه سی دیار فارسی تسخیر ایلدکده خواجه
شارالیه هنوز حیاتده اولمغله آدم کوندروب حافظی دعوت واحضار ایلدکده
بن قلیجم ایله اکثر ربع مسکونی تسخیر وهزاران محل وممالکت ویران ایلدم
سمرقند وبخاراکه بنم وطن مألوف وتختکاهم اولمغله معمور وآبادان ایلدم
سن بوحالکله برخاله سمرقند وبخارایی بخش ایدرسن دیو بو بیتی ایراد ایلدی
اکرآن ترك شیرازی بدست آرد دل مارا * بخال هندویش بخشم سمرقند وبخارارا
خواجه حافظ زمین بوس اولوب ای سلطان عالم بوصورتده عطا
واحسان ایلدیکمیچون بوحالده قالدم دیو جواب ویرمکله امیر تیموره بولطیفه
خوش کلوب تحسین وتکریم ایلدی حکایت اولنورکه نجم الدین که وزیر سلطان
یعقوب میرزا ایدی اوائل حالنده کدایان کروهندن اولوب سلطان مشارالیهك
آبیاری التفات وخدمتیله پرورش بولدرق رتبه والای جاه وزارته واصل اولمش
ایدی انجق خواجه حافظه منکر اولوب حتی خواجه یه علی طریق الاعتراض

* بوقطعه یی سویلمشدر *

* چه صنعت دیدر شعر یزیداو ⁑ که در مطلع سخن ازوی سراید *

*اکرچه مال کافر بر مسلمان * حلالست ودر و قیلی نشاید *
واکن شیرراعیب عظیم است * که لقمه از دهان سك رباید *

خواجه حافظك وفاتندنصکره برکون سلطان مشار الیه نجم مذکور ایله برابر مجلسده مصاحبت ایدرلرایکن دیوان حافظی کتورك تفأل ایده‌لیم دیو خواص بندکانه امر بیورد قلرنده نجم مزبور خواجه‌نك دیواندن تفأل ایتمکلکه حاصل اولورهرنقدر قومه لسان الغیب دیلمش ایسه‌ده تفأل الله غیبه حکم اولنورمی دیو هرچند منع صددنده اولمش ایسه‌ده کارکر اولمیوب دیوانی کتوروب سلطان مشار الیهك دستنه صوندیلر نجم اشارتیله اشتدسنك نیتنه * دیو دیوانی فتح ایلدکده صحیفه‌نك سطر اولنده بو بیت بدیدار اولدی *

* * (بیت) * *

*در تنکنای حیرتم از نخوت رقیب * یارب مبادا که کدا معتبر شود*

بی اختیار سلطان مشار الیهه کوردکی حافظك کرامتنی دیو دیوانی نجم مرقومك باشنه اورر خواجه حافظ اکثر غزلیاته اعتبار ایتمکله وفاتندنصکره احبا ومعتقدلری اشعارینی جمع ایلمشدر سید قاسم انوار خواجه حافظك کمال معتقدی اولدیغندن دائما بوانتی مطالعه ایله مشغول ایدی الحالة هذه دیوانی عرب وعجم وروم وترکده بلکه ملل سائره مجموعه‌لرنده متداول ومرغوب وایادی ناسده موجود ومصحوب اولمق حسبیله اشعارندن بو مجله‌یه تسطیر در یادن قطره مثابه‌سنده اولمغله دیوانه حواله اولنه‌رق سمت اختصار اختیار اولندی

* * (نظم) * *

* غزل سرایی حافظ بدان رسید که چرخ *
* نوای ورامشی زهره‌اش برفت از یاد *
* بداد داد بیان غزل بدان وجهی *
* که هیچ شاعر ازان نوع داد نظم نداد *
*چو شعر عذب روانش زبرکنی کویی *
* هزار رحمت حق برروان حافظ باد *

دولتشاه یدی یوز طقسان درت سنه‌سی وفات ایتمشدر دیو یازر بعضیلری طقسان ایکی سنه‌سی دیو بو تاریخله استدلال ایدر*

* * (نظم) * *

*بسال باو صاد وذال ابجد * زروز هجرت میمون احمد *
* بسوی جنت اعلا روان شد * فرید عهد شمس الدین محمد*
* بخاکپای اوچون برکذشتم * نکه کردم صفا ونور مرقد*

* * (تاریخ تقویمده‌کی نظم) * *

*چو درخاك مصلی دفن کردند * بود تاریخ او خاك مصلی *

بدنه بناء وفاتی طقسان برده اولمق اوزره تحریر ایلمشدر هرنه ایسه مصلای شیرازده دفن اولنوب وقتاکه سلطان ابو القاسم بابر بهادر شیرازی تسخیر ایلدکده وزیری محمد معمایی سکز یوز اللی بش سنه‌سی خواجه حافظك قبرینه * عمارت عالی بنا ایلمشدر*

* * (ذکر شرف الدین رامی) * *

عن اصل تبریزی وشاه منصور بن مظفر بن محمد مظفر عصرنده ملك الشعرای عراق ایدی دانشمند وعالم وفاضل وباخصوص علم شعرده کزیده روزکار وقصائد ومقطعاتی متین ومصنوع ومستعدانه در خواجه فخرالدین محمد الماستری مدحنده سو یلدیکی رباعینك حرفلرندن تماما اسمی اخراج اولنورکه *بلنمك ایچون سرخله اشارت اولندی ٩ *

* * (رباعی) * *

خوارست جهان پیش نوالت بکسر * فخرست زالقاب تودین راو خطر
*توکان محامدی وازفرط کهر * زالماس ضمیرت سپری شد خنجر *

دیوانی عراق وازربیجانده مشهوردر علم شعرده حدیق الحقایق نام تألیفی اولمغله اول کتابده چوق صنعت درج ایلمشدر که رشید وطواط حدایق السحر نام کتابنده اول صنایعی ذکر ایده‌مامشدر وشرف الدین اکرچه رشید بر کلمه‌نك ایهامی ایکی معنایی شامل دیمش آنجق بنم عندمده بر قاچ معنایی مشتمل اولمق اولور * دیو خواجه عماد فقیهك بو بیتنی استشهاد ایلمشدر*

* * (بیت) * *

*دل عکس رخ خوب تو درآب روان دید *
* واله شد وفریاد بر آورد که ماهی *

٩ خواجه فخرالدین محمد الماستری
القابنی اخراج ایچون سو وابن رباعیده
القاب مذکوره‌نك حروفاتی سرخله
اشارت اولندی تعبیر اولنمش ایسه‌ده [illegible]
[illegible]

* ذكر عارف وفاضل شيخ كجج تبريزى *

سالك ومدقق وعارف ومحقق وسلطان اويس واوغلى سلطان حسين
عصرلرنده تبريزده شيخ الاسلام ومرجع خوص وعوام ومعتقد سلاطين
وحكام اولوب خانقاهى دائما مفروش ودونقدار وهموارە سماع وصفا ايله
برانوار ايدى اول عصردن تا امير تيمورك واوغللرينك زماننده شيخ كجج اولادى
تبريزده منصب افاتنده شيخ الاسلام ايديلر شيخ مشار اليه بودرجه عرفان وكال ايله
* شاعر بينظير وديوانى عراق وآذربيجانده مشهور تكيردر و بو غزل انكدر *

* مادر غمت بشادئ جان باز ننكريم *
* درعشق تو بمرد وجهان باز ننكريم *
* خوش خوش چو شمع زآتش عشق تو فى المثل *
* كر جان ما بسوخت بجان باز ننكريم *
* اسرار نوز كون ومكان چون منزهست *
* ما تا ابد بكون ومكان باز ننكريم *
* سود دوكون درطلبت كر زيان شود *
* مادر طلب سود و زيان باز ننكريم *
* چون شد يقين ما كه تو بى اصل هر كمان *
* در پردهٔ يقين بكمان باز ننكريم *
* دركوى او دواسبه بتازيم مرد وار *
* هر كز بمركب وعنان باز ننكريم *
* در بحر عشق كرچه كجج رفت باكنار *
* ما از كنار تا بميان باز ننكريم *

* ⁂ (ذكر ملك الكلام ابن عماد) ⁂ *

اصلى خراساندن اولوب شيرازده متوطن فاضل وكامل ايدى ائمهٔ معصومين
حقنده مناقبى وپسنديده غزلياتى ومشهور نامه سى واردركه بو وجهله بدأ
* ايلمشدر *

* الحمد لخالق البرايا * والشكر لواهب العطايا * ونعت حضرت فخر كائنات *
* عليه الصلوة افنديمزه اولان غزليدر *

(نظم)

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* اى برحمت خلق را در مجمع محشر شفيع *
* پادشاهان جهان حكم مطاعت را مطيع *
* كار كفر از صولتت همچون مغاك خاك پست *
* قدر دين از دولتت چون طارم اعلا رفيع *
* ديده ات از كحل ما زاغ البصر آمد بصير *
* كوش تو از استماع سر ما اوحى سميع *
* بر سر كرسى چو پاى عرش فرسايت رسيد *
* پايه اش افزون از ان شد عرصهٔ جاهش رفيع *
* پيش علم تو كه شد جبريل را آموزكار *
* با همه دانش بود پير خرد طفل رضيع *
* چون برافرازى لوا در روز حشر آيند جمع *
* آدم ومن دونه در ظل ممدودش جميع *
* آمد از يمن جوار روضه ات طوبى اهم *
* پيشكاهى از رياض كلشن رضوان بقيع *
* دركلستان ثنايت روز وشب ابن عماد *
* با هزاران نوا بود مانند بلبل در ربيع *

* ⁂ (ذكر مفخر الشعرا لطف الله نيشابورى) ⁂ *

عالم وفاضل وشاعر وكامل وصنايع شعرده بينظير ايدى امير تيمورك وقتنده
ظهور ايتمكله اميرانشاه بن تيموره قصائد وترجيع سويلمشدر برينك مطلعيدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* وقت سحر زنند چو مرغابه بجنك چنك *
* بنما بروز كين بجوانان جنك چنك *

بو قصيده ايچون اميرانشاه لطف الله زياده اكرام واحسان ايلمشدر انجق
آز وقت ايچنده ماله عدم اعتبارندن ناشى جمله سنى يغما وتلف ايتمشدر نقل
اولنور كه لطف الله رتبهٔ ولايته رسيده اولوب دنيايه عدم التفات سببيله دنيادنجى
آندن روكردان وطالبى ضعيف ايدى يحيى بن معاذ رازى حضرتلرى

بیورمشلردرکه دنیایی منصف کوریره که کیم آنی ترک ایدر ایسه دنیا دخی انی
* ترک ایدر وشیخ سنایی حضرتلری بوخصوصده بوابیاتی بیورمشلردر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

*خیز تازآب روی بنشانیم * کرد این خاك تودهٔ غدار*
*پس بجاروب لافرورو بیم * کوکب ازصحن کنبد دوار*
*ترك تازی کنیم ودر شکنیم * نفس زنکی مناج رابازار*
*تازخود بشنوونه ازمن وتو * لمن الملك واحد القهار*

لطف اللهك متصف اولدیغی طالعی حالاتندن روایت اولنورکه موثوق الکلام اکابرعلما واولیادن عارف ربانی معزالدین طاطم نیشابوریدن منقولدرکه لطف الله ایله درس شریکی ایدك برکون نیشابورك قوشقان قریه سنده اثوابمزی غسل ایچون برابرجه برباغه کتدك مولانا لطف اللهك برجدید صاریغی وارایدی اثوابمزی وصارقلری یایقیوب کنشه سردك حکمت الهی برروزکاروقصرغه پیدا اولوب لطف اللهك دستاری برهوا اولدی کیدرکن برکره کوردم بعده نابدید اولدی وکندی بن تعجب ایدرکن مولانا لطف الله عادتدر بنم بردفعه دخی بردستارم بو وجهله کتمشدر دیو بوابیاتی اوقودی

* ⁂ (نظم) ⁂ *

*طالعی دارم آنکه ازپی آب * کرروم سوی بحر بر کردد*
*وربد وزخ روم پی آتش * آتش ازیخ فسرده تر کردد*
*ورز کوه الماس سنك کنم * سنك ناياب جون کهر کردد*
*وربدشت ازبرای خاك روم * خاك انجا بسرخ زر کردد*
* باهمه نیز شکر باید کرد * که مبادا ازین بتر کردد*

* ⁂ (دیکرنظم) ⁂ *

*فریاد زدست فلك بی سروبن * کاندر برمن نه نوبماند نه کهن*
*بااین همه هیچ نمی یارم کفت * کرزین بترم کند که کوید که مکن*

(حکایت) اولنورکه میرزا بایسنقر نیشابورشهرینه دخول ایده جکی کون آلای والا ترتیب اولنوب مولانا لطف اللهك ساکن اولدیغی خانه نك قپوسی اوکنه آلای مذکور تقرب ایلدکده مولانای مذکورك شاکردلری رجا ایدرلرکه

سزدخی قپونك اوکنه چقوب آلایی سیرایده سز دیدی مولانای مومی الیه ایسه اوکون دستارینی یقیوب بلا دستار کلاه برسربو اثناده آلای کلدی دبو خبرویردکلرنده مولانا قپودن برون بره خروج ایلدکده میرزای مشارالیهك راکب اولدیغی اسب مولانانك هیأتندن اورکوب آزقالدیکه میرزایی خاکه افتاده ایده بوحاله میرزا غضبلنوب مولانا لطف اللهك قتلنه فرمان ایلدکده امان شاهم جرمم ندردیو فریاد ایدنجه سنك وجهك بکا شوم کلدی سنی کوردیکم کبی آت اورکوب یره دوشه یوردم دیدکده یوق شاهم سنك دیدارك بکا شوم کلدیکه سنی کوردیکم آنده قتله مستحق اولدم دیمکله بولطیفه میرزای مشارالیهه خوش کلوب وافرانعام واحسان ایلدی بوحال ایله مولانای مومی الیهك نظیره قبول ایتمز ابیاتی واشعاری واردرجمله دن بریسی بورباعیدر

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

* کل دادپردرع فیروزه بیاد * دی جوشن لعل لاله برخاك افتاد*
*دادآب سمن خنجرمینا امروز * یاقوت سنان آتش نیلوفرداد*

شیخ آذری جواهرالاسرارنام کتابنده بنم اعتقادم لطف اللهك بورباعیسی ممتنع الجوابدردیمش بورباعیده درت کون ودرت سلاح ودرت عناصرودرت چیچك جمع ایلمشدر مولانانسیمی برسنه بورباعینك تنظیرینه ورزش ایدوب
* ممکن اوله مدیغنی اعتراف ایلمشدر بوزمینده دیکررباعیسیدر*

* ⁂ (نظم) ⁂ *

*درمی وپرلاله آتش انکیخت * دی نیلوفربه بلخ درآب کریخت*
*درخاك نشابورکل امروزشکفت * فردا بهری بادسمن خواهد بیخت*

مولانای مومی الیهك مناقب حضرت فخرکائنات وائمهٔ معصومینده قصائد
* غراسی واردرازجمله بریسندن تبرکا چند بیت بومحله یه قید اولندی*

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* حجاب ره آمدجهان ومدارش * زره تا نبیندا زدت برمدارش *
*چومیجویدت رنج وراحت مجویش * چومیداردت خوارعزت مدارش *
*چنین است کردون کردان وکردش * چنین است دوران وداد ومدارش*
* بدنیای دون مردیدین کندفخر * ولی مرد دین راز دنیاست عارش *

* کسی را که او معتبر کرد روزی * بروز کار کردبی اعتبارش *
* مروراست تمکین وتشریف وعزت * که پوشید وپاشید وبداشت خوارش *
* زاخیار وابرار چهره بپوشد * هر اشرار وفجار باشد تبارش *

مولانا لطف الله اطول عمره نائل اولوب آخر عمرنده اسفرانده قدمکاه حضرت امام علی بن موسی الرضا علیهما التحیة والثناده برباغ طوتوب خلایقدن اختلاطی قطع واندهمنزوی وساکن اولور ایدی بر کون محبان جمع ومولانای مذکورك زیارتی آرزوسیله منزلنه وارد قلرنده حجره سنك قپوسی مسدود اولمغله هرچند دق باب ایتدیلرسه ده صبت وصدا اولمدیغندن ظن ایتدیلرکه عزیز قصدا جواب ویرمیورمحبان دن بریسی طامدن چقوب قپویی کشاد ایلدکده لطف اللهی سجده ده کوردیلر که باش قالدره میور بریسی واروب باشنی سجده دن رفع ایلدیکه مرغ روحی قفس بدندن پرواز ایلمش احباب کوزیاشی دوکرك
* تجهیز وتکفینینه مشغول ایکن النده بو رباعی یی بولدیلر *

* ** (رباعی) ** *

دی شب زسر صدق وصفای دل من * در میکده آن روح فزای دل من *
* جامی بمن آورد که بستان وبنوش * کفتم نخورم کفت برای دل من *

بعده تعظیم وتکریم ایله قدمکاه حضرت امام معصومده دفن اولنمشدر وفاتی
* تاریخی سکز یوز اون التی سنه سیدر *

* ** (ذکر شیخ عارف کمال خجندی) ** *

خجند ماوراء النهرده برعظیم وجسیم وفرح وهیوسی مشهور ومرغوب برشهر دلکشا اولمغله عروس عالم دینلورمش شیخ کمال شهر مذکورده کبار زاده وکبار ومقبول ومرغوب ابرار وعلم وفضل ایله شهره اشعار وذکر وتوحید ایله اوقات کذار ودرجهٔ ارشاد وولایتده برقرار اولوب آنجق احیانا طبیعتلری شعره دخی
* مائل اولمغله *

* مرا از شاعری خود عار ناید * که در صد قرن چون عطار ناید *

نظم قلرینه مبنی سلك شعراده دخی تسطیره جرأت اولندی شیخ کمال خجنددن بیت الله عزیمت وادای حجله عودت وازربیجان طرفنه کلد کده تبریزك

آب وهواسی طبعنه موافق کلمکله تبریزده توطن ایدوب سلاطین جلایریه عصرنده اول دیارك اکثر کبراسی کندویه مرید اولمغله مجلسی مجمع فضلا وذاتنده شهرت عظیمه پیدا اولمشدی بو اثناده توقتمش خانك لشکری تبریزه قصد واول دیاری فتح ایدکلرنده منکوحهٔ خانك امریله شیخ مشار الیهی دشت قبچاقده سرای نام شهره کوندر دیلر لشکر مذکورك تبریزه کلمسی وامیر ولی وفرهاد اقانك غزلی خصوصنده شیخ مشار الیهك سویلدکاری اشعاردر

* ** (نظم) ** *

* کفت فرهاد اقا بمیر ولی * که رشید یه را کنم آباد *
* زر بتبریزیان باجر وسنك * بدهیم از برای این بنیاد *
* بود مسکین بشغل کوه کنی * که زموران کوه ودشت وزیاد
* لشکر پادشاه توقتمش * آمد وهاتف این ندا در داد *
* لب شیرین بکام خسرو شد * کوه بیهوده میکند فرهاد *

شیخ مشار الیه درت سنه سرایده اقامت اثناسنده اکابر شهر جمله مریدی اولدیلر انجق شهر مزبور شیخك طبعنه خوش کلمیوب تبریزه ها ایسنیك
* فرقت واشتیاقلریله بو رباعی یی دیمشلردر *

* ** (رباعی) ** *

* تبریز مرا بجای جان خواهد بود * پیوسته مرا ورد زبان خواهد بود *
* نا در نکشم آب جرند وآب کجیل * سرخواب زچشم من روان خواهد بود

* سرای حقنده بیوردقلری بیتدر *

اکر سرای چنین است ودلبران سرای * بیار باده که من فارغم ز هردو سرای

* ** (بو غزل دخی انکدر غزل) ** *

ای رخت آیت حسن ودهنت سر خدای * بحدیثی بکشا آن لب واطفی بنمای
* شد ز نظاره کیان خانهٔ همسایه خراب * مه من با تو که فرمود که بر بام برای *
خانهٔ نیست دل ودیده ز باران سرشك * کر ازین خانه چکد آب بدانخانه در آی
تو نه از دیدهٔ صاحب نظرانی غائب * ماهی وماه نمودار بود در همه جای
بوستانیست سراسر کل آن روی کمال * بسرای آمدی ای بلبل خوشکو بسرای

شیخ کمال درت سنه سرایده اقامتدن صکره تبریز طرفنه میل ایتمکله سلطان
حسن بن سلطان اویس جلایر تبریزده شیخ کماله برمفرح وعالی خانقاه بنا واوقافنی
تنظیم وتسلیم ایتمکله انده ساکن اولمشدر اخر حالنده خواجه حافظ شیرازی یه
معتقد وحافظك دخی شیخه کمال خلوص ومودتی اولمغله دائما شیخك غزللرینی
* طلب وانلر ایله ذوق ووجد حاصل ایدر ایدی *

(وشیخ کمالك خواجه حافظه کوندردیکی غزللردندر)

* کفت یار از غیر ما پوشان نظر کفتم بچشم *
* وانکهی دزدیده در ما می نکر کفتم بچشم *
* کفت اکر کردش بی از روی چون ماهم جدا
* تا سحر کاهان ستاره می شمر کفتم بچشم *
* کفت اکر کرد دلت خشك از دم سوزان آه *
* باز میسازش چو شمع از کریه تر کفتم بچشم *
* کفت اکر بر آستانم آب خواهی زد ز اشك *
* هم بمژکانت بروب این خاك در کفتم بچشم *
* کفت اکر سر در بیابان غم خواهد نهاد *
* تشنکان را مژدهٔ از ما ببر کفتم بچشم *
* کفت آکر داری هوای درد وصل ما کمال *
* قعر این دریا به یجا سر بسر کفتم بچشم *

نقل اولنور که خواجه حافظ * تشنکان را مژدهٔ از ما ببر کفتم بچشم * مصراعنی
اوقودقجه کندویه رقت وحال کلوب حق الانصاف شیخ کمال کبی ذات عالینك
کفتار صاف وشیرینی مثللو متقدمین ومتأخرین سخن سویلامشلر دردیمش
* وبو غزل بیدل دخی جملهٔ اشعارندندر *

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* کر شبی آن مه ز منزل بی نقاب آید برون *
* ز اول شب تا دم صبح آفتاب آید برون *
* کی برون آید لبش از عهدهٔ بوسیکه کفت *
* چون محالست آب حیوان کر سراب اید برون *

* خرقه های صوفیان در دو ز چشم مست او
* سالها باید که از رهن شراب آید برون *
* هر کجا باشد نشان پای او انجا بچشم *
* خاك بر داریم چندانی که آب اید برون *
* با همه تقوی و زهد ار بشنود بو بیت کمال *
* از درون صومعه مست وخراب آید برون *

* ⁂ (بو قطعه دخی انکدر) ⁂ *

* طاس بازی بدیدم از بغداد ⁂ چون جنید از سلوکش اکاهی *
* سر خود زیر خرقه کرد و بکفت * لیس فی جبتی سوی اللهی *

* ⁂ (بو بیت موحدانه دخی انکدر) ⁂ *

* میخروشد بحر ومیکوید باواز بلند *
* هر که در ما غرقه کردد عاقبت هم ما شود *

شیخ مشار الیهك مدح ملوك وحکامده ابیات وقصائدی اولمدیغی متواتردر
حکایت اولنور که امیرانشاه بن تیمور زماننده شیخ حضرتلری مصارف خانقاه
واطعام فقرا وسائر حسب الاقتضا اصنافه دیون وافرهسی اولمشیدی برکون
میرزا امیرانشاه تکیه یه شیخك زیارتنه کلوب اوتوردقده میرزانك اتباعی باغچه یه
دخول واریك وزردالوغارتنه مشغول اولدقلرینی شیخ کوردکده تبسم ایله
ای یغماجی مغوللر یغما ایلدیککز میوه بی بیچاره کمال دینی ایچون اصنافه رهن
صورتنده کوسترمشیدی باری باغچه یی بتون بتون یغما ایلیه سز که صکره
بو مفلس کمالی همان بو رجلوره تسلیم ایلمك ایجاب ایدر سلطان امیرانشاه
کوش ایدنجه همان اول مجلسده بیك آلتون کتوردوب شیخه اعطا ایدیوبنی

* ⁂ (ادا اولندی شیخك آخر وقتنده سویلدیکی قطعه در) ⁂ *

* چو دیوان کمال آید بدستت ⁂ نویس از شعر او چندانکه خواهی *
ز هر سطرش دوانه مکذر چو خامه ⁂ بهر حرفش فرو رو چون سیاهی *

یدیوز طقسان ایکی سنه سی تبریزده وفات ایدوب انده مدفون والیوم مرقدی
* زیارت وتعظیم زواره مقروندر *

* ذکر محمد شریف معروف بمغربی *

ملاجامینك نفحات الانس نام کتاب معارفنصابلرنده ترجمهٔ حال کرامت اشتماللری بو وجهله زیب آور صحیفهٔ اجمال اولمشدر که مولانا مغربی حضرتلری شیخ اسماعیل سایسینك مریدی اولوب شیخ مومی الیه دخی شیخ نورالدین اسفراینی قدس سره اصحابندندر روایت ایدرلر که مولانای مومی الیه بعض عالم سیاحتلرنده دیار مغربه واروب مشایخ عظامدن برشیخ بزرکوارك دست حقیقت پیوستلرندن خرقه پوش انابت اولمشلردر که اول شیخك نسبت سلسله لری قدوت المحققین شیخ محیی الدین العربی قدس سره حضرتلرینه رسیده در مولانا مغربی شیخ کمال خجندی حضرتلریله معاصر وهمصحبت اولمغله شویله مرویدر که شیخ

کمال خجندی بو بیتی سویلدکاری وقت

چشم اکر اینست وابرواین ونازوشیوه این

الوداع ای زهد وتقوی الفراغ ای عقل ودین

مولانا مغربی دیمشکه شیخ کمال برذات عارف ایکن مجاز معناسندن غیری یه شمولی اولمیان شعری سویلمك شان عارفانه لرینه شایان دکل ایدی شیخ کمال وسوزی کوش ایدنجه مغربی ایله ملاقاتی استدعا وطعام طبخنه قیام ومولانا مغربی ایله ملاقی اولدقلرنده انلردخی اول خدمتده موافقت اظهار ایدوب بو اثناده شیخ مشارالیه بیت مذکوری اوقویوب بیوردیکه چشم عندر جائزدرکه اسان اشارتله عین قدیم اولان ذاته تعبیر ایدهلر وابروحاجبدر ممکندرکه انی حجاب ذات اولان صفاته اشارت ایدهلر مولانا مغربی استماع ایلدکده تواضع کوستروب انصاف ایله قبول ایلدی راویت اولنورکه شیخ اسماعیل سلبسی درویشلرینی اربعینه قوید قلرنده مولانا مغربی یی دخی اربعینه کیرمکیچون طلب ایلدکلرنده

بوغزلی انشا وحضور حضرت شیخه بعث واسرا ایلمشدر

* (غزل) *

*تا مهر تودیدیم زذرات کذشتیم * ازجمله صفات ازپی آن ذات کذشتیم

چون جمله جهان مظهر آیات وجودند * اندر طلب ازمظهر آیات کذشتیم

*باما سخن ازکشف وکرامات مکویید * چون مازسر کشف وکرامات کذشتیم

*درخلوت تاریك ریاضات کشیدیم * در واقعه ازسبع سموات کذشتیم *

دیدیم که اینها همکی خواب وخیالست * مردانه ازین خواب وخیالات کذشتیم

*ای شیخ اکر جمله کمالات توانیست * خوش باش که زین جمله کمالات کذشتیم

*دردسر ارشاد زمادورکن ای پیر * کز پیرومریدی ومرادات کذشتیم *

* بسیار زاحوال ومقامات ملافید * باما که زاحوال ومقامات کذشتیم *

* ازخانقه وصومعه وزاویه رستیم * زاوراد رهیدیم وزاوقات کذشتیم *

*ازمدرسه ودرس ومقالات بجستیم * ازشبهه وتشکیك وموالات کذشتیم *

* ازکعبه وبتخانه وزنار وچلیپا * وزمیکده وکوی خرابات کذشتیم *

*اینها بحقیقت همه آفات طریقند * مادرطلب ازجملهٔ آفات کذشتیم *

* ما ازپی نوریکه بودمشرق انوار * ازمغربی کوکب ومشکوات کذشتیم *

چون بوغزل شیخك دستنه واصل اولدقده مغربی یه هزار تحسین وآفرین ایدرك اربعیندن عفو بیورمشلر مولانا مغربینك مکمل دیوان حقایق نشانی الان ایادیٔ اصحاب حقیقت وعرفانده دوران ایلمکده اولمغله دیوانلرینك دیباجه سنده واقع مثنوی ابیاتدن چندبیت ایله اوچ دانه غزل موحدانه لری

تحریر اولاندی

* (مثنوی) *

*پس اربینی درین دیوان اشعار * خرابات وخراباتی وخمار *

* بت وزنار وتسبیح وچلیپا * مغ وترسا وکبرو دیر ومینا *

*شراب وشاهد وشمع وشبستان * خروش وبربط وآواز مستان*

* می ومیخانه ورند خرابات * حریف وساقی ومرد مناجات *

* نوای ارغنون ونالهٔ نی * صبوح ومجلس وجام پیاپی*

* خم وجام وسبوی می فروشی * حریفی کردن اندر باده نوشی *

*زمسجد سوی میخانه دویدن * درانجا مدتی چند آرمیدن *

* کرو کردن بباده خویشتن را * نهادن برسرمی جان وتن را*

* کل وکلزار وسرو وباغ ولاله * حدیث شبنم وباران وژاله *

* خط وخال وقد بالا وابرو * عذار وعارض ورخسار وکیسو

لب ودندان وچشم شوخ سرمست * سرو پا ومیان وپنجه ودست

*مشو زنهار ازان کفتار درتاب * برومقصود ازان کفتار دریاب*

* مپیچ اندر سر و پای عبارت * اگر هستی ز ارباب اشارت *
* نظر در انغز کن تا نغز بینی * گذر از پوست کن تا مغز بینی *
* نظر گر بند اری از ظواهر * کجا گردی ز ارباب سرائر *
چو هریك را ازین الفاظ جهانیست * بزیر هریك ازانها جهانیست *
* تو جانش را طلب از جسم بگذر * مسمی جوی باش از اسم بگذر
* فرو مگذار چیزی از دقایق * که تا باشی ز اصحاب حقایق *

* * (غزل) * *

* از سواد الوجه فی الدارین اگر داری خبر *
* چشم بگشا وجمال فقر وکفر ما نگر *
* از سواد اینچنین کفر مجازی مردوار *
* سوی دار الملك آن کفر حقیقی کن سفر *
* کفر باطل حق مطلق را بخود پوشیدنست *
* کفر حق خود را بحق پوشیدنست ای پرهنر *
* تا تو در بند خودی حق را بخود پوشیدهٔ *
* با چنین کفری زکفر ما کجا یابی اثر *
* چون بحق پوشیده کردی آن زمان کافر شوی
* چون شوی کافر ز ایمان آن زمان یابی خبر *
* انکه از سرچشمهٔ کفر حقیقی آب خورد *
* بحر کفر هر دو عالم بود پیشش چون شمر *
* چون بکلی گشت در شمس حقیقی مستتر *
* بدر گردید از ظهور نام خورشید آن قمر *
* کفر احمد چیست در شمس احد محو شدن *
* چیست طه مظهر کل ظهور نور خور *
* پس بگوید کاف کفر ما ز طه برترست *
* آنکه باشد از معانی وحقایق بهره ور *
* آنکه در بند قبول خاص وعامی روز وشب *
* کفر و ایمان را رها کن نام این معنی مبر *

* کفر وایمان چون حجاب راه حقند ای پسر *
* رو بسان مغربی از کفر و ایمان درگذر *

* * (غزل) * *

* مرا از روی هر دلبر تجلی میکند رویش *
نه از یك سوش می بینم که بینم تازه رسویش *
* کشد هر دم مرا سوی کمند زلف وگیسویی
* که اندر هر سر موبی نمی بینم بجز مویش *
ندانم چشم جادویش چه افسون خواند بر چشمم
که در چشمم نمی آید بغیر از چشم جادویش *
* فروغ حسن رخسارش مرا شد رهنما ورنه
* کجایی میبرم سویش ز تاریکی گیسویش *
* از آن در ابروی خوبان نظر پیوسته میدارم *
* که در ابروی هر مهرو نمی بینم جز ابرویش *
* بیاض روی دلجویش بصر را نور افزاید *
* سویدا را کند روشن سواد خال هندویش *
درختان جمله در رقصند و در وجدند و در حالت
* مگر باد صبا بوی ببستان برد از بویش *
* به پیش مغربی هر ذره زان رو مشرقی باشد *
* که از هر ذره خورشیدی نماید پرتو رویش *

* * (غزل) * *

* ما شراب عشق از جام ازل کردیم نوش *
* تا ابد هرگز نخواهیم آمد از مستی بهوش *
* آمد آوازی بگوش هوش جان جان ما *
* ما بران آوازه تا اکنون نهاده ستیم گوش *
* از سماع قول کن در نغمهٔ روز الست *
* نیست جان ما دمی خالی ز فریاد وخروش *

* ساقیا دردهٔ شرابی کز شرار آتشش *

* چون خم می دیگ دلها آید از گرمی بجوش *

* بادهٔ کز بهر آن صدره گرو کردست پیش *

* خویشتن را پیر ما در پیش یار می فروش *

* روی هر ساعت بنقشی می نماید آن نگار *

* مردمی باید که تا بشناسد او را در نقوش *

* شد جمال وحدتش را کثرت عالم حجاب *

* روی او از رنگهای مختلف شد روی پوش *

* کی تواند یافتن در پیش یار خویش بار *

* هر که بار هر دو عالم را نینداز د بدوش *

* از زبان مغربی آن یار می گوید سخن *

* مدتی باشد که او شد از سر گفتن خموش *

مولانا مغربی حضرتلرینك سن شریفلری التمشه بالغ اولدقده هجرتك سکز یوز طقوزنده سی بو مسافرخانهٔ جهاندن انتقال و واصل وصال جمال *اولمشلر در رحمة الله علیه*

(ذکر قدوهٔ اکابر سلف خواجه عبد الملك سمرقندی)

اکابر سمرقنددن اولوب امیر تیمورك سلطنتی وقتنده سمرقندده شیخ الاسلام ایدی فضل و علمی برکمال اولدیغندن ماعدا علم شعرده دخی مهارتی و ملایم اشعاری *وارد ربساطی آنك تربیه کرده سیدر بو غزل مولانای مومی الیهکدر*

* ⁑ (غزل) ⁑ *

* ای مردم چشم از نظر ما مرو آخر	⁑ وی عمر گرامی ز بر ما مرو آخر *
* ای جان عزیز از تن رنجور مشو دور	⁑ وی سایهٔ رحمت ز سر ما مرو آخر *
* ای تیغ غمت ریخته خون جگر ما	⁑ از دیده چو خون جگر ما مرو آخر *
* ای نقش خیال خط جان پرور جانان	⁑ از لوح سواد بصر ما مرو آخر *
* دور از تو ندارد خبر خویش عصامی	⁑ اکنون که شنیدی خبر ما مرو آخر *

(ذکر دریای معارف سید عارف نعمة الله کوهستانی)*

شیخ الشیوخ العارف ابو عبد الله الباقعی که علوم ظاهر و باطنده یگانه و علم

تصوفده اعلا تصنیفاتی وارد ر دریای عرفان و گوهر کان کن فکان سلطان ممالك طریقت و سیاح وادیٔ حقیقت و غواص بحر معرفت سید نعمة الله اك مریدیدر که بر نعمة الله ایدی عن اصل نواحیٔ بلخده قدهکاد رجال الله ایله مشهور کوهسارده جبل صاف نام محلدن اولوب اول محلده قرق اربعین چقارمش

* و اول سابد بو بیتی دیمشدر *

ظاهرم در کوه صاف و باطنم در کوه قاف * صوفیان صاف را صد مرحبا باید زدن

مشار الیهك وصفی خارج از بیان اولمغله همان تبرکا ایکی غزلی تحریر اولندی

* ⁑ (غزل) ⁑ *

* چنان سرمست و شیدایم که پا از سر نمیدانم *

* دل از دلبر نمییابم می از ساغر نمیدانم *

* برو ای عقل سرگردان مرا با کار من بگذار *

* که من سرمست و حیرانم بجز دلبر نمیدانم *

* شدم از ساحل صورت بسوی بحر معنی باز *

* چه جای بحر و بر باشد بجز گوهر نمیدانم *

دلم چون مجمر و عشقش چو آتش جان من چون عود

* همی سوزم روان چون عود و من مجمر نمیدانم *

* من آن نادان بینایم که می بینم نمیدانم *

* از آن می گریم از حیرت که سیم از سر نمیدانم *

* چو دیده سو بسو گشتم نظر کردم بهر گوشه

* بجز آب دو چشم خود درین منظر نمیدانم

* بهر بابی که میخواهی بخوان از لوح محفوظم

* که هستم حافظ قرآن ولی دفتر نمیدانم *

* بر آمد نور سبحانی چه کفر و چه مسلمانی *

* طریق مؤمنان دارم ولی کافر نمیدانم *

* بجز یاهو و یامن هو چو سید من نمیگویم *

* چه گویم چونکه در عالم کسی دیگر نمیدانم *

* ⁂ (غزل) ⁂ *

*ای عاشقان ای عاشقان مارا بیان دیکرست *
ای عارفان ای عارفان مارا نشان دیکرست *
ای بلبلان ای بلبلان مارا نوای خوش بود *
*زان روکه این کلزار ما از بوستان دیکرست *
ای خسرو شیرین سخن وی یوسف کل پیرهن
*ای طوطئ شکرشکن مارا زبان دیکرست *
تا عین عشقش دیده ام مهرش بجان بکزیده ام
*در آشکار و در نهان مارا عیان دیکرست *
*خورشید جمشید فلك بر آسمان چرخ نست
* مهر منیر عاشقان بر آسمان دیکرست *
*اقلیم دل شد ملك جان شهرتن آمد این جهان
*کون و مکان عارفان در لامکان دیکرست *
* رند و در میخانه اصوفی و کنج صومعه *
*مارا سریر سلطنت بر آستان دیکرست *
*سید مرا جانان بود هم درد و هم درمان بود
*جانم فدای جان او کو از جهان دیکرست *

حکایت اولنور که سید نعمة الله عالی مشرب اولمغله حکام و امرادن کندویه اطعمهٔ نفیسه اهدا و ارسال اولندقچه کندو تناول و مستحقلره اطعام ایدر ایدی بر کون سلطان شاه رخ سیده سؤال ایلدیکه سز حرام اغنده شبهه اولان طعامی * اکل ایده یورسکز حکمتی ندر دیدکده *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* کر بود خون جمله عالم مال امام ⁂ کی خورد مرد خدا الا حلال *

دیو جواب ویردی شاه رخ سلطانه بو صحبت ملایم کورنمیوب بر قاج کون صکره امتحان یوزندن اشجی باشیسنه امر ایلدیکه بر عاجزدن جبرا بر قوزی اخذ وطبخ ایلسون بر موجب امر اشجی باشی شهردن طشره بر خاتون فقیره نك دوشنده بر قوزی شهره کلورکن راست کلوب غصب ایتمك استدکده خاتون

مخالفت ایتمکدن ناشی زور ایله براقچه ویرمکسزین قوزویی اخذ و کتوروب طبخ و سلطانه خبر ویردکده سلطان سیدی دعوت و معا قوزی یی اکلدن صکره سلطان سیده سؤال ایلدیکه سز حلالدن غیریسنی اکل ایتمیوز بیورمشدیکز حال بوکه بو قوزی شو وجهله بر قوجه عاجزه خاتوندن غصب اولنمشدر دیو ماوقعه یی تقریر ایلدکده سید کرچه بیور دیغیکز تحقیقدر ولکن حق تعالی حضرتلرینك بو خصوصده بر حکمتی اولمق کرك دیدی امر سلطان ایله فی الحال اول خاتون احضار و سؤال اولندقده بن بر طول عورتم بنم زوجم وفات ایتدکده نکاح و میراثمه بدل بر سوری قیون ویر اوغلم قالمشیدی بو هفته اوغلم ایله سرخس طرفنه فروخت ایچون بر مقدار قیون کوندرمشیدم بو اثناده اوغلم ایچون بر موحش خبر ایشتدم و مسموعم اولمشدیکه کرماندن سید نعمة الله نامنده بر ذات کلمش تبرا الدن اکر اوغلم سلامت کلور ایسه مذکور سیده بر قوزی کوتوره یم دیو نذر ایلمشیدم اول کون اوغلم کلمکله قوزی یی ارقه الوب سیده کتورر کن سنك اشجی باشك غصبا اخذ ایلدی دیو خاتونك تقریرنده سلطان شاه رخ فی الحقیقه حق تعالی اولیاء کرامی حرامدن محفوظ ایدرایمش دیو سیده اعتذار وکمال اعتقاد ایلدی سیدك سلسله سی دیار کرمانده و طریقنك مریدلری دیار هند و سند و فارسده معزز و معتبرلردر سن شریفلری یتمش بش سنه یی تجاوز ایلدکده کرمان توابعندن ماهیانده سکز یوز یکرمی یدی سنه سی عالم فانیدن * رحلت ایدوب حالا مرقدو خانقاهی ملجأ زواردر *

* ⁂ (ذکر عارف ربانی معینی جوینی) ⁂ *

مولدی جوینه تابع انداده نام قریه دن فاضل وکامل و سالك ذات در علمدن ابتدای علما یدنده بهشتی مخلصیله مشهور فرائضینك شارحی مولانا فخر الدین خالد اسفرانی وسلوکده شیخی خاندان شیخ الشیوخ سعد الملة والدین محمد الحمویدر که علم شعرده دخی مهارتی وکفتارنده عذوبت و لطافتی اولمغله * تبرکا بر غزلی بو مجله یه تحریر اولندی *

* ⁂ (غزل) ⁂ *

*ززلف پریشان تو آشفته ترم من ⁂ در کوی تو سرکشته چو باد سحرم من
* چون بهوای تو کریبان بدریده ⁂ شب تا بسحر غرقه بخون جکرم من *

*کی بود که پایم ز گلستان تو بوبی * عمری است که چون باد صبا در بدرم من
باهر خس و خاری ننشین ای گل رعنا * کز جور و جفای تو گریبان بدرم من
*شمشیر جدایی تو زان کار گرم نیست * کایام فراق تو ز خود بیخبرم من *
*طفلانکه کشیدند سگ دیوان بغوغا * از سنگ جفا زو شده دیوانه ترم من *

معینی مذکور شیخ سعدینک گلستانی طرزنده نگارستان نام بر کتاب تألیف ایلمشدرکه دخی بسیط و دانشمندانه و درونده نوادر و امثال و حکایات غریبه و بهارفانه درج ایلمشدر کتاب مزبوره اوراء النهرده زیاده مشهور و متداول اولوب آنجق خراسانده نادر بولنور شاد اغبك خرم آباد کلدکده اول دیارك مشاهیر کتابندن مرقومی العربکه هدیه و بر مشلر شاه کابی حسن خطله تحریر ایدوب دائماً مطالعه و تحسین ایدر ایمش بحسب المناسبه کتاب مزبوردن صفایاب اولق ایچون ایکی حکایه بو مجله یه ثبت و تحریر اولندی *

* * * (حکایت نگارستان) * * *

شیخ شبلی رحمة الله علیهدن مرویدرکه حج شریفه نیت و عزیمت اوزره اولدیغم حالده بغدادده بازاره کتمش ایدم صاحب جمال بر جوان کوردمکه باشنده کی دستاری و ارقه سنده کی خفتانی و عنتاری اینجه کتان و ایاغنده کی پاپوشی نازکان بغدادر سمنده زر افشان و دستنده برالمایی استشمام و بو ابیاتی قرأت و حالی ایهام ایدرك تمام نزاکت و نازایله بازارده خرام ایدر ابیات مذکور بونلردر

هرجا که بگذشت و بهرجا که می ستاد * می شد زمین چو لعل زعکس رخش تمام
گویی که هیچ کبد ز کابرك عارضش * بر خاك قطرهای گلاب عقیق فام

فردای قافله ده روان و عازم بیابان اولدقده کوردمکه جوان پر عنوان باشنده اعلا مصری دستار پریشان و پاینده مجوهر نعلینی تاباز و هنوز گلزاردن چقمش کبی اوزرینه گلاب افشان اوله رق میان کاربانده کون کبی عیان و سرو سامان ایله خرامان اولدی تعجب کتان ایا بو جوان معشوقیدر که ناز ایله خرامان یاخود عاشقمیدر که نیاز ایله جولان ایدر عجبا بجه کتمکه می نیت و قراری بر مشدر یوخسه غیری طریقمی اختیار ایتمشدر دیو متحیرانه دیدمکه ای جانان عزیمتکرنه محله در خانه یه دیدی دیدم نصل خانه یه اول خانهٔ پربهانه که خلق آواره ایلمشدر بن دخی کیده یم کوره یمکه بو خلق کیمه کیدرلر و نیچون کیدرلر و کیمی کورمك استرلر

واندن نصل بهره یاب اولمق دیلرلر دیدی بو استعداد ایله سن بو یوله کیده جکسین مکر بو بادیه نك صعوبتندن خبرك یوقدر دیدیکمده نظم
* دوست آواکی همی خواهد * رفتن حج بهانه افتاده ست *
دیدی ای جوان ناز و نعمله پرورده اولانه بو کار آسانلق ایله حاصل اولمز دیدیکمده

* * * (نظم) * * *

من نه باختیار خود میروم از قفای او * آن دو کمند عنبرین میکشدم کشان کشان آه ای شبلی اشته بویله اولمشم معذور طوت دیدی بو المایی نیچون قوقلارسن دیدم محبوبك نسیم اقبال ایله آچلمش و دلبرك حرمنده نشو و نما بولمش گل بپراغنی شم معتاد ایلمشیدم شمدی بادیه نك باد سموندن حفظ ایدر دیو قوقلارم دیدی گل سنکله رفیق اوله لم دیدم لا والله سن مرقع پوش سین بن جرعه نوشم سن پیر مناجاتی سین بن اهل خراباتی یم دون کیجه بن مخمور ایدم الان دخی خمار باشمده در دیدی همان بن کچدم کتدم بوندن صکره تصادف ایدیوب ملاقات اولنمدی تا مکهٔ مکرمه یه وارد ق برکون افراط حرارتلو وقتده اول جوانی کوردمکه بر اغاج سایه سنده یاتمش خسته صرارمش صولمش نه باشنده دستار و نه ایاغنده پشمق قالمش همان الندهٔ المایی قوقلایوب بو بیتی قرأت ایده یور

* * * (بیت) * * *

* لدغت حية الهوى كبدى * وما غيره رقية ولا راقى *
* سوى الحبيب الذى شغفت * وانه رقيتى وترياقى *

همان یانندن کچمك استدم اتکمدن طوتوب بنی طانیور میسین دیدی بلی تبدیل حال ارلمش سین اصلی ندر دیدم داد و فریاد که بنی بو یوله معشوقلقله کتورد یلر صکره عاشقلقه مبتلا ایتدیلر دیدی بو بنه اولمامیدر دیو سؤال ایلدم ای شبلی فریاد بو آسیب سبیدنکه بکانه ایشلر ایتدیلر و نه قهرسله لری آتدیلر اول سن معشوقسین غم یمه تسلیتن ویردیلر صکره امتحان بلایه قویوب عاشقسین دیدیلر بعده عرفاته چقدم سن طفل سین کلامنی سویلدیلر صکره کعبه یه کیردم سن بو حرمده محرم دکل سین دیوندا ایتدیلر بو جهتدن حلقه یی طوتوب ایها المطلوب دیو فریاد ایلدم ارجع یا محبوب جوابنی ایشتدم بو تفکرده ایکن میانه مژده قردبوق و بو یانمده که

بو جوابی ویره جك بیمزده كسه یوق بو حال ایله ای شبلی بو یله زار و زارم و ناز
و نازكلكدن بیزارم بلمم كه محبم یا محبوب طالبم یا مطلوب زمرهٔ عجاجدنمیم یاغیر
محتاجدنمیم بو اندیشه ایله یاندم و بو غصه ایله اریدم كرچه خسته دكلم امابو فكر
خسته لغندهیم دیدی جوانك بو صحبتلری درونمی سوزان ایدوب كلسنی
اصحابنك یاننه كتورهیم و بو حیرتدن خلاص ایدهیم دیدم ای شبلی بندن فارغ
اول بن اول حیرتده سرور و صفاواول تفكرده ذوق و صفا بولدم دیدی بو حال ایله
راغوب اول كیجه حرم شریفده طواف و عبادتله مشغول اولدم صباح وداع
نیتنده ایكن كوردمكه اول جوانك كار حطیمدن قالبنی بردوش ایتمشلر دفن
ایتمكه كتوریورلر محرملردن برینه سؤالمده

* *** (بیت) *** *

*عاشقان كشتكان معشوقند *** بر نیاید ز كشتكان آواز*

جوابی وبردی

* *** (حكایهٔ دیكر) *** *

چونكه مجنون و لیلانك قصه سی شیوع بولدی خلفای عباسیدن بریسی امر
ایلدیكه لیلی یی كتوروب بر حجره ده اوتورتدیلر و مجنونی دخی بولوب كتوردیلر
خلیفه مجنونه سن نصل كوز ایله بقایورسنكه بو یله صورته كوكل ویرمش سین
سكا حرمیمدن ماهه بكزر بر كوزل جاریه باغشلایم دیدی مجنون بكا بر كوز بخش
ایله كه لیلیدن غیریسنی كورمك حالندن اوله دیدی خلیفه لیلیدن كوزیكی كورمك
استرمیسن دیدی مجنون لیلیدن غیر یسنی بن كورمم

* *** (بیت) *** *

*خون باردیدهٔ كه به بیند جمال او *** وانكه نظر كند برخ ماه و آفتاب*

دیدی خلیفه هیچ باورمسین لیلی سنكله نصلدر دیدی مجنون بنمله نصل اولدیغنی
بلمك بنم ایشم دكل انجق اوقدر بیلورمكه لیلی بنم حالمه نظر ایتدیكی آنده بن
انك عشقنه مبتلا اولدم دیدی خلیفه اكرا سترسك بن لیلانك اقرباسنی احضار
ایدهیم و امر ایدهیم لیلی یی سكا تزویج ایتسونلر دیدی مجنون بن طبیعت ایله آلوده
اولمق استمم بنم مذهبمده بی تكلف و واسطه لیلی بكا حلالدر دیدی خلیفه
استرمیسن لیلایی كورمسین مجنون نزده كوره یله جكم دیدكده خلیفه غلامك

برینه اشارتله غلام مجنونك الندن طوتوب لیلانك اولدیغی حجره یه كتوردی لیلانك
اول محلده اولدیغنی حس ایتدیكی كبی همان كوزینی قپایوب چوكدی غلام
ای دیوانه بو كون یوز عدد كوزعاریت آلوب باقه جق ایكن سن كوزیكی
قپایورسین دیدی مجنون بكا اوزاقدن باقق كركدر دیدی بو خصوص یعنی
مجنونك لیلایه باقدیغنی خلیفه یه خبر ویردكلرنده مجنونی احضار ایدوب بو یله
مجلس خاص و حجاب مرفوع اولدیغی حالده اشتیاقك وار ایكن نیچون
محبوبه نك جمالنی مشاهده ایله صفا كسب ایتمدك دیدی مجنون غیرت عشق اذن
ویرمدی زیرا جمال معشوق چشم عاشق نظردن منع ایدر دبو بو بیتی اوقویه رق
صحرا طرفنی طوتوب كتدی

* *** (بیت) *** *

*و كیف یری لیلی بعین اری بها *** سویها و ما طهرتها بالمدامع*

* *** (ذكر عارف اسرار سید قاسم انوار صفی الدین) *** *

در دریای حقیقت و سیاح وادیٔ طریقت شاهباز فضای لاهوت و عارف
عالم ملكوت مفتاح كنوز حقایق و مدنك كنجینهٔ رموز دقایق اصل سلسله سی
اذربیجانی و كندونك محل و مولدی تبریز اولوب اول دیارك اشراف و اكابرندندر
عنفوان جوانیلرنده شیخ الشیوخ صدر الدین اردبیلی یه مرید اولوب مدت مدیده
شیخ مشار الیهك خدمتنده سلوك و ریاضاته دوام و اشتغال و علم تصوف
و وحدتده رسیدهٔ درجهٔ كمال اولدقدنصكره شیخك اذنیله جیلان طرفنه
عزیمت و اول دیارده طالبان عرفان و حقایقی سیراب زلال معرفت ایدوب آوازهٔ
كمال و فضیلتی اول اطراف و اكافده شهرت بولدقدنصكره اندن دخی نیشابور
و خراسان جانبنه رحلت و برمدت دخی بلادمذكورده اقامت و اهالی كندویه
كمال مودت اوزره ایكن بلدهٔ خراسانك ظاهر علماسی اعتراضه آغاز ایلملریله
اندن دخی هجرت و پایتخت هراته عزیمت ایدوب ذاتنده مركوز جذب قلوب
سببیله محب و منكره محبوب و پایتخت هراتك اكثر اكابر و میرزاده لری كندویه
معتقد و مریدو منتسب اولمغله اصحاب اغراض وقتك پادشاهی اولان شاهرخ
سلطانه اعماز ایدوب سید قاسم بو شهرك اكثر صاحب قدرت و ثروت جوانلرینی
جذب و یاننه جمع ایلدی شاید بر فساده باعث او لور همان مصلحت بو شهردن

جقمامسيدرديديلر بناء عليه شاهرخ سلطان سيدك اكرجه اخراجنى امر ايلدى
هرچند امرا واركان دولت حكم سلطانى بى سيده ايما ايلديلر ايسه ده سيدبنى
نه قباحتله سلطان ديار مسلميندن اخراج ايده جك دبو مقيد اولمدى اول درجه يه
وارديكه جبرا اخراج اقتضا ايدوب آنجق كمسه اقدام وابرامه جسارت ايده ميوب
متحير اولمشلر ايدى بو هنكامده سلطان زاده سعيد بايسنقر بن سيدك
خاطرينى رنجيده ايتمكسزين لطيفه وظرافته نقل وحركت ايتديريرم ديوب همان
سيدك زيارتنه كيدوب افواهى صحبت ولاطفت ايدرك كلام مناسبتله سيدك
عزيمتى خصوصنه كلدكده سيد شهزاده يه سنك پدرك بنم بو شهردن كتمامى امر
ايلمش مسلمانلرك پادشاهى ايكن بنم مسلمان مملكتندن اخراجمى نه دليله مبنى
ايلمش ديدكده شهزاده سز كند وكلام مكرايله عامل دكلسكز ديدى سيد نصل
كلامم ديدكده شهزاده همان سيدك بو بيتنى اوقومشدر *

* ⁑ (بيت) ⁑ *

*قاسم سخن كوتاه كن برخيز وعزم راه كن *
*شكر بر طوطى فكن مردار پيش كركسان *

سيد شهزاده يه تحسين ودعا ايدوب فى الحال ركوب ولوازمه سنى حاضر ومهيا
واكابر وامير زادكان دخى توقير وهدايا ايله تشييع وبلخ وسمرقند طرفنه روان اولوب
اول دياره دخى بر مدت ارام ومرجع خواص وعوام اولدقدنصكره تكرار دار
السلطنهٔ هراته عودت وبرمدت دخى هراتده محبلريله مودت ومحبت واكابر وساداة
وعلما ايله الفت وصحبت وبو مثللو اشعار موحدانه سويليه رك امر اروقت ايلدى

* بو غزل انكدر *

* ازافق مكرمت صبح سعادت دميد *
* محو محاذات شد شاه حقيقت رسيد *
*صولت وصبت جلال عالم جان راكرفت *
* صدمت سلطان عشق باز علم بركشيد *
* جنك غمش ميرتد بردل وهر پارهٔ *
* كشف روان ميكند معنىٔ حبل الوريد *

* ساقىٔ جان ميدهد باده بجام مراد *
* مطرب دل مى زند نعرهٔ هل من مزيد *
* راه بوحدت نبرد هر كه نشد در طلب *
* جملهٔ ذرات را ازدل واز جان مريد *
* در حرم وصل يار زنده دلى بار يافت *
* كر همه خلق جهان بار ملامت كشيد *
* وصلت الله يافت قاسم وناكاه يافت *
* زانكه بشمشير لا ازهمه عالم بريد *

سيد قاسم انوار قطب الاقطاب شيخ الاسلام شيخ احمد جامينك روحانيتندن
*فيضياب اولمغله اولبابده بو نظمى ديمشدر *

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* روضة المذنبين احمد جام ⁑ آن نهنك محيط بحر آشام *
* اسما نيست پر مه وپروين ⁑ بوستانيست پر كل ونسرين *
* رحمت حق بدوستانش باد ⁑ لعنت حق بدشمنانش باد *
* هر كه او دشمن خدا باشد ⁑ دشمن جمله اوليا باشد *

*(بو بيتى دخى عزيز مشار اليه وصفنده ديمشدر) *

* پير ما جام مست ليكن درخور اين جام نيست *
* باده صافى نوشد امارند درد آشام نيست *

بو بيتدن مقصودلرى عزيز مشار اليهك سلامت حالنه وكندوسنك ملامتنه
اشارت بيوررلر آخر حالنده وطن آرزوسيله هراتدن رحلت واختيار اغى حسبيله
محفه يه سوار ووطن مألوفنه عزيمته قرار ويروب كيدركن ولايت جامده حرجرد
نام قريه يه وصول وهوانك حرارتندن ناشى اول محلده بر باغه نزول ايدوب باغ
مذكورك هواسى سيدك طبعنه خوش كلمكله برقاج كون اول باغده اقامت
ايدركن حسب الاقتضا باغك ميوه سنى صاحبندن اشترا ايله بازموسمنى باغ مزبورده
كچورديلر سيدك اصحابى دخى بو خصوصدن محظوظ اولوب همان باغك ملكنى
صاحبندن اشترا وبر مختصر مسكن بنياد وبنا ايلملريله سيد قاسمك طبعنه موافق
كلوب عزيمتى اقامته تحويل ايله الى آخر العمر اول باغده قالمشدر اوائل حالنده

هرچند وجودنده ضعف وار ایسه پیرلکی عالمنده کندو به سمن والتمجه سنه سرخ
ورطوبت کلمکله اکابردن بریسی سیده سؤال ایلدیکه عاشق صادقك نشانی
ندر ضعیفلق وصار یلقدر دیدی سائل تعجب سزککی بونك خلافیدر دیدی
سیدای برادر بروقت عاشق ایدك شمدی معشوق اولدق مقدم محب ایدك

شمدی محبوب اولدق دیو مثنویدن بو بیتی اوقومش (بیت)

*من گدایی بودم این خانه چو جاه * شاه گشتم قصر باید بهر شاه*

نقل اولنور که سید بدایت حالنده حددن افزون ریاضات ومجاهده ایله مشغول
ایدی حتی قزوین مسجدنده معتکف اولوب خلق جامعدن چقوب تنها قالدیغی
حالده صاچندن آصیلوب اولوجهله ذکر الله ایدر ایمش اول درجه یه وارمشکه
بوزجمتدن اباغی عات پیدا ایتمکله دائما ساقلرندن حجامت ایدرلرمش وقتده
بوزجمتلرك آثاری وجودنده ظهور ایدوب سکز یوز اوتوز یدی سنه سی باغ
مذکورده وفات ایتمکله اول محلده دفن اولنمشدر اباعن جدا کابر خراساندن وسید
قاسمك گزیده احبابندن سلطان السادات والاتقیا امیر سید ناصر الدین قریشی
الحسنینك سعی ودلالتیله نظام الدین علی شیرنوایی سیدك مرقدینه مجددا بنای
عالیه بنیاد ایلمشدر اما مولانا علی شیر مجالس النفایس نام تذکرهٔ شعراسنده سید
قاسم مشار الیهی شعرای اوائل و اواخر اوزرینه تقدیم وتذکره سنی نام نامیسیله
ابتدا واحوال مشار الیهی ترقیم و املا و بو وجهله کشیدهٔ سطور بیان وانشا
اولنورکه هرچند سیدك پایهٔ ولایت وایه لری شاعریت رتبه سندن بالا تر ایسه ده
ضمیر زاکت سمیرلرنده مرکوز اولان لطافت وحقایق و معارف لازمه سنجه کاه
بکاه جوهر معانی تنظیمنه التفات ایتمکله وادیٔ اشعارده رو شلری پاك و نطق
عاشقانه لری سوزناك اولمغله سوخنکان عالم نظم عالیلرینه مائل و طالب وشعر
محققانه لرینی مطالعه وتحریره راغب اولدقلرندن دیوان کرامت عنوانلری جمعنه
بادی اولدی انیس العاشقین نام مختصرجه مثنوی نظم ایلدیلر وترجیع دخی
*سویلدیلر بجهت تبرك ایکی مطلع غزللری ترقیم اولندی * (نظم)

*عشق تو که سرمایهٔ ملك دوجهانست * المنة لله که مرا بردل وجانست*

* * (دیگر بیت) * *

*رندیم عاشقیم وجانسوز وجامه چاك * بادولت غم توزفکر جهان چه باك*

فقیر اوج درت یاشنده ایدم او وقت عزیزلری ایکنجی مصراعی مطالعه ایدوب
اظهار حیرت ایلدکلرینی حس ایدردم ومثنویٔ لطیفلری حضرت مولانا
جلال الدین رومی قدس سره نك رمل مسدس مثنوی شریفلری وزننده
واقع اولمشدر (ع) بود در تبریز سید زادهٔ) مصراع مثنو یلرندن کو یا مقصود

* کندولری یدر ترجیعلرینك بندی بو بیتدر* (بیت)

*تو یی اصل همه پنهان و پیدا * بافعال وصفات وذات واسما*

حقیر اول ذات معالی صفاتك جاروبکشان آستان کرامتنشانلری
زمره سندنم دیو علی شیر تحریر ایدوب عالم ملکوته ارتحاللرینی دخی سکزیوز
* اوتوز بش سنه سنده اولمق اوزره تسطیر ایدر *

* * (ذکر نادر الزمان بساطیٔ سمرقندی) * *

کفتاری خوش وشیرین واشعاری نازك ورنکین سلطان خلیل بهادر بن امیرانشاه
کورکان عصرنده سمرقندن ظهور ایلمشدر عن اصل صنعتی حصیر طوقومق
اولمغله مقدم حصیری تخلص ایدرایدی خواجه عصمت بخاری بساطینك
قابلیت واستعدادینی فهم ایدوب حصیرك اکابر بساطینه قابلیتی اولمغله سکا
بساطی تخلص ایتمك احر ادر دیو بساطی تخلصنی ویرمشدر خواجه عصمته
اعتقادی وشیخ کمال خجندی یه اعتراضی اولمغله شیخ کماله بعضا جواب دیمشدر

بو مطلع کمالك غزلندندر (بیت)

نشان شب روان دارد سر زلف پریشانش
دلیل روشنست اینك چراغی زیر دامانش

(بو دخی جواب اولهرق بساطینك غزلندندر) (بیت)

در نظم بساطی را کمال از خود مدان کمتر
که پروردست چون مردم باب دیده سلمانش

بو بابده شیخ کمال بساطی یه اینجنوب انکسار صورتنده دیمشلردر (بیت)

باانکه چون چراغ سحر شد جوانه مرك * هم دیر زیست مدعی زود میرما*

بوغزل بساطینك جملهٔ اشعارندندر (غزل)

میچکدم بردم ازمیم دهانش آب حیات
صاد چشمی را که مثل او ندیدم هیچ ذات

من زبخت شورخود بریانم ای بسته دهن

* تابکرد سکر نو رسته میکرد د نبات *

تشنه اب در کربلای هجرمی میرم عجب

دنکه بروجه حسن ازدیده میبارم فرات

* ازدهانش بوسهٔ جستم زکوهٔ حسن را *

کفت خاموش ای کدا ار هیچ کی باشد زکات*

آن پری رخ بابساطی کفت ازروی عتاب

کرد این بازی مکردار دل نمیخواهد زمات

*نقل اولنور که برکیجه سلطان خلیلك مجلسنده مغنیلر بساطینك اشعارندن بومطلعی اوقویوب آهنك ایدرلر ایمش *

دل شیشه وچشمان توهر کوشه برندش * مستند مبادا که بناکه شکنندش *

فی الحال سلطان خلیل بساطی کوروب نحسبنله بیك آلتون بخش ایلمشدر

* (ذکر قدوة الفضلا خواجه عصمت الله بخاری) *

عالم وفاضل وشاعر وکامل کشی زاده که نسبی جعفر ابن ابی طالب رضی الله عنهه رسیده وآبا واجدادی بخارانك اکابر وافاضلی وپدری خواجه مسعود متمولان واکابران دیار مذکوردن ایدی اشعارك انواعی که قصیده وغزل ومثنوی ورباعی ومقطعاتك شیوه سنی ادا ولطافتنی اجرا ایلمشدر سلطان خلیل عصرنده شهزادهٔ مذکوره شعر تعلیم ایتمکله شهزاده خواجه عصمته کلی اکرام واحترام ودائما بزم متده انیسی اولدیغندن حسودان واصحاب اغراض خواجه عصمتك شهزادهیه علاقه ومحبت ونظری واردیو کفتکو ایتملری بعدیته باعث اولدقده

* بوغزلی دیمشدر *

کاش فرمودی بشمشیر جدایی کشتنم) (تا بخواری در چنین روزی ندیدی دشمنم

باغبان کودرته دیوار کلزارم بکش) (بیوجودش کر کشد خاطر بسرو وسوسنم

شهسوارم کی خرامد باز تادبوانه وار) (خاك وخون آلوده خودرا برسر راه افکنم

خون دل زارو همی بارم زمژکان دوعین) (کر فراقش نشتر خونیست هر مو برتنم

تا زعصمت کی شود آثار دوران خلیل) (کین بتانی را که ناحق می پرستم بشکنم

بنه بوخصوصه دائر سویلدیکی غزلك مطلعیدر

*دل کبابیست کزو شور برانکیخته اند * وز نمکدان خلیلش نمکی ریخته اند*

سلطان خلیلك اشعاری وصفنده قرق بیت مقداری قصیده سی اولمغله چند

*بیتی بومحله یه تسطیر اولندی *

* * (نظم) * *

این بحر بیکران که جهانیست دربرش * غواص عقل کل تبر دره بکوهرش

*مه عکس ازلوامع لوح مذهبش * خورشید عکسی ازصفحات مصورش

*حوران روضه را زحیا کرده درقصور * نقش بتان لاله رخ خور پیکرش*

*برلوح چرخ کرم همی کردد آفتاب * ازبهر مهره کردن اوراق دفترش*

*کیرد زشب سیاهی وازمه دوات زر * جلد ازادیم نوردهد چرخ اخضرش*

*ازرشتهٔ سیاه وسفیدی وشب وسحر * شیرازه کرده برطرف صنع داورش*

نقل اولنور که خواجه عصمتك شطرنج علمنده مهارت تامه سی اولوب اوغلی دخی چندان لعب مذکورده ماهر اولمغله احباء خواجه دن بریسی اوغلیکز ایله شطرنج اوینادم سز قطعا تعریف ایتمه سکز دیدکده تعریف ایتمامك اوزره یمین ویرمش حریفله محبوب اوینارکن اویون برمرتبه یه وارمش که محبوب اکر فرزین بند ایتمیوب رخن اوینامسه مات اوله جق خواجه صبرایده میوب بوبیت افصح ایله فرزندینه اشارت ایلمش اول محبوب عاشق قریب پدری اشارتیله اول عرصه ده اسب تیزیٔ طبعله صف پیادکانی پیلاره پامال ایتدروب رخ پرتابك

* اوینامغله اول حریفك شاهی مات اولمش بیت مذکور*

* * (بیت) * *

زعشقت فیل درماند وتو فرزین بندپیش آری

* شود شهمات دریکدم رخت ار باختن کیرد *

بوبیت خاطر بچون خواجه صکره برغزل سویلمشلر آخر حالنده سلاطین مدحنده اشعار سویلمکی ترك ایدوب مجلسی افاضل وعلما واکابر وشعرا ایدیکه بساطی سمرقندی وخیالی بخاری وبرندق وخواجه رستم خوریانی وطاهر ابیوردی کبی همان الغ بکك سلطنتی وقتنده مشار الیهك استدعاسیله کندوسنه برقاج قصیده ومدحیه سویلمشدر علی شیر نوایی دخی تذکره سنده خواجه

عصمتك احوالندن شووجهله بسط مقال ایلمشکه خواجهٔ مومی الیه ماوراءالنهر کبارزاده لرندن اولوب علوم ظاهره یی قانون شغل اوزره تحصیل ودرجهٔ کماله توصیل ایلمش وهرنقدر رتبهٔ علم وفضللری پایهٔ شاعریتدن معلا ایسه ده شوخ مشرب وآشفته حال وسخنورشیرین مقال اولدقلرندن جابجا لئالئ معانی تنظیمنه ورزش واشتغال ایدرلردی اول سببدن دیوانی مشهور اولمشدر خواجهٔ مذکور دولتشاه قولنجه سکزیوز یکرمی طقوزو تقویم تاریخی موجبنجه سکزیوز قرق سنه سی وفات ایتمشدر مرقدی بخارا ده کندو حجره سنده اولدیغنی علیشیرتذکره سنده یازمشدر رحمة الله علیه *

* ** (ذکراملح الظرفا ابواسحق شیرازی) ** *

طبعی لطیف وکفتاری ظریف اولمغله دائما شیرازك حکام واکابریله همبزم ایدی هرچند اجناس اشعارنده ظرافت وار ایسه دخی اطعمه یه دائر اشعار ورسائلی اولوب اول جانبه مائل ایدیکه اول وقتده کانجه اطعمه خصوصنده ابواسحاق کبی شعر سویلمش اولمیوب انجق ارباب غنا ومتمولانه اشتها بخشلق فائده حاصل ایدر ایسه دخی فقیر وبینوایه بونك اشعارینی مطالعه محض ضرر وحرمان و بو بابده سویلدیکی بر رباعی تحریر اولندی * (رباعی)

* نرکس که شبیهست بچشم خوش دلبر * کوینده طبقی دارداز سیم پر از زر *
* درديدهٔ بوسحاق نه زردارد ونه سیم * شش نان تنك دارد ویك کاسه مزعفر

ابواسحق بوکونه اطعمه وصفنده اشعار سویلمکی التزام ایتمش اولدیغندن زماننده بولنان شعرا اوازجمله سردفتر عرفا خواجه حافظ شیرازی اول وقتك قطبی اولان منبع عرفان شیخ نعمة الله حضرتلرینه واروب بزم ابیات واشعارده جمع ودرج ایلدیکمز دقایق معانی وخیالاتی ابواسحق اطعمه وصفنده ایراد ایده یور دیو اشتکا ایلدکلرنده ابواسحق حضورلرینه جلب واحضار ونیچون سن خیالات نازکانه یی اطعمه وصفنده صرف ایده یورسن اشته سندن شکایت ایده یورلر دیدکده انلر ظاهرده اولان جمال وکمال خوبانی وحسن وآن محبوبانی مدح وثنا ایدرلر اماینده کز نعمة اللهی وصف وثنا ایدرم دیو جواب ویرمکله شیخ حضرتلری بوجوابدن منبسط اولوب تحسین وآفرین ایلدیلر نقل اولنورکه مذکور ابواسحاقك صقالی قاعده دن خارج طویل ایمش سلطان

اسکندر بن عمر شیخ بهادر وقتنده ابواسحق دائما سلطان مذکورك ندیم مجلسی ایدی برقاچ کون معتادا وزره مجلس سلطانده حاضر اولمامغله برکون کلدکده سلطان مولانانه اولدیکه چندروز مجلسمزی ترك ایلدك دیدی ابواسحق زمین بوس اولوب پادشاهم بوکون حلاجلق ایلدم واوچ کون دخی صقالمدن پنبه دیوشردم دیو بالبداهه بو بیتی اوقودی

* ** (بیت) ** *

* منع مکس از پشمك قندی کردن * ازریشك حلاج پنبه بر داشتنست *

شیخ سعدی حضرتلرینك جنك وادوات جنك سؤال و جواب ومناظره سنده اولان کفتارلرینه چنکال یعنی خرما وباغ واسی نالله یابدقلری اکمك حلواسنی دریپش ایدرك ابواسحقا قك نظیره کونا سویلدیکی مثنوی هرچند طویل اولمش ایسه دخی قصری ممکن اوله مدیغندن جمله سی ثبت وتحریر اولندی *

* ** (نظم) ** *

* برکنار سفرهٔ صاحب دلی * چون نشست افتادار را مشکلی *
لوت خواران دید پیرامون خوان * مرغ وماقون ومزعفر درمیان
قلیه پیش ماست پانهاده سر * نان و بریان دست و باهم در کمر
* فرنی پالوده رود رروی هم * رشته واوزینه همزانوی هم *
* درمیان قوتی بهم برکشته بود * کز بیانش عقل کل سرکشته بود
* جرب وشیرین بوداز حلوا نبود * پایش ازسر سرز پاپیدا نبود *
سر بسرا جزای اوبی استخوان * روغنش رفته چوخون اندر دکان
مرد صاحب دل چودر اثنای حال * کرد از ترتیب وترکیبش سؤال
* کفت اصلم روغن وخرما ونان * ذوق وشیرینی من درهر دهان
* ازره وروغن پرم لال آمده * نام من ازغیب چنکال آمده *
* مرد معنی چون ازو بشنید راز * کفت یك یك حال خود کوید باز
* اولا خرما سخن آغاز کرد * سرکذشت خویشتن سرباز کرد
* کفت برنخلم چوبرك وساز بود * چشم ما برمنظر من باز بود *
* پرورش می یافتم ازماه و خور * ابروبادم بو دفر اشان در *
* سبز وسرخ وزرد میبودم لباس * ازسیهکاری بپوشیدم پلاس

* ارهٔ قهرم قضا بر سر بخواست * آنچنان کاندر تن من جان بکاست
* از سر نخلم بشیب انداختند * زان فرازم بر نشیب انداختند *
* هر زمانم همنشینی دیکراست * آب خوردم از زمین دیکراست *
* در سفر با کرد کانم در جوال * میکشم از کلکل او قیل وقال *
* که کلیم آورده دارم من بدوش * کاه دارم فوطهٔ نان ستر پوش *
* یك زمانم جو زباشد همنشین * ساعتی باشیر بودم همقرین *
* در میان شیره ام میپرورند * با برنج وشیر نیرم میخورند *
* ناکهان در دیك حلوایی شدم * بعد ازان دوشاب خرمایی شدم *
* این زمان در چنك چنكالم اسیر * میخورم مالش زهر برنا و پیر *
چنك وچنكالی مرا دارد بدست * کوشمالم میدهد هرجا که هست
* روغن آمد از پی آن در مقال * یك بیك میکفت با او شرح حال *
* کفت بودم درمیان فرث ودم * در درون کو سفندان حشم *
* هر زمان در سبزهٔ کر دیدمی * هر کلی از مرغزاری چیدمی *
* دایه ام دوشید از پستان مبش * دردمم بیکانه کرد از جای خویش
مایه ام بنهاده مقداریکه خواست * شیر بودم بعد ازانم ساخت ماست
* بعد ازان در شك باز م مسکه کرد * بر سرم بکذشت چندین کرم وسرد
* آن زمان در معرض آتش شدم * تا ز دردی صافی وبیغش شدم
* مدتی در چنك افتاده به بند * تازه می بودم بیوی کوسفند *
* کاه در کاچی شدم که در ماماج * ساعتی در کاك وروزی در کماج *
* در کلیچه یکزمان آغشته ام * بکسمات کرم اسیر کشته ام *
* باعسل هر که که تنها میشوم * همچو شبنم زیر وبالا میشوم *
* کاه از مانم شوم در شب غریب * که رسد از سفرهٔ سورم نصیب *
* کاه دارم باهریسه ماجرا * کاه در دست برنجم مبتلا *
* این زمان در چنك چنكالم اسیر * میخورم مالش زهر برنا و پیر *
چنك چنكالی مرا دارد بدست * کوشمالم میدهد هرجا که هست
* بعد ازان نان حال خود اظهار کرد * مردمعنی واقف اسرار کرد *
* کفت بودم کندم باغ بهشت * رسته از آب وکل وعنبر سرشت *

* ناکه افتادم بانبار جهان * بارها در چاه کردیدم نهان *
* بعد ازان در خاك راهم کاشتند * مدتی بی مونسم بکذاشتند *
* حق بطبعم روزیٔ دیکر بداد * وز نوم فیروزیٔ دیکر بداد *
* سر کشی آغاز کردم از غرور * دلبری میکردم از نزدیك ودور
* باد قهری بر سر سبزم وزید * شد جوانی نوبت پیری رسید
* سر جدا کرد از تنم دهقان بداس * کاه پاشیدم بپوشیدم پلاس *
* پایمال کاو کشتم ناکهان * تا شدم القصه در بار خران *
* بر سرم کردید سنك آسیاب * تا بر آمد کردم از جان خراب
* که مقید در بن انبان شدم * کاه در غربال سر کردان شدم
* مشتها خوردم بهنکام خمیر * تا نهادم پای بیرون از فطیر *
بعد ازان در آتش سوزان شدم * نان شدم شایستهٔ هر خوان شدم
* این زمان در چنك چنكالم اسیر * میخورم مالش زهر برنا و پیر *
* چنك چنكالی مرا دارد بدست * کوشمالم میدهد هرجا که هست
با تو این ترکیب هم هست این زمان * روح روغن نفس خرما جسم نان
* مالشت دادند در لاك فلك * بر مکسران کرد خوانت را ملك *
آن مکس در آن میان ابلیس بود * کرد چنكال تو در تلبیس بود *
* قصد شیرینی کند دائم مکس * زین مکس ایمن نشد چنكال کس
* از عبادت رو بکسرانی بساز * با مکس چون کودکان چندین مناز
* از برای زاد راه این جهان * خیز وچنكالی بنه در توشه دان *
باش جون بسحق دائم چرب ونرم * در میان آب سرد ونان کرم *
* نان کرمت شهوت حیوانی است * آب سردت حکمت انسانی است
* سر انسان در لباس نان وآب * کفته شد والله اعلم بالصواب *

* * (ذکر بندق بخاری) * *

* شهزاده بایقرا ابن عمر شیخ سلطان بن تیمور کورکانك مداحی اولمغله شهزادهٔ مذکورك ملازمتیله بخارادن خراسان وعراق طرفنه کلمشدر خوش طبع ونديم وکامل واطائف وهزله مائل وفصیح واتش زبان اولمغله عصرینك شعراسی کندودن اجتناب ایدوب دائما مدارا ومواسا اوزره کوریشوب

استاديزديلر ايدى خواجه عصمت حقنده بو بيتى اكا نسوبدر

* ** (بيت) ** *

* در بخارا خواجه عصمت كرچه دارد شهرتى *

*در خراسان خواجه عصمت نيست بى بى عصمتست

* بوغزل دخى مرقومكدر *

* لب شيرين تو بانك شكرمى ماند ** دردندان تو باعقد كهر مى ماند *

قندبا آن همه دعوىٔ لطافت كوراست * يك حديث ارشنود پيش تو سبرمى ماند

* كر به بستان بخرامى پى ايثار رهت ** كل خندان بدهن خردهٔ زرمى ماند *

* باد رادر شكن ازلف مسلسل مكذار ** كه سقيم است ودران راه كذرمى ماند *

* ياد كارار بكذا رند كسان درعالم ** ازبرندق سخن فضل وهنرمى ماند *

حكايت اولنور كه شهزاده بايقرا بلخ تختنه جلوس ايلدكده برندقه بشبوز آلتون

ويرلمسنى امر ايلمش شهزاده نك توقيعاسى ايكيوز آلتونه فرمان تحرير ايتمكله

*برندق بو اياتى يازوب شهزادهٔ مشار اليهه عرض ايلمش *

* ** (نظم) ** *

*شاه دشمن كداز ودوست نواز ** آن جهانكيركو جهان دارست *

* بشبوز التون مرا نمود انعام ** لطف سلطان به بنده بسيارست

*سيصد از جمله غائبست اكنون ** در براتم دو يست دينارست *

* يا مكرمن غلط شنيدستم ** ياكه پروانه جى غلط كارست *

* يا مكر در عبارت تركى ** بشبوز آلتون دو يست دنيارست

شهزاده بو اياتى مطالعه وخنده ايله برندقه تحسين ايدوب هزار دنياره تركجه

بشبوز آلتون ديرلرديو همان مجلسنده بيك آلتون كتوروب ويردكده برندق

* بالبداهه بو بيتى ديمش *

* ** (بيت) ** *

* بحر عمانست كوياخاطر فياض شاه ** ابرنيسانست كو يا دست كوهر باراو *

* (ذكر افتخار الفضلا خواجه رستم خوريانى) *

خوريان بسطامده بر قريه اولمغله خواجه رستم اول قريه دن نازك طبع ورفتار

ولطيف كلام وكفتار وبعضا تحصيلدارلق ايله تعيش واحيانكذار ايدى

تحصيلدارلغى حالنده دسترس اولديغى منفعتى عشرت وملازمه سنه صرف

ايدر ايدى نقل اولنور كه اميرزاده عمر بن اميرانشاه كوركان وقتنده فضلادن

خواجه حافظ رازى وزير ومدبر دولت اولدقده خواجه رستمى دهدستانه عامل

كوندرمش خواجه رستم پيرانه لهو وطربله اوقات كچذار اولديغى خواجه

حافظك مسموعى اولوب رستمه لوم صورتنده تحرير ايتمكله خواجه رستم

*جواب اوله رق بو بيتى كوندرمش *

* ** (بيت) ** *

*اين خرقه كه من دارم در رهن شراب اولى *

* وين دفتر بيمعنى غرق مى ناب اولى *

* ** (بوغزل دخى مرقومكدر) ** *

* كر زخركه ماه من دامنكشان آيد برون ** دود آه عاشقان از آسمان آيد برون *

* اخر اى عاشق زظلم يار آهى بر مكش ** باز نايد تير هر كه از كمان آيد برون *

* مى برآيد هر زمانم آه دود از روى يار ** ترسم اخر در ميان آه جان ايد برون *

* كو بيا از آسمان منشور غم آمد بما ** كى تواند كس زمضمون نشان آيد برون

رحم كن برحال رستم پيش ازان روزيكه او * از ميان كيرد كنار واز جهان آيد برون

* ** (ذكر ملك الشعرا بدر شروانى) ** *

شروان ومضافاتنده اشعارى مرغوب اولوب انجق محل سائره ده مدون

اولمامغله بعض بولنان اشعاردن متانت طبعى منفهم اولور كه بو مطلع انكدر

* مستانه زمرغ دل من ساز كبابى ** وزديدهٔ كريان منش زن نمك آبى *

كاتبى خراساندن شروانه واردقده بدر ايله بينلرنده چوق مشاعره واقع اولمشدر

* كاتبى بدر حقنده بو قطعه يى ديمشدر * (قطعه)

*لقب كاتبى دارم اى بدرى اما ** محمد رسيد اسم از آسمانم *

*محمد مرا نام هست وتو بدرى ** با نكشت معجز ترا بردرانم *

* ** (ذكر قدوة العرفا شرف الدين على يزدى) ** *

فنون علومده ماهر وفضل وكمالى باهر وبو جمله ايله مشرب فقرده تهذيب

اخلاق وصفاى باطن وظاهره نائل واكثرى عارفان ومحققانله صحبته

مائل ايدى فنون وفيره ده تأليفاتى خصوصا علم معماده يكتا وبينظير در شهزاده

ابراهيم سلطان بن شاه رخ بهادرك وقتنده شرف الدين فارس وعراقده مرجع اكابر وشهزادهٔ مشار اليهك محب ومعتقدى اولمغله شهزاده‌نك الحاح واستدعاسيله تيمورك ذريت واحفادو حالات ووقوعاتى شرف الدين يبرلكى حالنده درت سنه‌ده تأليف ايدوب اسمنى ظفرنامه تسميه ايلمشدر كه واقعا تاريخ مذكورك فصاحت وبلاغتنى فضلا تحسين ايلمشلردر اشعارى دخى فصيح ورنكين اولمغله تبركا بو محله به چند بيت تسطير اولندى *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* اكر ابلق چرخ در زين كشى * وكر خنك دهرت جنيبت كشد
* وكر عرصهٔ عيشت از خرمى * خط نسخ بر ذكر جنت كشد *
* مشو غره كين دور دون ناكهت * قلم برسر حرف دولت كشد *

تذكرهٔ على شيرنوايده بو وجهله تذكير اولنمشدر كه مولانا شرف الدين على يزدينك عالم ودانا وفاضل بى همتا اولديغى جمله عندنده قضاياى مسلمه‌دن اولوب شاهرخ بن تيمورخان انهزامنده بو عبدعاجزك پدرى جماعت كثيره ايله حوادث روزكاردن على طريق الفرار عراق طرفنه ايلغار وعزيمت ايدوب برنصف الليلده يزد نام موضعه واصل اولمغين محل مزبورده برقاچ كون مكث وارامه اقتضا ايتمش اولمغله اتفاقا دار قرار مولاناى موما اليهك خانقاه معرفتپناهلرى جوارنده واقع اولوب صباح اولدقده دأب وقاعدهٔ اطفال اوزره اويون اوينامق ايچون جماعت صبيانيله برابر خانقاه مذكوره دخولمزده تخمينا فقير التى ياشنده ايدم مولاناى موما اليه بر كوشه‌ده قعود ايتمش بازئ اطفالى تماشا ايدر ايدى جماعتمزك احوالنه واقف اولمق ايچون كروه اطفالدن برينى عند عاليلرينه طلب بيوردقلرنده جمله‌دن اول وارمغه موفق اولدم هرنه سؤال بيورديلر ايسه ويردیكم جوابده تبسم بيوروب تحسين ايلديلر بعده استفسار بيورديلركه مكتبه وارر ميسك واديرم ديدم بيورديلركه بو اطفالدن برينى طلبمزده سن كلوب بزمله آشنا اولدك سنك ايچون فاتحه اوقومالى ديوب بحمد الله كندو فاتحه لريله مشرف قيلديلر اوخلالده فقيرك پدرى جماعتمزا كا بريله كلوب انواع تواضع وتعظيم واجلال وتكريم ايله مولاناى موما اليهك دست شريفلرين تلثيم ايلديلر اول وقت فقير درك وادعان ايلدمكه اول ذات نه رتبه‌ده بزركوار ايمش تصنيفاتندن

مشهور اولانلر شرح قصيدهٔ برده وشرح اسماء الله وظفرنامه تاريخى ومعمادنى انلرندو بن ايلديلركه حلل ومناظره ومنتخب تصنيف عاليلرندر هروجهله علم وعرفانلرى تعريف وبياندن مستغنيدر بو مطلع دخى موما اليهك اثارندندر

* ⁂ (بيت) ⁂ *

صوفى مباش منكر رندان مى پرست * كاندر پياله پرتوى از عكس دوست هست

* (ذكر على زردوز استرابادى) *

خوشطبع وشيرين كفتار اولوب هر چند اشعارى ساده ايسه دخى آمل وسادى نام شهرلرده ديوانى متداولدر بو مطلع انكدر *

* ⁂ (بيت) ⁂ *

* فرياد ما ز دست نكار نقاره چيست * با ما چو ره چنك ندارى نقاره چيست *

سكز يوز قرق سنه‌سى استراباده وباى عالم اولمغله زوجه‌سى فوتنده مرثيه اوله‌رق بو رباعى يى سويلمشدر *

* ⁂ (رباعى) ⁂ *

* زين واقعه چون دل بدونيست مرا * از مردن خويشتن چه بيمست مرا *
* كم شد صدف چنين بدر زروى من * در روى دوسه درخانهٔ يتيمست مرا *

* (ذكر زبدة الشعرا محمد كاتبى) *

مولدى ترشيزه تابع درلوش نام محلدن كامل وكان عرفان وفاضل ونكته‌دان وآثارى مرغوب فضلا وصاحب عرفاندر اون اب تجنيساتى ومجمع البحرين وحسن وعشق وناصر ومنصور وبهرام وكل اندام وساير قصائد وغزلياتى ومقطعات ومثنويلرى واردر اوائل حالنده نيشابورده كلروب سيميدن يازو تعلم ايدوب وكتابتده ماهر وبى نظير اولمغله كاتبى تخلص ايتمشدر خط وشعرده شهرت ورجحانى حسبيله نسيمى حسد ايدوب عداوت اوزره اولمغله كاتبى نيشابوردن رحلت ودار السلطنهٔ هراته عزيمت ايدوب آنده مشاعره اوزره ايكن سلطان بايسنقر كمال الدين اسمعيلك *

* ⁂ (بيت) ⁂ *

سزد كه تاج دل آيد بيوستان نركس * كه هست در چمن باغ مرزبان نركس

مطلعی اولان قصیده‌سنك تنظیرنی کاتبی‌یه امر ایتمکله مقبول فضلا اولور
وجهله تنظیر و سلطان بایسنقره تقدیم ایلدکده چونکه کاتبینك طبیعتی لاابالی
اولمغله هراتك شعراسی کاتبینك نظیره یازدیغی قصیده‌یی تزییف ایتملریله سلطان
بایسنقر کاتبی‌یه عدم التفاتندن هراتدن‌ده هجرت ایله استراباد و کیلان جانبنه
وبعده شیروانه وارد قده ملکزادهٔ اعظم امیر شیخ ابراهیم شروانی کاتبی‌یه
کلی رغبت و احترام و دائما التون بخش و اکرام ایدر ایدی آنجق کاتبی قلندر
مشرب اولمغله همان دسترس اولدیغی اقچه‌یی اول کون صرف ایدر ایدی
عندنده طمعکار و خسیس زاده مذموم ایدی بو خصوصه دائر تجنیساتندن
* بو بیتی سویلمشدر *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* شاعر ابد نام تو سنجر کند ⁂ تا قماش و سیم تو سنجر کند *

نقل اولنور که کاتبی آنفا رقیم اولندیغی زدینده قرق بیت مقداری بر قصیده
* یازوب ملك زادهٔ اعظمه تقدیم ایلمشدر که چند بیتی تحریر اولندی *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* بازباصد برك آمد جانب کلزار کل *
همچو نرکس کشت منظور اولو الابصار کل
* آب کلرا شیشه از قندیل چرخ اولی که هست *
* شبنم باغ جمال احمد مختار کل *
* کاه پوشد سرخ و کاهی سبز در فصل ربیع *
* چون کل و شمشاد باغ حیدر کرار کل *
* در خسوفی کاش بودی بسته دست اهل سات *
* تا ندیدی داغهای سرخ بر رخسار کل *

ملکزادهٔ مذکور اون بیك درهم شیروانی اعطا ایلمش اشبو کل قصیده‌سنك
انشاسی حالی بو وجهله مرویدر که شیروان شاهك مولانا کاتبی‌یه کمال رغبتی
حسادجکله دیوب اشعاری سرقه در دیمشلر وقت مذکور کل وقتی اولمغله
شاه کاتبی‌یه آدم کوندروب بر کل قصیده‌سی یازوب کتورسون دیمکله مرسول
آدم کاتبی‌یی حمامده قورنه باشنده بولوب امری تبلیغ ایدر مولانای مذکور حمامدن

خروج و اثوابنی کیوب پادشاه حضورینه وارنجه بو قصیده‌یی نظم ایدر
و حضورنده انشاد ایدرکن حضار مجلس شاهدن برقاج سخن چیز ذوات
اشارت و شاهی تحریك ایتملریله شاه النده اولان پهله اوزرنده ابریشمدن نقش
اولنمش کلی کاتبی‌یه قارشو طوتوب و یومر وغن کوستروب شو بنم الدوانمده
اولان نقشی دخی کله تشبیه و قصیده‌یه ضمیمه ایله دیمکله بالبداهه بو بیتی دیمش

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* زهره ابریشم دهد از چنك تا دوزد سهیل *
* باز دار ان ترا بر پهلهٔ بلغار کل *

وقصیده‌یی اوقورکن حضار مجلس یاکلمق ایچون ای کاتبی تو از بخارایی
وعطار از بخاست دیمشلر در عقب بنه بحر و ردیف قصیده‌یه تغییر ویرمیه‌رك
* بو جوابی ویرمش *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* همچو بلبل از کلستان نیشابورم ولی ⁂ خار صحرای نیشابورم من و عطار کل
دیو قصیده‌یی اوقیوب لدی الاتمام بو برقاج بیتی قصیده ایچنده محرر بولنیوب
زیاده تحسین و ملك الشعرا نصب ایلمشدر کاتبی کار بانسرای شمسا حیده
اولمغله برماهده مبلغ مزبوری شعرا و فقرا و مستحقینه بذل و اعطا ایدرك
تکمیل ایلیوب بر کون خدمتکارندن طعام استدکده بروقیه دقیق الهجق اقچه
* قالمدیغنی افاده ایلدکده بو قطعه‌یی اوقومشدر *

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* مطبخی رادی طلب کردم که بغرایی پزد *
* تا شود زان آش کار ما و مهمان ساخته *
* کفت لحم و دنبه کر یابم که خواهد آرد داد *
* کفتم انکس کاسیای چرخ کردان ساخته *

بعض احباب و مصاحبلری کاتبی‌یه لوم یورتدن بو بقینده سلطان سکا اون
بیك آلتون ویردی شیمدی بروقیه دقیق الهجق اقچه قالمامش شاید سلطان
سکا کوجنه دیدکلرنده اکر بن سلطانك خزینه‌داری یا وکیلخرجی ایسه‌م بندن
ویردیکی آلتونك محاسبه‌سنی استرا کر بکا احسان دیو بخش ایتمش ایسه بن بر آدم

ایکن اول عطیه‌یی بیك آدمه تقسیم ایلدم اکر سلطان احسانینی بندن سؤال
ایدرسه‌ی‌ده و یردیکم آدملری کوسترم سز ده ایل اوله‌رق مستحقینه توزیع ایلدم
دیرم سز سلطانك خزینه‌سی تلف اولدی دیو غم چکمیه‌سز و بن مفلس اولورم
دیو دخی کدرلنمیه‌سز بو مقدار مبلغ ایله سلطانك خزینه‌سی دوکنمز و بندخی
معانی خزینه‌م دائما همراهم اولمغله مفلس اولمم دیدی شیرواندن دخی قالقوب
آذربیجانه کلدکده اسکندر بن قره یوسفك مدحنده قصیدهٔ غراسو یلیوب
انجق ترکمانان کفتارینی فهم ایده مدکلرندن التفات اتمه‌ملریله حقلرنده
بو قصیده‌یی سویلمشدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* زن و فرزند ترکمان راکای ⁂ همچو مادر اسکندر بدرای *
*آنچه ناکاوه مانده بود ازوی ⁂ داد کادن بلشکر چغتای *

اندن دخی اصفهانه عازم اولوب مفخر الفضلا والمحققین خواجه ضیاء الدین
ترکه علیه الرحمه‌نك صحبتیله شرفیاب و علم تصوفده ضیاء الدیندن نسخه‌لر
قرائت و کمال اکتساب اتمکله دنیای دنیدن اعراض ایدوب فقر و فنا و جدانیله
ذوقیاب اولمشدر مولانای مومی الیه غایت بلند قامت اولمغله برکون بر محلده
قعود اوزره ایکن شاه رخ میرزا محل مزبوردن مرور ایدرکن باشنده اولان
هزار پاره دستارینی بوزوب تکرار صارارق شاه مشار الیهك دکانه وارد قده

بدیهی بو بیتی دیمش

قد بلند من بین دستار پاره پاره ⁂ چون آشیان لقلق برکلهٔ مناره

بو غزل دخی مرقومك آثارندندر

* ای خوش از روز که از تنك دل و جان برهم *
* هر تعلق که بجز عشق بود زان برهم *
* دردسر تا بکی و محنت سامان تا چند *
* ترك سر کیرم واز محنت سامان برهم *
*پروای رشتهٔ جان سوزن عیسی بکف آر *
* تا بدوزم دل واز چاك کریبان برهم *
*رسته ام از بد واز نیك مرا قیدی نیست *

*جز نکویان ونخواهم که از یشان برهم *
*کاتبی نیست خیالات جهان جز خوابی *
* ناله کن که ازین خواب پریشان برهم *

* ⁂ (دیکر غزل) ⁂ *

* دیدم بخرابات سحر که من مخمور *
* خورشید قدح پیش دمی برطبق نور *
* سلطان خرابات بدوران شده نزدیك *
* نزدیك نشینان حرم صف زده از دور *
*عیسی نفسی بود دران مجلس تجرید *
* بکرفت مرادست که ای عاشق مخمور *
* ازکوش بکش پنبهٔ غفلت چو صراحی *
* تسبیح شنو از دل هر دانهٔ انکور *
*در حشر که بی نور شود مشعل خورشید *
* روشن شود آتشکدهٔ مازدم صور *
* منشور من ای کاتبی از عرش نوشتند *
* اینك قلم و لوح کواه خط منشور *

آخر حالنده تکرار استرآباده کیدوب انده اقامت وانزوا و فراغت اختیاریله
خمسهٔ نظامی و مخزن اسرار جواب تحریریله مشغول اولمشدر اما تذکرهٔ
نوائیده بو وجهله محرردر که مولانای مومی الیه زماننده بولنان شعرانك ممتازی
و هر نوع شعر نظمنده قادر و اشعارنده کوناکون معانی غریبه ایجاد و بتخصیص
تازه زمین قصائد اختراعنده ماهر اولوب خمسه تتبعنه کوشش و دعوای
شاعریته ورزش ایلدیکندن اتمامنه موفق اوله مادش اکر بزم سلطان
صاحبقران کبی سخن شناس بر پادشاه قدر دان مومی الیهه مربی اولسه و عمری
دخی بر مقدار وفا قیلسه ایدی میدان سخنسازیده کوی مقصود ربودهٔ چوکان
شهرت و شانی اولمق وارستهٔ قید و بیان ایدی فاما بو ایکی دولتك بریله مشرف
اوله مدی هر نه حال ایسه زمانك شعرای ممتازندن شعری رنکین و طبعی متین
شاعر سحر آفریندر دیو علی شیر شهادت ایدوب بو مطلع دلپذیری تحریر ایلمشدر

* * * (بيت) * * *

* زچشم ودل بدن خاكى ام در آتش وآبست *
* بچشم بين وبدل رحم كن كه كار خرابست *
* وقصائدندن بو مطلع كوزل دوشمش *

* * * (بيت) * * *

* اى راست روقضا بكمان توچوخدنك *
* بر تركش تو چرخ مرصع دم پلنك *
ومثنويسندن كيجـه واروب كوندز كلور تعريفنده بو بيت دخى مرقومكدر

* * * (بيت) * * *

* شب پره از كنبد فيروزه كون * رفت بفيروزهٔ كنبد درون *
مولانا كاتبى سكز يوز اوتوز طقوز سنه سى استراباده علت طاعون اولمغله علت
* مذكوره دن حين ارتحالنده بو قطعه يى ديمش *

* * * (نظم) * * *

* زانش قهر وبا كرديد ويران ناكهان *
* استرابادى كه خاكش بود خوشبوتر زمشك *
* اندرو از پير وبرنا هيچ كس باقى نماند *
* آتش اندر بيشه چون افتد نه تر ماند نه خشك *
* مرقدى استراباده دانهٔ كوران اسميله معروف مزارستانده در *
* ذكر خواجه على شهاب ترشيزى *

علم وفضلى مسلم وميان اكابر واشرافده محترم ووقتنده خراسانده مرغوب
مكرم ايدى شيخ عارف آذرى ايله بينلرنده مشاعره ومناظره اولمغله شيخ آذرى
* بو قطعه يى خواجه شهابه كوندرمشدر *

* * * (نظم) * * *

* سر دفتر ارباب هنر خواجه على است * اى آنكه ترا علم وطبيعت ازليست *
* تو خواه مرا پسند وخواهى مپسند * داند همه كس حمزه استاد عليست *
* بو قطعه ده جواب اوله رق شهابكدر *

اى حمزه بدانكه عرش حق جاى عليست * بر كفت رسول از شرف پاى عليست

استاد عليست حمزه ه در جنك ولى * صد حمزه بعلم وفضل لالاى عليست
شيخ آذرى حضرتلرينك اسمى حمزه اولمغله بو يله تعريض ايلمش انجق مجرد
اسمنك حضرت شاه ولايته شركتى اولمغله بو وجهله كنايه ايتمك خارج ازادب
* اولديغى اصحاب عرفانه باهر وعياندر *

* * * (بيت) * * *

* چه حاجت بكفتن كه زر مغربيست * محك در ميانست كويد كه چيست *
خواجه شهابك محمد جوكى بن شاهرخ بهادرك مدحنده سويلديكى قصيده دن
* چند بيت بو محله يه تحرير اولندى *

* * * (نظم) * * *

* چو پرده از رخ چون آفتاب بردارى *
* بجان ودل كندت مشترى خريدارى *
* كمند زلف چو بربام آسمان فكنى *
* ستاره رابزمين بوس خويشتن آرى *
* فرو فشان خم آن زلف راكه تو به كند *
* سحر زنافه كشايى صبا ز عطارى *
* ببزم عشق توام دست مجلسى است كه آن *
* بخون دل بهم آورده ام بدشوارى *
نقل اولنوركه خواجه شهاب سلطان جوكينك اردوسيله قندهاره كيدوب
سلطان مشار اليه خواجه شهابه بارگاهى اتصالنده خيمه تعيين ايتمش ايدى
سلطان مشار اليه استقرار سلطنت اشتيا قيله بر كيجه بو بيتى اوقورمش

* * * (بيت) * * *

* كنونكه باد صبا مشكبار ميكذرد * دريغ عمر كه بى روى يار ميكذرد *
خواجه شهاب كوش ايدوب فى الحال قالقوب شاهك يانه دخول و پادشهم
* بو يله اوقوديمش *

* * * (بيت) * * *

* كنونكه باد صبا مشكبار ميكذرد * دريغ عمر كه در قندهار ميكذرد *
ديدكده شهزاده واقعا بو يله در ديو قندهاردن رحلت وهرات جانبنه عزيمت
ايليوب قندهارك هواسنك عفونتندن خلاص بولمشلردر على شيردخى تذكره سنده

دخی خواجه شهابی ذکر ایدوب گفتاری بختدوشیرین و اشعاری دلنشین اولوب
زماننده بولنان شعرانك سرآمدی و معاصرینك سخنلری بونك اشعارینه
* نسبت چاشنی دار دکل ایدی دیمش *

* (ذکر سلطان العارفین فخر الدین شیخ آذری) *

* (بیت) *

* تافت بر ارباب معنی نیر اقبال او * شاهباز اهل بینش بود و همت بال او *

ارباب حقیقت و معرفت و اصحاب کمال و عالی همت و دنیا و ما فیهادن قطع
الفت و علی الدوام اهل الله ایله صحبت و همیشه فقر و قناعتله عبادت و طاعت
و علوم ظاهرده تألیفاتله ابراز فضیلت و علوم باطنده سلوك و مجاهده ایله
ایقان معرفت حاصل ایدن ایدی اسمی حمزه بن علی بن مالك الطوسی البیهقی جدی
سربداران بیهقدن و نسبلری صاحب الدعوه احمد بن محمد الزمجی الهاشمی
المروزی یه واصل اولور شیخ آذری گنجلکی حالنده شعر له مشغول اولمغله
* شاهرخ بهادر مدحنده اغر طرزنده رعنا بر قصیده سویلمشدر مطلعی بودر *

* (بیت) *

چیست آن آبی که تخم فتنه بر می افکند * خسرو گردون ز سهم او سپر می افکند

و بو قصیده ده سخنورلك دادینی ادا ایلمشدر خواجه عبد القادر عودی شیخ
آذری یه معارض اولوب خواجه سلمانك قصیده لرندن برای امتحان تنظیر
ایچون شیخ آذری یه عرض و تکلیف ایلدی یاپدیغی نظیره مجمله فضلا و اکابر
عندنده پسندیده اولمغله شاه مشار الیه آذری یه ملك الشعرالق جاهنی وعد
ایلمش ایدی اول اثناده شیخ آذرینك روضهٔ دروننده نسیم عالم تحقیق وزان و کلبهٔ
* احزاننه انوار معرفت الله پرتو افشان اولمغله *

* (بیت) *

اودر طلب حکم و حکومت فرمود * حق سلطنت فقر و بدو لطف نمود

اسم و رسم سود و زیاندن چکوب سعادت فقر و فنایی حاصل ایلدی شیخ الشیوخ
قبلة العارفین شیخ محیی الدین الطوسی الغزالی حضرتلرندن اخذ ید انابت
و کتب احادیث تعلیم و قرائت و بر مدت شرف خدمت و صحبتلریله امرار وقت
ایلدکدنصکره معا حج شریفه عزیمت و ینه رفاقتله عودت ایلدکلرنده

شیخ محیی الدین حلبده دار بقایه رحلت ایتمکله شیخ آذری سید نعمة الله
حضرتلرینه مراجعت و انلره دخی مدت وافره خدمت ایلدکدنصکره
با اجازت مجاهده و ریاضت اوزره سیاحت و چوق اولیاء الله ایله ملاقات ایدرك
ایکی دفعه پیاده حج ایلمشدر مناسك حجی مشتمل سعی الصفا نام کتابی و کعبهٔ
مکرمه تاریخنی حرم شریفده تألیف و تحریر ایلمشدر اندن دخی سیاحت
طریقیله هند طرفنه دوشمکله نقل اولنور که شیخ آذری هندده کمال شهرت
بولوب ملجأ انام اولمغله هند پادشاهی سلطان احمد شیخ آذری یه برالك
ویرلمسنی امر ایدرالك تعبیری اللی بیك درهم ایمش مبلغی شیخه کتوردکلرنده
قاعدهٔ هند اوزره شاهك قارشوسنده سجدهٔ شکرانه اقتضا ایلدیکنی شیخه
* افاده ایلدکلرنده قبول ایتمیوب *

* (بیت) *

* من ترك هند جیفهٔ چیبال گفته ام * بادبروت چونه بیك جوئی خرم *

بیوروب هنددن دخی عودت و او توزسنه سجادهٔ طاعت و عبادتده اقامت
و سریر ملك قناعتده سلطنت و عالم ملکوتده سیاحت ایدوب ارباب دولتدن
کیمسه نك خانه سنه ایتمیوب اصحاب دین و دولت و بلکه جمیع ملت صحبتی آرزوسیله
مجالسنه مداومت ایدنلردن نقل اولنور که سلطان محمد بایسنقر عراق
طرفنه عزیمتنده شیخ آذری یی زیارته کلمش ایدی بساط نه قانون عدالت و رأفتك
حال و منفعتلرینی افاده و نصح ایتدکده سلطانزاده محظوظ و ممنون اولوب
* شیخك اوکنه بر کیسه آلتون قومغله شیخ قبول ایتمیوب بو بیتی اوقومشدر *

* (بیت) *

* زرکه ستانی و بر افشانیش * هم به ازان نیست که نستانیش *

شیخك مجلسنده علمادن مجاهدی بولنمغله التوندن براوج آلوب ای شیخ
بو التونی بیهوده کندونه حرام ایلدك هله جناب حق بکا الضرورات تبیح
المحظورات مصداقنجه حلال ایلمشدر دیدکده سلطان محظوظ اولهرق
مجاهدی مجاهده التونی اخذ ایتمشدر شیخك آثارندن مدون دیوانی و منظوم
و منثور رساله لری جواهر الاسرار و سعی الصفا و طغرای همایون و عجایب
* الغرایب تألیفات عالیلرندندر توحید حضرت باریده قصیده سیدر *

* ** (نظم) ** *

ای برون ازعقل ماعشق ترارای دکر
کفتکوی ماهمه جایی وتوجای دکر
* کوهرذات تراغواص ذکری درنیافت *
زانکه هست این تخم حیرت دردریای دکر
صد هزاران کنج الاالله داری دروجود
* اژدهای لاست برهر کنج آلای دکر*
*هست درمیدان میقات کمال کبریات *
صدهزاران طور برهرطور موسای دکر
کر بقدرهمت عشاق خودسازی مقام
* برترا زجنت بباید ساخت ماوای دکر*
هرکسی را ازتو درجنت تماشایی بود
مانمی خواهیم جز رویت تماشای دکر
باخریداران بهاکن باغ جنت راکه هست
مفلسانت رادرین بازار سودای دکر
*کرچنین مستان ببازار قیامت بکذریم *
* برسرهرکو برانکیزیم غوغای دکر *
نعمت خوان کرم برهرکه خواهی عرضه کن
* صوفیان راهست ازاین ذوق حلوای دکر*
نیست عنقای خردرادرقدم راهی که هست
درپس قاف قدم هرکوشه عنقای دکر
*کرده دست قدرت مشاطهٔ صنعت بلطف
* نوعروس خاکراهرسال آرای دکر*
* پرده داران وصالت را برای امتحان *
* ازپی هروعدهٔ امروز فردای دکر *
* قادر اپاکا بنورباطن آنهاکه هست *
دررخ ایشان زآب لطف سیمای دکر

*خاصه ان شمع نبوت درة البیضای شرع *
کزفروغش هست درهرذره بیضای دکر
* پس بچارارکان دین آن چاریار باصفا *
هریکی درمنزلش موسی وعیسای دکر
* کاذیرا ازکمال خویش برخوردارداد *
دردودارش نیست چون غیرتو دارای دکر*

* ** (قطعه) ** *

* زحکمت بیاموز مت نکتهٔ * که درهردوعالم شوی سرفراز*
*لباس طریقت چودربرکنی * بذات مرنج وبعزت ممتاز *

* ** (غزل) ** *

* درا بنساط بساط نشاط خاک نکر*
* مثال رقعهٔ شطرنج عرصه پندار *
* همان مثابهٔ شطرنج دان مقابله هم *
* دقیقه های سیاه وسفید لیل ونهار *
* مهندسان مشعبد نمای شطرنجی *
زعقل ونفس دوشطرنج بازدعوی دار
بهوش باش که کردون شکل پرست ووغا
* سپهر شعبده افزا حریف بس طرار *
* زفید بند حوادث پیادهٔ توفیق *
* کسی ببرد که کرد اوتأمل بسیار *
کرت هواست که رخ بربساط شاهنهی
درین بساط چوفرزین مباش کجرفتار
*زکشت حادثه انکس که احترازنکرد *
* بباخت اسب مراد خود آذری بقمار *

* ** (غزل) ** *

*بیادچشم اوهرجامی آرید * من بی دست را آنجامیارید*
مراکرزانکه روزی کشته یابید به تیرآن کمان ابروپی آرید *

* درین غم سوختیم ای ماه رویان * که مارا مرهم داغی کی آرید *
* خدارا مطربان صوفیٔ مارا * بهای وهوبی ودرهی هی آرید *
* سماع آذری طوفان ماست * دکر مطرب ببزم اونی آرید *

* * (غزل) * *

* نه بد هنوز در خلوت ازل مفتوح *
* که دست عشق تو میزد درسراچهٔ روح *
* خمار خواب عدم در دماغ جانها بود *
* که ریخت مهر تو درجام ما شراب صبوح *
* اب جسد نمك روح نا چشیده هنوز *
* که بود شور تو درسینهٔ دل مجروح *
* باب میکده زان پیشتر که غسل کنیم *
* بدست عشق تو کردیم توبهای نصوح *
* کهی ببادتو طوفان ز آذری برخواست *
* که بود غرقهٔ بحر عدم سفینهٔ نوح *

* * (غزل) * *

* مارخت دل بمنزل حیرت کشیده ایم *
* خط در سواد خطهٔ راحت کشیده ایم *
* تا شد کلید مخزن حکمت بدست ما *
* در چشم حرص کحل قناعت کشیده ایم *
* ای دل متاع حادثه نقدیست کم عیار *
* بسیار در ترازوی همت کشیده ایم *
* ترسمکه برسفینهٔ توفیق ما کشند *
* این خط که برجریدهٔ طاعت کشیده ایم *
* فردا عذاب حشر نیاید بچشم ما *
* درجنب آفتی که زفرقت کشیده ایم *
* قدر دیار خویشتن ووصل یار خویش *
* ازما شنو که محنت غربت کشیده ایم *

ما مست میم که در مجلس ازل * با اذری زجام محبت کشیده ایم

شیخ اذری سکز یوز التمش التی سنه سی اسفرانده سکسان ایکی یاشنده وفات ایدوب اموال واملاکنی تربه سنه وقف ایلمشدر صلحا وزهاد و فقرا وطلبهٔ علوم تربه سنده اطعام ودرس واستفادهٔ علوم اولنمقده در وسلاطین وحکام وسائر زوار روح پرفتوحندن استمداد ایتمکده در خواجه احمد مستوفی شیخك وفاتی تاریخنی بووجهله سویلمشدر

* * (تاریخ) * *

* دریغا اذری شیخ زمانه * که مصباح حیاتش کشت بی ضو *
* چو اومانند خسرو بود در شعر * ازان تاریخ فوتش کشت خسرو *

* * (ذکر مفخر الفضلاء نسیمی) * *

اصحاب استعداد وذو فنون کامل وادیب ایدی مقدم نیشابورده اولوب صکره مشهد مقدسهٔ رضویه ده اسکان وانده مکتب آچوب اولاد اکابره تعلیم خط وانشا وادب ایدر ایدی مولانا عبد الحی که خط دیوانیده مشهور ومتعارفدر نسیمینك شاکردیدر علم کتابتده التی جنس حسن خطه مالك ویکاوشعر وعلم معماوانشاده بی نظیر وبی همتا ورنك آمیز ومذهب وسرپچه کاغد یاپمقده استاد والا ایدی بوخصوصده رسائل تألیف ایتمشدر مشهدك جمعیت کوننده برکون وبرکیجه ده بلا اکل وشرب ونوم وقضاء حاجه اوچ بیك بیت نظم وانشا وتحریر ایلدیکی معلوم ومشهور اولمشدر وبو بیت مرقومکدر

* * (بیت) * *

* دل مسکین ما چمند مشتاق * بعشق ابرویت شد سینه برطاق *

* * (بو معما دخی مرقومکدر) * *

* برلب بام آمدمه کفت باید مردنت * کافتاب عمرت اینك برلب بام آمدست *

* * (ذکر فاضل دهر یحیی سیبك نیشابوری) * *

اکثر علومه واقف فاضل وکامل اولمغله سلطان شاهرخ وقتنده فضل واستعدادی وخط وشعری شهرت بولمشدر صنایع شعرده بین الشعرا مسلم اولوب انجق صاحب قناعت ودنیا واربابدنیایه عدم رغبت حالندن اولمغله

اكابری مدحنه دائر اشعاری اولميوب اربابی عندنده كفتار وابياتی مرغوبدر منظوم دهنامه سی واسراری وخماری وشبستان خيال نام كتابلری تأليف ايتمشدر بو بيت مرقومكدر

** (بيت) **

* مكن اسرار خالص را بمشك وزعفران معجون *
* برنك وبوی وخال وخط چه حاجت روی زيبارا *

** (بيت ديكر) **

* ان ترك كه صد خانه كمان راز پی انداخت *
* سو بت فكنم كفت خدنكی ونينداخت *

** (بيت ديكر) **

* همچو بلبل های وهوبی كن كه برخواهد پريد *
* مرغ روح ازشاخسار عمر ناهی ميكنی *

** (بو غزل دخی مرقومكدر غزل) **

* توای سرخيل مه رويان چه نامی * ملك يا خود يا رضوان كدامی *
* چو در بستان خرامی سرو نازی * مهی هركه كه بربالای بامی *
* مرا رخسار وزلف تست مطلوب * انيس وقوت جان در صبح وشامی *
* نسيما بكذری كر بر دیارش * فبلغ عند معشوقی پيامی *
* مران از كوی او مارا رقيبا * فلا ترتد سائل عن كرامی *
* كل اندر غنچه تردامن بودليك * دريده جامهٔ در نيكنامی *
* كدای تست فتاحیٔ مظلوم * فحبی عند اقران احتشامی *

وتذكرهٔ علیشيرده دخی محرر دركه مولانای مذكور ابتدای حاللرنده تفاحی ووسط حاللرنده فتاحی وصكره لری خماری واسراری دخی تخلص ايليوب فتاحی تخلصيله بو مطلع انكدر

** (بيت) **

* ای كه دور لاله ساغر خالی ازمی ميكنی *
* وقت عمراين داغ حسرت رادوا كی ميكنی *

واسراری تخلصيله خواجه حافظ شيرازی تتبعنده بو بيت انكدر

** (بيت) **

* ادهٔ برك كتب ای نيكيان زان تير شد *
* تا برد بيخ نهال عقل وايمان شما *

دولتشاه قولنجه سكز يوز اللی ايكی سنه سی بو دار محنتدن عزم فردوس برين ايلمشدر

** (ذكر مقدم رجال كمال غياث فارسی) **

دانا ومورخ وحكيم وشيوه كار وخوشطبع وشيرين كفتار ميان اهل طريق وشعرده پهلوان خصوصا خاندان طيبين وطاهرين مناقبنده جوهر افشان وبو بابده قصائد غرا واشعار بی همتاسی عفت وعصمته نشان اولوب ابناء جنسی كبی تعصب وتشيعده اولميوب منصف ومعتدل ايدی اشبو نصيحته دائر ابيات مومی اليهكدر

** (نظم) **

❊ نهنك درسخن كفتن زبانست ❊ تأمل كن تأمل كن تأمل ❊
❊ بكار بد چو نيكان تا توانی ❊ تعلل كن تعلل كن تعلل ❊
❊ بفضل وعلم راه حق توان يافت ❊ تفضل كن تفضل كن تفضل ❊
❊ نكو فالی بود اقبال مردان ❊ تفأل كن تفأل كن تفأل ❊
❊ ز انديشه برون شو اوح بينش ❊ توكل كن توكل كن توكل ❊
❊ مكن ابن غياث از كس شكايت ❊ تحمل كن تحمل كن تحمل ❊

نقل اولنور كه كمال غياث شيراز ميداننده ادويه واجزاء معاجين فروخت وبعضا مناقب وجاماسب نامه سويلردی خلق كندويه رعايت ايتمكله بو وجهله تعيش ايدردی بركون ابراهيم سلطان كمال غياثی جاغروب مذاهب اربعه دن قنغيسی اولی در ديو سوال ايلدی كمال بر پادشاه درت قپولی برخانه ده اوتورديغی حالده مرام سلطانی كورمك اولديغی صورتده قنغی قپودن كيرمك سؤال لازم دكل همان پادشاهه ملاقاته قابليت حاصل ايتمك لازمدر ديدی تكرار سلطان قنغی مذهبك تابعلری دخی فاضللردر ديدی كمال هر قوم وهر مذهبك صالحاريدر ديدی سلطان تحسين ايدوب انعام واكرام ايلدی بركيسه كه عالم معنيدن جزئی وقوفی

اوله بو یله خصوصده رد وقبول و برینی دیکره ترجیحدن حذر واجتناب ایدر باخصوص اصحاب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حقلرنده معاذالله کفره بادی اولور همان لازم اولان جمله سنی بیوك وافضل بلمکدر بو بابده شیخ عطار حضرتلری خوش بیورمشلردر

(مثنوی)

* الا یا در تعصب جانت رفته * کاه خلق با دیوانت رفته *
* ولی از ابلهی بر زرق و پر مکر * کرفتار علی ماندی و بو بکر *
* کهی آن یك بود نزد تو مقبول * کهی آن یك بود از کار معزول *
* کر این بهتر و آن بهتر تراچه * که تو چون حلقهٔ بردر تراچه *
* همه عمری درین محنت نشستی * ندانم تا خدا را کی پرستی *
* یقین دانم که فردا پیش حلقه * یکی کردند هفتاد و دو فرقه *
* چکویم کر همه زشت ار نکویند * چو نیکو بنکری جویای او بند *
الهی نفس سرکش را زبون کن * فضولی از دماغ ما برون کن *
* دل ما را بخود مشغول کردان * تعصب خوی را معزول کردان *

** (ذکر بدخشی سمرقندی) **

سمرقندك جملهٔ فضلا و زبدهٔ شعراسندن اولوب الغ بك کورکانك عصرنده مرتبهٔ علیایه واصل وسلطان مشار الیه واولوقت اکابرینك اعزاز واحترامنه نائل اولمشدر سلطانك مدحنده قصائد غرازی وسائر اشعاری ودیوانی اول دیارده مشهوردر وآفتاب ردیفی قصیده سی لطافت طبعنه شاهد اولمغله ایکی بیتی تحریر اولندی

** (نظم) **

ای زلف شب مثال ترادر بر آفتاب * از شب که دیده سایه که افتد بر آفتاب
زاغ بست طرهٔ تو همایون که آشیان * بالای سرو دارد وزیر پر آفتاب

** (ذکر مقبول ابرار خیالی بخاری) **

خواجه عصمت بخاری شاکردلرندن مستعد وخوش طبع وطور و کفتاری درویشانه ودیوانی ماوراء النهرده و بدخشانده وترکستانده زیاده مشهور ومعتبردر و بو غزل مرقومکدر

(غزل)

** (غزل) **

* هر که زین وادی بکوی بخت ودولت میرست *
* از ره ورسم قدم داری وهمت میرسد *
* ازخروش کوس شاهان این ندا آمد بکوش *
* کین سراسر پادشاهی را بنوبت میرسد *
* فرصت صحبت مکن فوت از پی مقصود خویش *
* خالیا خوش بکذران کان هم بفرصت میرسد *
* آخر ای سرکشتهٔ وادی هجران پیش ازین *
* تشنه لب منشین که دریاهای رحمت میرسد *
* از ره عزت خیالی عاقبت جایی رسید *
* هر که جایی میرسد از راه عزت میرسد *

بو غزل دخی مرقومکدر

** (غزل) **

* ای تیر غمت را دل عشاق نشانه *
* خلق بتو مشغول وتو غائب زمیانه *
* که معتکف دیرم وکه ساکن مسجد *
* یعنی که ترا می طلبم خانه بخانه *
* حاجی بره کعبه ومن طالب دیدار *
* او خانه همی جوید ومن صاحب خانه *
* چو مرغ بصد کونه زبان حمد تو کوید *
* عاشق بسرایندن ومطرب بترانه *
* چون در همه جا عکس رخ دوست توان دید *
* دیوانه نیم من که روم خانه بخانه *
* مقصود من از کعبه وبتخانه تویی تو *
* مقصود تویی کعبه وبتخانه بهانه *
* تقصیر خیالی بامید کرم تست *
* یعنی که کنه را به ازین نیست بهانه *

غزل مذكورك مضامينی دقايق حقايق رموز وحدتی ايضاح و بيان ايدوب افضل شعرای روم كانی مرحوم تخميسنه همت ايتمشدر خيالی مومی اليهك مرقدی بخاراده اولديغنی علیشير تذكره سنده تحرير ايدر

❊(ذكر اعجوبهٔ سخن ارايی باباسودايی)❊

طبعی متين وكفتاری شاعرانه ودلنشين ظريف واهل دل وابدال اللهدن مظنه‌دن اولمغله سلاطين وحكام كندويه اعزاز واكرام وباخصوص عصرينك شعراسی استاد عدی ايله كمال تعظيم واحترام ايدرلرايدی باباسودايی عن اصل خراسان ايالتنده ابيورد نام شهردن اولوب اول حالنده خاوری تخلص ايدرايدی صكره كندويه جذبه كلوب برقاج سنه باشی اجق يالين اياق خاوران صحراسنده كزمكله بو جهتدن صكره سودايی مخلصيله اشتهار بولمشدر (حكايت) اولنوركه جانی قربانی ديدكاری طائفه قوت ومكنت صاحبلری اولمغله سلاطين طرفلرندن طائفهٔ مذكوره سردارلرينه منصب وتحصيلدارلق ويريلورايدی طائفهٔ مزبوره ابيورد اهاليسنه تعدی ايتملريله هر چند سلاطينه مرقوملردن شكايت ايتديلر ايسه ده مفيد اولمامشدی باباسودايی ابيورد قراسندن حالا بابانك مدفنی اولان سكان نام قريه‌يی درعهده ايتمشكن طائفهٔ مزبوره اول قريه‌نك محصولنی خراب ايتملريله باباسودايی بوخصوصده ابتدا شاهرخ سلطانی مدح وصكره مار الذكر طائفه‌دن شكايت ايتمشدر شكايتی بووجهله در

❊(نظم)❊

❊ ملك ويران شود از جانی قربانی ❊
❊ وز فور لتای بد مير محمد تومان ❊
❊ در دماغ همه‌شان فكر كلات وخرسال ❊
❊ در خيال همه‌شان ذكر خروج وطغيان ❊
❊ نائب دست چپ ار نيست بكو سعد الملك ❊
❊ بردم اسب كره از چه زند تابستان ❊
❊ هست دانا ودليل همه ملا قاسم ❊
❊ خوش دليلست اذا كان غربا برخوان ❊

❊ پادشاها بكن اين قوم مخالف رادور ❊
❊ يا بكن كوه كلات چو فلك را ويران ❊
❊ نيك خواهان ترا دولت برلاسی باد ❊
❊ بد سكالان ترا محنت جانی قربان ❊

سلطان شاهرخ طائفهٔ مرقومه‌نك ضبطنه مشغول اولوب بعضيلرينی طوس طرفنه پراكنده ايلدی (نقل اولنوركه باباسودايی ابيورده ايكن اتفاق عجيبه‌دن ابوسعيد خرقاضی وخواجه جلال الدين اشترجانی امير تومان وصدرالدين سك داروغه ومحمد كلهٔ كاو محصل بولنمشلرايدی بو حاله مناسب باباسودايی بوقطعه‌يی سويلمشدر

❊ ❊ (نظم) ❊ ❊

❊ باد رد مثال اسيا نيست ❊ چرخش همه غصه است وغم ناو ❊
❊ داروغه سكست وقاضيش خر ❊ عامل شتر ومحصلش كاو ❊
❊ زينها چه بود نصيب رعيت ❊ لت خوردن وزر شمردن وداو ❊

اميرالمؤمنين حضرت علی كرم الله وجهه منقبتنده قصيده سويليوب آخرنده سلاطينی ذم ايتمكله سلاطين عصری متنبه اولمشلردر اول قصيده‌دن بعض ابيات بو مجله‌يه ثبت اولندی

❊ ❊ (نظم) ❊ ❊

❊ بر لوح سيم صبح بكلك زر آفتاب ❊
❊ بنوشته نام احمد والقاب بوتراب ❊
❊ يعنی دو بود اسم ومسما همان يكی ❊
❊ احول دو ديد شان ويكی بود در حساب ❊
❊ برخوان حديث لحمك لحمی وسر مپيچ ❊
❊ بشنو ر موز دمك دمی ورخ متاب ❊
❊ از خيل انبيا نبی الله هاشمی ❊
❊ وز جمع اوليا اسد الله بوتراب ❊

(مذمت سلاطينده واقع اولان ابياتندر)

❊ ❊ (نظم) ❊ ❊

* عنبرت خال ورخت ورد وخطت ریحانست *

* دهنت غنچه ودندان درولب مرجانست *

* کوهرت نطق وزبان طوطی وفندق انکشت *

* زنخت سیب وبرت سیم ودلت سند انست *

* پیش دندان تودر بحر بدرویشی در *

* کوش بکرفت که درویشی درویشانست *

* فرقت روی تو اندازه طاقت بکذشت *

* پیش ازین صبر ندارم کرم ازمردانست *

* میدهد جان بیکی بوسه دل سودایی *

* کفتم اش دل ندهی کفت که دل سلطانست *

سکسان یاشنی متجاوز اولدقده سکز یوز اللی اوچ سنه‌سی بو پازار کاه عالمك سود وزیاننده ن چشم پوش رغبت وکل نفس ذائقة الموت خمخانه‌سندن جرعه نوش فوت اولوب ظاهرا سکان نام قریه‌ده غنودهٔ لحد زمین ومعنی واصل بهشت برین اولمشدر رحمة الله علیه

* * (ذکر طالب جاجرمی) * *

جاجرمك کتخدا زاده‌لرندن شیخ آذرینك شاکردی شاعر خوش کفتار ایدی اول حالنده رحلت وشیرازده اقامت ایدوب انده اعتبار ورغبت وملك فارسده اشعاری کلی شهرت بولوب شیخ سعدینك اشعارینه نظیره‌لر سویلمشدر شیخ سعدینك غزلنك مطلعی بودر

* * (بیت) * *

* دیده ازدیدار خوبان برکرفتن مشکلست *

* هر که ماراین نصیحت می کند بیحاصلست *

(جواب جاجرمی) * (غزل) *

* ای که بیروی مارازندکانی مشکلست *

* تلخی داغ فراقت همچوزهر قاتلست *

* درغمت بکریستم چندانکه آب ازسر کذشت *

* درپیت زان دونمی ایم که پایم درکلست *

* ای همای دولت ازمایهٔ خودرا وامکیر *

* نیر اقبال تو برهر که تابد مقبلست *

* ماز آب دیدهٔ خود غرقهٔ بحر غمیم *

* ازغریق انکس چه داند کو بروی ساحلست *

* یار رفت وبامن ای طالب حدیثی هم نکفت *

* وه که تاروز قیامت این زیادم بر دلست *

طالب مذکور شیرازده سلطان عبدالله بن ابراهیم سلطانه مناظرهٔ کوی وچوکانی نظم ایتمکله سلطان طالبه کمال تحسین ونوازش وآفرین وکلی عطیه وبخشش ویروب طالب ندیم وخوش صحبت وارباب عشرت ودائما ظرفا وجوانانله الفت حالنده ن اولمغله عطیهٔ مزبوری شیرازده ازوقت ایچنده صفای خاطر ایله صرف وسکز یوز اللی درت سنه‌سی وفات ایدوب مصلاده خواجه حافظك یاننه دفن اولنمشدر طالب مذکورك مزاری طاشنه بورباعی نقش اولندیغنی علیشیر تذکره‌سنده تحریر ایلمشدر

* (رباعی) *

* درکوچهٔ عاشقی به پیمان درست *

* میکفت بمن اهل دلی روز نخست *

* طالب مطلب کسی که اوغیر توجست *

* توطالب آن باشکه اوطالب تست *

* (ذکر الطاف کردکاری امیر شاهی سبزه واری) *

خسروك مؤثر کلامی وحسنك لطافتی وکمالك نازکلکی وخواجه حافظك صفوت کفتاری سخن امیرشاهیده جمع اولمشدر دیو فضلا اتفاق ایتمشلردر خصوصا خیر الکلام ماقل ودل * (بیت) *

* یك دسته کل دماغ پرور * ازخرمن صدکیاه خوشتر *

مصداقلرنجه کفتارنده اولان ایجاز واختصار لطافت وبلاغتنه کافیدر مولد ومنشائی سبزه وار وشهرتی عن اصل آق ملك بن ملك جمال الدین فیروز کوهی واجدادی اکا برسربدلاندندر خواجه علی مؤید برادرزاده سیدر شاهرخ سلطانك عهدنده سربدلانك حاللری دیکرکون

اولدقده امیر شاهی شهزاده بایسنقر سلطان طرفنه مراجعت وزد شهزاده ده ملتفت اولمشیدی حتی سربدلانك فترتنده بعض اموال واملاك موروثه سی میریدن ضبط اولنمش اولمغله شهزاده نك سعیله امیرشاهی به رداولندی وشهزاده نك مقرب وندیمی اولمغله برکون شهزاده بایسنقرایله هرات کوهستاننه صیده کیدوب حیوانلری صیده صالدقلرنده قضای اتفاق شهزاده ایله امیر شاهی یالکزجه تنها برطرفه دوشوب سائر سواریلر محل آخره تفریق اولمشلر ایدی امیرشاهینك پدری میر جمال الدین سربدلاندن اولمغله شهزاده امیر شاهی یه نکاه ایله سنك پدرك دشمنك هلا کنده کارینی تکمیل ایچون بوکونکی کبی فرصته رعایت ومردانه لك ایدردی دیدی امیرشاهی متغیراولوب * ولاتذر وازرة وزر اخری * اوغلی باباسی کاریله مشغول اولدیغی حالده پدرینه تبعیت اولمز دیدی بوندنصکره مادام حیاتده اولدقجه سلاطین خدمتنده اولمامغه یمین ایدوب فراغت وسبزه وارده جزئی ملك تدارکیله زراعته مشغول اولدی شهزاده بایسنقر مقدما شاهی تخلص ایدرمش صکره امیرشاهی بو مخلصله شهرهٔ افاق اولدقده بایسنقر بو مخلصی ترك ایلمشدر امیر شاهی سبزه وارده کندو ملکنده فضلا ومستعدانله دائما ذوق وصحبت اوزره اوقاتکذار اولمشدر کمال مرتبه هنرمند وفنونه آشنا خصوصا علم کتابت وتصویر وموسیقیده وسازنده لکده مهارت تامه سی وحسن اخلاق ومجلس آرا لقده ممتاز اقران ایدی مشهور ومتداول دیوان اشعاری واردر شهزاده ابی القاسم بهادرك کل افشان نام قصری تصویر ایچون شاهی یی استرابادە کوندردکلرنده بوغزلی دیمشدر

) غزل (

* توشهریار جهان ماغریب شهر تو یم *
* وطن کذاشته بی خانمان زبهر تو یم *
* زلطف برسر مادست رحمتی منه *
* که پایمال حوادث زتاب قهر تو یم *
* دوای دل نشود نوش جام جم مارا *

* که نازپرور پیمانه های زهر تو یم *
* چولاله خون چکد از نو بهار عارض تو *
* چوغنچه چاك دل ازلعل نوش بهر تو یم *
* شداز وفای تو مشهور عالمی شاهی *
* بس است شهرت ما کزسکان شهر تو یم *

) غزل (

* نه کنج وصل تمناکنم نه کنج حضور *
* خوشم بخواری هجر ونکاه دورادور *
* بسعی پیش توقدری نیافتم چکنم *
* که شرمسارم ازین جستجوی نامقدور *
* تنی چوموی شده زرد زار ونالانم *
* زتاب حادثه همچون بریشم طنبور *
* بکرد کوی تو کشتن هلاك جان منست *
* چوپرکشودن پروانه در حوالی نور *
* سروش غیب بشاهی خطاب کرد مرا *
* به بندهٔ کیء تودر شهر تاشدم مشهور *

) غزل (

* بازاین سرسودایی سودای کسی دارد *
* بازاین دل هرجایی جای هوسی دارد *
* ازکنج غمش دیکر درباغ مخوان دل را *
* کان مرغ که تودیدی خو باقفسی دارد *
* هرکس بمراد دل دارد بجهان چیزی *
* ماییم ودل ویران ان نیز کسی دارد *
* شبهاسك کویت را رحمی نبود برمن *
* خوش وقت اسیری کوفریاد رسی دارد *
* ازکوی بتان شاهی کم جوده برکشتن *
* کین بادیه همچون توسرکشته بسی دارد *

(قطعه)

در جمع ماه رویان هم صحبتست مارا
اسباب خرمی راصد کونه ساز کرده
از باده های وصلش هرکس کرفته جامی
چون دورمارسیده آهنك ناز کرده
لب برلبش چو ساغر خلقی بکام شاهی
از دور چون صراحی کردن دراز کرده

امیرشاهی یتمش یاشنی تجاوز ایتدکدنصکره سلطان بابر بهادرك وقتنده سکز یوزاللی یدی سنه سی استرابادده وفات ایدوب نعشنی سبزه واره نقل وشهر سبزه وارك طشره سنده نیشابور طرفنده اجدادینك خانقاهنه دفن ایلمشلردر علیشیرتذکره سنده دخی ترجمهٔ حال مومی الیهی ذکری مرور ایلدیکی وجهله تحریر ایدوب بو بیتی مرقومك اولمق اوزره تحریر ایلمشدر

(نظم)

خرابم از دل بیرحم وکه که یادکن مارا
سك کوی توایم اخر بسنکی شادکن مارا

امیرشاهینك وفاتنده شعرای مملکته مرثیه تکلیف اولندقده بو بیتی دیمشلر

(نظم)

کوبشوزیر وزبراز اشك واهم سبزه وار
زانکه شهرشاه بیشاهی نمی آیدبکار

(ذکرحسن سلیمی)

طبعی سلیم واهل دل وندیم اصلی تون نام شهردن اولوب سبزه واره توطن ایدوب اوائل حالنده تحصیلدارلق ایله مشغول ایکن برکون حسب المصلحه برطول خاتوندن بامرمیری طلب ایلدکده مرقومه عجوزه فریاد ایدوب سن بومبلغی بندن نه حقله ونه امرشرعله استیورسن دیدکده سلیمی حالاوزیرملك سیدفخرالدینك امریله استرم دیدی تکرار خاتون ای ظالم یارین روزمحشرده بن سنك کریبانکه یاپشدیغم وقتده ظاهرامن بوظلمی

فخرالدینك امریله ایتدم دیه جکسن عجبا حق تعالی بوسنك عذریکی قبول ایدرمی دیدکده حکمت وهدایت الهی همان سلیمی یدنده اولان قلمی شکست واول ساعت بردخی تحصیلدارلق وحرامخورالق ایتمامکه یمین وتوبه والی آخرالعمر عهدنده وفا ایدوب فقرا وصلحا قبیافتیله سیاحت وحج شریفه عزیمت ومراقد ائمهٔ معصومینی زیارت ایله نائل شرف وسعادت اولمشدر امامان حضراتنك وامیرالمؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه نك منا قبلرنده قصائد غرالری و ولایت نامه سی واردرکه جمیع مداحانه ترجیح اولنمشدر رعنا ومدحه سزا توحید ومناجاته دائراشعاری مسلمدرکه تبرکا مناجاتندن برقاج بیت بومحله یه تحریر اولندی

(نظم)

الهی باعزازان پنج تن * نبی وولی ودوفرزندوزن
برآری بفضل ای کردکار * که دردین ودنیا مراپنج کار
یکی حاجتم رانمانی بکس * برارنده آن تو باشی وبس
دوم روزی من زجایی رسان * که منت نیاید کشیداز کسان
سیم چون بمرکم اشارت بود * بالا تحتا فوابشارت بود
چهارم چنانم سپاری بخاك * کزآلودکی کشته باشم پاك
به پنجم چوتن بکسلاند کفن * رسانی تنم رابدان پنج تن

سلیمی مشهد رضوینك زیارتنه کیدرکن سکزیوزاللی درت سنه سی جهاندارده وفات ایدوب نعشی سبزه واره نقل بر له انده دفن اولنمشدر

(ذکرملك الکلام ابن حسام)

خوش کفتار ونازك اشعار صاحبی فاضل روزکار ایکن مائل قناعت وعزلت اولوب عن اصل فهستانه تابع خوسف نام قریه دن اولمغله جفتجیلك وچوبانلق ایدرك حلال تعیش وصباح صحرایه کیدوب اخشامه دك شعر ونظم انشا ایدرایدی منقبت کولقده عصرینك ممتازی وبی نظیرقصائدی اولمغله نعت حضرت فخرکائناتده اولان قصائدندن بعض ابیات تحریر اولندی

(نظم)

* ای رفته آستان تورضوان باستین *
* چاروب فرش مسند توزلف حورعین *
* بادصبا زنکهت زلف تومشکبوی *
* خاك عرب زنزهت قبرتوعنبرین *
* ازلعل آبدار تو ارواح راشفا *
* وززلف تابدار توحبل المتین متین *
* موی تو سایبان قنادیل آفتاب *
* لعلت خزینه دار بسی کوهر ثمین *
* ذات توهمچونام کریم تومصطفا *
* حسن توخلق عظیم تونازنین *
* ماه منیرمملکت آرای طاوها *
* شاه سریرمسند اعلای یاوسین *
* چابك سوارشب دواسری بعبده *
* کاندررکاب تو نرسد شهپر امین *
* عیسی عصرقصردنی درمقام قرب *
* مهدیٔ مهدعهدنخستین وآخرین *
* بابای مهربان بنی آدم وشفیع *
* فرزندآدم ازهمه لیکن خاف ترین *
* ای برسریرکنت نبی نهاده پای *
* آدم هنوزنه بند مخمر بماء وطین *
* ای رهروان راه حریم اله را *
* شرع توما بروزاید شارع مبین *
* ای نقل کرده رایت رایت برآفتاب *
* وی نقل برده رؤیت رویت بناظرین *
* ای مالك ممالك ایاك نعبد *
* وی سالك مسالك ایاك نستعین *
* رویت برآسمان لعمرك مه تمام *

* درباغ فاستقم قدتوسروراستین *
* یك جامریه زحضرت باحترام تست *
* ترك چهارباش وقصرچهارمین *
* نام توبرنکین سلاطین نوشته اند *
* بهرنفاذ حکم بخط زمردین *
* فیروزی ممالك لاینبغی نیافت *
* تاکرده نقش خاتم توبرسرنکین *

ابن حسام سکزیوز یتمش بش سنه سی بودارمحنتدن دارسروره رحلت ایتمشدر

* ⁂ (ذکرالملح الشعراعارفیٔ هروی) ⁂ *

شاعرخوش طبیعت وکامل شیرین صحبت اولوب ملوك روزکار وامرای نامدار مدحلرنده سویلدیکی قصائدی پسندیده باخصوص مثنویده اولان شیوه سی کزیده در مذهب حنفی یه دائرمنظومه سی و وزیرخواجه پیراحمد بن اسحق نامنه منظوم ده نامه سی اولمغله اندن برغزلی بومجلدیه تحریر اولندی

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* ازغمزهٔ جادوی توچون دیداشارت *
* نقد دل وجان چشم توبربودبغارت *
* ای خسروخوبان بکدایان نظری کن *
* درویش نوازیست کل نخل بهارت *
* دیرینه سراییست جهان دورزشادی *
* این کهنه رباطیست مبراز عمارت *
* کلکونهٔ رخسار زخوناب جکرساز *
* درمذهب عشاق چواینست طهارت *
* کرعارفیٔ دلشده رابنده شماری *
* ازصدق دعاکوی بودروزشمارت *

* ⁂ (ذکرذوفنون جنونی) ⁂ *

طبعی لطیف وکفتاری ظریف اکثری لطیفه وهزله مائل اولمغله حافظ

شیر بنی بی هجو ایتمشدر عن اصل اند خور دولا یتندن اولوب دار السلطنهٔ هراتده ساکن اولمغله حکام وامرا اکندوبه رغبت ایدرلر ایدی امیر غیاث الدین سلطان حسین بن امیر کبیر فیروز شاهك مرغوب ومعتبر یدر بو غزل جنو نینکدر

* * (غزل) * *

* کفتمش عیدست آن رخسار وابرو ماه عید * * کفت آری روشنست این حال نزد اهل دید *

* کفتمش از چیست ماه نو چنین مشکل نما * * کفت میکردد زشرم ابروی من ناپدید *

* کفتمش غوغا بشام عیداز ان ابرو چراست * * کفت ان کودید این غوغا دکر خود راندید *

* کفتمش در وعدهٔ وصل تو اشکم سائلست * * کفت بسیار این کدا درکوی ما خواهد دوید *

* کفتمش تا ماه دیکر بر جنونی نکذری * * کفت اکر صبری کنی این مه بسر خواهد رسید *

علیشیر دخی تذکره سنده مومی الیهك ترجمهٔ حالنی شو وجهله تحریر ایدر که هر چند اصحاب معارفدن ایسه ده هزل وهجوه مائل اولدیغنـدن آثار سائره سنه کیمسه نظر ایتمیوب انجق هجوه دائر آثاری شهرت بولمشدر وبو حاله مذکورك طوری بادی اولمشدر وبو بیت دخی مرقومکدر

* * (بیت) * *

* هر اهل جنون را کمند توز بونی * زان روی دران حلقه زبونست جنونی *

* * (ذکر یوسف امیری) * *

شاهرخ سلطانك عصرنده امرا وارکان دولتـك معتبری ومشهور ومتعین شعرادن ایدی شاه رخ سلطانه واولادینه وامرای دولته قصائد غرالری واردر سلطـان بایسنقر بن شاه رخ سلطـانك مدحنـده سویلدیکی قصیده دن چند بیت بو محله یه ثبت وتحریر اولندی

* * (نظم) * *

* بتی که رونق مه برد روی رخشانش * * زسینه تنك شکرریخت لعل خندانش *

* شکست رونق یاقوت وآب لؤلؤ برد * * رواج تبرزی بازارد ر وم جانش *

* صبا بطبلهٔ عطارازان جهت ماند * * که مایه داردازان زلف عنبرافشانش *

بکردان لب چون نوش اوخط خضریست * * نشسته برطرف جوی آب حیوانش *

* میان آن رخ وخورشید فرق نتوان کرد * * چوسر برآورد ازمشرق کریبانش *

* زدست نرکس مستش اکردلی بجهد * * کند بسلسلهٔ زلف بند وزندانش *

* * (ذکر عمدة الحکما خواجه فخر الدین بن اوحدی المستوفی) * *

اصلی سبزه واردن اولوب اعیان روزکار واکا برسبزه واردن خاندانلرینه مستوفیـان تعبیر اولنور دیکه تفصیلی تاریخ بیهقیده مسطوردر حکیم وفاضل فنون علومی جامع وکامل خطوط متنوعه وانشا ونجوم واحکام وشعر وطب وتاریخ علمرنده ماهر ومشار بالبنان ایدی بو مقدار علوم وفنونه مالك وظرفا ومستعدلردن شاکردلری وار ایکن طبیعت ومشربی فقیرانه ودرویشانه ایدی عربی وفارسی وسائر بیك جلد کتاب جمع ایدوب جمله سنی مقـابله وتنقیح وکندو خطیله تصحیح ایلمشیدی امرای اطراف ووزرای اکناف خواجهٔ مذکوره کلی هدایا ارسال ایتمکده اولملریله مال مذکوری احبـاب همجلیسلریله صرف ایدردی قصائد ومقطعات وغزلیاتی مشتمل مکمل دیوانی اولمغله امام علی بن موسی الرضا حضرتلرینه نظم ایلدیکی یتمش بیت مقـداری قصیده دن چند بیت تحریر اولندی

* * (نظم) * *

* كردون فراشت رايت منصور آفتاب *
* وز پردهاى ديدهٔ شب شست كحل خواب *
* صبح سمن عذار چوخوبان شوخ چشم *
* پرده زرخ فكندو برون آمداز حجاب *
* نظاركى زمنظر اين كاخ زرفكار *
* صدلعبت سمن سلب سيمكون ثياب *
* مصباح صبح چهره فروزاز ظلام شام *
* چون نورشب شعله زنان درشب شتاب *
* سيمين طراز كشت چوخركاه خسروان *
* پرده سراى چرخ كه بدعنبرين طناب *
* هركوكبى نمونهٔ صفريست فى المثل *
* حيران شده محاسب عقل اندرين حساب *
* جوى مجره بين كه بفردوس جوى شير *
* طفلان جرخ ازوشده قانع بهشدناب *
* كيوان كه كوى بردبرفعت زخسروان *
* ميل غروب كرده باآهنك اغتراب *
* برجيس رازده غم رامى ره شكيب *
* آرى چكونه صبر كندوعدبى رباب *
* رفته بغرب ببرق براق ترك جرخ *
* چون تيغ تهمتن به نهانخانهٔ غراب *

خواجه اوحد دائما تجرد اوزره اولوب اولاد واحفاددن بلكه غصه وقساوتدن محروم وازاده اولمغله اصحابندن بعضيسى تأهل خصوصنى تكليفلرنده بوقطعه يى نظم ايدوب جواب ويرمشدر

* ❋ (قطعه نظم) ❋ *

* همدمى ميكفت با اوحد دراثناى سخن *
* كاى تواكاه از رموز چرخ وراز آسمان *
* هم باستحقاق ملك فضل رامالك رقاب *
* هم باستعداد اقليم سخن راقهرمان *

* مريم طبع كهرزايت چراكرست قطع *
* چون مسيحارشتهٔ پيونداز وصل زنان *
* مرد را هركز نكيرد چهرهٔ دولت فروغ *
* تا بنور زن نه پيوند چراغ خانمان *
* حيف باشد غنچه سان برجان خودبستن كره *
* يكدوروزى كاندرين باغيم چون كل ميهمان *
* كفتمش اى يار نيكو خواه ميدانم يقين *
* كرنكو خواهان نمى شايد بجز نيكى كمال *
* وصل زن هرچندباشدپيش مردكامجوى *
* روح وراحت راكفيل وعيش وعشرت راضمان *
* ليك با او شمع صحبت در نميكيرد ازانك *
* من سخن ازآسمان ميكويم اوازريسمان *

خواجه اوحد التمش برياشنه واردقده سكز يوز التمش سكز سنه سى وفات ايدوب خير وثوابدن وكلى كتابدن غيرى اولاد واموال ترك ايلمدى

* ❋ (ذكر امير امين الدين ترلابادى) ❋ *

ترلاباد بيهق قريه لرندن اولمغله امين الدين اكامنسوبدر كمال فضيلت وظرافتدن بشقه حسب ونسب وسيادتى وشعرده دخى مهارتى اولمغله كاتبى وعلى شهابله مشاعره ومناقشه سى واردر جميع فضلا كاتبينك شترجره قصيده سنى پسنديده وتحسين ايتملريله اميرامين الدين بالبداهه بوقطعهٔ سويلمشدر

* ❋ (قطعه) ❋ *

* اكركاتبى كه كهى درسخن * بلغزد برودق نكيرد كسى *
* شترجره راكرنكوكفت ايك * شتركربه هانيز داردبسى *

امين الدين مثنوى كولكده كشايش طبعى اولمغله مصباح القلوب نامنده خطاب شمع وپروانه وسلوة الطالبين اسمنده داستان عقل وعشق وقصهٔ فتح وفتوح كبى وسائرتأليفاتى مرغوبدر و بوغزل مرقومكدر

* ❋ (غزل) ❋ *

* ديده چون آينهٔ روى تو ديدن كيرد * ازتحير زمژه اشك دويدن كيرد *

* دل من درسر آن زلف سیه مضطر بست *
* مرغ در دام چو افتاد طپیدن کیرد *
* باز بکریخت خیال تو ز چشم بی خواب *
* میر وداشك اورا بچکیدن کیرد *
* لرزه بر تن فتدان لحظه که من آه کشم *
* شاخ لرزد چو سحر باد وزیدن کیرد *
* کردسد شادیٔ وصلت بامین یکنفسی *
* چشم چه بود که ارواح پریدن کیرد *

* ⁑ (ذکر درویش قاسمی تونی) ⁑ *

غالبا اصلی هراتدن اولوب صکره تونه نقل ایلمشدر زیراتون دیمك فارسیده کلخن دیمك وخرسانده بر ولایتك دخی اسمیدر شهر هرات جنت مثال اولمغله کلشندن کلخنه کتمسی الخمول راحة مفادنجه اولدیغنی ایما یوزندن بو بیتی دیمشدر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* ازهمت بلند نباشد که قاسمی *
* شهرهری کذارد وقانع بتون شود *

قاسمی اهل طریق وشاعر متین کفتار وخوش رفتار ونام وشهرتدن کذار واهل دنیا ومناصبدن فرار وفقر وانقطاعی اختیار ایلمش بر ذات مختار ایدی بو غزل انکندر

* ⁑ (غزل) ⁑ *

* باز بجور زلف تو دل پای بند شد *
* مرغ هوا بدام اسیر کمند شد *
* کلنار چهره نا که برافروختی بناز *
* خالت بکردانش سوزان سپند شد *
* هنکام روز هجر خود ازما مکن سؤال *
* دیوانه را مپرس که ازماه چند شد *

* دل را که بود معدن عقل ومحل هوش *
* راهش پری وشی زد وجای کزند شد *
* این قدر ومنزلت نه بخود یافت قاسمی *
* از قد یار پایهٔ بختش بلند شد *

* ⁑ (ذکر صاحب بلخی المخلص بشریفی) ⁑ *

عالم وشاعر وفاضل وطب وموسیقی وسائر فنونده ماهر وکامل اولوب بدخشان شاهلرینك وسادات کرامك مدحلرنده قصائدی وسلطان السادات امیرعلی اکبر مدحنده اولان قصیده سنك مطلع بیتی بودر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* در وقت تبسم لب جانپرور دلبر * چون رشتهٔ آلبست دووسی ودو کوهر *

* ⁑ (مطلع دیکر) *

* تو یی کان نمك ماشور بختان * خدا این داد مارا وترا آن *

* ⁑ (بو غزل دخی انکدر) ⁑ *

* وصل یار ماز عمر جاودانی خوشترست *
* لعل جانبخش ز آب زندکانی خوشترست *
* زلف اوراچون سرفتنه است دردور قمر *
* بارخ او عشق ورزیدن نهانی خوشترست *
* در تعلق هر رك جانرا بدوانسی بود *
* پاکبازان را بدلبر میل جانی خوش ترست *
* کرچه پیغام از نسیم صبح بایاران نکوست *
* درد دل بادلبران کفتن زمانی خوشترست *
* عاقبت کافیست باقی جمله اینها در دسر *
* ای شریفی کر توانی هاراندانی خوشترست *

* ⁑ (ذکر مفخر الظرفا خواجه منصور قرابوقای طوسی) ⁑ *

طوس اعیانندن صاحب طبیعت وخوش صحبت اولوب شاهرخ سلطانك عصرنده شهزاده علاء الدوله نك ملازمتنده اولمغله دیوان شهزاده دن جسیم ولایتلرك تحصیلدارلغنه کوندریلور ایدی (بو غزل مرقومکدر)

* ⁑ (غزل) ⁑ *

❋ ای چشم خوشست بلای مردم ❋ دردیده تو یی بجای مردم ❋
❋ مردم تو بچشم در نیاری ❋ چیزی دکری برای مردم ❋
❋ از بهر نشست سرو قدت ❋ چشم آب زده سرای مردم ❋
❋ چندم بکشی وزنده سازی ❋ آخر نونهٔ خدای مردم ❋
❋ منصور زغم بمردد وراست ❋ ازجور تووجفای مردم ❋

خواجه منصورك احبابندن واول وقتك كزيده فضلاسندن اقضى القضاة مولانا عبدالوهاب طوسی یه خواجه منصور بوغزلی اوقودقده بدالوهاب سزك بوغزلكزه بندخی بربیت علاوه ایده یم دیوب

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ یارب تو مرا حکومتی ده ❋ تامن بدهم سزای مردم ❋

بو بیتی انشاد ایتمکله بیت مرقوم سلاطین وامرانك مسموعلری اولوب وخواجه منصور دخی سوء النفس ایله اولمغله امرا وفضلا منصوری کوردکلرنده بو بیتی اوقورلردی بوخصوصده منصور عبدالوهابه مغبر اولمغله بوقطعه یی نظم ایتمشدر

* ⁑ (قطعه) ⁑ *

❋ قاضیا برسر یتیمانی ❋ خون شان میخوری مکر شبشی ❋
❋ کفتهٔ آفتاب شرع منم ❋ آفتابی ولی یتیم کشی ❋

شاه رخ سلطان واقعه سندنصکره ظالم وغدار ومجنون اطوار محمد خدابداد نام کیمسه کمال تعین کسبیله صاحب دیوان اولمغله خواجه منصوره زجر وتعدی ومصادره وحبس وبند ایتمکله وز یاده خسته ومحتضر اولدقده بو بیتی تحریر ایلمشدر.

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ رمقی بیش نماندست زبیمار غمت ❋
❋ قدمی رنجه کن ای دوست که من میکذرم ❋

بیت مزبوری خدابداده ارسال ایتمکله خدابداد کلوب عذرخواه اولەرق کتدی اوکیجه که سکز یوز اللی درت سنه‌سی وفات ایلدی فرداسی

صاحب تذکره دولتشاهك برادری امیر رضی الدیندن خواجه بداد خواجه منصورك حالنی سؤال ایتدکده رضی الدین علی بو بیتی اوقومشدر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ منصور زغم بمردووارست ❋ ازجور تو وجفای مردم ❋

حقا که بالاده محرر منصورك غزلنده اولان بو بیتی رضی الدین مناسب محلنده صرف وایراد ایلمشدر

* ⁑ (ذکر امیر رضی الدین علی) ⁑ *

فاضل وشاعر فارسی وترکی شعرده ماهر اولمغله بوغزل جملهٔ آثارندندر

* ⁑ (غزل) ⁑ *

❋ میکنی جور وجفا جانا مکرر باش کو ❋
❋ آخر این غم برسر غمهای دیکر باش کو ❋
❋ ناوکم در سینه ودردست تیغ آیی بقتل ❋
❋ سهل باشد جان من این تیز برسر باش کو ❋
❋ باخیالش ساعتی درمنظر جان خلوتست ❋
❋ نیست جزجان محرمی ان نیز بردر باش کو ❋
❋ عاشقان را چون میسر نیست درعالم مراد ❋
❋ دولت وصل بتان هم نامیسر باش کو ❋
❋ حاکمی تاخاك وآب وبادرا باشد دوام ❋
❋ سلطنت برشاه بابرخان مقرر باش کو ❋

* ⁑ (ذکر قدوة الشعرا طوسی) ⁑ *

شیرین کفتار وخوش رفتار ومثل کولقده خراسان شعراسنك زبده سی ایدی انجق امثال عوامی رعنا سویلمکله نظر خواصده چندان قیمتدار دکل ایدی بابرسلطان وقتنده سلطان مشارالیه نوازش ایتمکله عظیم شهرت بولمشیدی بابرسلطانك مدحنده سویلدیکی قصیده‌نك مطلعی بودر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ ای که باشد بندهٔ آن قد چون شمشاد سرو ❋
❋ درچمن چون بکذری برپاجهد ازاد سرو ❋

بو دخی مرقومك اشعارندندر

(غزل)

آنكه برروی چومه زلف دوتامی آرد
عاقبت برسراین شهر بلا می آرد
وانكه چون سروقدش ازچمن روح بخواست
بامن دلشده بنگر كه چو پا می آرد
عالمی رابسخن سوخت ندانم كان شمع
این همه چرب زبانی زكجا می آرد
همره باد صبا سرمهٔ خاك ره تست
میرسد باد خوش و نور وصفا می آرد
بخیال خم ابروی تو دائم طوسی
روی اخلاص بمحراب دعامی آرد

(بو بیت دخی انكدر)

(نظم)

مو بدست اخیال میانت بچشم ما ❊ ای سرو راستكوی میان تو وخدا
طوسی قصائد ومقطعات ومثنویده تكاپو ایتامكله بو بابده بو قطعه یی دیمشدر

(نظم)

من چو طبع لطیف خواجه كمال ❊ غزل بد نمی توانم كفت
كر نكویم قصید باكی نیست ❊ من خوش امدنمی توانم كفت

بایرسلطانك واقعه سندنصكره آذربیجان وعراقه دوشوب امیر جهانشاه و پیر بداغ كندویه اعتبار ایتمشلردر بعده خطهٔ شیرازده ساكن اولمشدر

(ذكر سید شرف الدین رضا)

نسبنده شرافت وسیادت وحسبنده عظمت وسعادت اولدیغی اتفاق آرا وسربدال عصرنده آبا واجدادی وزرا وسید شرف الدین شاه رخ وقتنده معتمد سلطانی اولوب خرسانك جسیم ناحیه سندن اولان سبزه وار ناحیه سنده ضابط وباشبوغ ایدی صكره برتقصیر جهتیله مدت مدیده مقید ومحبوس اولمغله دستور الوزرا خواجه غیاث الدین پیر احمده

پور باعی یی كوندرمشدر

(نظم)

ای آصف جم مرتبهٔ كیوان قدر ❊ مانند هلال حلقه بگوش تو بدر
بسیار خنك شدست درشهر هرات ❊ زنجیر من وكلاه نوروزی صدر

خواجه مذكور اقدامله خلاص ایلمشدر خواجه خسروك

(بیت)

مابستهٔ دردیم ودوا رانشناسیم ❊ ماتشنهٔ دردیم وصفارا نشناسیم

(مطلعنده اولان غزلنه بو وجهله نظیره سویلمشدر)

(غزل)

ماچند زمستی سرو پا رانشناسیم ❊ خودرا نشناسیم وخدارا نشناسیم
ازآب وهوای تن ماروح ملولست ❊ حكمت نبود كاب وهوا رانشناسیم
مایوسف جان رابدو سه قلب خریدیم ❊ معذور همی دار بهارا نشناسیم
میریم وسلام امرا رانكزینیم ❊ سوزیم وفریب وزرا رانشناسیم
نه مفتیٔ دینیم ونه قاضیٔ ولایت ❊ ارباب صفت روی وریا رانشناسیم
درملك فناما وتو موجود نباشد ❊ ای خواجهٔ عارف تو ومارا نشناسیم
ای خواجه درین كو یكه ماراطلبی تو ❊ مطلب كه بجز كوی رضارا نشناسیم

امیر بابا حسن قوچینك حكومتی هنگامنده امیر مذكورك موكللری یدنده مبالغ وافره ضایع اولمغله سید شرف الدینه افترا وتحمیلله سكز یوز اللی التی سنه سی شهید ایتمشلردر

(ذكر حافظ حلوایی)

شاه رخ سلطانك عصرنده متعین شعرادن وكفتاری مشهور ایدی تبركا بر غزلی بو محله یه ثبت وتحریر اولندی

(غزل)

ای زقدت راست سرافرازیم ❊ وقت نشد باز كه بنوازیم
چند برانی چو سك آزرده مرا ❊ من سك كوی تو ولی تازیم
باخته بودم بتو نرد مراد ❊ داد رقیب تو ولی بازیم
حافظ حلوایی ام وازكمال ❊ معتقد حافظ شیرازیم

* * (ذکر طوطی ترشیزی) * *

صحبتی شیرین وقصائدی متین خوش لهجه وگفتاری ظریف صاحب شیوه واشعاری لطیف اولوب فضلا قصائدینی سائر اقرانی اوزرینه ترجیح ایلمشلردر طب علمنه دخی ملازمتی وارایدی خاقانینك قصیده سنه بومطلعده برقصیده سویلمشدر

* * (بیت) * *

* شب برافق باز شفق یاقوت حمرا ریخته *
* گردون زانجم برطبق لولوی لالا ریخته *

بدیهی بخارینك حقنده ظرائفدن بدیهی بو بیتی سویلمشدر

* * (بیت) * *

* هر پرهٔ بینت بدیهی غاریست * طوطی منم وترا عجب منقاریست *

طوطی مذکورك رحلتی وقتنده مزارینه تحریر اولنمسنی وصیتله بو ابیاتی دیمشدر

* * (نظم) * *

* وقت آن شد که دل ازدام هوس بازرهد *
* طوطیٔ روح زبیداد قفس باز رهد *
* تا بکی جور رقیب وستم یار کشد *
* وقت شد کزستم ناکس وکس باز رهد *
* بحریم حرم وصل برد محمل تن *
* از بیابان غم وبانك جرس باز رهد *
* طوطیٔ روح رسد در شکرستان وصال *
* بازشاهبست زغوغای مگس باز رهد *

سکز یوز التمش یدی سنه سی هراتده وفات ایتمشدر

* * (بیت) * *

* مرغ باغ ملکوتم نیم ازعالم خاك * دوسه روزی قفسی ساخته انداز بدنم *

تذکرهٔ علیشیرده دخی بو وجهله رقرزدهٔ بیان اولمشدر که طوطیٔ مومی الیه مرزانك دائرهٔ تربیتلرنده آبیاری لطف وعنایتلریله پرورش بولمش شکل وشمائلی خوب وطرز واطواری مرغوب صاحب حسن وآن برطوطی

شیرین زبان اولوب اکثر مولانا کاتبینك آثارینی تتبع ایدوب انك موعظه قصیده سنه که مطلعی بودر

* * (بیت) * *

* اگر بچشم اقالیم سبعه گنج زرست *
* ولی چودرنگری اژدهای هفت سرست *

جواب اوله‌رق رنگین مطلعی واردر

* * (بیت) * *

* جهان که حجرهٔ شش طاق وخانهٔ دو درست *
* زچار رکن بساطش فغان الحذرست *

غزلیاتده دخی بین الاقران مهارتی واردر بومطلع انکدر

* * (بیت) * *

* گوشهٔ خمخانه ازلعل روان گنج صفاست *
* شکل چنك از بهر دفع غم دهان اژدهاست *

وقت جوانیده وفات ایلدی بوخسه عمری وفا ایتمش اولیدی حبلی آثاری یادکار روزکار اولوردی وفاتنه خروس لفظی تاریخ دوشردم دیو علیشیر تحریر ایدر

* * (ذکر قنبر نیشابوری) * *

گروه عوامدن اوله‌رق اشعار وقصائدینك متانت ومعنیدار اولدیغنه نظراً اول وقتك فضلاسی دفعاتله امتحان ایدوب متحیرانه وهبی الهیدر دیمشلر اکثریا مشهد رضویده وبعضا هراتده ساکن اولوب سلطان ابو القاسم بابرك مدحنده سویلدیکی قصیده سندن چند بیت ثبت وتسطیر اولندی

* * (نظم) * *

* این گهرها بین که دردریای اخضر کرده اند *
* زین مشاعل آتش خود بین که چون بر کرده اند *
* کشتی سیماب گون در بحر قلعی رانده اند *
* بیضهٔ کافور در طشت معنبر کرده اند *

* آتش اجرام را همچون سر بی دست و پا *
* آند رین بحر زمرد کون شناور کرده اند *
* می نماید جوهری قائم بر اجساد عرض *
* اندر ابداع از عرض قائم بجوهر کرده اند *
* این مدخن مجمر سیما بکون بین کاندر او *
* صد هزاران اخکر از اجرام اختر کرده اند *
* وین معنبر کشتی ظلمت پر از سیمار نور *
* باد بان از بارش واز خاك لنکر کرده اند *
* آب خشك این آسمان و آتش تر اختران *
* بر خلاف از آب خشك این آتش تر کرده اند *
* شاهدان و مطربان چرخ زنکاری نقاب *
* این غزل را در مدیح شاه از بر کرده اند *
* در ازل کین طاق مینای مدور کرده اند *
* شکل مطبوع تو بر سقفش مصور کرده اند *

(ذکر طاهر بخاری)

شیخ زاده طاهر دیمکله مشهور شیرین زبان خصوصا غزلکولقده عدیم الاقران ایدی سلطان بابر زمانده دارالسلطنهٔ هراته عزیمت وفضلای پایتخت ایله الفت ایدوب مشاعره ایله شهرت بولمشدر اشبو تحریر اولنه جق غزلی سلطان پسند ایتمکله فضلا وشعرای وقت نظیره سویلمشلردر

(غزل)

* نازاز روی ان لب میکون کند کسی *
* بسیار غنچه وار جکر خون کند کسی *
* خلق ملامتم کند ومن برین که آه *
* از دل چکونه مهر تو بیرون کند کسی *
* دل میبرند و یاد اسیران نمی کنند *
* یارب بهوشان جهان چون کند کسی *
* منعم مکن که هیچ بجایی نمی رسد *

* سعی که در نصیحت مجنون کند کسی *
* کفتی که طاهر از پی خوبان مرو دکر *
* دیوانه را علاج بافسون کند کسی *

وسلطان بایسنقر وقتنده طاهر ابیوردی نامنده دیکر بر شاعر زیبا دخی اولمغله بو مطلع انکدر

(بیت)

* از چمن بکذرد آن سرو سهی قدرادان *
* نیست غیر از تو در ین باغ کسی خود رادان *

(ذکر ولی قلندر)

جملهٔ شعرای سلطان محمد بایسنقردن اولمغله سلطان مذکورك وقعه سندن صکره ملك عراقدن خراسان طرفنه عازم اولمشدر غزل کولقده مشهور اولمغله بر غزلی تحریر اولندی

(غزل)

* ساقی بیا که غم شد و آثار غم نماند *
* جامی بدست کیر که آثار جم نماند *
* در عرصهٔ جهان غم سود و زیان مخور *
* چون در بضاعت فلکی بیش و کم نماند *
* از رکاز غمزهٔ شوخ ستمکرت *
* جان مانده بود در تن و آن نیز هم نماند *
* تاکی دم دهیکه زسوز درون من *
* مسدود شدره نفس وجای دم نماند *
* ریش دل ولی ز غمت یافت التیام *
* چون زخم دید راحت مرهم الم نماند *

اما تذکرهٔ علیشیرده ترجمهٔ حال مومی الیه بو وجهله مقیددر که ولی مذکور بابر میرزا خدمتلرنده ملازمتله نشو ونما بولوب بر شخص شوخ و بیحیا ومستقل جمهور سویلدیکی اشعار ارباب سخن بینده بی قدر واعتبار اولدیغی معروف ومشهور ایدی بر بوداغ هری ولایتنك شاعرلرینی

شیرازه كتورد كده مرقوم دخی برابر كلمشیدی بو وقتـه قدر سویلدیكی
ابیاتدن قضاء بو مطلع كوزلجه واقع اولمشدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* نیم ملول كه كارم نكو نشد بد شد * شود شود نشود كو مشو چه خواهد شد *

قلندر مذكور شیرازده فوت اولوب قبری انده در

* ⁂ (ذكر سلالة الاكابر یادكار بك) ⁂ *

تیمورشاه و سلطان شاهرخك وقتنده سلسله سی امرادن وجدی امیر جهان ملك تیمورك امرای كزیده سندن اولمغله امیر یادكار دخی سلطان شاهرخك عصرنده ارثا امارت كسب ایتمشیكن بابر سلطان عهدنده غوغای امارتدن فراغت وقناعتله راحت واهالی وفضلا ایله الفت ایدرك امرار وقت ایلدی فی الحقیقه پسندیده اشعاری اولمغله برغزلی و برقاچ ابیاتی تحریر اولندی

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* آمدی ای شمع ومجلس راچو كاشن ساختی *
* پای بر چشم نهادی خانه روشن ساختی *

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* ای پری چهره كه دیوانهٔ خویشم خواند *
* كاش باز آید و دیوانه ترم كرداند *
* وقت آن شد كه زلیخای جهان را از نو *
* دولت یوسف نوروز جوان كرداند *
* از شكوفه درم افشاند چمن بر سر كل *
* عبش را باد صبا سلسله می جنباند *
* نعرهٔ بلبل خوشخوان بسحر دانی چیست *
* سرخوشان سوی چمن رو كه ترا میخواند *
* عاقل آنست درین روز كه سبقی ماند *
* خو بو پرانهٔ غم كیرد و خود را داند *

بو بیت دخی یادكار بككدر)

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* در برت پیراهن كتان ز تحریك نسیم *
* هست چون كیسه‌لر زنده بر بالای سیم *

(بیت)

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* سرو من سبز یست شیرینكان همچون نیشكر *
* چون به بالای قبای برك نی بند دكر *

* ⁂ (ذكر خواجه محمود برسری) ⁂ *

متین اشعار وخوش كفتار صاحبی اولمغله مرزا علاء الدینك وقتنده نیشابورده شهرت واعتبار بولمشیدی بعده مشهد مقدسه یه رجعت وانده شعرا وفضلا ایله صحبت ایدوب انجق طبیعتنده چندان خود پسندلك اولمغله فضلا وشعرا كندوبی هجو ایله احترامنه نقیصه ترتیب ایتدیكندن خراساندن رحلت و بدخشان جانبنه عزیمت وانده سعید سلطان محمد بدخشانی یه خدمت ایدوب شاه مذكور خواجه محموده كلی مال اعطا ایتمكله اول مال ایله تجارت ایدرك تا سلطان ابو سعید عصرنده مالدارلقله شهرت بولدی وعلاء الدوله مرزا نامنه صنعت تجنیس ومكرر قافیه ایله برده نامه تنظیم ایلدیكی حق الانصاف مدحه سزادر اول ده نامه دن حضرت فخر كائنات نعت شریفنده سویلدیكی ابیاتدن تبركا بر بیتی بو مجله یه ثبت اولندی

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* عرش پروردكار میدانش * همچو كوثر هزار میدانش *

سلطان سعید ابو سعید كركان سكز یوز التمش برسنه سی هراتده باغ زاغانده برعظیم ومكمل دوكون ترتیب ایتمكله اطراف واكنافدن شعرا تهنیت سور ضمننده قصائد واشعار ارسال وتقدیم ایلدكلرنده خواجه محمود دخی برمطول قصیده انشا ایلمشدر كه بعض ابیاتی بو مجله یه تحریر اولندی

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* ای سدرهٔ رفیع ترا سدره آستان *
* از چار طاق قدر تویك طاق آسمان *
* صحن طرابسرای ترا نزهت آدم *
* كرباس كبریای ترا رونق جنان *
* از فوق عرش بود تا بتحت فرش *

* ازغرفهای قصر توتا فرق فرقدان *
* کیتی شبیه منظر کردون مثال تو *
* باصد هزار دیده ندید ست درجهان *
* قصرت نکارخانهٔ چین یاخودنفست *
* کرلطف وزیب غیرت باغست وبوستان *
* ازساحت که روضهٔ رضوان یابهشت *
* رضوان وحور هردوفتادند درکمان *

خواجه محمودك بوقصیده سندن سلطان ابوسعید محظوظ اولوب تحسین واکرام وتوقیر احترام ایدرکن نوبت اختتام وختم ایام اولمغله سکز یوز یتمش ایکی سنه سی وفات ایلمشدر رحمة الله علیه

* ❋ (ذکرعارف سامی نورالدین عبدالرحمن ملاجامی) ❋ *

اصلی ولایت جامده خرجرد قریه سندن اولوب ابتدا دار السلطنهٔ هراتده علم وادب تحصیلیله مشغول وسرامد علمای فحول اولمشیکن معرفت الهی ودرجهٔ نامتناهی یه وصلت جایکیر قلب صفوتلری اولمغله اولبابده ازدل وجان صرف سعی وهمت وتوان ایدوب شیخ الشیوخ عارف معارف یقین شیخ بهاءالدین نقشبندی حضرتلرینك مرید وخلیفه سی قبلة المحققین وسید الواصلین سعد الحق والدین محمد الکاشغری حضرتلرندن خرقه پوش ارادت ودامنکیر همت اولوب برمدت سلوك ومجاهدات وریاضتله خدماتی مرغوب ومقبول وعلم تصوفده درجهٔ علیایه موصول اولمغله آخرالامر خلف الصدق جانشین مسند طریقت اولوب سلاطین وامراء اطراف وعلما وفضلا اکناف کندودن استجلاب دعا وهمت واستفادهٔ علوم ومعرفت ایتمکده اولدیلر

* ❋ (بیت) ❋ *

* جام جان افزای معنی برشراب ناب ساخت *
* بعدازان جام حریفان ازمی سیراب ساخت *

مالحخه استدعا واستعدادنه کوره هرفردی بهره یاب ایدرلرایدی

* ❋ (قطعه) ❋ *

* جام جان افزای جامی جرعهٔ توفیق یافت *
* شورش آن برد ذوق ازشعر شیرین کمال *
* کوکب سعدی وآمد ثانی سعدی بنور *
* کرد نجم طالعش باسهم خسر واتصال *

ملاجامی حضرتلرینك حال وعشق وعلم وفضلی تعریف وتوصیفدن بیرون بوبابده برمدون کتاب تحریر اولنسه اندن دخی افزون اولمغله عرب وعجم وروم ده متداول ومشهور وبلکه اقالیم سائره یه دخی منشور دیوان واشعاری وتألیفات وآثاری منظور اولوالابصار اولدیغچه قالندن حالنه جندان رهیاب اولور اما تذکرهٔ علیشیرده بووجهله زیب آور عنوان تذکره اولمشدرکه حضرت مخدومیٔ شیخ الاسلامی ملا عبدالرحمن جامیدرکه تابوآسمان نه قباب جولانکاه آفتاب عالمتابدر انلرك نصرت خاطر فیض فاطرلرینك نتایجی اهل جهاندن زائل ودوراولمسون وتابوخیمهٔ زرین طناب بیستون خلایق دورانه سایباندر انلرك فوائد طبع تابناکلری کافهٔ اصحاب دانش وعرفاندن بعید ومستور اولمسون زیرا بومختصرده مسطور جماعتك رأس ورئیسی اول ذات بزرکوار وبومجموعه ده مذکور کروهك مقتدا وپیشواسی اول فاضل یکتاسوار عرصهٔ نظم واشعاردر انلرك مبارك نام سامیلری بودفترده ثبت وتحریر اولنمسه اشو جریده مزنزدارباب کمالده مقبول ودلپذیر اولمیه جغی معلوم صغیر وکبیر اولدیغنه مبنی ترقیم وتذکیر اسم شریفلرینه جسارت اولندی یوخسه انلرك لطائف نظم آبدارلرینی وصف وبیان ایلمك شویله طورسون تألیفات عالیلری اولان کتبك اسملری تحریر اولنسه بوسفینه دن اشعار واول کتابلرك مرواریدمعانیسندن بومقدارذکر ایتمك لازم کلسه بحراوراقدن طاشارلاجرم بومعنی بیلنوردعاایله ختم قیلنور

* ❋ (رباعی) ❋ *

* یارب بومعانی دری نینك عمانی * بودانش وفضل کوهری نینك کانی *
* کیم ایلارینك انی عالم اهل جانی * عالم ایلی کا بوجانی قوت ارزانی *

اما تذکرهٔ سام مرزاده دخی ملاجامی حضرتلرینك اوصاف جلیله لری بووجهله زیب آرای صحیفهٔ تعریف وبوکونا کتابهٔ توصیف اولنمشدرکه

افصح کبرای شعرا وابلغ عظمای بلاغت انتما افضلهم اقدامهم مولانا
عبدالرحمن جامی رحمة الله علیه غایت علو فطرت و نهایت عالم علم
ومعرفت وغواص لآلیء دریای حقیقت اولدقلرندن هرچند بیان تقریر
حال کرامت اشتمال وتعریف وتسطیر مقال پر کماللرینه احتیاج یوقدرکه
پرتو آفتاب معارف وفضائللری سرحد شرقدن تافضای غربه ایرشمش
وخوان الوان علم وعرفان بیناللری روی زمینه چکلمشدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* نه دیوان شعرست بلکه جامی * کشیده است خوانی برسم کریمان *
* زالوان نعمت درو هرچه خواهی * بیابی مکر مدح وذم لئیمان *

هر وجهله خامهٔ شکستهٔ زبان بیان توصیفلرنده عاجز وناتواندر ملاجامی
حضرتلرینك پدر معارفپرورلری مولانا محمد فی الاصل مملکت اصفهانك
ذرد شت نام محله سندن اولوب حوادثات جهان وانقلابات زمان
سببیله اصفهاندن خراسان جانبنه رحلت و خرجرد نام قصبه ده بسط
قالیچهٔ آرام واقامت وتأهل ایلیوب سکز یوز اون یدنجی سنه سی شعبان
شریفنك یکرمی اوجنجی کیجه سی وقت عشاده اول محلده مشار الیهك
کوهر کرانبهای ذات معالی صفاتلری صدف بندر یای وجود وشرف
افزای مهد ساحل عالم شهود اولمشدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* مولدم جام رشحهٔ قلمم * جرعهٔ جام شیخ الاسلامیست *
* لاجرم در جریدهٔ اشعار * بدو معنی تخلصم جامیست *

زمان عنفوان جوانیلرنده اکتساب علوم وفضائل سمتلرینه عازم ودوان
ووقت قلیلده سرآمد اصحاب معارف وعرفان وانکشت نمای فضلای
جهان اولمشلر درایام سلطنت سلطان ابوسعید ده صیت شهنای فضل
ودانشلری رسیدهٔ کنکرهٔ هفت آسمان اولمشیدی خصوصا سلطان
مشار الیه ملاجامینك تعظیم وتکریملرنده غایت دقتده دقیقه فوت
ایتدکلری مستغنی عن البیاندر حتی شویله مرویدرکه برکون ملا جامی
سلطان مشار الیهك زیارتلرینه روان اولورلر مکر اولوقت سلطان

مذکورك بزم عشرتلری آماده وساقیان کل اندام ادارهٔ جام کلفام باده
ایلدیکی هنکام اولمغله بوکیفیت معلوم جامی اولدقده خلال راهدن
معاودت ایدر بو پیام واصل سمع سلطان عالیمقام اولیجق اول آن مجلس
عشرتی پراکنده وآلات مناهی یی کیسوی ساقی فتان کبی پنهان ایدوب مجرد
ملاجامی حضرتلرینك دعوتلری ایچون آدم ارسال بیوردقلرنده ملاجامی
حضرتلری بالبداهه برغزل انشا وعذر خواه اوله رق کلی آدم ایله حضور
سلطانه بعث واسرا ایدر غزل مذکوردن ایکی بیت تحریر اواندی

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* نه زهد آمد مرا مانع ز بزم عشرت اندیشان *
* غم خود دور میدارم ز بزم عشرت ایشان *
* بجای کاطلس شاهان نشاید فرش ره حاشا *
* که راه قرب باید دلق کرد آلود درویشان *

وحسین بایقرانك زمان سلطنتلرنده اولکندن دو بالا مقبول ومرغوب
شاه وشهزادکان وکافهٔ اعیان دولت وعامهٔ ارکان سلطنت تعظیم
وتبجیللرنده دامن درمیان اولوب علی الخصوص امیر علیشیر نوایی که
وزیر اعظم سلطان صاحب زمان ایکن غاشیهٔ مطاوعتلرین بردوش
وحلقهٔ ارادتلرین درکوش ایتمشیدی الحاصل اول دولت قدردانیده
ملاجامی حضرتلرینك شان فضیلت نشان عزیزانه لرینه لایق وشایان
اولان عزت واحترامیلرنده مقدار ذره قصور ظاهر ونمایان اولمامشدر
ملاجامی بورتبه علم وکمال صاحبی ایکن طبع نازکانه لری لطائف وظرایفه
مائل اولمغله برکون سلطان حسین بایقرا وزیر اعظمی اولان علیشیر ایله
برابر ملا جامی حضرتلرینك زیارتلرینه کیدرلر ملاجامی حضرتلرینك
باغچه لرینه دخول وسیر وتماشایه مشغول اولورلر کن اتفاقا بر شفتالو
اغاجنه تصادف ایدرلر سلطان مشار الیهك خدمه سندن برغلام پری
پیکر یانده برابر اولوب ملا جامی شفتالو اغاجندن بر شفتالو قوپارر
سلطانه ویرر و بردانه دخی قوپارر علیشیره ویرر وایکی دانه شفتالو دخی
قوپارر خدمهٔ مذکوره ویرر بوحالی سلطان مشار الیه مشاهده ایلدکده

ایاسبی ندرکه بزه بردانه و یرد کزغلامه ایکی دانه دیدیکده افندم بردانه سی قرضدر وقت حاجتده الورم دیو بیوردیلر و بویله روایت اولنورکه ملا جامی حضرتلری پك چوق کبوتر جمع ایدوب انلرایله اکلنورلر ایدی ینه برکون کبوترلر ایله ملاعبه یه مشغول ایکن والده لری کلوب سکسان یاشنده جامی یه نظر ایدك طفل اندك سالن کبی کبوترلر ایله ملاعبه ایده یوردیو اعتراضه آغاز ایدنجه جامی حضرتلری دخی سکسان یاشنده اولان جامی یه غیری والده لازمیدر انصاف ایله دیو جواب ویردلر برکون جامی حضرتلری برجای فرحفزاده یارانیله اوتوروب تفرج ایدرکن اتفاقا یولدن برنکار حسن آرا زیب وزیوره مستغرق وارقه سنده برغلام یوسف مثال بدید وظاهر اولدقده همنشین اولان یاران نکته دان جامی حضرتلرندن بونکارمی کوزلدر یوخسه ارقسنده اولان غلاممی دلارامدر دیو سؤاللرنده بالبداهه بو بیت ایله جواب ویردلر

** (بیت) **

❋ مرا کوبی کدامین بهترین است ❋ پس پیشین به از پیش پسین است ❋

ملا جامی حضرتلرینك عمر عزیزلری سکسان برسالنه رسیده اولدقده سکزیوز طقسان سکز سنه سی شهر محرم الحرامنده تارك عالم خواب وخیال وعازم صوب وصال اولمشلردرتاریخ سال وفاتلریدر

** (تاریخ) **

❋ سلطان ملك دانش جامی که یافت درخلد ❋
❋ از بادهٔ وصالش ارواح قدس کامی ❋
❋ تاریخ فوت اورا از عقل خواستم کفت ❋
❋ آه از فراق جامی آه از فراق جامی ❋

بوتقدیرجه بوکار بانسرای جهانده مدت مسافرتلری سکسان برسال اولوب مدت عمر شریفلرین تصنیفاتله کذار واوقات لطیفلرین تألیفاتله امرار ایتمشلردر وآثار وتألیفات معارف شعارلرینی بوسیاق اوزره بیان ایدرلر ❋ تفسیر آیت فایای فارهبون ❋ شواهد النبوة ❋ نفحات الانس ❋ نقد النصوص ❋ رسالهٔ طریق صوفیان ❋ اشعة اللمعات ❋ شرح

فصوص الحکم ❋ لوامع ❋ شرح بعض ابیات تائیهٔ فارضیه ❋ شرح رباعیات ❋ لوایح ❋ شرح بیت چند مثنوی ❋ شرح بیت خسرو دهلوی شرح حدیث ابی ذر عقیلی ❋ سخنان خواجه پارسا ❋ ترجمهٔ اربعین حدیث ❋ مناقب خواجه عبد الله انصاری ❋ مناقب حضرت مولوی ❋ رسالهٔ فی الوجود ❋ رسالهٔ تحقیق مذهب صوفیه ومتکلمین وحکما ❋ رسالهٔ سؤال وجواب هندوستان ❋ رسالهٔ لااله الاالله ❋ مناسك حج ❋ هفت اورنك مشتمل هفت کتابکه اول سلسلة الذهب ❋ ثانی سلامان وابسال ❋ ثالث تحفة الاحرار ❋ رابع سبحة الابرار ❋ خامس یوسف وزلیخا ❋ سادس لیلی ومجنون ❋ سابع خردنامهٔ اسکندری ❋ دیوان اول ❋ دیوان ثانی ❋ دیوان ثالث ❋ بهارستان رسالهٔ کبیردر معما ❋ رسالهٔ متوسطدر معما ❋ رسالهٔ صغیردر معما ❋ رسالهٔ اصغر منظومه در معما ❋ رسالهٔ عروض ❋ رسالهٔ قافیه ❋ رسالهٔ موسیقی ❋ رسالهٔ منشئات ❋ فوائد الضیائیه فی اشرح الکافیه ❋ شرح بعض ازمفتاح الغیب ❋ اشعار آبدارلرینك جهانده کمال رونق واشتهاری ظاهر وآشکار وبوجهتله وارستهٔ قید واشعار اولمغله تبرکا برقاچ غزللریله چندابیاتی بومجله یه تحریر اولندی

** (غزل) **

❋ ای شه تنك قبایان مه زرین کمران ❋
❋ سرور کج کلهان خسرو شیرین پسران ❋
❋ مرهم سینهٔ بی کینهٔ آشفته درون ❋
❋ مردم دیدهٔ غمدیدهٔ صاحب نظران ❋
❋ تاکی افتم برهت آه زنان اشك فشان ❋
❋ تاکی ایم بدرت نعره زنان جامه دران ❋
❋ کذری کن بسر عاشق مهجور که هست ❋
❋ محنت عاشق ودولت خوبی کذران ❋
❋ باخیال توسحر معذرتی میکفتم ❋
❋ کای شده مونس تنهای خونین جکران ❋
❋ خویش راشهره بعشق دکران مبسازم ❋
❋ تانداننـد حدیث من وتو بیخبران ❋

❊ كفت جامى چو دلت شيفتهٔ ماست چه باك ❊
❊ كر به تلبيس شوى شهره بعشق دكران ❊

* ⁑ (غزل) ⁑ *

❊ اى سرو راستين كه كج نهادهٔ ❊
❊ وى تازه كل كه برده زعارض كشادهٔ ❊
❊ ازجنس آب وخاك نه ازچه كوهرى ❊
❊ وز نوع انس وجن نه واز كه زادهٔ ❊
❊ نازكترى زبرك سمن ورنه كفتمى ❊
❊ برشكل سرو ريخته ازسيم سادهٔ ❊
❊ وصف تراچنانكه تو بى چون كنم خيال ❊
❊ كزهرچه درخيال من آيد زيادهٔ ❊
❊ رفت آن سوار وصبروخرد در ركاب او ❊
❊ اى اشك خون كرفته توچون استادهٔ ❊
❊ برخواستم كه دست زنم درعنانش كفت ❊
❊ زينسان چراعنان دل ازدست دادهٔ ❊
❊ خودراميان راه فكندم بعشوه كفت ❊
❊ جامى بروچه درپى ماسر نهادهٔ ❊

بو بيت جلال الروحه جواب اولان قصيده‌دندر متوكلانه واقع اولمشدر

❊ مخور خون بهر روزى از كلاغى كم نهٔ اورا ❊
❊ توكل چون درست آمد بر آمد از زمين نانش ❊

برقاچ قطعه لرى دخى تحرير اولندى

❊ خوشست قدرشناسى كه چون خميده سپهر ❊
❊ سهام حادثه كرد عاقبت قوسى ❊
❊ كذشت شوكت محمود ودر زمانه نماند ❊
❊ جز اين فسانه كه نشناخت قدر فردوسى ❊

* ⁑ (قطعه) ⁑ *

❊ شنيدهٔ كه معزى چه كفت باسنجر ❊
❊ چوذكر جودت اشعار منت صله رفت ❊

❊ مديح من پى نشر مناقبى كه تراست ❊
❊ بشرق وغرب رفيق هزار قافله رفت ❊
❊ عطيهٔ توكه وافى بجوع آز نبود ❊
❊ زحبس معده چو آزاد شد بمزبله رفت ❊

* ⁑ *(قطعه) ⁑ *

❊ درون پرطمع جامى مزن طعن ❊ كه برطمع فلان ممسك كرم نيست ❊
❊ چو آمد درميان ميزان انصاف ❊ طمع درخست امساك كم نيست ❊

* ⁑ (رباعى) ⁑ *

* بيتاب شداز تب ورق نسرينت * بى آب ز بتخاله لب شيرينت *
* تو خفته بسان چشم ومن چون ابرو * باقد خميده برسر بالينت *

* ⁑ (مير محمد امين اسمنه بو معمانكدر) ⁑ *

* مى برم هنكام ميدانش زپى * كوى سرتاسايم ازچوكان وى *

* ⁑ (سلسله الذهبدندر) ⁑ *

* مادح اهل بيت درمعنى * مدحت خويشتن كند يعنى *
* مؤمنم موقنم خدابشناس * وزخدايم بود اميد وهراس *
* ازكجيهاست اعتقادم پاك * نيست ازطعن كجنهادم باك *
* دوستدار رسول وآل ويم * دشمن خصم بد خصال ويم *
* جوهر من زكان ايشانست * رخت من ازدكان ايشانست *
* انا مولى لهم ومولى القوم * وكنت ومنهم ولااخاف اللوم *
* مست عشقند عاشقان دائم * لايخافون لومة اللائم *
* چون بود عشق صادقان درسم * كى زكيد منافقان ترسم *
* اين نه رفضست بلكه ايمانست * رسم معروف اهل عرفانست *
* رفض اكرهست حب آل نبى * رفض فرضست بر ذكى وغبى *

* ⁑ (بو ايكى بيتى دخى جاى دكرده سويلمشدر) ⁑ *

❊ حبذا آن دوناظر ومنظور ❊ هردوز آلايش رعونت دور ❊
❊ ديدهٔ اين چو دامن آن پاك ❊ سينهٔ اين چو دامن آن چاك ❊

* ⁑ (بو بيتلر دخى جاى دكرده سويلمش) ⁑ *

* نیك بختان کسی که رفته بخواب * چشم حس بست ازین جهان خراب *
* جذب معشوق کشت حائل او * برد تا پیشکاه محمل او *
* شب روان رنج ومحنت کش * او بصدر وصال خرم وخوش *

* * * (بو حکایت مکافات بابنده کتاب سلامانندندر) * * *

* کوه کن کانبازی پرویز کرد * روی درشیرین شورانکیز کرد *
* دیدشیرین سوی خود میل دلش * شد بحکم انکه دانی ما تُلش *
* غیرت عشق آتش سوزان فروخت * خرمن غمکین خسرورا بسوخت *
* کرد خالی جلهٔ تازال دهر * ریخت اندر ساغر فرهادزهر *
* رفت آن بیچاره جان پرهوس * ماند باشیرین همین پرویز بس *
* چرخ کین کش هم همین آیین نهاد * درکف شیرویه تیغ کین نهاد *
* تا یك زخمش زشیرین ساخت دور * درسر برعشر تش انداخت دور *

* * * (بو بیتلر تحفة الاحرار ده نعتده واقعدر) * * *

* کر بقلم غالیه سا نیستی * در بخط انکشت نما نیستی *
* باغ تو کو پای کلاغی مدار * شمع تو کود و چراغی مدار *
* چون تو خواندن نویسندهم * کر تو نخوانی ئنویسی چه غم *

* * * (بو بیتلر دخی سبحة الابراردندر) * * *

* ابر باید که بصحرا بارد * زانچه حاصل که بدریا بارد *
* میدمد سبزه وکل صحرارا * مید مد ابله رود ریارا *

* * * (بو بیتلر یوسف وزلیخاسندندر که صفت آب نیلده در) * * *

* کلاه زر فشان از فرق بنهاد * ززرین بیضهٔ چو نزاغ شب زاد *
* کشیدانکه چنان پیراهن ازفرق * که حیلش غرب مه شد دامنش شرق *
* آزار نیلکون بسته بتجمیل * چو سیمین سروی آمد برلب نیل *
* بدریا پانهاد ازسوی ساحل * چو مه در برج آبی کرد منزل *
* تنش درآب چون عریان درآمد * بتن آب روان راجان برآمد *

* * * (بو بیتلر لیلی ومجنون منظومه لرندندر) * * *

* ای ساقی جان فداك روحی * پرکن قدحی ازمی صبوحی *
* زان می که براهل دل مباحست * روشن کن غرهٔ صباحست *

* تاخضر صبحدم نشبنم * در پرتو او بهم نشبنم *
* رانیم بمجلس حریفان * نظمی ز ظرائف ظریفان *
* انها که بهم رفیق بودیم * بریکدکر شفیق بودیم *
* درغیبت ودر رفیق هم پشت * بی هم بنمك نبرده انکشت *
* ما را بکذاشتند ورفتند * زین پاك نداشتند ورفتند *
* دادیم جدا ززاغ ایشان * چون لاله بسینه داغ ایشان *

* * * (بو بیت خردنامهٔ اسکندرلرنده واقعدر) * * *

* کمان کردنی از پی استخوان * کلاغ بی طعمه زاغ کمان *

* * * (ذکر امیر کبیر علی شیر نوایی) * * *

پدری الوس جغتای کبراسندن اولوب سلطان ابو القاسم بابر بهادر عصرنده مدبر ملك دولت ایکن ینه علمله مشغول و اوغلی علی شیره نقدینهٔ همت عالیه صرفیله آداب وفضل وکماله نائل ایدوب فضلا بیننده ممتاز ومقبول ایلدی صکره سلطان مذکورك وقتنده نعم الخلف مسند پدریده قرارکیر ایکن حکومت واحتشامیله ینه ارباب فضلله صحبت وفزونی کماله سعی وغیرت ایدردی ترکی وفارسی اشعاری بین الشعرا مسلم اولمغله ذو اللسانین تسمیه اولنوردی شیخ نظامینك خمسه سنه ترکی نظیره سویلمکله ایکی بیتی تبرکا بو محله یه تحریر اولندی

* * * (نظم) * * *

* مرزاورز کارسه برکه جوشن * ششیر کوتارود باشیغه سوسن *
* لاله ورقین ویروب صباغه * بغری قرادی اجور هواغه *

وخواجه خسروك بحر الابرار نام قصیده سنه نظیره سویلمشدر که فضلنه شاهد اولور نظیرهٔ مذکوره دن چند بیت تحریر اولندی

* * * (نظم) * * *

* آتشین لعلی که تاج خسروانرا زیورست *
* اخکری بهر خیال خام پختن درسرست *
* شه که یاد از مرك ناردزوست ویرانی مکن *
* خسرو بی عافیت خسر بلاد و کشورست *

قیدزینت مسقط فروشکوه خسرویست
شیرزنجیری زشیربیشه کم صولت ترست
بادهان خشك وچشم ترقناعت کن ازانك
هرکه قانع شدبخشك وترشه بحروبرست
تخم رسوایی دهد هردانهٔ تسبیح زرق
آری آری دانه جنس خویش رابارآورست
مردراحرزنجات امواج خوناب دلست
رندراحرزقدح ارقام دورساغرست
مردرایك منزل ازملك فنادان تابقا
مهررایك روزه راه ازباختر تاخاورست
ره سوی حق بحداماهست اقرب راه فقر
بهران کالفقر فخری کفتهٔ پیغمبرست

*** (غزل ترکی) ***

یارب اول ای حسنی فهمیغه نامفهوم قیل
یله موجود ایله اونی یامنی معدوم قیل
بولساعشقمده قصوری کوکلنی میدین صاوت
عشقم ار پاك اولسه اونیك تاش کوکلین موم قیل
بارچه بوزدین کیم کوربمنی ایله محروم ایلدینك
بارجه کوزوین اول پری او بنی نامحروم قیل
قیلسه ظلم اوظالم ایلنی قیلماغین یارب زبون
چون تظلمدر ایشم وآنم مینی مظلوم قیل
ناکوزم قونلوق یوزیدین اورکاساری توشماسون
هرنه کوزکورکای مینیك کوزمکانی شوم قیل
دائماکیم یارموایکین قهریم نوایی کونکلی را
انداسین من پیرنامل ابلایان معلوم قیل

اماتذکرهٔ سام مرزاده امیرنظام الدین علی شیرنوایی حضرتلرینك
ترجمهٔ حال معارف اشتماللری بووجهله زیب اورصحیفهٔ مقال اولمشدرکه
کمال علوقدر وعظم شان اولدقلری اجلدن هرچند محتاج ستایش

ویان دکلدرکه نام سامیلرینه بوقطعه دینلمشدر

*** (نظم) ***

آن امیرعلیشیرکین وصف * صورت نام اوست درازدهان
الملقب بصاحب الخیرات * المقرب بحضرت سلطان

ایام سلطنت جغتاییده وبتخصیص زمان سلطان ابوسعید مرزاده
متعینان درکاه سلطانیدن اولان کنجینه بهادرك درخلف صدفلری
اولوب مادرلرینك جدی سلطان حسین مرزانك اجداد عظاملری
بایقرامرزانك اعاظم امرای دیوانیلرندن اولان میربوسعید چنکدر
نقل اولنورکه امیرمومی الیه ایام صباوتده سلطان حسین بایقرا ایله
برمکتبده مصاحب وهمسبق اولدقلری حالده بووجهله میانه لرنده
اساس افکن مبانیٔ عهد وپیمان اولمشلرکه هرقنغمرك باشنه آفتاب دولت
فروغ انداز وهمای سعادت سایه ساز اولور ایسه یکدکری فراموش
واندا ختهٔ کوشهٔ نسیان ایلمیه امیرمومی الیه اوائل نشوونمالرنده ابوالقاسم
مرزانك خدمت وملازمتلرنده قیام وکنجینهٔ ذات بیهمتالرنده مرکوز
اولان جوهر استعداد مادرزادلری اقتضا سنجه نوازش والتفاتنه
قابلیتلرندن مرزای مذکور فرزند خطابیله بین الاقران ممتاز وبنام
ایتمشلرایدی مرزای مشارالیه جوارحقه رحلت ایلدکدنصکره امیرمومی
الیه دخی مشهد مقدسده تحصیل علوم وکمالاته مشغول اولدیلرایسه ده
فطرت عالیلری خطهٔ خراسانده واقع اولمقدن ناشی ماوراء النهر
طرفلرینه روان وسمرقندده مدرسهٔ خواجه فضل الله ابو اللیثده تحصیل
قواعد فضائل علوم نقلیه وتکمیل فنون معارف عقلیه ورزش فراوان
ایلدیلرتاشول زمانه دك که سلطان حسین بایقراچار بالش سلطنته
اتکا ایدوب اول کون ماوراء النهر طرفنه قاصد اخراجیله اوجانبك
پادشاهی اولان سلطان احمد مرزایه امیرمومی الیهی ارسال ایچون
نامه تحریر وتسییرایلدی امیرمومی الیه دخی اول خلالده پنجهٔ فقر وفاقه یه
افتاده وبوحالله عاجز ودرمانده اولمغله لوازمات اسباب سفریه سنی سلطان
احمد تسویه وتنظیم وخراسان طرفنه سوق وتعزیم ایلدی وقتاکه
ولایت هری یه وصولنده پادشاه صاحب شوکت وبالجمله ارکان دولت

واعیان مملکت انواع تعظیم وتبجیل ایله استقباله عزیمت ولدی الملاقات
پادشاه بنده نواز تفویض خدمت مهرداریلریله بین الاهالی ممتاز
ایلدیلر وزمان قلیلده امرای ذوی الاحترام دیوان سلطنتیدن اولوب
ظهر نشان عالیشان شاهی یه مهرزنان یعنی جاه توقیعی ایله کسب نام
وشان ایلدیلر بر مقدار ایامدن صکره ترک اشتغال امور دیوانیله بغوله
اعتکاف واعتزالی اختیار وبعده بحسب تکلیف پادشاهی ولایت
استراباد واول نواحی یه والی اولوب بر مدت زمان دخی اول ولایتلرده
حکمران اولدیلر بعده انی دخی ترک وبالکلیه دامن چین اشتغال وتارک
پیرامن اعمال اولدیلر اما بو دفعه اولکندن ازید وپیشتر منظور اعزاز
واحترام ومقبول خواص وعوام اولوب پادشاه وسپاه دقایق عزت
وحرمتلری ایفاسنده دقیقه فوت ایتمدیکندن بشقه شهزادکان جوان
بختان ملازمتلرینه هر آن دوام وتقرب خدمتلرینه قیام ایدرلر ایدی هیچ
برکیمسه نک بر دولتده بویله مقبول وممدوح پادشاهی اولهرق حقنده
قبول عامه بولندیغی غیرو قعدر وبو بابده آنک کبی توفیقات صمدانیه یه
مظهر اولمش صحیفهٔ ظهورده نامشهوددر ازجمله مظهر اولدقلری
توفیقات صمدانیه نک بری انفاس حیات ومدت اوقاتلری تعطیله کذار
ایتمیوب همواره تحصیل معارف وعلوم وکمالات ونشر عوارف وفضائل
ومعلومات وتصنیفات وتألیفات ونظم واشعار آبدار ایله امرار اوقات
ایتمشلرکه تا بقیامت آثار معارفشعارلری جریدهٔ روزکارده باقی وپایدار
واصحاب عرفانه یادکار قالمشدر تصنیفات عالیلری دخی بو سیاق اوزره
مقیددر * نظم الجواهر فارسی * ترجمهٔ نثر اللآلی ترکی * نسایم المحبهٔ
* ترجمهٔ نفحات الانس * ملا جامیدرکه لسان چغتایی یه ترجمه اولنوب
مشایخ اتراک وهند دخی ذیل وملحق اولنمشدر انلر * خمسهٔ المتحیرین * قصهٔ
شیخ صنعان * منشآت ترکی * مفردات درفن معما * عروض ترکی *
تواریخ وقافیه * حالات سید حسن اردشیر * حالات پهلوان ابوسعید
* محبوب القلوب * لسان الطیر * سراج المسلمین * محاکمهٔ لغتین *
وقفیهٔ اوقاف خود * مجالس النفایس * حیرت ابرار * فرهاد وشیرین
مجنون ولیلی * سد سکندر * سبعهٔ سیاره * وبش عدد دیوان

بلاغتنشالری اولوب دردی ترکی وبری فارسیدر * اول غرایب الصغر
* ثانی نوادر الشباب * ثالث بدیع الوسط * رابع فوائد الکبردر * اشعار
ترکیده مطلقا نوایی تخلص ایدرلر ایدی ودیوان فارسیلری التی بیک بیته
قریبدر انده فانی تخلص ایتمشلردر واهل فضل واستعداده کمالیله رعایت
وعن تربیتلریله هر صنف فننده ماهر ونادر دهر اولمشدر وانلرک نام
سامیلرینه مصنفات غرا تصنیف ایتمشلردر وابواب خیرات ومبراتی دخی
کشاد ایدوب اوچیوز بقاع خیری تعمیر ورباط ومساجد ومدارس
وخوانق وپل بناسنه موفق اولمشلردر وحسن رعایت وآبیاری همتلریله ارباب
حرفتدن مصور ومذهب ومحرر وخطاط ونقاش وسائر اهل صنایع یکانهٔ
دوران ومشهور جهان اولمشلردر آخر الامر دست قضا وقدر اول امیر
روشنضمیرک بساط حیات کثیر الانبساطنی طی ایدوب هجرتک طقوزیوز
التی سنه سی ماه جمادی الاولیسنده یکشنبه کونی کلیات حیاتلری شیرازه
بنداختتامه رسیده اولمشدر فارسی دیوانلرندن چند بیت تحریر اولندی

* * (بیت) * *

❋ خیال طاعت شب میکنم بروز بسی ❋
❋ چوشب رسید ربودم زخود خیال کسی ❋
❋ دلم بدست تو مرغیست درکف طفلی ❋
❋ که نی کشد نه کذارد نه سازدش قفسی ❋

* * (بو مطلعلری دخی مشهوردر) * *

❋ نه دل بباغ کشدنه بلاله زاره را ❋ من وغم تو بعیش وطرب چکارمرا ❋
ملا جامی حجازمعفر قطرازدن عودتلرنده امیر مومی الیه بو رباعی یی نظم
ایدوب استقبالرینه ارسال ایتمشلردر

* * (رباعی نظم) * *

* انصاف بده ای فلک مینا فام * زین هردو کدام خوبتر کرد خرام *
* خورشید جهان کرد تو از مطلع صبح * باماه جهانتاب من ازجانب شام *
(حسن اسمنه بو معما دخی انکدر)

❋ مجلسده شیخ دون کیجه کوب شین بشلادی ❋
❋ سوندردی شمع نقلنی حوض ایچره تاشلادی ❋

امير مومى اليهك وفاتلرينه مولانا صاحب استرابادى دارامرثيه اوله رق
برقصيده انشا ايدوب قصيدهٔ مزبوره نك بربيتنك برمصرعى ولادتلرينه
تاريخدركه سكز يوز قرق درت سنه سى استخراج اولنور و برمصرعى
فوتلرينه تاريخدركه برقاج بيتى ثبت اولندى

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* اى فلك بيداد ورحمى بد بنيان كردهٔ *
* اى اجل ملك جهان راباز ويران كردهٔ *
* برجهانبانان چراكويى حسد نبود مرا *
* ازحسد بازى جهان رابى جهانبان كردهٔ *
* كرده كاهى ازجفا حيران دل صد اهل دين *
* كه زكين قصد هلاك صد مسلمان كردهٔ *
* كردهٔ برجان كمين بنهادهٔ دام عنا *
* هرزمان ازكينه جوى صيد صد جان كردهٔ *

* ⁂ (تاريخ وفاتلريدر) ⁂ *

* ميرجم قدر نوايى چو بفردوس برين *
* زد سرا پرده زدنياى دنى باشوكت *
* سال تاريخ وى ومنزل او پرسيدم *
* آمد آواز زفردوس كه جنت جنت *

الحاصل اول امير بينظيرك بو مسافرخانهٔ عالمده مدت مسافرتلرى
التمش ايكى سنه در

* ⁂ (ذكر امير اعظم احمد السهيلى) ⁂ *

اجداد كرامى تيمور خان زماننده وشاهرخ وقتنده صاحب جاه وامرادن
معظمان امور سلطانيده استخدام اولنورلر ايدى اشبو امير احمد السهيلى
بودرجه حسب ونسب صاحبى وعلم وفضلده اقراننك ممتازى ايكن
قباده اهل عبا ودائما بادر ويشانه محب وهمپا ايدى سهيلى مخلصنى شيخ
ازرى وضع ايتمش تبركا بعض اياتى بو مجله يه تحرير اولندى

* ⁂ (بيت تركى) ⁂ *

* اى مينى جور وجفا بابنده معتاد ايلمكان *
* اوزكه لار برله وفا قصرينى بنياد ايلمكان *

* ⁂ (بيت فارسى) ⁂ *

* نباشد خانهٔ زركارئ شاهى هوس مارا *
* كه اين ديوار محنت خانهٔ اندوه بس مارا *

* ⁂ (بيت) ⁂ *

* بروز غم بغير از سايهٔ من نيست يار من *
* ولى اوهم ندارد طاقت شبهاى تار من *

* ⁂ (بيت) ⁂ *

* بكاه جلوه مى بپچد كمند زلف برپايش *
* نه ازمستى بست چندين وخم درنخل بالايش *

اما تذكره على شيرده دخى بو وجهله مسطوردركه امير سهيلى ملك
خرسانك متعينلرندن اولوب عالم طفوليتده اثار حسن طبعى وذهن
دقيقى ظاهر واخلاق حميده واطوار پسنديده سى باهر ايدى سلطان
ابوسعيد ميرزا دائره سنك خواص توابعندن اولمغله اشعار آبدارى
بين الخلق اشتهار بولدى وحالا يكرمى سنه دن زياده دركه استان سلطان
صاحب زمان ملاذ متنده رفيع مناصب واعلا مراتبله مشرف قدر ملك
ومال وبلكه سلطنت وجمله مصلحتده مشار اليه ومعتمد عليه اوله رق
مسندنشين حل وعقد امور وناظم كار جمهور اولوب هيچ ناملايم امره
منسوب وناشايسته عيله مطعون ومعيوب دكللردر بودولتده اسايش
حال وصورى ومعنوى مراد باللرى حاصل اولمش وصيت وشهرت
نظملرى افاقى طوتمش وعيديه قصيده سنك بو مطلعى كوزل دوشمشدر

* ⁂ (بيت) ⁂ *

* شكراى دل كه دكر بار بصد زيب وجمال *
* كردن شاهد عيدست دراغوش هلال *

* ⁂ (وبو مطلع غزل دخى انكدر) ⁂ *

* دل چو شكسته مران عاشق خسته حال را *
* سنك جفا چه ميزنى مرغ شكسته بال را *

لیلی ومجنونی نظم ایدوب لیلانك بیمارلغی تعریفنده بو بیت اندندر

* ** (نظم) ** *

❁ کوی زنخش زحال شکسته ❁ مانندهٔ سبب سال کشته ❁

اکرچه ترکی اشعاری آزسویلرایدی بو بیت ترکی انکدر

❁ زهدایلی تسبیح دیب حیران قالوراو باش ادا ❁

❁ رشتهٔ جیم نی کور ساقطره قطره یاش ادا ❁

ما تقدمدنبرو فقیرایله الفت واتحادی درجهٔ کماله رسیده اولدیغنه بناء بوندن زیاده تعریف وثنا ایلمك کندومی ثنا ایتمك کبی اولدیغندن سمت اختصار اختیار اولندی دیو علیشیر ختم کلام ایتمشدر اما تذکرهٔ سام مرزاده دخی بو وجهله کشیدهٔ سلك بیان اولنمشدر که شیخ نظام الدین احمد المشهور بسهیلی عالی نژاد اتراکدن غایت دقت طبع وصفوت ادراکله غلغله انداز افلاك اولوب اول کان فضل وکمال واول قلزم نظم وخیالك برکت طبع سهیلی آثار ویمن ضمیر معانی نثاری اولان درشاهوار اشعاری مانند عقیق یمانی رنکین وآبدار وهمچون لعل بدخشانی شهرتشعاردر نام سامیلری سهیلی تسمیه قیلندیغی شویله روایت ایدرلرکه زبدة العارفین شیخ آذری حضرتلرینه خلوص قلبله معتقد اولمغله شیخ مشارالیهدن برمخلص نیاز والتماس ایلدکده حضرت شیخ نزد شریفلرنده موجود اولان کتبك برندن تفاؤل بیوردقلرنده سرسطراولده سهیلی لفظی بدیدار اولمغین بو مخلصله متخلص اولملرینه اشارت بیورمش مرحوم مولانا حسین واعظ انوارسهیلی نام کتاب بلاغتمآبلرینی امیر مومی الیهك اسم سامیلرینه تصنیف وتتمیم وحضورقدردانیلرینه عرض وتقدیم ایدوب نائل الطاف وکرم عمیم اولمشدر امیر مذکورك فارسی وترکی ایکی عدد دیوان بلاغتنشانلری واردر فارسی دیوانندن چند بیت تحریر اولندی

* ** بیت ** *

❁ بشام غم چومن دردکشی کاندر شراب افتد ❁

❁ ازین کمتر که تاروز جزا مست وخراب افتد ❁

مرویدرکه اشبو تحریر اولنه جق بیتی سویلدکلرنده برحریف ظریفه اوقشلر

* ** بیت ** *

❁ شب غم دیو باد آهم ازجا کند کردون را ❁

❁ فرو برد اژدهای سیل اشکم ربع مسکون را ❁

حریف مذکور کوش ایلدکده ای امیر بوشعر سویلرسکز که آدمی قورقودرسکز دیمش هجرتك طقوز یوز اون سکز سنه سنك شهر آخرنده کوکب عمرلری مغرب فنایه رسیده اولمشدر

* ** ذکر دستور فاضل ووزیر کامل خواجه افضل الدین محمد ** *

پدری خواجه ضیاء الدین کرمانك کریم وکبراسندن وجمله اجدادی مناصب جسیمه ده ووزارتده مستخدم خاندانلر ایدی خواجه افضل الدین وزارتی حالنده دخی کسب علم وفضل وحکمته مشغول وشعری متین ومقبول اولمغله تبرکا بربیتی تحریر اولندی

* ** (بیت) ** *

❁ نکویی چشم خود بستم برای دفع آزارش ❁

❁ خیال روی انجا بود پوشیدم زاغیارش ❁

❁ (ذکر فخر الصدور خواجه شهاب الدین عبدالله مروارید رحمه الله) ❁

پدری خواجه شمس الدین محمد کرمانینك اعاظم اکابرندن ومدت مدیده سلاطینه بالاستحقاق وزیر اولوب صکره وزارتدن استعفا برله عبادت وخیراته مشغول اولمشدر خواجه شهاب الدین علومه اشتغال ودرجهٔ کمال کسب ایدوب متین اشعاری واردر ملا جامی حضرتلرینك بو مطلعده اولان غزلنه جواب دیمشدر

* ** (بیت) ** *

❁ نو بهارا که دمد شاخ کلی از کل من ❁

❁ غنچه هایش بود آغشته بخون دل من ❁

(شهاب الدینك جوابی)

* ** (بیت) ** *

❁ آه ازهرکه وفا بود امید دل من ❁ غیر نومیدی ازهیچ نشد حاصل من ❁

* ** (ذکر وزیرزاده خواجه آصفی) ** *

پدری دستور اعظم خواجه نعیم الحق نعمة الله سلطان ابوسعید

عصرنده استحقاق واستقلال ایله وزیر اعظم اولمشدر خواجه آصفی
دخی مقربان سلطان وحکامدن وافاضل ایامدن وشعرای کرامدن
خیال کفتار صاحبی برشاعر نامدار اولمغله تبرکا برمطلعی تحریر اولندی

✻ ✻ (بیت) ✻ ✻

❃ بسی خود ادر آب دیده چون ماهی وطن دیدم ❃
❃ که تاقلاب زلفش رابکام خویشتن دیدم ❃

اما تذکرهٔ علیشیرده شو وجهله رقزدهٔ تسطیر اولنمشدرکه مولانا آصفی
اصحاب هنردن معدود اولوب طبع نازکانه‌لری بیان وتعریفه سزا وقابلیت
وحفظه‌سی دخی خوب ورعنا درامانه طبع وقابلیتنی ونه هنر وحفظه‌سنی
ایشه قوللنور ونه هنر واستعدادی ترقی وتزاید بولور همان طفل سایه پرورش
خود رایلقله اوقات نازنیننی ضایع واتلاف ایده جك کارنا هموارلرده
بولنور وبو کونه صفات غریبه وکیفیت عجیبه‌سی چوقدر قاله کلسه سوز
اوزانور (مصرع) نصیحت اکا کار ایتمز همان اللهدن بولسون *
بروجهله پندپذیر دکل بو جهتدن غایت پریشان حالدر لکن کوزل
ابیاتی واردر بو مطلعی مشهوردر

✻ ✻ (بیت) ✻ ✻

❃ نریخت دردمی ومحتسب زدیر کذشت ❃
❃ رسیده بود بلایی ولی بخیر کذشت ❃

(بو ترکی مطلع دخی انکدر)

✻ ✻ (بیت) ✻ ✻

❃ بو بلالار کوزیرین اول آرام جاندن کورمدم ❃
❃ ایکی کوزمدین یمانایغ کوردوم اندین کورمدم ❃

(بهمن اسمنه بو معما کوزل واقع اولمشدر)

✻ ✻ (نظم) ✻ ✻

ای برسم سمند توسرهای سروران افکنده سروران جان رابسر بران*

اما تذکرهٔ سام مرزاده دخی بو وجهله نکاشتهٔ صحیفهٔ بیاندرکه مولانا
آصفی نك پدرلری مدت مدید وزیر سلطان ابوسعید خان اولمغله

اول سببدن آصفی مخلصنی اختیار ایتمشدر انجق میرك طاشکندی
شهری وکلی نام رساله سنده مولانای مذکورك لب زیرینه‌سی چاك
اولدیغندن آصفی دیمشلردیو بو بیت ایله دعواسنی استدلال ایدر

✻ ✻ (بیت) ✻ ✻

❃ تیغست آبدار زبان توآصفی ❃ چاك لبت زتیزی زبان تست ❃

مولانای مومی الیهی شاعرنبانی هجو ایدوب اولبابده سویلدیکی
قطعه‌نك مضموننندن لب زیرینه‌سی جاك اولدیغیچون آصفی تخلص
ایتمش اولدیغی غایت روشن واشکاردران شاء الله تعالی قطعهٔ مزبور
محلنده ذکر اولنور مولانای مومی الیه سام مرزاقولنجه صفای ذهن سلیم
وذکای طبع مستقیمله ممتاز شعرا وسرافراز فضلای عالیمقدار ورعنایی
وخودرای ایله عالم نزاکتشعار اولوب دیوان غزلیاتی تکمیل وتمام ومخزن
اسرار طرزنده مثنویات دخی کشیدهٔ سلك انتظام ایلمش لکن مثنویاتی
شهرت تام بولمامش ووفاتلری هراتده طقوز یوز یکرمی سنه سنده واقع
اولمشدر اشعار وآثار طبع معارف نثارلرندن دولت شاهك ایراد ایلدیکی
بر بیتکه بالاده تحریر اولنمشیدی میرك طاشکندی رسالهٔ مذکوره سنده
نقل ایدرکه آصفی ایام سلطنت حسین بایقراده بیت سالف الذکری تنظیم
وحضور مبرور سلطانه عرض وتقدیم ایلدکده حاوی اولدیغی مضمون
بلاغت مشحوننندن پادشاه معارف شناس زیاده محظوظ اولمغله قلمرو
حکومتلری اولان اقطار وبلدانده اوچ کون اوچ کیجه شهرآیین
اولنماسنی امر وفرمان بیورمشلر والله اعلم بو بیت دخی مرقومکدر

✻ ✻ (بیت) ✻ ✻

❃ من طور تجلی چکنم برلب بام آی ❃ کوی تومراطور وجمال تو تجلیست ❃

✻ ✻ (بیت) ✻ ✻

❃ نازدر سرچین درابروتند خوی من رسید ❃
❃ فتنه را سرکرده اینك فتنه جوی من رسید ❃

✻ ✻ (بیت) ✻ ✻

❃ دل که طومار وفا بوده من محزون را ❃ پاره کردند ندانسته بتان مضمون را ❃

❋ ❋ (بيت) ❋ ❋

❋ كرديا قوت لب لعلت خط سبزی دميد ❋
❋ هيچ كس دردور ياقوت اينچنين خطی نديد ❋

❋ ❋ (بيت) ❋ ❋

❋ صورتكران هلاكم ازان سيم تن جدا ❋
❋ سازيد صورتی كه نباشد ز من جدا ❋
❋ چون وصل هجر بود زشيرين بلای جان ❋
❋ خسرو جدا هلاك شد وكوهكن جدا ❋

❋ ❋ (بيت) ❋ ❋

❋ رخ تو هر كه درآيينه ديد كريانست ❋
❋ چو هاله روی نمايد دليل بارانست ❋

❋ ❋ (بيت) ❋ ❋

❋ پای مجنون نه همين سلسلهٔ سوداداشت ❋
❋ هر كه ديوانه شد اين سلسله را بر پاداشت ❋

❋ ❋ (بيت) ❋ ❋

❋ بياض ديده زمی سرخ كلعذاران را ❋
❋ بود شكوفه ز بادام نو بهاران را ❋

❋ ❋ (بيت) ❋ ❋

❋ ز كرداب دو چشمم صد حباب شوق برخيزد ❋
❋ وزان هر يك برای ديدنت چشم دكر كردد ❋

❋ ❋ (الطبقة الثانية) ❋ ❋

وصاف خامه بو محله كانجه طبقهٔ اولده زيبايش سطور اولان شعرای كرام وفضلای عظامك مناقب جليله لرينی نقش كتابهٔ ختام يعنی تذكرهٔ دولتشاهك نقوش سوادی كشيدهٔ اوراق بياض ارقام اولنوب بعد ازين امير علی شير نوايينك تذكرسنده محرر بعض شعرای بنامكه تذكرهٔ سام مرزاده دخی مسطور اولمغله اولا تذكرهٔ علیشيردن تحرير وبعده سام مرزادن دخی تذييل اولنه رق تسطيره مبادرت اولندی

❋ ❋ (ذكر مولانا عبد الله هاتفی) ❋ ❋

ظاهر يوزندن حضرت ملا جامی يه اكرچه قرابتی معلوم وباهر اما معنی جهتندن بيكانه وبعيد اولديغی روشن وظاهردر اجناس نظمندن مثنوی تنظيمنه زياده سعی وكوشش واولبابده خيليجه اقدام وورزش ايتمشدر ملك الكلام فردوسی طوسی وقدوة المحققين شيخ نظامی كنجوی وسلطان الشعرا خسرو دهلوی قدس الله اسرارهم مثنویٔ شريفلريكه شهنامه وخمسه يدر انلری استحسان ايتيوب انواع اهانت وحضرت جامينك مثنویٔ لطيفلرينه دخی عدم رغبت والتفات ايدر ايدی بزم كبی بينوا فقيرلر كه كندو مزی بو خاندان علم ومعارف اركانك زيزه چين فضل وكمال وعرفانلری طوترز وبلكه اول قابليتمز دخی يوقدر هرنه حال ايسه اويله عظيم الشان ذواتك اشعارينی استحقاقله تعريف ايدرز مولانای موی اليهك ايكی اوچ بيتی نظم ايتديكی ظفرنامه مثنويسندن تبرك جهتيله بو محله يه ثبت وتحرير اولندی

❋ ❋ (نظم) ❋ ❋

❋ بس انكه بسی كاو ميشان نر ❋ بزنجير بستندبر يكدكر ❋
❋ كه در پيش خندق فصيلی بود ❋ وز وهر يكی منع فيلی بود ❋
❋ چرا بايد از فيل كردن حذر ❋ كه او چار پايست چون كاو وخر ❋

نعوذ بالله من شرور انفسنا اما تذكرهٔ سام مرزاده دخی بو وجهله مقيددر كه مولانا هاتفی زبدهٔ شعرا وكزيدهٔ فصحا ونظم واشعارده ماهر خصوصا مثنوی كويلقده اقران وامثالنه تفوقی ظاهردر ومولدی جام نام محلده وخواهرزادهٔ ملا جامی اولوب خمسه يه جوابده درت كتاب نظم ايتمشدر حتی شويله مرويدر كه هاتفی دغدغهٔ تتبع خمسه يه دوشر واولبابده ملا جامی حضرتلريله مشاوره ايلدكده بو وجهله دهان بازمعانی پرداز اولورلر كه اكر فردوسیٔ طوسينك بو اوچ بيتنه جواب ويرمكه قادر اوله بيلورسك

❋ ❋ (مثنوی) ❋ ❋

❋ درختی كه ايزد بتلخش سرشت ❋ كرش نشانی بباغ بهشت ❋
❋ وراز جوی خلدش بهنكام آب ❋ به بيخ انكبين ريزی وشهد ناب ❋
❋ سرانجام كوهر بكار آورد ❋ همان ميوهٔ تلخ بار آورد ❋

سائر ابیاتنه دخی جواب ویرسك مولانا هاتفی دخی بو درت بیتی نظم ایدوب
حضور پرنور حضرت ملا جامی یه عرض ایدر

*** (مثنوی) ***

* اگر بیضهٔ زاغ ظلمت سرشت * نهی زیر طاوس باغ بهشت *
* بهنگام آن بیضه پروردنش * ز انجیر جنت دهی ارزنش *
* دهی آبش از چشمهٔ سلسبیل * بدان بیضه دم دردمد جبرائیل *
* شود عاقبت بیضهٔ زاغ زاغ * برد رنج بیهوده طاوس باغ *

هرچند بو ابیات شعر حکیم فردوسیله محك قبولده همعیار وهم قیمت دگل
ایسه ده ملا جامی ساباش وآفرین و پسند وتحسین ایدوب خمسه یه جواب
دیمکه اذن ورخصت ویردیلر وحضرت جامیدن استدعا ونیاز ایتدیکه
نظم ایلدیکی کتاب لیلی ومجنونك افتتاح بیتنی ابتدا وانشا بیوره لر ملا جامی
دخی تبرکا کتاب مزبوره بو بیت ایله ابتدا بیوردیلر

*** (بیت) ***

* این نامه که خامه کرد بنیاد * توقیع قبول روزیش باد *

حق هاتفیده دعای کرامت آثار جامی مستجاب اولمغله بالتوفیق کتاب
مرقومك اتمامنه موفق ومظهر ومنظومهٔ مذکوره دخی غایت خوب
ولطافتکستر اولدیغی نزد شعراده باهر وظاهردر بو ایکی بیت کتاب مزبوردن
لیلی ومجنونك بیمارلغی حکایه سنه دائر ابیاتندندر

*** (مثنوی) ***

* پیراهن از آن پری وش * افروخته چون تنور آتش *
* شد زانوی پای آن یگانه * موی کمرش درمیانه *
(بو ابیات کتاب خسرو وشیریندن زال فرهاد کشك مذمتنه دائردر)

*** (مثنوی) ***

* بود هر چشم شیرش شیشهٔ زهر *
* ز چشم سبز او صد فتنه در دهر *
* ز دندان غاریش بودی دهانی *
* چو گور کهنهٔ بی استخوانی *

* زحل کامد جهانرا نحس اکبر *
* بود حالی ز روی آن بد اختر *
* دو شاخ آمد دو پایش دزد وغم را *
* دری بکشاده دهلیز عدم را *

کتاب مزبوردن بو بیت دخی خسروك صفت شکارینه دائردر که قید
اولندی

* ز طبل بازان شیرین شمائل * شده رقاص مرغ نیم بسمل *

مولانای مومی الیهك هفت پیکر طرزنده هفت منظر نام منظوم ومثنوی
بر کتابی دخی واردر اگرچه سائر مثنویاتی لطافتنده برابر دگل ایسه ده
بونده دخی حکایات شیرین ونوادرات رنگین درج وتبیین ایتمشدر کتاب
مذکوردن کندو فرزندنه پند ونصیحت سیاقنده واقع اولان ابیاتدن
چند بیت ثبت وتحریر اولندی

*** (مثنوی) ***

* ای سپهر جمال را مه نو * نکتهٔ چند گویمت بشنو *
* تا نکرده نقاب روبت موی * نروی رو کشاده بر سر کوی *
* هر که چیزی برایگان دهدت * نستانی اگرچه جان دهدت *
* میکن از صحبت بدان پرهیز * همچو خاشاك خشك از آتش تیز *
* تا رخت ساده وجمیل بود * می مخور گرچه سلسبیل بود *
* پسرانی که باده خوار شوند * از می سرخ روسیاه شوند *
* پسران را کند دو کار خراب * هوس زینت وهوای شراب *
* وان بران پسر هزاران وای * که بود می پرست وخود آرای *
* بهر زن جامهٔ وزرد آمد * این چنین رنگ ننگ مرد آمد *
سرخ وزردی که لایق مردست * اشك سرخست وچهرهٔ زرد دست
* عیب باشد زمرد در پشنبه * ناز کردن بحسن پیشینه *

واسکندر نامه مقابله سنده تیمورنامه نام بر کتابی دخی واردر کتاب مزبوری
تمام قرق سنه مدتده اتمام ایتمشدر زیرا برقاچ دفعه تکمیل ایدوب بعده
بعض ابیاتنی پسند ایتمیوب ایچندن اخراج ویینه تکرار انشا ایتمشدر واول
اخراج ایلدیکی ابیات اصل کتابك موازیسنده مسطوردر وکتاب مذکورك

حقیقت حال نظمی غایت متین ونازکانه ومضامینی زیاده رنکین وشاعرانه
واقع اولمشدر بو پرقاج ابیات اول کتابدن صفت جنکه دائردر

** نظم **

* زده تیغ ونیزه بلان بیدریغ * شده نیزه کلکون وکلنار تیغ *
* کمان چون ابروی جانان شده * زهر کوشه غارتکر جان شده *
* شده پرچم طوقها فتنه بار * جو کیسوی کافردلان تتار *
* کلاه خود کشته کلکون همه * چو دلهای عشاق پرخون همه *
* نه ازقتل کس نیزها منفعل * چو بالا بلندان بیرحم دل *
* به بیداد خوکرده کرز کران * چو دلهای سنکین سیمین بران *
* کذر کرده تیراز زرها چنان * که باد از خم زلف سیمبران *
* فتاده دران پهن دشت دردشت * سرناتراشیده چون خارپشت *

مولانا هاتفی مأوای قدیمی اولان خرجرد جامکه قصبات خراساندن
برقصبه در اول محلده چار باغ ترتیب وتنظیم ایلیوب اکثر ایامده اول جای
غمفرساده مکث وآرام وعزلت وخلقله اختلاطه عدم رغبت کوستروب
کذارندهٔ اوقات ایتمشلر تا طقوز یوز اون یدی سنه سنده که شاه جمجاه جنابلری
فتح بلاد خراساندنصکره جانب عراقه توجیه وجههٔ عزیمت بیوردقلرنده
منظور آفریدکار شاه قاسم انوار قدس سره حضرتلرینی زیارت قصدیله
قصبهٔ مذکوره حوالیسنه نزول بیوردرلر واول اطرافی کشت وکذار ایدرك باغ
هاتفینك قپوسنه راهلری تصادف ایتمکله درون باغه کیرمك مراد ایلدکلرنده
باغك قپوسی مسدود اولمغله باغك دیوارندن طشره چقمش براغاجك دالنه
صعود برله ایچرویه کیررلر بوخبر مولانای مذکورك مسموعی اولیجق شاه
مشارالیهك استقباللرینه مسارعت وشتاب وخاکپای عالیلرینه نهادهٔ جبین
بندهکی ایله عز وشرف اکتساب ایلرشاه فلك بارکاه دخی انواع التفات
ونوازشله احوالن پرسش ایدوب کیفیت حالنه واقف اولدقلرنده قرارکاهلری
اولان مقامه قدم رنجیده بیوروب کمال اخلاق حمیده لرندن کلیم
درویشانه یه قعود وماحضردن هرنه که وارایسه تناول بیوروب مولانای
مذکورك اشعارنی استماعه رغبت بیورررلر مولانای مومی الیه دخی برمقدار
اشعارلرندن انشاد ایلدکده تحسین بسیار وآفرین بی شمار ایلیوب
کندو فتوحات شاهیلرین نظم ایتمکه نامزد بیوردرلر مولانای مذکوردخی

انکشت قبولی نهادهٔ برسر افتخار وتعظیم ایلدکده منظور عنایات
بی نهایات اولمشدر کتاب مزبوردن بیك بیت مقداری نظم ایدوب اتمامنه
موفق اولهمدی اکر اول مثنوی تکمیل اولمش اولیدی سائر مثنویاتی
ناسخ اوله جغی روشن وواضح ایدی کتاب مزبوردن اول شاه جمجاهك
وصفنه دائر ابیاتندن چندبیت تحریر اولندی

** (نظم) **

* برو ختم شد منصب سروری * چو برجدش آیین پیغمبری *
* سرشته خوی مردی ومردانکی * چه مثل درزمانه بفرزانکی *
* چه مردی که هرکس نامش شنود * وکرزن نیاید ازودر وجود *
* نمی اوردتاب بذلش درم * درم منتهی بی نهایت کرم *
* بهم دخل کونین اکر ضم بود * زاندازهٔ بذل ادکم بود *
* همه پادشاهان شده پشت او * چو شاهان شطرنج دردست او *
* زشاهان شطرنج او بی شکی * بود شاه بهرام چوبین یکی *

عبدالله هاتفینك لقبی کیرخر اولوب سبب تسمیه سنی شویله روایت ایدرلر که
وقتا که پادشاه اوزبك محمود خان شیبانی مملکت ماوراء النهری تماما
استیلا ایلدکده ملك الشعرا لقب جاهنی مولانا بنایی یه توجیه ایدوب اولدخی
ولایت هریده شاعرلکله مشغول ایدی مولانای مذکور هری ولایتنك صلهٔ
شعراسنی یالکز برآدمه تخصیص وحواله ایتمش اولدیغندن هرکس
رنجیده خاطر اولمشلر ایدی اولوقت مولانا هاتفی بوقطعه یی سویلیوب
مولانا بنایی یه کوندرمشدر

** (قطعه) **

* بجز عبدالله جامی درین شهر * ندیده هیچ شاعر روی زررا *
* بنایی درطمع دارد زینده * مکر خواهد کرفتن کیرخررا *

مولانا هاتفینك وفاتلری خرجردده ظهوره کلوب چارباغده مدفوندر
سال وفاتلرینه تاریخ (جامیٔ ثانی جه شد) ترکیبی واقع اولمشدر

** (ذکر زبدة الشعرا مولانا بنایی) **

اوسط ناسدن ومأوای مولدی هری شهری اولوب کمال قابلیتی اولمغله
تحصیل علومه سعی واقدام ایدرك اظهار رشد ذاتیه سیله صاحب

شهرت ایام و بعده انی ترك وصنایع خطه کوشش وازمدتده بی نظیر
تحریر وارقام ایله مشهور اقالیم اولمشدر وموسیقی فننه میل ورغبت وتعلم
ایدوب اول وادیده دخی تألیفاتی وار درامامعجب ومتصورلکندن ناشی
مقبول قلوب ناس اولمامغله بوصفتی سلب ایچون طریق فقری اختیار
وکشیدهٔ ریاضت بیشمار ایتمش ایسه ده چونکه سالك اولدیغی طریقده
رهنماسی اولمیوب کندو باشنه رهرو اولدیغیچون هیچ مستفید اولمدیغندن
بشقه خلقك تشنیع واعتراضندن شهرهریده آرام ایده میوب عراقه
عزیمت وانده دخی اولکی کبی صیت وصداسی ظاهر اولمشدر اما
امیددرکه چوق غربت چکدی وشکسته لك کوردی بوتقدیرجه نفسنه
دخی شکسته لك کلمش اوله هرتقدیر ایله بومطلع انکدر

✱ ✱✱ (بیت) ✱✱ ✱

✱ بسرمه انکه سیه کرد چشم یارمرا ✱ بسان سرمه سیه کرد روز کارمرا ✱

اما تذکرهٔ سام مرزاده دخی بووجهله سطور آرای تعریف و بیاندرکه
مولانابنایینك نشئهٔ ظهورلری هراتده اولوب پدرلری معمار اولدیغندن
بنایی مخلصنی اختیار ایتمشدر فی الاصل جوهر ذات معارف سماتلرنده
اکتساب کمالاته استعداد وقابلیت اولمغله ریعان جوانیلرنده تحصیل فضائل
وعلوم سمتلرینه عزیمت واکثر معارف وفنونده چوکان سعی وغیرتله
میان اقراندن ربودهٔ کوی مسابقت ایتمکله بنیان فضائل وکمالاتی سمت
کانهم بنیان مرصوص پیدا ایلمشدر امیر غیاث الدیندن منقولدرکه
مولانابنایی یه ملای شاعران وشاعر ملایاندر دیرلر ایمش علم تصوفده
یکتا وخوش نویسلکده بی همتا وخوب خوانلقده مشهور وعلم موسیقی
وادوارکه اقسام علوم ریاضیه دندرانده دخی رسائلی منشور دروظرافت
ولطافت طبعی برمرتبه ده ایدیکه علیشیره نسبت ایله نزاکت مزاجی
اندن مشهور اولمغله تعریفه احتیاج یوقدرکه لطائفه دائر سوزلری
بیشمار درجمله دن بری برکون برپالان دوز دکاننه واروب علی طریق
الهزل میرعلیشیرك پالانی استرم دیمش بوکلام میرعلیشیرك کوشنه واصل
اولمغین بعده مولانا بنایی یه سوء قصد ایده جکنی کندوسی فهم واذعان
ایتمکله بوندنصکره شهرهراتده اقامت ایتمك امکانده اولمدیغندن عراق

طرفنه محمل بندعزیمت وخدمت سلطان یعقوبه ملازمت ایدوب برمقدار
مظهر التفات اولدقلرنده کتاب بهرام و بهروزی سلطان مشار الیهك
نام سامیلرینه تصنیف وترقیم وعرض وتقدیم ایلمشدر بعده سلطان
یعقوب و برادری یوسف بك برابر وفات ایلدکلرنده مولانا بنایی اول حالده
بو بیتی دیمشدر

✱ ✱✱ (بیت) ✱✱ ✱

✱ نه از یوسف نشان دیدم نه از یعقوب آثاری ✱
✱ عزیزان یوسف ارکم کشت چه شد یعقوب راباری ✱

بوندن برمقدار وقت مرورنده ارزوی وطن ایله ینه هراته عودت ایلدی
امانه کندندن ناملایم حرکات ظهور ایتمکله بودفعه میرعلیشیر اولکندن
زیاده مغبر اولوب حتی قتلنی پروانه جی یه سپارش ایتمشیدی ازجمله
اغبرارینه بادی موادك بری بوایدیکه میرعلیشیر تأهل جانبنه میل ورغبت
ایلمدکلرندن عنت ایله شهرتلری وار ایدی وقتا که مولانا بنایی برقصیده
انشا وعلیشیره تقدیم ایلدکده مأمولی مقداری عطیه یه نائل اولمیجق
قصیدهٔ مزبوره یی سلطان احمد مرزانك نامنه تبدیل وتقدیم ایتمکله
بوخصوص میرعلیشیرك معلومی اولدقده زیاده مغبر اولمغین مولانا بنایی دخی
تلافی جهتیله بوقطعه یی تحریر ومیر مومی الیهه تسییر ایتمشدر

✱ ✱✱ (بیت) ✱✱ ✱

✱ دخترانی که فکر بکرمند ✱ هریکی رابشوهری دادم ✱
✱ انکه کابین بداشت عنین بود ✱ زوکرفتم بدیکری دادم ✱

بوندنصکره ینه ترك وطن ایدوب ماوراء النهر طرفنه روان وعزیمت
واول وقت اول طرفك حکمداری اولان سلطان علی مرزا که ولد سلطان
احمد مرزا که بسر سلطان ابوسعید درانلرك نزد عالیلرنده مقبول وندیملری
اولوب اسان هری اوزره اول محلده قصیدهٔ مجمع الغرایبی کشیدهٔ سلك
نظم ایلمشدر بوایکی بیت اول قصیده دندر

✱ ✱✱ (بیت) ✱✱ ✱

✱ زانکه لازال ناقد این بود ✱ حکم عالیٔ پادشاه زمان ✱
✱ خسرو ملك ماوراء النهر ✱ شاه سلطان علی بهادرخان ✱

تاشول زمان كه محمد خان شيبانى اول ولايتلرى تسخيره كتوردى مولاناى مومى اليه دخى دركاه خانيده ملك الشعرالق رتبه سن احرازايدوب خان مومى اليه ايله برابر خرسانه متعازم اولوب مولاناى مذكور دن هراتده امورنا مرضيه ظهور ايتمش اولديغندن ازجمله شاعرلك مالنى يالكز برآدمه حواله ايتمشيدى بعده شاه صاحب زمان مغفور اوزبك خانه غالب اولدقلرى ايامده بنابى ماوراء النهرده قرشيده بولنمشيدى اول وقت شاه صاحب زمانك اعاظم وزراسندن ميرنجم ثانى اول ولايته مستولى اولوب قتل عامه فرمان ايلدكارنده مولاناى مذكورك اول واقعه ده بناى حياتلرى قرين انهدام اولمشدر طقوز يوز اون سكز سنه سنده واقع اولمشدر مولانا بنايينك اشعار ابدارى وديوان بلاغت نشارى مشهور ومقبول ارباب عرفاندر خواجه حافظك اشعارنى تتبعده چند غزل حالى مخاصى ايله واقع اولمشدر وخوب قصائدى دخى واردر بو برقاج بيت جملهٔ اشعارلرندندر

* ❊ نظم ❊ *

❊ كلستانيست خرم ديده ام ازعكس رخسارش ❊
❊ زمژكان خارها بكرفته ازاطراف ديوارش ❊

* ❊ (بيت) ❊ *

❊ كنم غوغا بهر يكانه كاندر كوى او بينم ❊
❊ كه تا ايدبرون بهر تماشا روى او بينم ❊

* ❊ (بيت) ❊ *

❊ نه ازخون جكر بريكدكر مژكان من بسته ❊
❊ كه بى اومردم چشمم بروى غير در بسته ❊

* ❊ (بيت) ❊ *

❊ تعالى الله چه كلذاريست رخسار عرقناكش ❊
❊ كه ازآب ازچشمهٔ خورشيد داده ايزد باكش ❊

* ❊ (بيت) ❊ *

❊ خواهم غبار كردم دركوى او برايم ❊
❊ تاهركه بيند اورا در چشم اودرايم ❊

(بيت)

* ❊ (بيت) ❊ *

❊ دردل آرام هرزمان كان مه دلاراى منست ❊
❊ خاطرى خوش ميكنم اوراچه پرواى منست ❊

* ❊ (بيت) ❊ *

❊ زبد خويى چنان بيكانه شد ان بيوفا بامن ❊
❊ كه شد بيكانه باهركس كه كرديد آشنا بامن ❊

(بو رباعى دخى مرقومكدر)

* ❊ (نظم) ❊ *

❊ يوسف صفتان اهل پرهيز كجا ❊ شيرين منشان شهوت انكيز كجا ❊
❊ بابوالهوسان نسبت عشاق مكن ❊ يعقوب كجا خسرو پرويز كجا ❊

حضرت ملاجامى سفر حجاز مغفر تطرازه متعازم اولدقده دزد شعراسن ديو مثنوى برقاج بيت تحرير وطرف ملاى مشار اليهه تسيير ايتمشدر

* ❊ (مثنوى) ❊ *

❊ قانون سفر چوساز كردى ❊ اهنك ره حجاز كردى ❊
❊ بردى سخنان كهنه ونو ❊ از كفتهٔ انورى وخسرو ❊
❊ ديوان ظهير فاريابى ❊ درمكه بدزد اكر بيابى ❊

بو مثنويده نكته بودركه ديوان ظهير فاريابى بين الاعجام برمرتبه مقبول ومرغوب ومعتبردركه كعبه ده دخى بولورسك سرقت ايله ديوكنايه ايدرلر بوتقديرجه بنايينك ملاجامى يه تعريضى بواولوركه بوديارلرده انورى وخسرو ابياتى قالمدى چالدك غالبا كعبه يه توجه ايلمش سكز ديوان ظهير فاريابى يى حرم شريفده دخى بولورسك همان بلا تأخير سرقت ايله ديو اشارتدر مولانا آصفى نك لب زيرينه سى چاك اولديغى واكابناء آصفى مخلصنى اختيار ايلديكى محلنده ذكر اولنمشيدى مولانا بنايى مذكورى هجو ايدوب اولبابده سويلديكى قطعه بو مجله يه تحرير اولندى

* ❊ (نظم) ❊ *

❊ آصفى لب آصفى افكند ❊ دهنش رابديد وخندان شد ❊
❊ كفتمش بركس دريده مخند ❊

* ❊ (ذكر مولانا نركسى) ❊ *

عن اصل ولایت هریدندر مخلص مذکور ایله مشهور ایکن نرکسی یه آهی بی
تبدیل ایلدی بو خصوصك سببی کندندن استفسار اولندقده جواب
صوابه موفق اوله مدی مولانای مرقومك عادتلری هرقنده جزوی رنك
یامعنی کورسه تصرف ایتمکه سعی ایدردی انشاالله تعالی مأمولدرکه
مخلصنه تغییر ویردی بو عادتنه دخی تغییر کله بو بیت انکدر

* ** (بیت) ** *

* بباد صفحهٔ رخسار اوکزمه فزون آمد *

* کشادم فال مصحف سورهٔ یوسف برون آمد *

اما تذکرهٔ سام مرزاده دخی بو وجهله ارایش صحیفهٔ سطور اولمشدرکه
مولانای مرقوم ابهرآبادیٔ عراقك شیخ زاده لرندن اولوب اکثر اوقاتده
شهر هراتده اقامت ایلدیکنه بناء علیشیر تذکره سنده سهواهریلیدر دیو
تحریر ایتمشدر نقل اولنورکه مولاناهاتفی مولانای مذکوردن نامکز ندر دیو
سؤال ایلدکده ابو المکارم قدرة الله دروم وشهرندن شیخ میرك
دیرلر دیو جواب داده اولدقده حاصل کلام حسا آدمی اولمش سن دیمش
مولانای مزبور بعض اوقاتده شهر هراتده محتسب اولمش وآخر حاللرنده
قندهاره کتمش وسنی التمشه یتمش اولدقده طقوز یوز اوتوز سکز سنه سی
آخرنده چمنستان حیاتلرینه باد صرصر اجل وزان ایدوب کلستان
جهاندن روضهٔ جنانه روان اولمشلر بو غزل انکدر

* ** (غزل) ** *

* ارمیدی برقیبان ورمیدی ازما *

* ماچه کفتیم وچه کردیم و چه دیدی ازما *

* جورکفتم مکن تند شدی وچه شود *

* که فراموش کنی انچه شنیدی ازما *

* ارتو ای ناله برشکیم که ازغایت شوق *

* پیشتر برسر ان کوی رسیدی ازما *

* ای طبیب آمدی ودست نهادی بردل *

* رفتی وپای بیکبار کشیدی ازما *

* نرکسی برتن خود پیرهن ازغصه درید *

* دامن لطف همان لحظه که چیدی ازما *

(بو بیتلر دخی مرقومکدر) * ** (بیت) ** *

* تاکی ای دل فکر درد بی دوای من کنی *

* از برای خود چه کردی کر برای من کنی *

* ** (بیت) ** *

* آن راکه دردعشق تو دیوانه ساخته *

* مجنون صفت بکوشهٔ ویرانه ساخته *

* ** (بیت) ** *

* هرشب ای دل کفتکوی زلف جانان میکنی *

* خود پریشانی و ما راهم پریشان میکنی *

مخزن الاسراره جواب دیمشدراندن دخی ایکی بیت بو محله یه تحریر اولندی

* ** (نظم) ** *

* شب همه شب داشت کنی جای خویش * هیچ نداری غم فردای خویش *

* آمده شیطان بهم آوازیت * خیز که تا که ندهد بازیت *

* ** (ذکر خواجه مسعود قمی) ** *

اصلی ولایت قمك اعیان زاده لرندن اولوب عراقدن خراسانه عزیمتلرنده
فقرا ایله همصحبت اولمشیدی مثنویسی سلیس و پشکین وغزلیاتی معنیدار
ورنکین وسائر ابیات واشعاری پخته ومتین ایدی وسلطان حسین مرزانك
زمان سلطنتلرنده هراته کلوب انده سلطان مشار الیهك وقایع ایام
سلطنتلرین منظوم ترقیم وایکی بیك بیته یقین کشیدهٔ رشتهٔ تنظیم ایلمشدر
یوسف زلیخا وشمس وقمر وتیغ و قلم مناظره سنی نظم ایدوب مشهور
روزکار اولمشدر بو مطلع انکدر

* ** (بیت) ** *

* بی تو چون درکریه خوابم میبرد * خواب می بینم که آبم میبرد *

بین الناس دیوانی دخی مشهوردر هری شهرنده فوت اولوب پیر سیصد ساله
جوارنده مدفوندر تذکرهٔ سام مرزاده دخی ترجمهٔ خواجه مسعود بو وجهله مقید
اولمغله همان بولنان اشعاری قید وتحریر اولندی بو بیت مناظرهٔ تیغ وقلمندندر

* ** (بیت) ** *

* جهانکردی حلیمی بردباری * زکلزار جهان قانع بخاری *

(بودخی جمله‌ٔ اشعارندندر)

* ** (نظم) ** *

* بدورنرکس توسرخوشیٔ لاله چه باشده *

* معین است که مستیٔ یك پیاله چه باشد *

* ** (بیت) ** *

* هرکه درمیکده یکلحظه نشیمن سازد *

* جای تخلست اکرمدرسه مسکن سازد *

* ** (مثنوی) ** *

* نمکدانی به تنکی چون دل مور * نمك چندانکه درعالم فتدشور *

* ** (ذکرمولاناجزوی) ** *

دعوالو بزرك منش تند خوی وبدروش ایدی بعض محلده فقیره شعرعرض ایدرلرایدی مولانای مذکور مجلسده بولندقجه معناسی بویله لفظی شویله اولملیدی دیه رك لابد انکشت دخل وتعریضی دراز ایلمك قاعده سندن ایدیکه اهل هنرانك شعرینی تحسین وآخره ترجیح ایده‌رخلق یننده دیوانی دخی واردر بومطلع انکدر

* ** (بیت) ** *

* زلعل یارد ندانی کرفتم * حیاتی یافتم جانی کرفتم *

اما تذکرهٔ سام مرزاده دخی بو وجهله مسطوردرکه مولانای مرقوم دارالمؤمنین قدن اولوب مرد بی تعین و بی تکلف ایدی اما شعرده خصوصا وادیٔ غزلیاتده معانیٔ خاص شاعرانه وکفتار عاشقانه سی وارایدی بومطلع جملهٔ اشعارندندر

* ** (بیت) ** *

* عاشق بدنام اکرکشتم دلم باری خوشست *

* عاشق بدنامی داردولی کاری خوشست *

* ** (ذکرمیرجلابر) ** *

طفیلی تخلص ایدر علی جلابرزاده در پدرلری یادکار محمد مرزآستانه سنك امیرالامراسی وصاحب اختیارلرندن اولوب انجق میرمومی الیه پدرلری

مسلکنه عدم رغبتله فانی مشرب ورند مذهب بی تکلف خوش طبع برجوان صاحب عرفان ایدی طبع تابناکاری وادی نظمده تیزرفتار وخصوصا اسلوب قصائدده بلاغت نثار وکروه اصحاب معارف مرقومك طبیعتنی اقرار ایدرلر ایدی سلطان صاحبقران نامنه قصائد غراسی واردر سلطان مشارالیه دخی آبیاریٔ لطف وعنایتلریله تربیه ایدوب پروانه جیلك خدمتیله کامیاب ایتمشلر ایدی وتقلید حکومت دخی مأمول ایکن چرخ سفله پرورآوته دنیرو دشمن ارباب هنراولمغله جزئی بربهانه ایله درکاه پادشاهیدن مهجور اولمشدر بوصورتله مرقومك کوندزی کیجه وکیجه سی نالهٔ جانکاهله امرار ایتمکده در امید درکه بحر بیکران مرحمت پادشاهی انك مددرسی اوله بومطلع انکدر

* ** (بیت) ** *

* بحمدالله که دیکرره باقبال شه عادل *

* برون امدکلم از خار از پا و پای از کل *

انشاءالله بومطلع مناسب حالی اولور بومطلع دخی غزلیاتندندر

* ** (بیت) ** *

* بتی کز کل بود آزار پادر کشت بستانش *

* چه رود ردیده جویم باوجود خارمژکانش *

عیبی مفرط لوندلك وجنوندن غیری دکل ایدی اما تذکرهٔ سام مرزاده بووجهله مسطوردرکه میرمومی الیه امرای سلطان حسین مرزادن لاابالی مشرب وخوش صحبت اولوب شعری وخصوصا قصائدی ثبت جریدهٔ قبول اولمشیدی بوقصیده سی مشهوراولمغله ایکی بیت ترقیم اولندی

* ** (نظم) ** *

* سروقدت جلوه کرد قدرصنوبرشکست *

* لعل لبت خنده زد قیمت کوهرشکست *

* هندوی دربان او چوب سیادت بقهر *

* ازکف خاقان کشید برسرقیصرشکست *

بوبیت دخی دیکرقصیده سندندرکه دهان وصنفده خوب دوشمشدر

* ** (بیت) ** *

❁ مانند نقطهٔ دهنش در غبار خط ❁ لیکن چو نقطهٔ که بود در خط غبار ❁
اواخر حیاتلرنده عراق جانبنه عزیمت وشاه صاحبزمان مغفورك اعاظم
امراسندن امیر نجم ثانینك ملازمتلرنده قدر ومراتبه وصلت وامیر مومی الیهك
نامنه چند قصائد کشیدهٔ نظم و بلاغت ایلمشدر اولوقت مولانا امیدی ایله
قصیده کویلق خصوصنده میانه‌لرنده معارضه ومناقشه واقع اولوب
یکدکری هجو ایلمشیدی ازجمله بو تحریر اولنه جق ایکی اوج بیت مولانا
امیدینك نجم ثانی یه انشا ایلدیکی قصیده دندر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

❁ عیبم اینست که از دیار ریم ❁ نه خراسانی ونه بخارایی ❁
❁ یاوه کویان کاسه هر جا بر ❁ تنه ترتا زمان بغرایی ❁
❁ که طفیلی خوان طفلانش ❁ کستراند بساط بابایی ❁
❁ هر که بینی سه چار ناموزون ❁ کی مسلم شود باستایی ❁

میر مذکور طقوز یوز یکرمی بش سنه سی بو عالم فانیدن دار بقایه
رحلت ایلمشدر

* ⁂ (ذکر درویش دهکی) ⁂ *

قزویندن خشتمالك صنعتنه منسوب ابدال روش بر ذات ایدی دیوانی
دائما میانه بسته ایدوب بریده یاخود معناسنه احتیاج واقع اولدقده
فی الحال دیوانی چقروب حل مشکل ایدردی فقیر ظن ایدرمکه شعرای
قزویندن مرقومك ابیاتندن رنکین نظم مشهور اولمامشدر بو مطلع انکدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❁ بر مثال صورت دیوار بیجان مانده‌ام ❁
❁ پشت بر دیوار ودر روی تو حیران مانده‌ام ❁
(بو بیت دخی کوزل دوشمشدر)

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❁ بغیر ناقهٔ لیلی که میکند خاری ❁ دکر کراغمی ازره کذار مجنونست ❁
اما تذکرهٔ سام مرزاده دخی بو وجهله تحریر و بیان اولنمشدر که دهك
محلات قزویندن بر محله‌نك نامی اولوب درویش مرقوم محلهٔ مزبوره‌دن
ایمش اشعاری رنکین واوائل حالنده درکاه جلاهیده سعی واهتمامی متین

ظهوره کلمشیدی بعض اوقاتده مزبوردن اشعار آبدار صادر واقاصی
وادانی بیننده مشتهر اولمغله صحبت خوش سخنی مجلس سلطان یعقوبه
رسیده اولوب سلطان مشار الیهك امر وفرمانلریله مرقومی خدمت
سلطانی یه جلب واحضار ایلدکلرنده سلطان مشار الیهك پروانه جیلکلری
خدمتنده بر محبوب مستثنا مستخدم اولوب باشنده اتاقه اولمغله درویش
مذکور مشاهده ایلدکده بو مطلعی بدیهی سویلمشدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❁ بلای کاکل او پس نبود بر جانم ❁ اتاقه نیز زسر میکند پریشانم ❁
اهل مجلس مرقومك بو بدیهی اولان مطلعندن متانت طبعنی فهم ودرك
ایدوب تعظیم واحترامی افزون وروز بروز مرتبهٔ علیایه مقرون وجملهٔ شعرای
پایتخت شاه ربع مسکوندن اولمشدر مرویدرکه بو مطلعی ملا جامی
حضرتلری زیاده پسند ایلمشدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❁ منزل عشق که وادی سموست وسراب ❁
❁ غیر مجنون که دران آب وهوا دارد تاب ❁
(بو بیت دخی مرقومکدر)

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❁ کوهکن درکوه شیرین کوید وکردد خموش ❁
❁ تا رسد بار دکر اواز شیرینش بکوش ❁

* ⁂ (ذکر مولانا شهیدی) ⁂ *

قم شهرندن اولوب آشفته روش دیوانه منش کورینور ایسه ده وادیٔ
اشعارده خیلی عاقلانه طبیعتلری وار ایدی عراقدن خراسانه ایکی نوبت
کلوب کندی بدیهی نظم انشاسنه قادر و بعض ونفسانیتی غالب
وطبعی دائما هزله راغب ایدی بو مطلع انك آثارندندر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❁ بیای عشق وآتش زن دل افسردهٔ مارا ❁
❁ بنور خویش روشن کن چراغ مردهٔ مارا ❁
تذکرهٔ سام مرزاده دخی بو وجهله ترقیم اولنمشدر که مولانای مذکور زمان

سلطنت سلطان یعقوبده جاه ملك الشعرالغی احرازایتمشیدی مرویدرکه
مولانای مرقوم بسیار خودپسند اولمغله برکسه انشاایلدیکی اشعارنه
دخل ایتمکه قادردکل ایدی اکر برمجلسده شعرنه دخل وتعرض اولنسه
رنجیده اولوب همان اول محلدن قالقوب بردخی اول بزمه کلمزایدی اماصنایع
اشعارده طبعی خوب وشعری غایت مرغوب ایدی آخرجانب خراساندن
عراقه رحلت واوطرفدن دخی هندده عزیمت وکجرات شهرلرندن
برنده بسط بوریای اقامت واول محلده بومطلعی انشاایلمشدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ کجراتیان همه نمکین دل کبابشان ❋
❋ خونخواره‌اند خون حریفان شرابشان ❋

شهرمزبورده طقوز یوز اوتوز بش سنه سی عزم عقبا ایتمشلردر مدت
حیاتی یوزساله قریب ایدوکی منقولدر بو بیتلرمذکورك جملهٔ اشعارندندر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ خواب دیدم کزهواشاهین اوصیدی ربود ❋
❋ چون شدم بیدار مرغ دل بجای خود نبود ❋

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ غرق عرق شده رخ چون آفتاب تو ❋
❋ طوفان حسنی وهمه عالم خراب تو ❋

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ به بیدردان نشینی کی فتدبرمن نکاه ازتو ❋
❋ نه قدرحسن میدانی نه دردعشق آه ازتو ❋

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ بطوف میکدها روز بینوائی ما ❋ سفال چرخ بودکاسهٔ کدائی ما ❋

❋ ⁂ (ذکرسلطان حسین بایقرا) ⁂ ❋

در یکتای سلطنت وخورشید جهان آرای سپهر خلافت وابرکوهر
بارهوای سخاوت وهزبرشیر نیکار بیشه شجاعت وسرو بلند چمنستان
عدالت وکوهرمعدن مروت وکوشش رزمکاهنك رستم داستانی وبخشش

بزمکاهنك حاتم زمانی وعالم فصاحتنك نکته ور وسحرسازی وکشور
بلاغتنك معانی پروروممجزه پردازی سلطان السلاطین ابوالمغازی سلطان
حسین بهادرخان خلدالله ملکه

* ⁂ (نظم) ⁂ *

❋ کیم ملکی دوامی تاقیامت بولسون ❋
❋ ذاتی غه بوملك اوزره اقامت بولسون ❋
❋ عدل اجرا طریقی استقامت بولسون ❋
❋ عالم اهلی اوچون سلامت بولسون ❋

اول خسروك نسب عالیلری بابنده خامه جنبان تحریر وبیان اولسه‌نه
بومختصره کنجایش پذیر اولورا کرحسب شریفلری شرحنده کلك
ادهمی زاده برمقدارمیدان جولان ویرسهم بوساحهٔ دفترکهترده غیرممکن
اولور زیرا حسب نظیف ونسب شریفلری اوصافنده شاعران سخن
پرداز ومنشیان بلاغت طراز بی نهایه نامه‌لرترقیم وتاریخلرترسیم ایتمشلردرکه
هرحروفی رشك آور آثارحسان وغبطه فرمای فصاحت سحباندر
هرکیم اول آثار بلاغت نثاری مطالعه ایلسه فهم واذعان ایدرکه اول
سلطان ذیشان نه رتبه عالی حسب ونه‌درجه والانسبدر همان آثارطبع
معارفشعارلری بیان واشعار اولندی اول سلطان عالی تبارك خوب
اشعاری ومرغوب کفتاری بسیاردر ودیوان بلاغت عنوانی دخی
مرتب اولمغله برقاج مطالع عالمبهالری تیمنا ثبت وترقیم اولندی ملك
الکلام مولانا لطفینك مشهورمطلعی جوابنده مذکورك مصرعیدر

* ⁂ (مصرع) ⁂ *

* ای قدینك طوبی وجنت خدکا کون اوستنه * کلام الملوك ملوك الکلام
خواسنجه جوابی

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ خطی نینك تاری توشوب تورلعل میکون اوستنه ❋
❋ ایلا کیم جان رشته‌سی بیرقطرهٔ خون اوستنه ❋

مطلعینك رتبهٔ تفاوتی اصحاب بصیرته ظاهردر زیرا مولانای مرقوم
یوزینی جنته تشبیه ایدوب وانی طوبی اوستنه اعتبار ایلمشدر بوغایت

اراقدر زیرا ایکی مصرع بر برینه مربوط دکل اما جوابی معنای غرابتله
ایکی مصرع بر برینه موافق والفاظی بر برینك مقابله سنده واقع اولمشدر
وقافیهٔ مذکوره‌یی تغییر ایله اشبوردیفده ایکی غزل بیدل انشا ییوروب
ایکی مطلع دخی خط تعریفی واقع اولوب اولکندن رعنا و بر برینه جواب
دوشمشدر

* ❊ (بیت) ❊ *

❊ سبزه خطینك سوادی لعل خندان اوستنه ❊
❊ خضر کویا سایه صالمش اب حیوان اوستنه ❊

* ❊ (بیت) ❊ *

❊ اول زمرد خط که چیقمش لعل خندان اوستنه ❊
❊ سبزه دورکیم اوسو بتوراب حیوان اوستنه ❊

اول همایون طبعك بونوع دقت سازلق ونکته پردازلقلرین دبیر فلك ییللرجه
تحریر ایلسه وصفدن عاجزدر اول سببدن دعا ایله اختتام اولندی

* ❊ (نظم) ❊ *

❊ کوك عرصه‌سنی بزمکاهی بولسون یارب ❊
❊ کوك شمسه‌سنی چترجاهی بولسون یارب ❊
❊ کوکب عددی سپاهی بولسون یارب ❊
❊ هرایشدا حق پناهی بولسون یارب ❊

اما تذکرهٔ سام مرزاده دخی بووجهله آرایش دیباجهٔ تسطیر وزیبایش
عنوان تحریر اولنمشدر که سلطان مشارالیه داور عدالتکستر وشهریار
رعایا پرور اولوب هنکام سلطنتلری مانند ایام بهار خرم ودلکشا وزمان
دولتلرنده وجود غم معدوم وناپیدا اولوب انلرك بی تکلف موفق ومظهر
اولدقلری وسعت عدل وداده پادشاهان اسلافدن بك از کیمسه نائل
ومصدر اولدیغی تاریخ شناس اولان اصحاب بصیرته باهر وهویدادر
توفیقات صمدانیه ایله مالك رقاب سلطنت اولدقلرنده بقاع خیرات
وعلمایه رعایت وطلبهٔ علومه تعیین وظایف ایلدکلرندن بشقه معموریٔ
بلاد ورفاهیت عباد ورعایت هنروران وتربیت شاعران خصوصلرنده
کمال دقت بیورمشلردر بر ذات معالی صفاتك که میر علیشیر نوایی مثلاو

چاکری وحضرت ملا جامی کبی مدحتکستری اوله مدح مادحاندن بری
و وصف واصفاندن مستغنیدر سلسلهٔ نسب عالیلری خسرو ایران
وتوران امیر تیمور کورکانه بوسیاق اوزره رسیده اولور سلطان حسین بن
بایقرا بن حسن عمرشیخ بن امیر تیمور وامیر تیموردن دخی برقاج واسطه ایله
نسبلری جنکیزخانه منتهی اولدیغی کتب تواریخده مفصلا مسطوردر
پدر بزرکوارلری وفاتندنصکره سلطان حسین برادر مهترلری صدر
تربیتنده آرامش بولوب اوائل حاللرنده وافر مشقت چکدکاری مشهوردر
صحاری ووادیده سرکردانلقدنصکره سکز یوز یتمش بش سنه‌سی
یادکار محمد بایسنقره ظفر بولوب طومار حیاتنی شهرهراتده طی ایلمکله
تماما سلطنت ملك خراسانه مالك اولدیلر اوتوز سکز سنه اورنك عالیده
کامران وعمرشریفلری عدد التمشی تجاوز وحدود یتمشه بتدکده تارك
تاج وتخت جهان وعازم ملك جنان اولدیلرمرویدرکه سلطان مشارالیه
ایام سلطنتلرنده ترویج روح امام الثقلین ابی عبدالله الحسین رضی الله
عنه حضرتلریچون هرکون مساکین وفقرایه ایکی کوسفنداش عاشورا
تصدق ایدرلرایدی علی الخصوص فضل وشجاعتده وفهم وسخاوتده
ممتاز سلاطین پیشین وخوشطبع وهنرپرورلکده سرافراز شاهان روی
زمین ایمشلر سلیقهٔ نثرلری وطبیعت نظملری آثار کلك معانی نثارلری
اولان مجالس العشاق نام رساله‌لرندن معلومدر بو غزل وچند ابیات
اول شهریار معارف کارك آثار طبع نزاکتشعارلرندندر

* ❊ (غزل) ❊ *

❊ ازغم عشقت مرانه تن نه جانی مانده ❊
❊ این خیالی کشته وزان یك نشانی مانده ❊
❊ باقد خم کشته امدرهجران ابروکمان ❊
❊ چون کمانم پی بروی استخوانی مانده ❊
❊ ای که میجویی نشانم روبکوی یارمن ❊
❊ خاك کشته جسم وسر برآستانی مانده ❊
❊ داغهای استخوانم بین چونقش کعبتین ❊
❊ هریکی ازناوك آن مه نشانی مانده ❊

* چون حسینی خویشرا خواهم دکر تیرانه سر *
* مست وسر در سجدهٔ زیبا جوانی مانده *
بوایکی بیت دخی مشارالیهکدر

* * (نظم) * *

* جانا جفا برای وفامی کشیم ما * ترك وفامکن که جفامی کشیم ما *
* نقاش چنین صورتش اورد در نظر * زد بر زمین قلم که جهامی کشیم ما *
(بو ترکی دخی انکدر)

* * (بیت) * *

* حسن اداسن کامل وشیرین ولیلی شهرتی *
* عشق اداسن زار اولوب فرهاد ومجنون تهمتی *
تاریخ وفاتلری بویله دینمشدر

* * (نظم) * *

* شهنشاه جم قدر سلطان حسین * که نخل حیات وی از بیخ شد *
* چو جایش کلستان فردوس بود * کلستان فردوس تاریخ شد *

* * (الطبقة الثالثه) * *

بو محله کلنجه طبقهٔ ثانی دخی انختامه رسیده اولوب بوندنصکره بعض شعرای بنامکه تذکرهٔ میرعلیشیرده محرر ومذکور وتذکرهٔ دولتشاه وسام مرزاده غیر مسطور اولمغله همان تذکرهٔ میرعلیشیردن تحریر وتذییل قیلندی

* * (ذکر میر مخدوم) * *

حضرت میر قاسم انوارك خلیفه سی وفرزند محبوبی مثابه سنده ایدی پدرلری حجاز معفر تطرازدن عودت وحضرت امام علی موسی الرضا علیه التحیة والثنا زیارتی ایچون مشهد مقدسه یه عزیمت ولدی الزیارت نیشابوره رحلت واول محلده کتخدا اولوب بسط قالیچهٔ اقامت وتوطن ایتمشیدی حضرت جناب عزت مرقومه اوچ نفر اولاد عنایت قیلدیکه صغیری میر مخدوم اسمی ایله محمد در تحصیل علوم ایچون شهره کلوب ظاهر علومن تکمیل ایلدکدنصکره حضرت میر قاسم انوارك ظهور وشهرتی زمانی اولمغله میر مشارالیهدن اخذ دست انابت ایدوب جویبار فیض تربیتلریله پرورش بولهرق عظیم ریاضات وشدید خدماتله مأمور

اولمشیدی میر مذکور پاك طینت بر طفل جوانبخت اولمغله اوخدمت موجب رفعتی من خدم مضمونیله بر رتبه ده اجرا وادا ایلدیکه قاسم انوار حضرتلری انی مخدوم نامیله بنام ایلدکلرندن بشقه همواره عزیز ومحترم طوتارلرایدی بو مطلع جملهٔ اشعارندندر

* * (بیت) * *

* مطرب بزن ترانه وساقی بیار جام * خونش حلال باد که کفته است می حرام *

* * (ذکر خواجه ابو الوفای خوارزمی) * *

کبار اولیادن غایت ملکی صفاتلغندن خوارزم خلقی خواجهٔ مذکوره میرفرشته دیرلرایدی علوم ظاهریه وباطنیه یی تکمیل وتمام ایتمش وفن تصوفده مرغوب تصنیفاتی مقبول انام اولمش وکندولری علوم غریبه یه آشنا ایدیلر اما اثری ظاهر اولمیوب بلکه غایت توجه واستغراقدن عیان ایتمزایدی ادوار وموسیقی علمنده دخی مهارتی اولدیغی رساله سندن معلومدر خواجهٔ مومی الیهك اوصاف جلیله لرینی کمال اوزره تعریف لازم کلسه اولبابده مخصوص بر کتاب تحریر ایتمك اقتضا ایدر همان آثار طبع عالیلری اولان بر رباعیسی قیدیله اختصار اولندی

* * (رباعی) * *

* بد کردم واعتراف بدتر زکناه * زان روکه درین هست سه دعوی تباه *
* دعوی وجود ودعوی قوت وقول * لا حول ولا قوة الا بالله *

* * (ذکر سالم سمرقندی) * *

علمای سمرقنددن والغ بك مرزا ایله همسبق ومصاحب ایدی غایت دلیر وشوخ طبع وبی پروا اولمغله حین بحثده خیلی کستاخانه جوابی وسلطنت عظم شانه دائر مقال ناصوابی وقوعیله سمرقنددن اخراجنه حکم اولنمغین شهر هریه کلمشیدی بو محلده مرقومك مقدمنی غنیمت عد ایلدکلرندن ساکن اولدی بو مطلع جملهٔ اشعارندندر

* * (بیت) * *

* ماسیه بختیم وبدر وزیم وخرمن سوخته *
* شمع مقصودی بعمر خود شبی نفروخته *
(مرقوم هریده مدفوندر)

* ⁑ (ذكر مولاناى روحى) ⁑ *

فضلاى خراساندن طبعى خوب وسلوكى مرغوب برآدم ايدى بلبل ايله كل
وپروانه ايله شمع ميانه سنده مناظره انشا وانده چوق دقايق وصنايع اجرا
ايلمشدر شاعران ولايت سرخس اكثرى مولاناى مذكورك شاكردلرندن
ايدى بو مطلع جملهٔ اشعارندندر

* ⁑ (بيت) ⁑ *

* نمى خواهم كه كس يابد زسر حالم اكاهى *
* وكرنه عالمى سوزم بيك آه سحر كاهى *

فن اشعارده مهارتى اولديغى مثللو ادوار موسيقى فنـده دخى ماهر اولمغله
كندو غزللرينه عملر بغلمشدر كه فضائلنه دلالت ايدر اول جمله دن مقام
چاركاه مولاناى مرقومك عمليدر كه مشهور آفاقدر منقولدر كه چوكى مرزا
بزملرنده اول عملدن بشقه بسته اوقمز ايمش عمل مزبورى بو غزله بغلمشدر

* ⁑ (غزل) ⁑ *

* هيچ صبح ازمهر رويت ميزنم دمهاى سرد *
* تارسـدر وزى بكويت دل بسى شبكير كرد *

وخواجه سلمانك مصنوع قصيده سنه جوابده بو مطلع كوزل دوشمشدر

* ⁑ (بيت) ⁑ *

* زقامت تو بعالم قيامتى برخاست * قيامتست قدت كر بود قيامت راست *

(وغزلياتندن دخى بو مطلع خوب واقع اولمشدر)

* ⁑ (بيت) ⁑ *

* تو بى كان نمك ماشور بختان * خدا اين داد ماراوترا آن *

بو فضائل ايله طبعنده طمع مفرط اولمغله عزت وحرمتى حكم معد ومده
ايدى آش ونان طلبيله سويلديكى قطعـه سندن بر بيت تحرير اولندى

* ⁑ (بيت) ⁑ *

* مكس مرده بود قليه روى اشم * سيلش زنده بود كنجد روى اشم *

مزارى بلخ نواحيسنده در

* ⁑ (ذكر مولانا عارفى) ⁑ *

فاضل يكتا وشاعر بى همتا وضعف بصره مبتلا اولديغندن زماننده بولنان
ظرفا مرقومه سلمان ثانى ديرلر ايدى سلمانك كوزى اغريدقده سويلديكى
قصيده سيكه مطلعى بودر

* ⁑ (بيت) ⁑ *

* دردا كه درد كرد سواد البصر خراب * وايام كرد چشمهٔ چشم مرا خراب *

عارفينك دخى كوزى اغريدقده جواب سويلدوب بو بيتى كوزل واقع اولمشدر

* ⁑ (بيت) ⁑ *

* بر يلك سرخ ديدهٔ من داروى سفيد * باشد بعينهٔ نمك سوده بركباب *

وكوى وچوكان مناظره سنده مثنويسى رنكين درات تعريفنده بو ايكى
بيت اندندر

* ⁑ (بيت) ⁑ *

* چون كوى سپهر كرد بستى * ميدان ميـدان چوكوى جستى *
* هركاه در عرق شدى برقا * باران بودى ودر ميان برقا *

ديوان غزلياتى واردر بو بيت اندندر

* ⁑ (بيت) ⁑ *

* عهد كردم كه نيايم بدر از ميخانه * تابان دم كه مرا پرشود پيمانه *

* ⁑ (ذكر مولانا مسيحى) ⁑ *

عن اصل ولايت قوشخندر پاكيزه مشرب متقى مذهب برذات ايدى نقل
ايدرلر كه مكهٔ مكرمـه زيارتيله مشرف اولمش طبعى خوب واشعارى
مرغوبدر بو مطلع انكدر

* ⁑ (بيت) ⁑ *

* مارا بجفا كشته پشيمان شده باشى * خون دل ما ريخته حيران شده باشى *

مرويدر كه مولاناى مرقوم مكهٔ مكرمه سفرندن عودتده باديه ده نخل مغيلان
سايه سنده اياغنـدن خار اخراجنه مشغول ايكن ظرفاى قافله دن برى
بو بيتى اوقومش

* ⁑ (بيت) ⁑ *

* اززنج ره دور وسر خار مغيلان * از آمدن كعبه پشيمان شده باشى *

* ⁑ (ذكر خواجه افضل مستوفى) ⁑ *

انك لقبنه كدو دخی دیرلرانواع فنون وعلومده یكانۀ عصر وبتخصیص علوم غریبه ده وخصوصا ملكیاتده فریدۀ دهر اولدیغی مشهور ایدی بوفقیراول ذات بزركوارك صحبتی غایتنه یتشدم والتفات شریفلرینه مظهر دوشدم اشعارده دخی ترتیب دیوان ایلمشلردر مرغوب قصائدی موجوددر بومطلع زادۀ طبع عالیلریدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* ای ز بستان جمالت چشم جان رازیب وزین *

* كشته بر نركس هواداری چشمت فرض عین *

(بوشعری سلطان صاحبقران نامنه مذیل ایلمشدر)

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* شاد باش ای دل كه برماسایۀ رحمت فكند *

* آفتاب آسمان سلطنت سلطان حسین *

خواجۀ مومی الیه سبزوارده ساكن اولمغله انده وفات ایدوب قبری كندی مسكنده در

* ⁂ (ذكر مولانا عبدالوهاب) ⁂ *

عالم ودانا ومشهد شهرنده قاضی وفن انشاده بی همتا ایدی عماد فورقانی كتابه سنده (ارم ذات العماد التی لم یخلق مثلها فی البلاد) آیتنی تحریر ایلمشدر مشهد مقدسه نك شعرا وظرفاسی مولانای مذكورك شاكردی ایدی واول ظرفادن بری مقلوب مستوفی صنعتنده (مرادی دارم) الفاظن بولوب مولانای مزبوره عرض ایدر بلا فكر وتأمل (برآرد یارب) الفاظیله جواب ورمشلر بوخصوصده اولان كمال تعریف وبیاندن مستغنی اولوب اربابنك معلومیدر ویوسف اسمنه بومعما مرقومكدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* جان ازلب لعل تو ودل ازسر زلفت * جوینده آب خضر وعمر درازست *

قبرلری مشهدده واقعدر

* ⁂ (ذكر مولانا فضل الله سمرقندی) ⁂ *

اكابر سمرقندن فقیه ابو اللیث اولادندندر علوم فقهده مولانای مذكوره ابوحنیفۀ ثانی دیرلر وفنون عربیه ده ابن حاجب عیارنده طوتارلر ایدی

سید شریفك شاكردی وسید كندو خطلریله تدریس علومه اجازتنامه ترقیم ایتمشیدی فقیر مولانای مرقومدن ایكی سنه درس اوقودم برتبه ده مظهر التفات شریفلری اولدمكه فرزند خطابیله فقیری بین الاقران ممتاز ایلدیلر خطۀ سمرقندك اعلم علماسندن ایكن شعر ومعما انشاسنه طبع تابناكلری مائل ایدی بومطلع انلركدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* قدچون سروتو جانست مرا بلكه روان *

* سویم ای سرو روان شو كه فدا سازم جان *

(وحاكم اسمنده بومعما دخی انكدر)

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* چون بشهت آید بفتح ازروی باغ * بلبلش كركم شود باید شكست *

مولانای مذكور سمرقندده فوت اولوب جدبزركواری كنبدنده غنوده بستر خاكدر

* ⁂ (ذكر مولانا علی شاشی) ⁂ *

عالم ودانشمند وطبع نازكی خلایقه مرغوب ودلپسند ایدی فن معماده اهالی سمرقند مولانای مرقومی شرف الدین یزدی یه مماثل ذكر ایدرلر ایدی فقیر سمرقندده عزیمتمده مولانای مذكورك پایی شكست اولوب صاحب فراش بولدم عیادتنه وارد یغمده بومعمایی ترقیم ایلدمكه علی اسمی حاصل اولور كندویه عرض ایلدم

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* دور باد از تو درد و زحمت پا * دشمنت را بلی نصیب وعنا *

یانندن جدیغمده فقیرك احوالنی سؤال ایدوب معلوملری اولدقده بومعمایی كه فقیرك اسمی حاصل اولور انشا ایدوب برشاكردیله طرفمزه كوندرمش ایدی

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* چشم مرا دید ومنش سیر ندیدم * چون سیر به بینم زتو اینست امیدم *

مولانای مزبور اول ضعفله وفات ایدوب مزاری سمرقندده زیارتكاهدر

* ⁂ (ذكر مولانا محمد بناكانی) ⁂ *

شیخ زین الدین خلفاسندن وکندوزماننك مقتداسی وصاحب خانقاه اولمغله جمله نك توجهی مرقومك طرفنه ایدی قصیدهٔ برده‌یی تخمیس ایتمش وحضرت مقرب باری خواجه عبدالله انصارینك منازل السایرینه شرح یازمشدر فضل وکمالی تعریف وبیاندن مستغنی ونه کونه ستایش اولنسه اندن زیاده وافزون وهرحین سماعه کیرسه ایدی اصول قاعده‌سیله حرکاتی موافق وموزون اولمغله خلایقه اولدرجه تأثیر ایدردیکه کریان ونالان اولمدق آدم قالمزایدی بومطلع انکدر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* انها که بجز قامت سروت نکرانند * کراست بکوبی هم کوته نظرانند *

هری شهرنده وفات ایدوب قبری خیابانده واقع اولمشدر بعده انده خانقاه یاپلوب اوغلی مولانا حمیدالدین وسائر صوفیه اوخانقاهده سلوك وعبادته مشغولدرلر

* ⁑ (ذکر میر حیدر مجذوب) ⁑ *

دوازهٔ خوش تاشی میرفخر نامی مزاری باشنده ساکن ایدی عالم شبابنده علوم ظاهره‌یی تکمیل ایلدکده کندویه جذبه کلوب عقلی زائل اولدی کاهی کندو حالنه کلسه علماایله اول رتبه‌ده بحث علوم ایدردیکه جمله فحول مسلم طوتارلرایدی مباحثه ایدرکن ارالقده بحثك سررشته‌سنی پریشان ایدوب اظهار جنون ایدردی ووقت خیال جنونده خاتم السلطنه اولدم دیه‌رك خلقی کندویه لشکراولمغه دعوت وخروج ایده جك طرزنده ایراد کلمات ایدردی ونظمنده غریب ابیات واقع اولوردی بومطلع مرقومکدر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* لب ودندان آن مه چه ماند * چوقندی بربرنج دانه داند *

* ⁑ (ذکر مولانا محمد عرب) ⁑ *

بودخی دانشمند آدم ایدی امامختل الدماغ اولمغله میرحیدرك خیالی واردیغی وادی‌یه بودخی سالك اولوب دائم سلطنت سوزینی تذکار ایدردی حتی شول درجه‌یه واردیکه خانه‌سنده اسلحه وآلات خروج موجوددر دیو متهم ایلدیلر چونکه مسن وعزیز برآدم اولمغله همان پادشاه زمان شهردن اخراجنه فرمان ایدوب سیلستانه کتمشیدی لکن ینه بوخیالدن

فارغ اولمیوب کندونك پادشاهلغی قاعده‌سنه شهنامه نظم وانشاسنه مباشرت ایتمشیدی بوبیت نظم ایلدیکی شهنامه‌سندندر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* کسی محرم شه بجز شاه نیست * زاحوال شه جزشه آکاه نیست *

* (ذکر میر مفلسی) *

سادات مشهددن پاکیزه طبیعت ایدی ورطهٔ جذبه‌یه دوچاراولوب انکشتلرینه حلقه طاقوب کندوکندویه سویلنورایدی کاهی عقلی کلدکده کوزل ابیات سویلرایدی امازمان جنوننده بوبیتی چوق اوقورایدی

* (بیت) *

* بلای مرك واندوه قیامت * چوچنبرساخت مارانخل قامت *

(وبوتخلص ایله خلق بیننده شهرت بولمشدر)

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* خلق کوید مفلسی دیوانه شد * لاجرم دیوانکی اومفلسست *

* ⁑ (ذکر مولانا ساغری) ⁑ *

ولایت ساغردن ودولت شعراسی سلکنده مدار ومعاشی کمالده معمول آدم ایدی اما امساکی غالب اولمغله حضرت ملاجامی حجاز مغفرت طرازه عزیمتلرنده مولانا ساغری ایله ومولانا ویسیدخی حضرت جامی‌یه رفاقته قراروپرمشلرایکن حین حرکتده مولانا ویسی مرکبم بوقدر بهانه‌سیله ومولانا ساغری دخی دیکر بهانه ایله اول سفر میمنت اثردن نکول وانصراف ایلدکلرنده امیر سهیلی حقمرقومینده بوقطعه‌یی دیمشدر

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* ویسی وساغری بعزم حرم * کشته بودند هردوشان سفری *

* لیك ازان راه هردو واماندند * آن یکی ازبی خری وآن زخری *

مولانای مذکور غایت بد اشعار ایدی لکن بومطلعی کوزلجه واقع اولمشدر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* چشم دریا برمن وابر بهارست یکی *

* نالهٔ زارمن وصوت هزارست یکی *

نقل اولنورکه مولانای مرقوم برکون برمطلع انشا ایدوب حضور حضرت
ملاجامی یه عرض ایدر ملای مشارالیه ظاهرا تحسین ایلدکده غایت اعلی
اولمش ظنیله حضرت ملادن اجاز تخواه اولورکه مطلع مرقومی چارسوده
برموقعه آویزه ایده مطلع مذکور ایسه نفس الامرده برشیء دیمک
اولمدیغندن ملای مشارالیه رضا ویرمزلر تکرار اذنه ابرام ایلدکده حضرت
جامی بیوررلرکه مطلع مزبورك یاننه سنی دخی برابر اصمالیکه حتی مطلع
کیمك اولدیغی معلوم اوله مطلع بودر

* (بیت) *

* تا شنیدم که توان لعل ترا جان گفتم * آتشی دردلم افتاد که نتوان گفتم *

مولانا ساغری مشاهده ایلدیکی ملالت وتحقیردن رنجیده خاطر اولوب
ملاجامی یی غیبت ایدردی بوکیفیت واصل سمع ملای مشارالیه اولدقده
بوقطعه یی حق مرقومده بیورمشلردر

* (قطعه نظم) *

* ساغری میگفت دزدان معانی برده اند *

* هرکجادر شعرمن معنیٔ رنگین دیده اند *

* سر بسر اشعار اودیدم یکی معنی نداشت *

* راست میگفت انچه معنیهاش را دزدیده اند *

قطعهٔ مرقوم ساغری‌نك معلومی اولیجق همان حضور ملا جامی یه
کلوب فریاده اغاز ایلدکده ملاجامی تبسم بیوروب بزم سو یادیکمز
قطعه ده شاعری تحریر اولنمشیدی غالبا کاتب حین تحریرده خطا ایدوب
وضع نقطه ایلمش دیو جواب ویررلر ساغری هراتده نوش جرعهٔ مرك
ایدوب قبری خیابان نواحیسنده واقع اولمشدر

* (ذکر مولانا درویش منصور) *

عن اصل سبزوارلی اولوب درویش اطوار ومرتاض وپرهیزکار واکثر ایامی
صیامله کذار ایدر برذات بزرکوار ایدی عروض وصنایع اشعارده یحیاء
سیبك شاکرلرندن اولوب ایکی قطعه عروض تصنف ایلدی ومصنوع
قصیده سویلمشدر که مطلعی بودر

* (بیت) *

* بس دویدم که هوای وصل یار * کس ندیدم آشنای اصل کار *

صنعت ترجیعده دخی پاکیزه کفتار اولوب انجق علم تصوفده عقلی
قاصر ایدی تصوفده بور باعی انکدر

* (رباعی) *

* موجود چو ذرهٔ بحد نتوان کرد * بسیار حدیث نیك وبد نتوان کرد *

* ایجاد چو بی قبول ممکن نبود * ان را که قبول کرد رد نتوان کرد *

فقیر عروضی عند درویشده اوقودم سنی اللی یه بالغ اولدقده عزم داربقا
ایلدی قبری خواجهٔ طاقده واقع اولمشدر

* (ذکر مولانا سید کمال کحلول) *

اوائل حالنده اقطار وبلدانی علی طریق السیاحه کشت وکذار ایدوب
وارمدیغی محل قالمدیغی مشهور روزکار در مولانای مذکورك احوال
وآثاری عقل بشردن دورادور برکیفیتدر که بشیوز بیك بیت اشعاری
واردر وبرقصیده سویلمشدر اندن بیك عدد مصنوع ابیات استخراج
اولندیغی درجهٔ صحته رسیده در انجق فقیرك مشهودم اولان خواجه
ابونصر پارسا قدس سره فوتنده مرثیه سویلمشیدیکه نیجه بیتك هر مصرعی
خواجه‌نك وفاتنه تاریخ ونیجه بیتی متفرق تاریخ ونیجه بیتی دخی اوج
درت تاریخ اولوردی بوهنر ومعرفت طاق بشردن بیرون اولدیغیچون
حق مولانای مرقومده کوکب عطاردی تسخیر ایلمشدر دیرلر ایدی
عمرلری طقسانی تجاوز ایلدکده واصل رحمت اولمشدر قبرلری بلخده
میرسرخ مزاری جوارنده در بومطلع جملهٔ اشعارندندر

* (بیت) *

* ای روشنی از نور رخت دیدهٔ جان را * برخاك نشانده قد توسر وروان را *

* (ذکر مولانا یوسف برهان) *

حضرت شیخ الاسلامی شیخ احمد جامی قدس سره‌نك یقین رق اولادندن
اولوب طریق فقر وفنا ورسم تجرد وترك دنیایه سالك وجمله اهل طریقك
پیشواسیدی فقیر فن موسیقیده مولانای مذکورك شاکردیم اکثر کندی
اشعارینی موسیقی یه باغلرایدی حتی اصفهان عملنی بو بیته بسته ایتمشدر

* (بیت) *

❋ رسید موسم شادی وذوق وعیش طرب ❋
❋ اکر کدا بمراد دلی رسد چه عجب ❋

جامده وفات ایدوب مزاری حضرت شیخک آستانی خطیره سنده واقع اولمشدر

* ⁂ (ذکر مولانا هوایی) ⁂ *

صنعت نقاشلقده برمقدار وقوفی اولوب فی الجمله کتابت دخی ایدردی اشعارینک بین الخلق شهرت بولمسی غایت املی اولمقدن ناشی کندو شعرینی کندو یازوب جدول چکوب معنون تذهیب ایدر خلقه ویرر دیو ظرفا سویلرایدی بوخصوص کندویه سویلنسه بجه انکار ایدردی بومطلع جملهٔ اشعارندندر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ بکرد کوی توصد من نیاز میکردم ❋ نکاه میکنم ازدور وبازمیکردم ❋

هریده وفات ایدوب قبری جبل کریده در

* ⁂ (ذکر مولانا قبولی) ⁂ *

زمرهٔ فقرادن اولمغله چاوش بازارجه سنده دکانی اولوب غزل فروشلق ایدرایدی برصباح اول محله دن آدملر کلوب کچن کیجه مولانا قبولی بزلری طلب ایدوب وصیت ایلدیکه بوکیجه بوعالمدن بزه رحلت مقرراولدی حال بوکه تجهیز وتکفین جهتندن هیچ برنسنه یه مالک دکلم علی الصباح دیوانمی امیر علیشیره ایصال ونیازمی افاده والتماس ایدک که بنی سادات مفرح مزارستاننه دفن ایتسدر سون صباح اولدقده خبرالدقکه مرقوم واصل رحمت اولمش اشته وصیتی اوزره دیوانتی سکا کتوردک دیدیلر درعقب وصیتی اجرا اولنوب دفندنصکره دیوانی فتح اولندقده بومقطع بیتی رونما اولدی

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ اکر قبول توکردم قبولی ام ورنه ❋
❋ بهردوکون چومن ناقبول نتوان یافت ❋

* ⁂ *(ذکر مولانا انیسی) ⁂ *

قلیل البضاعه برمتشاعر اولمغله آثار شعرایی سرقت ایدوب خلقه عرض اشعار ایلمک شعاری وتهمت سرقتله متهم صغار وکبار ایدی بومطلع بنم دیو دعوا ایدر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ کرچه میجوید دلم دائم وصال یار را ❋
❋ یار میجوید برغم من دل اغیار را ❋

بومطلع هرکیمک اولورسه محل مضایقه دکلدر

* ⁂ (ذکر مولانا کوثری) ⁂ *

اصلی خطهٔ بخارادن قابلیتلو خوش صحبت وشیرین کلمات برذات ستوده سمات اولوب برکون حجره سنده شورباطبخنه مشغول ایکن موالیدن بردوستی کلوب شورباقزغانک التنه حطب قورکویا مولانایه یاردم ایدر مرقوم کوریجک مولانا طبخ ایشنه قارشماصکره طعامه دخی شریک اولما کرلازم کلور دیمش بومطلع انکدر

❋(بیت)❋

❋ درخیال پستهٔ خندان آن بادام چشم ❋
❋ چشمهٔ خونیست چشم من که داردنام چشم ❋

❋(ذکر مولانا ریاضی)❋

سمرقند دن اولوب بدخلق وخودپسند برآدم ایدی بعض غزللری کوزل واقع اولوردی بومطلع انکدر

❋(بیت)❋

❋ ستاره ایست درکوش ان هلال ابرو ❋
❋ زروی حسن بخورشید میزند پهلو ❋

ایکی مصرع بیننده ربط جهتی اولمدیغندن فقیر دیدمکه اکر بویله اولیدی غایت مربوط ومعنیدار اولوردی

❋(بیت)❋

❋ زروی حسن درکوش آن هلال ابرو ❋ ستاره ایست کهباماه میزند پهلو ❋

خودپسند اولدیغندن قبول ایتمدی اما مجلسده حاضر بولنانلر انصاف ایدوب قبول وتسلیم ایلدیلر مرقوم سمرقندده وفات ایتمشدر

❋(ذکر زبدة الشعرا مولانا لطفی)❋

زمانده بولنان شعرای کرامک ملک الکلامی واشعار فارسی وترکیده شاعران معانی پردازک کزیده وبنامی وبتخصیص ترکی شعرده شهرت نامی

درجهٔ کالده ایدی وترکی مکمل دیوان بلاغتعنوانی منشور ومتعذر الجواب مطلعلری مشهور ایدی ظفرنامه ترجمه سنده اون بیك بیتدن زیاده مثنویسی اولوب بیاض اولدیغندن اشتهار بولمامشدر فارسیده قصیده کوی استادان فصاحت بیانك مشکل اشعارنه جواب دیمش واکثری مرغوب ودلنشین واقع اولمشدر طقسان طقوز سال بو عالمده مهمان اولوب آخر عمرلرنده ردیفی آفتاب اوله رق کشیدهٔ سلك انتظام ایلدیکی اشعار بلاغت نثاری تتبعنه شعرای زمان ورزش بی پایان ایلمشلر ایسه ده ینه مولانای مذکورك مطلعنه حق اوزره جواب ویره مامشلردر مطلع مزبور بودر

*** ⁂ (بیت) ⁂ ***

❁ ای زلف شب مثالت سایه پرور آفتاب ❁

❁ شام زلفت رابجاهی ماه درحور آفتاب ❁

حین وفاتنده بو غزل ناتمام اولوب تتمیمی ملاجامی حضرتلرینه وصیت ایتمش اولمغله بعد الوفات حضرت جامی اتمام ایدوب دیوانه تحریر ایلمشدر غزل مذکورك مطلعی بودر

*** ⁂ (بیت) ⁂ ***

❁ کر کاردل عاشق باکافر چنین افتد ❁ بهزانکه بدخوی بیرحم چنین افتد ❁

مولانای مومی الیه عالم جوانیده علوم ظاهره یی تحصیل وتکمیلدنصکره مولانا شهاب الدین خیابانی رحمة الله علیه حضرتلرندن سلوك کورمش وتصفیهٔ قلب ایلمش عزیز برآدم اولدیغندن حقیر هر وقت روح شریفنه فاتحه ایصال ایدرم همان درکاه باریده مستجاب اولمش اوله مرقومك قبری شهر نواحیسنده کندی مسکنلرنده در

*** ⁂ (ذکر مولانا حسن اردشیر) ⁂ ***

بو فقیره آتا مثابه سنده ایدی بو فقیراتك وساداتده مرقومدن کامل آدم کورمدم هنکام شبابده علوم ظاهریه یی تحصیل ایلیوب طریق فقر وفاقه یه میل ورغبتندن ناشی اکتساب علم تصوفه کوشش وحیلیجه یکانه اولمشیدی انجق خدمت سلاطیندن دائما کندو یی دور وایراق طوترایدی لکن سلطان صاحبقران کمال لطف ونوازشلریله مرقومی جلب وخدمات عالیلرنده استخدام ایدوب عظیم رعایتلر وجسیم تربیتلر

ایلدی ایسه ده مولانای مذکور بالطبع فقر وفاقه طرفنه راغب وسالك اولمغله انجام کار طریق فقری اختیار وحضرت مولانا محمد تباد کانی قدس سره نك حلقهٔ ارادتلرینه داخل وریاضاتله اربعینلر چیقره رق چوق مقاصد معنویه یه واصل اولمشیدی دائما مستغرق ایکن ینه نظم آبدار انشا ایدرلر ایدی هنکان رند لکده حجره سی رند وخراباتیلره جای قرار اولوب بوصورتی بوندن اعلا برکسه اجرا ایده مامشدر رندلك وقتنده بو قطعه یی سویلمشدر

*** ⁂ (قطعه) ⁂ ***

❁ چه خوش باشد صبوحی باد لارام ❁ لبالب ازقدح دم درکشیدن ❁

❁ چو غنچه هردو دریك پیرهن تنك ❁ بهم پیچیدن ودم درکشیدن ❁

(اما تقوی وزهد وقتنده بو بیتی دیمشدر)

*** ⁂ (بیت) ⁂ ***

❁ الهی نور عرفاندین کونکولکا بیر صفا و یرکیل ❁

❁ که عصیان ظلمتی ایچرا خراب احوال وحیران دور ❁

مرقدی میان دوجوی کازرکاه بولنده کندو پدری خطیره سنده واقع اولمشدر

*** ⁂ (ذکر مولانا سیفیٔ بخاری) ⁂ ***

اکثر علوم متداولاتی کورمش واثنای تحصیلده حیلی نظمه ورزش ایلمش واشعاری شهرت بولمشیدی ضروب امثالی غایت کوزل سویلر ایدی بو مطلع جملهٔ اشعارندندر

*** ⁂ (بیت) ⁂ ***

❁ دلا وصف میان نازك جانان من کفتی ❁

❁ نکو رفتی حدیثی ازمیان جان من کفتی ❁

واهل صنعت وحرفت ایچون لطائف نظم ایلمش الحاصل اول وادیده مخترعدر بو بیت اول جمله دندر

*** ⁂ (بیت) ⁂ ***

❁ بت برداز کرم کو یکسان مبسازد ❁

❁ هیچ باحال من خسته نمی پردازد ❁

(ومعمار رساله سی دخی تحریر ایلمشدر بو معما قبول اسمنه انکدر)

*** (بیت) ***

❁ بسكه دل هردم بسوى زلف جانان ميشود ❁
❁ تادل خود جمع ميسازم پريشان ميشود ❁

مولاناى مذكور هشيار ايكن غايت ادبلى وخيالى صاحب رعايت برآدم ايسه ده عالم آبده بد مست ومستقل بزم عرفان اولوردى بو خلالدم توبه يه مظهر اولمش ان شاءالله اميد دركه استقامتده دخى موفق اولوب عاقبتى خير اولور

*** (ذكر مولانا نديم) ***

هزال ودخال آدم اولمغله هزل آميز اشعارى وقطعه لرى اشتهار بولمشدر جمله دن مشهورى مطهر عودى نامنده بر كسه نك برمركبى اولوب مركب مز بور غايت جسامتلو اولديغندن خلق صاحبنه رشوت ويروب كندو اشكرينه تخم ايچون اشديررلر ايدى نديمك اولبابده سويلديكى قطعه در

*** (نظم) ***

❁ مطهر هست اسم بى مسما ❁ نجس راكى مطهر ميتوان كفت ❁
❁ خرش برخر چهداوزر ستاند ❁ بس اوركى بدى خرميتوان كفت ❁

(بو مصرع تضمين دخى قلمزنلر حقنده انكدر)

*** (بيت) ***

❁ يك دست شمشيرودستى دكر ❁ قلمزن نكهدار وشمشيرزن ❁

*** (ذكر مولانا خرمى) ***

ولايت هرينك مردم زاده لرندن اولوب اماذاتنده آدميدن اثر و بلكه جزئى رايحه يوقدر غايت بد خوى و زشت مزاج اولديغندن خراسانده آرام ايدميوب جانب عراقه رحلت واندن دخى مكۀ مكرمه ومدينۀ منوره و بيت المقدس طرفلرينه عزيمت واكثر انبيا وكبار مشايخ صوفيه مزار پرانوارلرينى پياده واروب زيارت ايلمشيدى بو سفر ومشقتله ايكى قات دولت دنيوى وسعادت اخروى يه نائل اولمق اقتضا ايدر ايكن ذاتنده مركوز اولان ردائت اقتضاسنجه اول مأواى مباركه لردن عودتنده اولكندن زياده بد افعال اولدى حيف صد حيف چكديكى مشاق سفره حقير مرقومك احوالنى كمال اوزره تعريفده عاجز وقاصرم حتى

كندينك سويلديكى اشعار بى معنى درجه سنده ايكن بنه كمسه نك نظمنى پسند ايتمز ايدى بو مطلع انكدر

*** (بيت) ***

❁ آوازۀ كل رخ تاباز برنيايد ❁ در بوستان ز بلبل آواز برنيايد ❁

*** (ذكر مولانا ناجنتى) ***

ملك خراساندندر وادىٔ اشعارده طبعى فنادكل اما طالع وعقلى قليلدر بر مدت دركاه پادشاهيده ملازم بعده فلاكتزده اولوب حقيرانى كوزه دردم اوته دنبرو فلك ايله منازعه ايدنه فلك غالب ومنازعه ايدن مغلوب اوله كلديكى مشهور اولمغله بزم تربيه مز كاركر اوله مدى حالا سر كردان وحالى پريشان اوله رق كشت وكذار ايلمكده در همان جناب يزدان مرقومه رحم وشفقت ايليه بو مطلع انكدر

*** (بيت) ***

❁ بمى خوردن چو ساقى ساغر مى رادهن پوشد ❁
❁ چه شد كورا بسر پوشى سواد چشم من پوشد ❁

❁ (ذكر مولانا قائلى) ❁

ترشيزليدر اوائل حالنده سپاهيلك صورتنده كزوب خلقى هجو ايدردى كويا شمدى اول طبيعتدن فارغ اولمشدر بو مطلع انكدر

*** (بيت) ***

❁ عجب نبود ز لطف ارزانكه بنوازى غريبا نرا ❁
❁ نوازش زانكه رسم وعادت خوبست خوبانرا ❁

بيچاره بيخبردر كه بو شعر ايله كندويى هجو ايلمشدر اتفاقا هيچ چاشنى ولذتى يوق وقافيه سى دخى معيوبدر

❁ (ذكر شاعر طوطى بيان مانى) ❁

اصلى مشهد مقدسدن صاحب جمال وحسن وان وظريف ونكته دان برجوان ايدى پدرى اهل صنايعدن كاسه كر وچينى پيار و ياپديغى چينى يه انواع نقوش مرغوبه رسم ايدردى كه اقليم چين وخطاده استادان چيره دستان ونقاشان خرده بنيان نقشنه قادر دكللر ايدى اما فرزند مرقوم صنعت پدرندن عار ايدوب بلكه عندنده قدر رقيب عشاق كبى مقبول

دكل ايدي چونكه حسن واني وار هرنه درلو ناز وشيوه ايدرسه يجادر حسن
خطي وحسن كلامي دخي واردر بو مطلع آثار طبع نزاكتشعارندندر

* (بيت) *

* چو در صحراي غم ديوانه سان باخود فتد چنگم *
* كهي در چنگم افتد سنك وكه سنك افتد از چنگم *

* (ذكر مولانا رياضي) *

زادهٔ محولاندن اطواري متلون كيمسه در اول ولايتك قاضيسي ايدي
كندندن حكومته منافي امر ناملايم صدوريله معزول اولوب قيد ومصادره يه
دوچار وچوق زحمته كرفتار اولمشيدي ينه منصب طلبنده در لكن
دسترس اوله مدي بعضا وعظ ايدوب منبرده كندو اشعاريني اوقويوب
وجد وحاله كلور ايدي مرقومك غرائب احوالي بي نهايه در جمله دن
اغرب بوني روايت ايدرلر كه شاكردلريله كوهستان محللره واروب طاش
يو وارليوب زعمنجه عالم ايدرايمش طرف فقيره كله يوردي بر خبر ظهور
ايتمشيدي صكره يولدن كيرويه دونوب كتمش وزره يه كنديكي معلوم اولمدي
بو مطلع مرقومك جملهٔ اشعارندندر

* (بيت) *

* ملك شقه باب خضرا كرداماني من بودي *
* هنوزم دست دور از دامن جانان من بودي *

* (ذكر مولانا مير مرتاض) *

عالم صباوتندنبرو كندو مطالعه سيله تحصيل علوم ايدوب دانشمند
اولمشدر كيجه لر تا بام وكوندزلر تا بشام مطالعهٔ كتب متنوعه ايله صحايف
شمار ايام ايدي بو حالده ايكن ينه زهد وتقواده دقيقه فوت ايتميوب صائم
الدهر وبورياضتي جهتندن موالئ زمان مرقومه مير مرتاض ديمشلر
وحالا بو لقب ايله شهرت بولمشدر وادئ بحث علومده غايت لجاج اولديغندن
برفرد بحث خصوصنده ملزم اولمدقجه دست مير مذكوردن رهاياب
اوله مزدي مير مرقومك وضو ونماز خصوصلرنده مبالغه سي اولديغندن
شهرك ظرفاسي ديوانه دخي ديرلر ايدي بازيچهٔ شطرنجه بر رتبه ده مجبور
ومغلوب ايديكه برشطرنجباز حريف النه كيرسه دستندن خلاص اولمق

ممكن دكليدي اول سببدن دائما مرقومدن حريفلر كاركير اولورلر ايدي
اكر قضاء ايكي حريف دستنه كرفتار اولسه بريله اوينايوب وبرينك
محكم دامنن طوترايديكه بري قاچرسه باري بري الندە بولنه هر تقدير ايله بويله
شوخ آدم از بولنور بو مطلع انكدر

* (بيت) *

* تا نيايد سوي دل غير خيال دلستان *
* بر سر ره مردمان چشم كشته ديده بان *

* (ذكر فخر الواعظين حسين واعظ كاشفي) *

كاشفي تخلص ايدر عين اصيل سبزه واري اولوب يكرمي سنه يه قريبدر كه
شهرده متمكندر مولاناي مذكور جميع علوم وفنونده يكتا وفن انشا
ونجومده بي همتا اولوب هر برفنده متعدد تصنيفات غراسي متعين
ومشهور وايادئ ناسده مقبول ومبرور در تصنيفات شريفه لرندن بري
جواهر التفسير دركه بقره سوره سين بر جلد يازوب قطع مصنف ايله يوز
جزء اولمشدر وتفسير مذكوري حين تأليفده مواهب لدنيه ناميله بر مختصرجه
تفسير لطيف دخي تصنيف ايلمشدر الحاصل تأليفاتنه نهايت يوقدر
بركون مولاناي مومي اليه معتادي اوزره منبرده وعظه مشغول ايكن شوخان
شهردن بري حضرت خواجه حافظ شيرازي قدس سره نك بو مطلعني كه

* (بيت) *

* واعظان كين جلوه در محراب ومنبر ميكنند *
* چون بخلوت ميروندان كار ديكر ميكنند *

يازوب تذكره صورتنده منبره قويمش مولاناي مرقوم الوب اوقردقده
زياده متغير ومضطرب اولوب خيلي خارج از بحث سوز سويليوب
بوندنصكره نيجه ايام وعظ ايتمدي خصم نامعلوم كندي غرضني اجرا ايلدي
اما مولاناي مرقوم اظهار تلاش واضطراب ايتميوب سكوت ايتمش اولسه ايدي
كيمسه واقف اوله مزدي بيهوده تلاش ايدوب خطا ايلدي عيبسز قول
اولماز عيبسز انجق واجب تعاليدر بو مطلع زادهٔ طبع معارفشعارلرندندر

* (بيت) *

* سبز خط از مشك تر غاليه بر سمن مزن * سنبل ناب داده را بر كل ونسترن مزن *

** (ذکر مولانا میر خواند) **

سید خواند شاه اوغلیدر ولایت بلخك متعین ودانشمند و بزرکی اولوب عالم شبابنده تحصیل علوم وتکمیل فنون ایدوب عالی نسب ووالا حسب وخوش خلق ووفانی مشرب وفن انشا وتاریخده بی نظیر وکمالاتی مشهور ومجربدر بو فقیرك التماسیله ابتدای آفرینشدن بو کونه کلنجه جامع بر تاریخ مطبوعه تحریرینه مباشرت ایدوب نصفنه رسیده اولمشدر ان شاء الله تعالی اتمامنه موفق اولور تواریخ سائره دن مفید و بوندن زیبا تاریخ انشا اولنمدی ظن اولنور میر مذکور وسعت مشربلری اقتضاسنجه کاهی نوش جام کلفامله دفع عنا وملالت و بعضا کسب نشاط وانبساط ایچون بازیٔ نرده میل ورغبت ایدرلر ایدی میر خسروك دریای ابراری تتبعنده بو بیتی غایت رنکین واقع اولمشدر

** (بیت) **

* هر که دست از آب حیوان شست خضر وقت اوست *

* وانکه از ظلمات نفس آمد برون اسکندرست *

** (ذکر مولانا سلطان علی) **

مشهد مقدسه دندر خراسانده وجمیع بلادده نسخ وتعلیق خطنده قبلة الکتاب معارفنصابدر برتبه ده اطوار پسندیده ایله آراسته و بر درجه ده اخلاق حمیده ایله پیراسته ایدیکه تعریف و توصیفنده کلك شکسته زبان عاجز وناتواندر وادیٔ اشعارده دخی طبعی خوب واشعاری مرغوبدر بو مطلع جملهٔ اشعارندندر

** (بیت) **

* کل در بهار از آن رخ کلکون نمونه ایست *

* چون اشك من که از دل پرخون نمونه ایست *

چونکه مشهدی اولدیغندن الفاظه تغییر ویرمامشدر انجق محسنات کثیره ده عیب قلیله بقلمز

** (ذکر مولانا صوفی پیر سیصد ساله) **

مقام صوفیلغه علم طبابتی دخی ضم ایلمشدر که کویا مرض ریاضتی چکن سالکانه موتوا قبل ان تموتوا ارشادین ایدر بورباعی زادهٔ طبع صوفیانه لرندندر

** (بیت) **

* معمای بغیر من رخ ای سیمذقن * کر غایت غیرتم رود جان ز بدن *

* خواهم که شوم مردمك دیدهٔ خلق * تا روی تو هیچ کس نه بیند جز من *

روایت ایدرلر که صوفیٔ مرقومك مزاج وطبیعتلری بر جوانه علاقه لری واقع اولسه و اول جوان مرقومك استحصال رضاسنده تکاسل ایتمش اولسه الفاظ فحشله شتم ودشنام وآخرکار ضرب چوب ایله کندویه مطیع ورام ایدرمش العهدة علی الراوی

** (ذکر مولانا ناخیری) **

خوارزملیدر دیوانه مشرب ونحس کوکب افلاس وفلاکتله اوقات کذار وصنعت شاعریتده حیلی قدرتی وار وغزلیات وقصائدی دخی معنیدار ایدی اما اصحاب سخن عندلرنده طبعی غیر مقبولدر زیرا سویلدیکی ابیاتك کندندن معناسی سؤال اولنسه بیلمز بیلسه ده سویلمز اولوجهله مسلم طوتمازلر ایدی بو مطلع جملهٔ اشعارندندر

** (بیت) **

* بروز تشنکی آب روان نبود هوس مارا *

* دم تیغ ترا کر برکلو یابیم بس مارا *

** (الطبقة الرابعة) **

بو محله کلنجه طبقهٔ ثالث قرین حسن ختام اولوب بوندنصکره بعض شعرای بنام وعلمای عظام که نام نامیلری تذکرهٔ دولتشاه وعلیشیر نوایده آرایش صحیفهٔ سطور اولمامغله اول دودمان فضائل ارکانك اوصاف جلیله لری خاصة تذکرهٔ سام میرزادن بالترجمه نقل وتحریر وتذییل اولندی

** (ذکر خاتم المحققین مولانا جلال الملة والدین محمد بن المولی سعد الدین الصدیقی الدوانی الشیرازی) **

شرح تجرید وتفریدلری اصحاب توصیف وتحقیقك تعلیق حواشیسندن مستغنی و بیان قدر جلالتلری غایت اضائت اشراق انوار دانش وعرفالرندن ناشی بسط بساط تطویل تبیندن بریدر ارسطوی ثانی و بلکه افلاطون یونانی اولدقلری جامهٔ مبالغه دن عاریدر که حق مشار الیهده مولانا امیدی بو قطعه یی دیمشدر

* * * (نظم) * * *

* هر جا سمند حکمت راند ز راه حکمت *
* مانند از رکابت مشائیان راجل *
* نور ضمیرش آفاق روشن کند ز اشراق *
* زانو نهند بر طاق اشراقیان هیاکل *

مشار الیهك منشأ ومولدی نواحی کازروندن قصبهٔ دواندر بلدهٔ دار الفضل شیرازده افادهٔ علوم متنوعه ایله اوقات کذار وزماننده بولنان علمای صاحب عرفان وفضلای دوران مشار الیهی مقام استادیده معزز ومسلم طوترلر واکا شاکردلك ایله فخر ومباهات ایدرلر ایدی ودائرهٔ ولایته دخی قدم نهاده اولدقلری مرویدر ازجمله کرامات شریفه‌لرندن بری شو وجهله روایت اولنمشدرکه سلطان یعقوب میرزانك اواخر عمرلرنده روش عدالتلری بازکونه اولمغله جلال الدین دوانی حضرتلری بو خصوصدن رنجیده خاطر اولورلر وعلنا دستار سفیدلرین تغییر ایدوب بیوررلرکه تا وضع عالم متغیر اولمیه بن دخی دستارمی تغییر ایلمم بو اثناده سلطان مذکور بر کیجه دست ساقی اجلدن نوش جام فنا ایدر او وقت مولانای مشار الیه دخی دستار سفیدلرین وضع سر ایدرلر بونك کبی حال کرامت مقاللری بی نهایتدر هر نه وقت بر حاکمدن بوی ظلم استشمام ایتسه‌لر ایدی درعقب رنجیده خاطر اولوب اول ظالم برکشته اولنجه‌دك صلوة خمسه‌ده قرأت دعای قنوته مداومت ایدرلر ایدی علم تصوف وکلام وحکمت واخلاق وفنون سائره‌ده بوز جلده قریب تألیفات وتصنیفاتی اولدیغی روض الاخبارده محرردر طبع معارفشحونلرینه نسبت مرتبهٔ شعر ومعما دون ایسه‌ده اول فنده دخی مهارتلری درجهٔ علیایه مقروندر سلطان ابو سعیدك شهادتلرینه تاریخ اولمق اوزره بو قطعه اول فیلسوف زمانك زادهٔ طبع بلاغت نشانیدر

* * * (قطعه) * * *

* سلطان ابو سعید که در فرخرمی *
* چشم سپهر پیر وجوانی چو او ندید *
* الحق چه کونه کشته بکشتی که کشته بود *
* تاریخ قتل مقتل سلطان ابو سعید *

بو رباعی دخی انلره منسوبدر

* * * (نظم) * * *

* خورشید کمالست نبی ماه علی * اسلام محمدست ایمانست علی *
* کر بینتی درین سخن میطلبی * بنکر که ز بینات اسماست علی *
(بو بیت دخی انکدر)

* * * (بیت) * * *

* من بجا شعر وشاعری زکجا * ید بیضا وساحری زکجا *
(بو مطلع جهانبها دخی انلرکدر)

* * * (بیت) * * *

* دست در زلفش زدم شب بود چشمش مست خواب *
* میکشودم از همه تا که برآمد آفتاب *
(بو بیت لطیفه آمیز دخی انلرکدر)

* * * (بیت) * * *

* درد خمار دارم ودرمان من مبست * می ده که می ز بهر مداوا حرام نیست *
ظرفای شیراز بو بیتی جوامع وعمارت دیوارینه ترسیم وبیت مذکورك التنه بو بیتی دخی ترقیم ایتدکده

* * * (بیت) * * *

* بهارست درکش می ارغوانی * بفتوی ملا جلال دوانی *
مشار الیه هر نه محله وارر ایسه بو ایکی بیتی برابر محرر اولمش کوردیکندن بیحضور اولوب بر مطایبه صورتیله بو بیتی سو یلمشدك شمدی بدنام ملغمزه بادی اولدی دیمشلر ملا جلال حضرتلرینك تاریخ ولادتلری قرة العین الفاظی واقع اولوب عمر عزیزلری یتمش ساله رسیده اولدقده تاریخ هجرتك طقوز یوز سکز سنه‌سی بو جهان فانیدن عالم جاودانی‌یه انتقال بیوز دیلرمد فن مبارکلری قصبهٔ دوانده واقع اولمشدر رحمة الله علیه

* * * (ذکر مفخر الحکما وزبدة الفضلا مولانا حسین قاضمیر) * * *

یزد ولایتنك اکابرندن ومسقط رأسی قصبهٔ میبد اولوب اوان جوانیده شیرازه عزیمت وانده علامهٔ زمان جلال الدین دوانی حضرتلرینك

حلقهٔ افاده‌لرینه ملازمت ومداومت ایله تحصیل علوم وتکمیل منطق ومفهوم ایدوب منقولات ومعقولاتده وعلم تصوفده درجهٔ کماله واصل وعلی الخصوص اقسام علوم حکمتده عالم وکامل اولوب تصانیف بسیار وتالیف بی شمارلری قلادهٔ کردن روزکار اولمشدر اشهر تألیفاتندن دیوان معجزبیان حضرت امیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه حضرتلرینه برشرح لطیف تحریرینه موفق اولمشدرکه بو وقته قدر چشم روزکار مثلنی کورمامشدر شرح مذکورك مقدمه سنده فاتحهٔ سبعه تحریر ایدوب انده علم حکمت وتصوفی مزج ایدرك هربر فاتحه‌سی رشك آور فتوحات مکیه اولمشدر شرح مذکور معانی ورموز حضرت شاه ولایتی کشف وبیان ودقایق حقایقنی ایضاح وعیان ایلمشدر مترجم عبدفقیر کتاب مزبوردن کلی مستفید اولمش اولدیغمدن من غیرحد بوقطعه ایله وصفنه جسارت ایتمش ایدم

* ⁂ (قطعه لمترجمه) ⁂ *

* شرح دیوان حضرت حیدر * پردرونش زحکمت اشراق *
* نیست حکمت که پرز علم لدن * عقل اول شود برا ومشتاق *
* ناظمش آفتاب جرخ علوم * شد منور بعلم وی آفاق *
* شارحش ماه آسمان حکم * کشته آثارا وبعالم طاق *
* وصف دیوان شیر یزدان را * درنکنجد فهیم براوراق *

ابادیٔ ناسده متداول اولان حکمت هدایه سنك قاضیمیر نامنده شرحی وفن حکمتده کیتی نما نام رسالهٔ مطبوعه مولانای مشارالیهك آثار قلم معجز رقملرندندر دخی بونلردن بشقه هر برفنده بی نهایه تألیفاتی واردر وعلم شعرده دخی مهارتلری رتبهٔ کماله رسیده ایدی واشعارده منطقی تخلص ایدرلر ایدی توحیدباریده بورباعیلر آثار طبع معارفشارلرندندر

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

* ای نورتو در جملهٔ اشیا ظاهر * وزمنظر چشم اهل عرفان ناظر *
* عالم همه ازنور تو روشن کشته * هم اول این سلسلهٔ وهم آخر *

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

* آن روزکه آفریده شد لوح وقلم * در بزم عیان نهاد نور تو قدم *

* کردند محققان اسرا رقدم * بر صفحهٔ دل حرف وفای تو رقم *

شاه ولایت وصفنده اولان قصیده سندن دخی چند بیت تحریر اولندی

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* بسکه تابد مهر حیدر هردم ازسیمای من *
* آسمان راسر فرازی باشد از بالای من *
* چون سخن کویم زمعراجش که آن دوش نبی است *
* پای در دامن کشد فکر فلك پیمای من *
* بهر وصافی اوسر قدم کشتم زبان *
* تانکردد غیر مدحش ظاهر ازاجزای من *
* طبع من پاکست چون دریاز فیض مرتضی *
* ابرکوهربار جوید فیض ازدریای من *

* ⁂ (ذکر بدر سپهر معانی مولانا هلالی) ⁂ *

اجدادی ترکان جغتاییدن ایسه ده ذات شریفلری ولایت استراباددە نشو ونما بولوب تحت الشعاع طفلیت ونادانیدن بعد الخروج غرهٔ ایام جوانیده خراسان طرفلرینه شتابان وافق شهرهریدن طالع ونمایان وچونکه ناصیهٔ استعدادنده نور قابلیت باهر وفروزان اولمغله اول محلده طالب رؤیت هلال اولان ارباب کمال جوان مرقومی ماننده ماه بری برلرینه ارائه ایدرلر ایدی

* ⁂ (مصرع) ⁂ *

(درشهر چوماه نوانکشت نما کرد)

بعده قطع منازل فضائل وطی درجات خصائل ایدرك هلال امالاری سرحد بدریته رسیده اولوب فی الواقع طبع تابناکلری کثافت کسوفدن وخوف احتراقدن معرا ومصون وبدر ضمیر منیرلری سمت نقصاندن محروس ومبرا ومأمون واشعار آبدارلری غایت خوب ودلنشین وقصائد ومثنویاتی زیاده مرغوب ورنکین ایدی مولانای مومی الیه حیلی دم دائرهٔ مصاحبتمزده همدم اولوب بردفعه نقل ایلدیلرکه اوائل حالمزده امیر علیشیرك حلقهٔ صحبتلرینه دخولمزده بومطلعی که

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* چنان از با فکندامروز آن رخسار وقامت هم *
* که فردا بر نخیزم بلکه فردای قیامت هم *

اوقود یغمده امیر مشارالیهه زیاده خوش کلوب نامك ندر دیو سؤال بیور دیلر هلالیدر دیو جواب ویردیکمده بدری بد ری دیو بیور دیلر و بنی مطالعه یه تحریص ایلدیلر بندخی مطالعه و تحصیله اشتغال کوستردم حقیقت حال مولانای مذکورك فضل وکماللری فضائل علمای عصردن کم ونقصان اولمیوب خصوصا صنایع اشعارده کمالاتی جمله دن ازید وافزون ایدی ومثنویاتده اوج قطعه کتاب نظم ایلمشلردر جمله دن بری شاه ودرویشدر که روانیٔ الفاظ وچاشنیٔ معانیله رشك آور کلستان و بلکه غیرتفزای بهارستاندر چند بیت وصف بزمده اوکا بدندر

** (مثنوی) **

* شاه را میل شد که باده خورد * باده با مهوشان ساده خورد *
* مجلس آرا ستند ومی خوردند * می با اواز چنك ونی خوردند *
* روی ساقی زباده کل کل شد * غلغل شیشه صوت بلبل شد *
* شد رخ کلرخان شراب آلود * همچو برك کل کلاب آلود *
* عکس رخ درشراب افکندند * در شفق آفتاب افکندند *
* لب شیرین بباده دیرین * چون رساندند کشت لب شیرین *
* خندهٔ شاهدان شورانکیز * کشت درجام باده شکرریز *
* پر می لعل شد پیالهٔ زر * کل رعنا نمود پیش نظر *
* شیشهٔ صاف ازمی دلکش * چون دل عاشقان بیغش *
* دختر رز که شیشه منزل کرد * کرم خون بودجای دردل کرد *
(بوچند بیت دخی کتاب مرقومده تعریف دریاده واقعدر)

** (مثنوی) **

* لب دریاست چون لب دلبر * از برون سبز وازدرون کوهر *
* ان نه دریا بود که صد قلزم * صد چو طوفان نوح دروی کم *
* موج آن سر برآسمان مبسود * یعنی از ماه تا بماهی بود *
* ازخوشی کف زنانکه دارددر * کف او خالی وکنارش پر *
(بو بیت دخی شاهك تیراندازلغی تعریفنده کوزل دوشمشدر)

** (بیت) **

* استخوان راا کر نشان کردی * تیر را مغز استخوان کردی *

بو چند ابیات دخی صفة العاشقین کتابنده علی طریق الحکایه زلیخانك پیر اولمسی بیاننده در

** (مثنوی) **

* غم پیری سمن سنبلش ریخت * زآسیب خزان برك کلش ریخت *
* بیاض موی اوشد معجر او * ببین کاخر چه آمد برسر او *
* سیه بادام او از جور ایام * شد از عین سفیدی مغز بادام *
(اوچنجی کتابی لیلی ومجنوندر بو ابیات اول کتابدندر)

** (مثنوی) **

* چشمش زاغی نشسته درباغ * ابروی سیاه او برزاغ *
* پاکیزه تنی چو نقرهٔ خام * نازك بدنی چو مغز بادام *
(بوچند غزل وابیات اول مقبول ابرارك اشعار آبدارلرندر)

** (غزل) **

* غم بتان مخورای دل که زار خواهی شد *
* اکر عزیز جهانی که خوار خواهی شد *
* اکر چو من هوس زلف یار خواهی کرد *
* ز عاشقان سیه روز کار خواهی شد *
* تو از طریقهٔ یاری همیشه غافل ومن *
* نشسته ام بامیدیکه یار خواهی شد *
* چو در وفای توام بر دلم جفا مپسند *
* که پیش اهل دل شرمسار خواهی شد *
* کنون بحسن تو کس نیست از هزار یکی *
* تو خود هنوز یکی در هزار خواهی شد *
* ز فکر کار جهان بار غم بسینه منه *
* وکرنه برسر این کار و بار خواهی شد *
* هلال از پی آن شهسوار تند مرو *
* که نارسیده بکردش غبار خواهی شد *

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* زهی سعادت اکر خاك آن حرم باشم * بهر کجا که نهی پای در قدم باشم *
* مکوش این همه در احترام وعزت ما * که ما بخواری عشق تو محترم باشم *
* مروکه آخر ایام عمر نزدیکست * بیا که یکدوسه روزی دکر بهم باشم *
* غریب ملك وجودیم واندك ماندست * که بازساکن سرمنزل عدم باشم *
* رقیب را بجناب تو قدر پیش ازماست * سك توایم چرا از رقیب کم باشم *
* حریف بزم که عیش را بقایی نیست * رفیق ماغم یارست یارغم باشم *
* نه حدماست هلالی امید لطف از یار * غنیمتست اکر قابل ستم باشم *

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* اکر بلطف بخوانی وکر بقهر برانی *
* تو پادشهی وما بندهٔ توایم تودانی *
* ترا اکرچه نیاز کسی قبول نیفتد *
* من ازجهان بتونازم که نازنین جهانی *
* بهر کسی که نشستی مرا بخاك نشاندی *
* وکر بکس منشین تابرآتشم منشانی *
* بهرکجاکه رسیدم زخوبی تو شنیدم *
* چوروی خوب تودیدم هنوز بهتر ازانی *
* بغیر جان دکری نیست باتو دردل تنکم *
* امید هست که آن هم نماند وتو بمانی *
* طریق مهر توورزم بهر صفت که توانم *
* تونیز مرحمتی کن بدین قدر که توانی *

(بعض مطالع ومقاطع)

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* ای که میپرسی زمن کان ماه رامنزل کجاست *
* منزل اودر دلست امانانم دل کجاست *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* نمی توان بتو شرح بلای هجران کرد * فتاده ام ببلاییکه شرح نتوان کرد *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* ای آنکه بر نصیحت ما لب کشودهٔ * معلوم میشود که توعاشق نبودهٔ *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* ای دل وفا مجوی که خوبان شهر را * ما آزموده ایم وتوهم آزمودهٔ *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* چند رسوا شوم ازعشق من شیدایی *
* عشق خوبست ولیکن نه بدین رسوایی *
* سرووکل نازك ورعناست ولی نتوان یافت *
* کل بدین نازکی وسرو بدین رعنایی *

(بو چند بیت دخی مخلص پرورلك صنعتنده در)

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* روزیکه فلك نام مرا کرد هلالی * میخواست که من مائل ابروی تو باشم *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* باابروی چوماه نوهوش هلالی رامبر *
* ماه هلال ابروی من عقل مراشیدا مکن *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* ای بابروی تومائل همه کس چون مه عید *
* از هلالی چه عجب میل خم ابرویت *

* ⁂ (قطعه) ⁂ *

* محمد عربی آبروی هر دوسراست *
* کسی که خاك درش نیست خاك برسر او *
* شنیده ام که تکلم نمود همچو مسیح *
* بدین حدیث لب لعل روح پرور او *
* که من مدینهٔ علم علی درست مرا *
* عجب خجسته حدیثیست من سك در او *

* ⁂ (قطعه) ⁂ *

* بصبر کوش هلالی که عاقبت چو هلال *
* بلند مرتبه کردی فلك مقام شوی *

* نهفته از نظر خلق باش ماه بماه * کرت هواست که منظور خاص وعام شوی

* * (قطعه) * *

* چومن بداغ بتان هر که سوخت یکچندی *
* هوس کند که دکر باره بیشتر سوزد *
* بپای شمع فتد چون که سوخت پروانه *
* که شعله اش چو بپایان رسد وکر سوزد *

(بو برقاچ رباعی دخی انکدر)

* * (رباعی) * *

* یاران کهن که بنده بودم همه را * از بند جفای خود شنودم همه را *
* زینهار وفا ز کس نجویید که من * دیدم همه را وازمودم همه را *

* * (رباعی) * *

* انی که تمام از نمکت ریخته اند * ذات و جودت زنمك بیخته اند *
* باشیرهٔ جانها نمك امیخته اند * تا همچو تو صورتی برانکیخته اند *

* * (رباعی) * *

* بکدا ختم ازدست ستم کردن تو * اینست طریق بنده پروردن تو *
* کر من نکناه عاشق کشته شوم * خون من بیکناه در کردن تو *

(بو ایکی بیت دخی انك قصائدندندر)

* * (نظم) * *

* ای خوش آن دائرهٔ دامن صحرا که درو *
* پر زنان همچو جلاجل بفغان آید جل *
* باغ شد مکتب وهر غنچهٔ خندان طفلی *
* که برآورده ورقهای کلستان ز بغل *

مولانا هلالی یه اواخر عمرنده بر عجیب حالت واقع اولدیکه میان شیعه ده سنیلکله مشهور ایکن عبید خان اوزبك مولانای مذکوری شیعه دردیو قتل ایلمشدر سبب قتلی بو وجهله روایت اولنورکه وقتا که عبید خان اوزبك مملکت هراتی محاصره ایدوب بحسب الایجاب مصالحه اولنمق لازم کلدکده صلح مزبور متعینان قزلباشدن کبر اسحاقك معرفتیله

صورت پذیر اولمغله اول وقت اوزبك خان بو رباعیٔ مستزادی انشا ودرون مملکته اسرا ایلمشیدی

) مستزاد (

* ای اهل هری زخاص تا عام شما * ازشاه وکدا *
* خواهیم بهم خورد سرانجام شما * از لشکر ما *
* چون باعث صلح کبر اسحاق شده * یعنی که بود *
* کبری بهتر ز شیخ الاسلام شما * درمذهب ما *

مولانا هلالی دخی ایچروده بولنمغله جواب اوله رق بو رباعی یی تحریر وتسییر ایلمشدر

* (مستزاد) *

* ای شهره شده بظالمی نام شما * از جور وجفا *
* آواره شده خلق درایام شما * از فقر وعنا *
* بشنید براولاد علی آب نمك * چون قوم یزید *
* صد لعنت حق باد براولاد شما * درمذهب ما *

(مولانای مذکورك شهادتلرینه بو وجهله تاریخ دینلمشدر)

* * (نظم) * *

* شاعر مشهور مولانا هلالی انکه بود *
* از پس جامی مرادرا درسخن صد کونه رشت *
* کشت چون در دست سیف الله کشته درهرات *
* زان سبب تاریخ قتلش کشت سیف الله کشت *

مولانای مذکورك قتلنه عبید خان فرمان ایلدکده اتفاقا اول محلده سیف الله نامنده صاحب حسن وآن بر جوان حاضر اولمغله عبید خاندن بنم قتلمی بو جوانه سپارش وحواله بیورك دیو نیاز ایدوب خان مرقوم دخی مساعده ایتمکله جوان مزبورك یدینه کریبان حیاتی تسلیم وتیغ جوان مذکور ایله مقتول اولدیغندن تاریخ قتلی اکا بناء سیف الله کشت واقع اولمشدر منقولدرکه مولانای مرقومی میدان سیاسته ایصال اللرنده رأسلری مجروح اولوب قان رخساری اوزره روان اولوردی اول حالده بو بیتی اوقورلر ایدی

* (بيت) *

این قطرهٔ خون چیست بروی تو هلالی

گویا که دل از غصه بروی تو دویده

اشبو واقعه طقوز یوز اوتوزالتی سنه سنده ظهوره کلمشدر ستم ظریفان زماندن بعضیسنك خاطرینه خطور ایدرکه مولانای مومی الیه بالاده بسط و بیان اولنان مدح وستایشه لایق وشایان دکلدر دیوا ما حقیر پیشوای عارفین خواجه حافظ شیرازی رحمة الله علیه حضرتلرینك قول شریفلرینه نظراً که بو بیت حقیقت رهینلری دستور العمل طوتلمشدر

* (بيت) *

کمال سر محبت ببین نه نقص گناه

که هر که بی هنر افتد نظر بعیب کند

* (ذکر عمدة الواعظین مولانا فخر الدین) *

حسین واعظك ثمرهٔ شجرهٔ وجود معارف آلودلرندن اولوب پدر فصاحت پرورلری کبی منابر ومساجدده وعظ و پند ایله مشغول ایدیلر برکون اثنای وعظده بوکونا دهنباز حقیقت پرداز اولدیلر که اکر جانب شیعیاندن کلام سویلسم کروه سنیانه کران کلور اکر اهل سنت طرفندن سخن ران اولسم امامینك خاطرلری قالور حال بوکه بن نه سنی یم ونه شیعی

(بيت)

تو رندی نه زاهد شاهی می ندانم ترا چه نام کنم اری

* (مثنوی) *

مذهب عاشق ز مذهبها جداست

عشق اسطرلاب اسرار خداست

مولانای مذکورك مذهب عالیلری بو سیاق اوزره ایمش ومشرب والالری رنکین واشعار آبدارلری شیرین ومنظومهٔ محمود وایاز آثار طبع بلاغت رهینلرندندر بو مطلعلر انکدر

* (بيت) *

کو بخت که بی که وه من مست در اید

زلفش کشم وشب بسر دست بر اید

* (بيت) *

بالب لعل وخط غالیه گون آمدهٔ

عجب آراسته از خانه برون آمدهٔ

هجرتك طقوز یوز اوتوز طقوز سنه سی بو عالم فانیدن دار بقایه رحلت ایتمشلردر

* (ذکر کزیدهٔ افاضل وابرار قاضی محمد غفاری) *

قاضی عیسی ماضینك خاله زاده سی اولوب صحبتی خوش ونازکانه وجذب خاطرده یکانه وترتیب نظم ونثرده وهزلیاتده فرید زمانه ایدی برمدت ولایت ریده قاضی دخی اولوب اشعارده وصالی تخلص ایدر ایدی بو مطلعلری بین الشعرا مشهوردر

* (بيت) *

چون من دیوانهٔ هرکز قدم در دشت غم ننهاد

در آن وادی که من سر می نهم مجنون قدم ننهاد

مرویدر که قاضیٔ مذکور صاحب حسن وآن صادق نام بر جوانه عاشق ومفتون اولمغله برکون جوان مرقوم آب ایله مملو بر حوضه قاضیٔ مزبوری انداخته ایدوب دستی شکسته اولمغین بو قطعه یی اول وقت دیمشدر

* (قطعه) *

بعشق صادق اکر دست من شکست چه باك

کسی که عاشق صادق بود چنین باشد

پی ثبوت مرا احتیاج بینه نیست

کواه عاشق صادق در آستین باشد

هجرتك طقوز یوز اوتوز ایکی سنه سنده مولانای مذکورك سجل حیاتلری امضای فنا ایله ممضی ومختوم اولمشدر

* (ذکر مولانا قاضی سنجانی) *

شاه سنجانك اولادندن اولوب قریهٔ سنجانده تحصیل کمالاته نقدینهٔ سعی وغیرتلری مصروف ودقت ذهن وفرط فهمله معروف وحدت ذکا وصفای خاطر ایله موصوف اولمشیدی منظر الابصار یکه مخزن الاسرار تتبعنده میر علیشیر نامنه نظم ایتمشلردر بو ایکی بیت اول کتابده نعت نبیده واقع اولمشدر

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* ریخت بپا خارش اکر بولهب * پای کل خار نباشد عجب *
* تافت پراو پرتو صبح قدم * طرفه صباحی که زدازنوردم *

مولانای مذکورك دیکر مثنویلری دخی واردر صاحبقران مغفورك وقایع بدایعلرین کشیدهٔ رشتهٔ نظم ایلمشدر بواوج بیت اول منظومه دن قلعه وکوه تعریفنده واقع اولمشدر

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* بلان نعره زن برسران حصار * کزان تا فلك بود یکنعره وار *
* سپهر منقش پنلکی دور * چوالبرز هرپاره سنکی درو *
* مثل کرکسی را دروره بدی * اجل را ازو دست کوته بدی *

اتفاقا مولانای مزبور طقسان یاشنده ایکن متقاضی عشق کریبان ارادتلرین دردست ایتمکله سرکوی رسوایی وملامته کشیده وخمخانهٔ شوق ومحبتدن ساغرناب چشیده ایتمش وبو بیتك مألی حسبحالی اولمشدر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* قاضی بهمه عمر نماز یکه توکردی * محراب نه ابروی بتان بود قضا کن *

ازقضا برکون قاضیٔ مزبوره برجوان راست کلوب

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* ای پیرکشته بهرجوانان زره مرو * ریش سفید در پی زلف سیه مرو *

بیتنی اوقویوب مطایبه وجهیله استفسار ایدرکه معلوم مکز میدر بو بیت کیمکدر همان قاضی مرقوم دخی بو بیتی اوقویوب

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* پیرانه سرکشیدم سردرره سکانت * موی سفید کردم چاروب آستانت *

اشته جانم بو بیت هر کیمك ایسه اول بیت دخی انکدر جوابنی ویرر القصه قاضی پیر ملعبهٔ جوانان اولمغی اختیار ایتمش وبو بیتك مضمونی انك مصداق حالی واقع اولمشدر

* قاضی اخرزان جوان بازیچهٔ طفلان شدی *
* خودبکو پیرانه سراین عشق ورزیدن چه بود *

(بومطلع دخی جملهٔ اشعارندندر)

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* چولاله بادل پرداغ حسرت زین چمن رفتم *
* توای شاخ کل رعنا بمان باقی که من رفتم *

هجرتك طقوز یوز قرق برسنه سنده عازم سوی فردوس برین اولمشلردر

* ⁑ (ذکر قدوة الشعرا نظام استرابادی) ⁑ *

دار المؤمنین استرابادك جملهٔ ارباب کمالندن اولوب طبع نازکانه لری فن معمایه ملایم اولمقدن ناشی اوائل حاللرنده اول فنی تحصیل واواخر حاللرنده ترك ایدوب غایت صفای نیت وخلوص طویتله مداحیٔ اهل بیت رضی الله عنهم طرفلرینه عزیمت ایتمکله رشحات اقلام بلاغت ارتسامندن ریاض سخنوری رشك آور فردوس جنان وآیات افاداتلریله حدایق دانشده کلهای کوناکون خندان اولمشدر وکاهی مثنوی نظمنه دخی مبادرت ایدوب کتاب بلقیس وسلیمان علیه السلام جملهٔ آثار کلك فصاحت نثارلرندندر بو بیتلر قصیده سندندر

* (نظم) *

* کسی زمحنت شبهای ما خبردارد *
* که همچو صبح نهان داغ برجکر دارد *
* چوخس فتاده بخاکیم لیك آب سرشك *
* امید هست که ماراز خاك بردارد *
* بهم بود غم ومحنت اسیر دینی را *
* مکس دودست بسرپای درشکر دارد *

* ⁑ (نظم دیکر) ⁑ *

* زیور معرفت کرد کارلم یزلی *
* نبی شناسم وانکه علی وآل علی *
* خداست انکه بود در ممالك تقدس *
* وجود منفردش متصف زبی عللی *
* نبیست آنکه بود در مدارس تحقیق *
* بری کتاب کمالش زنکتهٔ جدلی *

* علبست آنکه کذارد ببرق لمعهٔ تیغ *
* حسودرا که بود قلب پوتهٔ دغلی *

* ** (نظم دیکر) ** *

* کندهٔ در خیبر علی ابو طالب *
* حریف غالب هرکس که هست درهمه باب *
* توآن شهی کدا کر کرده اند فی الواقع *
* خلاف رأی تواصحاب وای بر اصحاب *

* ** (نظم دیکر) ** *

* زعمرتا نفسی هست کار خویش بساز *
* نفس چورفت چه سازی اکر نیاید باز *

* ** (بیت) ** *

* برکفم مانده نشانها بسکه در ایام غم *
* جذ بهٔ زلفت کشیده رشتهٔ صبرم زکف *

* ** (بیت) ** *

* بباغ دل درین بستان سرای عالم فانی * نهال ارزومنشان که بارآرد پشیمانی

* ** (بیت) ** *

* شب قضا ازماه نوکشتی درآب انداخته *
* زآفتابش لنکر زرین طناب انداخته *

بو قصیده ده صفت حضرت شاه ولایتده بو بیت غایت رنکین دوشمشدر

* ** (بیت) ** *

* ازدم تیغ جهان سوزش هوابکر یخته *
* خویش رادر خیمهٔ تنك حباب انداخته *

مولانای مذکور طقوز یوز یکرمی برسنه سی جانب دار بقایه عزیمت ایلمشلردر

* ** (ذکر عمدة الشعراء المتأخرین مولانا امیدی) ** *

منشأ وموادی قصبهٔ طهران و پدرلری او محلده اعمال ریده رئیس و کتخدا اولوب مولانا مومی الیه جودت طبع سلیم وحدت ذهن مستقیم ایله سرآمد شعرای زمان و بی تکلف شعرای متأخریندن برفرد بوندن رنکین قصیده

سویلدیکی اتفاقیکردهٔ ارباب کمال وعرفاندر اوائل حاللرنده تحصیل علوم ومعارف ایچون شیرازه کلوب علامهٔ جهان مولانا جلال الدین دوانی حضرتلرینك سلك زمرهٔ شاکرداننه منسلك اولوب اکثر کتب متداولاتی مطالعه یه سعی وغیرت وجمله دن زیاده تحصیل علم طبه صرف نقدینهٔ مکنت ایدوب طبیب حاذق اولمشلر درمقدما اسملری ارجاسب ایکن جلال الدین دوانی حضرتلری تبدیل ایدوب مسعود تسمیه بیورمشلر ایدی اکثرایامده صاحبقران مغفورك ارکان دولتیله اختلاط ایلمشیدی بو کیفیت طرز اشعارندن دخی منفهم اولور اواخر عمرلرنده طهرانده اقامت وبرباغ طرح ایدوب موسم باغه منتظر ایکن هنوز نهال امیدلری بارآور اولمزدن مقدم صدمهٔ صرصر حوادثدن سمت قاعا صفصفا ظاهر وعیان اولوب طقوز یوز یکرمی بش سنه سی برکیجه برکروه مانند زنبور بلاباشنه اوشوب قتل ایلمشلر در بعض کیمسه لر بو وقوع بولان امر شنیعی نور بخشیان طائفه سنه اسناد ایلمشلردر مولانای مذکورك اعدامنه تاریخ اوله رق افضل نامی طهرانی بو قطعه یی نظم ایلمشدر

* ** (تاریخ) ** *

* نادرالعصر امیدی مظلوم * کو بناحق شهید شد ناکاه *
* شب بخواب من آمد وفرمود * کای زحال درون من آکاه *
* بهر تاریخ قتل من بنویس * آه از خون ناحق من آه *

(بو چند ابیات مرقومك قصائدندندر)

* (نظم) *

* تو ترك نیم مستی من مرغ نیم بسمل *
* کار تو از من آسان کام من از تو مشکل *
* خنجرکشی وساغر اهل وفا سراسر *
* خون خورده در برابر جان داده در مقابل *
* تو پا نهی بمیدان من دست شویم ازجان *
* تو خون فشانی ازرخ من خون چکانم ازدل *
* دنبال آن مسافر از ضعف وناتوانی *
* برخیزم ونشینم چون کرد تا بمنزل *

* ⁑ (دیکر قصیده‌دن) ⁑ *

* علی الصباح ساقی دهد شراب طهور *
* بنوش وباك مدار ان ربنا لغفور *
* مرید پیر خرابات کشتم وشستم *
* باب میکده دست ودل ازمتاع غرور *
* رواق مدرسه کر سرنکون شود سهلست *
* قصور میکدهٔ عشق را مباد قصور *
* بنای مدرسه از جنس عالی وسافل *
* خراب کشت وخرابات همچنان معمور *
* می مغانه که مردافکنست وتوبه شکن *
* چنان بدورتو ازشیخ وشاب برده شعور *
* که زاهدان سحر خیز برغمی خیزند *
* بجای حی علی کردهند نفخهٔ صور *
* غریق نعمت کیتی زذوق بی خبرست *
* مشابهٔ مکس مرده درقی زنبور *

* ⁑ (دیکر قصیده سندن) ⁑ *

* سپیده دمکه ازین عنکبوت زرین تار *
* کسست رابطهٔ تار وپو دلیل ونهار *
* اکر کری بود این کرهٔ کشیده عنان *
* وکر مجره قوی حلقه ایست حلق فشار *
* کمندنست که پیچیده درکلوی سپهر *
* سمندنست که برچیده است ناف زهار *
* تبارك الله ازین آسمان برق عنان *
* تبارك الله ازین برق آسمان رفتار *
* علی الدوام بود چون سپهر در حرکت *
* ولی نه چو حرکات سپهر ناهموار *
* چنان زعدل تو عالم باعتدال آمد *
* که اختلاف برون شد زطبع بارد وحار *

(بو بیتلر دخی غزل طریقیله واقع اولان اشعارندندر)

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* ای چنك چو بقلب سپاه که میزنی * دامان ناز برزده راه که میزنی *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* تا بخاطر باشد ای بدعهد پیمان منست *
* بسته برانکشت باید رشتهٔ جان منست *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* کس را نه بینم روز غم جز سایه در پهلوی خود *
* آن هم چو بینم سوی او کرداند ازمن روی خود *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* خوش انکه چاك کریبان بناز باز کنی * نظر دران تن نازك کنی وناز کنی *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* کاش کردون ازسرم بیرون برسودای تو *
* یارمی اصبری دهد چندانکه استغنای تو *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* ای جعد بویرانهٔ ماخانه نسازی *
* ترسم که توهم بامن دیوانه نسازی *

* ⁑ (رباعی) ⁑ *

* بیمار تراشربت دیدار توبه * دیدار تو بهر عاشق زار توبه *
* به برسر بیمار فرستادی لیك * ان سبب ذقن بدست بیمار توبه *

* ⁑ (رباعی) ⁑ *

* شب قصهٔ هجران جکرسوز کنم * روز آرزوی وصل دلفروز کنم *
* القصه که بی تو بصد خون جکر * روزی بشب آرم وشبی روز کنم *

* ⁑ (سرمست صهبای ارغوانی مولانا بابافغانی) ⁑ *

خمخانهٔ وجودی خاکپاك شیرازدن ریخته اولوب اوائل حالنده شاعریتله غیر معروف وکار دیکر ایله مألوف ایکن سلطان یعقوبك خدمتلرنده استخدام واول مقامده کلی رعایت واعتبار مظهریتله بابای شعرا نامیله بنام اولمشلر ایدی اما مولانای مرقوم غایت حریص شرب باده ودائم الاوقات

سباه مست اولمغله لیل ونهار میخانه‌لرده اقامت وقرار ایدر ایدی سلطان
یعقوبك وفاتندنصکره صاحبقران مغفورك زمانلرنده خراسان طرفلرینه
دوشوب شهر بیورد ده متمکن اولمغله اول ولایتك والیسی مولانای
مذکوره یومیه طقوز یوز درهم شراب وطقوز یوز درهم لحم تعیین ومقرر
ایتمشیدی آخر کار احوالی برمرتبه یه رسیده اولدیکه میخانه جیلر محتاج
اولدیغی باده‌یی ویروب هزل ایدرلر ایدی مرقوم ایسه خربص اولدیغی
شبانه یی تحصیل ایچون مسفورانك هزلیاتنه تحمل ایدردی وآخر
حاللرنده مشهد مقدسهٔ رضویه یه عزیمت ایدوب طقوز یوز یکرمی بش
سنه‌سی جرعهٔ کل نفس ذائقة الموتی نوش وغم وآلام دنیایی فراموش ایلدی
بوچند ابیات اول صهباکش میخانهٔ طبیعتك آثارندندر

* * (بیت) * *

* مقیدان تو از یاد غیر خاموشند * بخاطر یکه تو یی دیکر فراموشند *

* * (بیت) * *

* نخل تو سرکش ودل خود کام من همان *
* ناز تو هم چنان طمع خام من همان *

* * (بیت) * *

* نخل قدت که از چمن جان برآمده * شاخ کلی بصورت انسان برآمده *

* * (بیت) * *

* کرمیروم نزدیك او ذوق وصالم میکشد *
* ورمی نشینم کوشهٔ تنها خیالم میکشد *

* * (نظم) * *

* فراموشم شود خندان کز و بیدادمی آید *
* ولی فریاد ازان ساعت که یك یك یادمی آید *
* ملامت بین که هرسنکی که جست ازتیشهٔ فرهاد *
* هوامیکیرد وهم برسر فرهاد می آید *

* * (دیکر نظم) * *

* اکر یاد آرمش یکدم که ازدل غم برد بیرون *
* غمی آید که بازم بیخود از عالم برد بیرون *

* بود از مردنم دشوارتر دل سوزی همدم *
* چه باشد کز بالین من این ماتم برد بیرون *

* * (ذکر املح سخن پردازی مولانا اهلی شیرازی) * *

زبدهٔ شعرای کرام وعمدهٔ فضلای عظام اولوب دائما فقر ومسکنت
وقلت اختلاط واهل دنیایه عدم رغبتله کذارندهٔ اوقات اولدقلری
مشهور واکثر سالکان سخنوراندن فن اشعارده کمال مهارتله امتیازلری
مسلم جمهور ایدی خصوصا علم عروض وقافیه ومعماده کامل وماهر
وجمیع اصناف اشعارده هنر وکمالاتی آشکار وظاهر اولوب دو بحرین
وهم تجنیس اوله رق مثنوی کشیدهٔ سلك نظم ایتمشلردرکه حیرت افزای
عقلادر وخواجه سلمانك مصنوع قصیده سنك علیشیر نامنه تنظیرنده چند
صنعت اندن زیاده درج ایتمکله سلمانك قصیده سندن سنك نظیره‌ك
اعلا اولمش دیو علیشیر اقرار وانصاف ایلمشدر وغزلیاتده دخی اشعار
عاشقانه‌سی واردر بوچند ابیات اشعار ابدارلرندندر

* * (بیت) * *

* یا من ناصبور را سوی خود از وفا طلب *
* یا تو که پاك دامنی صبر من ازخدا طلب *

* * (بیت) * *

* ازمرك رقیبان تو خرم نتوان بود *
* خوش حال بمرك همه عالم نتوان بود *

* * (بیت) * *

* زاهد بره کعبه رود که ره دینست *
* خوش میرود امّا ره مقصود نه اینست *

* * (بیت) * *

* اکنون که شاها دیدمت لطف ارنه ازادی بکن *
* سنکی بزن تلخی بکو تیغی بکش کاری بکن *

* * (بیت) * *

* سوی که روم من که دلم سوی تو باشد *
* روی که به بینم که به ارزوی تو باشد *

(بيت)

من ومجنون دورفيقم كه غم وشادى ماست
هر كه اين شيوه ندانست نه ازوادى ماست

(بيت)

زخشم ونازتو صدفتنه شدفزون دردل
تغافل توهمه التفات وما غافل

(بيت)

كركشد خصم بدوراز كف من دامن دوست
چه كند باكشش دل كه ميان من اوست

(بورباعى دخى انكدر)

(نظم)

كر در پى فعل وقول سنجيده شوى
كرديدهٔ خلق هر دم ديده شوى
باخلق چنان مكن كه چون فعل ترا
هم باتو عمل كنند رنجيده شوى

(مولاناى مذكورطقوز يوزقرق ايكى سنه سى شيرازده وفات ايلدى)

(ذكرشاعرشيرين بيان مولا نالسانى)

اصل منشأ ومولدى خاكپاك شيراز اولوب اما اكثراوقاتده اطراف تبريز و بغدادده على طريق السياحه كشت وكذار وقرار ايدردى شاعرمتين طبع ونكته دان وشيرين كفتار اولوب انجق اشعارنده وضع شتركر به بديدار ايدى حيلى دم فقيره همدم اولوب چوق اشعارينى مطالعه ايلدم سراپا هموار برغزلى نامشهو داما ايچنده بعض كوزل واقع اولان بيتى دخى غايت خوب ورنكين ايدى مولاناى مذكورك شاكردى شريف ستم ظريفلك يوزندن برمقدار اشعارينى سهولسا نله موسم قيلوب مشهور ايلمشيدى مرقومك ايسه بوحالدن خبرى يوغيدى مولاناى مومى اليهك شاعرلكدن فضله طريق فقروفاقه يه سلوكى وار در بواشعار آثارطبع معارفشارلرندندر

(نظم)

نه لاف درد عشق دلربايى ميتوانم زد
نه درراه وصالش دست وپايى ميتوانم زد
توكرسوى محبت بى نصيبى چارها خودكن
كه من پروانه ام خودرا بجايى ميتوانم زد
دراثبات وفاكرمن خموشم يارميداند
كه عاشق پيشه ام لاف وفايى ميتوانم زد

(نظم)

بدست عاشق ازسنك ملامت خانه ميسازد
بدستى نازغم پرسرزند ويرانه ميسازد
ميان زهد ورندى عالمى دارم نميدانم
كه چرخ ازخاك من تسبيح ياپيمانه ميسازد

(بيت)

هركزغبارخاطر مورى نبوده ام
اين سلطنت بملك سليمان برابرست

(غزل)

نه باتوهوس دركرتوان كردن
نه ارزوى توازدل بدرتوان كردن
بياكه كريهٔ من انقدرزمين بكذاشت
كه ازفراق توخاكى بسرتوان كردن
نه ازپى تو توان آمدن زبيم رقيب
نه بى تورو بديار دكر توان كردن
چنان كه عاشق روى توام زبيم رقيب
كى ازجمال توقطع نظرتوان كردن
لسانى ازپى وصل توكرزياده رود
متاع زندكيش مختصرتوان كردن

(نظم)

صراحى اشك كلرنك ازخروش جنك ميبارد
زابردست ساقى آب آتش رنك ميبارد

* كرفتم بادل چون شبشه راه عشق ورسوايى *
* چه دانستم كه دركوى ملامت سنك ميارد *
(مولانا لسانى طقوز يوز قرق برسنه سى وفات ايلمشدر)

* * (ذكر مولانا حيرتى) * *

ولايت مرودن اولديغى مشهو ايسه ده كندولرى توندنم ديو روايت ايدردى شعراى كرامك بنامندن اولوب انواغ اشعارك انشاسنه قادر خصوصا منقبت كويلقده ماهرو ريعان جوانيده بى قيد ولاابالى اولوب اكثر خلق شمشير زبانندن مجروح اولمشلرايدى مولاناى مزبور ايله وحيد قى ميانه سنده چوق هجولر واقع اولمشدر بو محلده ايرادندن صرف نظراولندى ميرك طاشكندى مرحوم رساله سنده تحرير ايدركه مرقوم مولانا حيرتى عالم شبابده حسننه مغرور وسركش ووصالنه طالب اولان سربازانه انواع جور و جفا ايتمك ومجلسلرندن يان جزمك پيشه سى اولمغله طالب وصالى اولانلر اتفاق ايله بركون بربزم دلارام ترتيب ومهيا ايدوب برتقريب مرقومى دخى جلب وخواه ناخواه كاشن وصالندن كلچين مراداولورلر بو حالك وقوعندنصكره مرقومك لسانى قاصر اولمق اقتضا ايدركن اولكيدن بالا پرواز حركته آغاز ايدنجه واقف اسرار اولان يارانى عجايب بو كيفيت موجب ذل وشرمسارى اولور ظن ايتدك جنابكز حجاب دكل يوز يكز دخى قزارمدى ديد كلرنده فى الحال افتخار يوزندن بو مصراعى انشاد ايلدى * شمع راهرچند سر كيرند روشنترشود * هر نه حال ايسه مرقوم بوندنصكره ديارنده قرار واقامت ايده ميوب چار ونا چار ترك ديارى اختيار ايلدى خلال راهده كندوكبى برجوان سايه پروره دوچار اولوب از كجايى وكجا ميروى وسبب هجرت شما چه شد ديه رك مصاحبته آغاز ايلدى مكر حيرتينك باشنه كلان حال جوان مذكورك دخى سر كذشتى ايمش بربرلرينك حالنه واقف اولدقلرنده بو بيتى حسبحال اولمق اوزره حيرتى نظم ايلدى

* * (بيت) * *

* ازدست چرخ بادل افكار ميرويم * ماهردوسر كرفته بيكبار ميرويم *
(بوابيات دخى مرقومك اشعارندندر)

* * (بيت) * *

* حلقهٔ لعل بتان را نه زجان ساخته اند *
* بلكه جان رازلب لعل بتان ساخته اند *

* * (بيت) * *

* هركز سوى من چشم كرم باز نكردى *
* كرنا زبمن عربده اغاز نكردى *
* ازسبزه دمدكل چوتراسبزه زكل خواست *
* ورحسن چرا دعوى اعجاز نكردى *

* * (بيت) * *

* قضا كه صورت يوسف چنان لطيف رقم كرد *
* براى صورت خوب توامتحان قلم كرد *

* * (بيت) * *

* كه دل ازعشق بتان كه جكرم ميسوزد *
* عشق هرلحظه بداغ دكرم ميسوزد *
* من زخود بيخبر وآتش هجران دردل *
* وه كه اين شعله بى بيخبرم ميسوزد *

مولاناى مرقوم غايت رند وعاشق وآلوده مشرب اولديغندن بعض ظاهر بين اولان اهل تقوا بركون مرقومه ديمشلركه نيچون بو كونه وادىٔ فسق وفجوره سالك اولورسن مرقومدخى بنم روز جزاده اميرالمؤمنين حضرت على محبتندن غيرى شفيع وظهيرم يوقدر اولوقت تماشا ايدك بنى معاف طوترلرمى يوخسه طوتمزلرمى ديو جواب ويرمش اولديغنى روايت ايدرلر

* * (ذكر افضل دودمانى سخندانى مولانا اهلىٔ خراسانى) * *

اصلى خاندان اهالى تبريزدن اولوب عذوبت كفتار وحلاوت اشعار ايله شكرافشان معانى وبيان وهرزمان كوى عاشقيده مهمان وملاقات كلرخان جفا كاران ايچون روزان وشبان كريان ونالان اولمقدن خالى دكل ايدى انجامكار سلطان عشقك محكوم وفرمانبرى اولوب خراسانده آفتاب آسمان ملاحت شهزاده فريدون حسين ميرزانك زنجير زلفنه كرفتار وسوداى وصاليله مجنون وارسرنده موى ژوليده بديد وآشكار اولوب
(بو بابده بو بيتى نظم ايتمشدر)

(بیت)

موی ژولیده که برسر من ابتردارم
سایهٔ دولت عشقست که برسردارم

اخرکار برکون شهزادهٔ عاشق نوازعازم باغ وتفرجسازاولوب افتاده وبیچاره سنك ریش دل زار بنه دواسازمرحمت اولمق ایچون باغ مذکوره مرقومی دخی دعوت ایدوب بخت نام برسیاه غلامی باغك قپوسنه دربان تعیین ایدرکه بیکانه ایچرویه کیرمك استرسه منع ایده وقتا که مولانای مذکورارزوی دیدار یارایله شتابان اوله رق باغه واصل اولدقده غلام مرقوم ایچرو دخوله مانع اولدقده برغزل بدیهی انشا وبرکاغده تحریر واملا وبال مومی ایچنه وضع وبرالمایه تعبیه قیلوب طشره دن درون باغه روان اولان جویبارایله اسراایدر شهزاده نك الما منظوری اولدقده اخذ ایدوب کیفیته واقف اولدقده باب اطف ورخصتی بازوایچرویه جلب ایله انواع اطف واعزاز ایدرلرغزل مذکوردن ایکی بیت تحریراولندی

(بیت)

دو چشمم فرش ان منزل که سازی جلوه کاه انجا
بهرجا پانهی خواهم که کردم خاکراه انجا
چه خوش بزمیست رنکین مجلس جانان حسوداما
که نتوان شدسفیدازشومیٔ بخت سیاه انجا

اول خاندانك انقراضی سببیله مولانای مومی الیه تبریزه رحلت ایلدیلر کمانکشلك هنرنده دخی صاحب قبضه اولدیغندن جوانان تبریزالدن اله مکرم وعزیزطوترلر اید آخرحاللرنده ضعف پیریدن وجودلری ناتوان اولمغله اختیارکوشهٔ عزلت ونهایت اول محلده ملك جاودانی یه رحلت ایتدیلر بواشعارجملهٔ آثارندندر

(غزل)

چنان زبادهٔ شوق توسرکردان شده‌ام
که فارغ ازخودووارستهٔ جهان شده‌ام
رسید جان بلب ازمحنت فراق مرا
اجل کجاست که مشتاق او بجان شده‌ام

کرفته دامن کرد غم بهرطرفی
اسیرمحنت این تیره خاکدان شده ام
چنان که تشنه باب زلال مشتاقست
بجا کیای تومشتاق ترازان شده ام
مراتو عشق تو بردل هزاربار غمست
عجب نباشد اکربردلم کران شده ام
توافتابی ومن درهوای آن کردی
که ذره ذره زمهرت برآسمان شده ام
بزلف اونتوان کفت حال دل اهلی
اکرچوشانه زسرتاقدم زبان شده‌ام

(غزل)

ای مرا غرقه بخون دیدهٔ خونبارازتو
سینه مجروح وجکرریش ودل افکارازتو
کاه تیرتو کشم ازدل وکه ناوك آه
اه تاچند کشم این همه ازارازتو
همه چون ذره زخورشیدرخت رقص کنان
مانده چون سایه منم درپس دیوارازتو
ذره ذره مکراز مهرتو بردارم دل
ورنه دل برنتوان داشت بیکباراز تو
روی بنمایکه تاجان دهم ازشوق رخت
جان سپردن زمن مست ودیدارازتو

(بیت)

چوآیم جانب کوی تو صد منزل یکی سازم
وکر بیرون روم درهرقدم صدجان کنم منزل

(بیت)

برمه روی تو کاکل ازشراب افتاده است
یاپریشان کشته برك کل درآب افتاده است

(بیت)

* رهبرم درواديء غم بخت كمراه منست *
* يار دلسوز يكه دارم شعلهء آه منست *

* ** (بيت) ** *

* شمع رخسار ترا آفت جان ساخته اند *
* جان صد دل شده پروانهء آن ساخته اند *
* سوختم بى تو ندانم كه اسيران فراق *
* باچنين آتش جان سوزخسان ساخته اند *

* ** (ذكر عاشق حسن وجمال مولانا ابدال) ** *

عن اصل خطهء اصفهاندن اولوب ابتداى حالنده عطارلق ايدرلر ايدى حيلى دم دائرهء مصاحبتمزده همدم اولمغله بر كون ابداللغه بادى نه حادثه اولدى ديو كنديدن سؤال ايلديكمزده بو وجهله حكايت ايلديلر كه برجوان نامهربانك كمند تار زلفنه كرفتار وروز وشب افكار وصاليله مجنون وار يقرار اولديغمدن عرضحال سياقنده برغزل انشا وترقيم وپيشكاه دكانمده علاقه بند اولديغم محبوب مزبوره عرض وتقديم ايتمك اوزره ايكن دكانه برترك كلوب برشيء طلب ايلدكده برمقدار توقف وصبر بيورك بعده مطلوبكى ويريرم ديدم چونكه طائفهء اتراك بى ادراك اولمغين بوسوزه انفعال ايدوب ضرب چوپله بنى تكديره آغاز ايدنجه محبوب مذكور بوحالى كوروب همان يولنه كتدى اما آتش هجران بنم كانون دلمدن شعله كشان اولمغله فى الحال دكانى آتش غيرتله سوزان ودروننده اولان متاعى عقلم كبى پريشان ايدوب قلندرلك واديسنه عزيمت وكندومى اثواب ناموسدن عريان قيلوب آستين دران وموى كنان وناله كنان راه كوى جانانه روان اولدم وقتا كه اقوام وتعلقاتم كيفيتمه واقف اولديلر زبان نصيحت وبلكه ملامتى حقمده دراز ايلديلر ايسه ده كاركر اولميوب لسان حال ايله اشبو بيتى اشعار ايدردم

* ** (بيت) ** *

* داشتى معذور ناصح بيخود يهاى مرا *
* كرچه من دل دركف نامهربانى داشتى *

انجامكار بنى تيمارخانه يه قوديلر واوچ ماه مدت بند زنجير ايلديلر ايسه ده

فائده منداولمدى زيرا بزركان ديمشلردر (لا يصلح العطار ما افسده الدهر) بناء عليه بنى قيد زنجيردن خلاص وكندو حالمه براقديلر وبعده بوحال اوزره باش آچق يالك اياق اوچ سنه زمان اصفهانده كشت وكذار ايدوب صكره تبريزه عزيمت وبوصورتله بش سنه على الدوام ميخانهء ارمنيان كوشه لرنده آرام واول وقت بوغزلى كشيدهء سلك ارقام ايلمشيدم

* ** (غزل) ** *

* كبران همه كرد چو خويشان * من كبر توام ميان ايشان *
* اين طور كه ديدم از يشان * والله نديدم از مسلمان *
* دارند دل خوش وندارند * طمع بدو خاطر پريشان *
* ابدال از بهر يك پياله * دردير نشسته چون كشيشان *

بعده توفيق بارى رفيق اولمقدن ناشى * يا ايها الذين آمنوا توبوا الى الله توبة نصوحا * قول شريفيله عامل وتائب ومستغفر اولوب تام اون ايكى سال سجادهء طاعتده قيام ايلديلر اما كاهى برمقدار افيون استعمال ايدرلر ايدى افيون نشئه سيله انشا ايلدكارى اشعارى كيفيت بلاغتدن خالى دكل ايدى تائب اولدقدنصكره آخر عمرلرنده بوغزلى نظم ايتمشلردر

* ** (غزل) ** *

* نظر افكنى بهركس بمنت نظر نباشد *
* شده ام اسير دردى كه ازان بتر نباشد *
* چه بلاست چشم مستت كه بيك نظر بهرسو *
* بكشد هزار كس را كه ازان خبر نباشد *
* بكجا بريم جانى كه زهجر او نسوزد *
* بچه خوش كنيم دل را غم يار اكر نباشد *
* چو شراب خون دل بد جكرم شراب اولى *
* كه كباب درد مندان بجز از جكر نباشد *
* پى عاشقى نهادم قدمى ودانم آخر *
* فكند مرا بجايى كه رسم بدر نباشد *
* همه كفتهء تو كويا صفت پريست ابدال *
* كه چنين حديث موزون صفت بشر نباشد *

(بو برقاج مطالع دخی مرقومکدر)

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* ای شمع بزم دوش چرامی کریستی *

* پروانه عاشقست تو سر کرم کبستی *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* از برای جرعهٔ می خادم میخانه ام *

* خدمت رندان کنم تا پرشود پیمانه‌ام *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* آمد محرم ودرمیخانه بسته اند *

* رندان باده نوش بماتم نشسته اند *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* ابدال وش بکوبت شبها که سر نهادم *

* خشتم بزیرسر بود خارم بزیر پهلو *

مولانای مذکور بعض قصیده دخی انشا ایدردی کاتبینك ردیفی کل قصیده سنی منقبت امیرالمؤمنین امام علی کرم الله وجهه حضرتلرندن تتبع ایتمشدر بو ایکی بیت اول قصیده دندر)

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* کر کند دعوی یکرنکی ازو باور کنید *

* زانکه داردرنك ال حیدر کرار کل *

* چون سهیلی طلعتت می افکند عکسی برو *

* نیست حاجت دوختن بر پهلهٔ بلغار کل *

* ⁑ (ذکر نونهال کلشن سخندانی ضمیری همدانی) ⁑ *

کندوبی شاعرلکده یکانهٔ دوران وخوش طبیعتلکده وحید زمان ظن ایدرك خودرأیلك بلاسیله پنجهٔ عذاب وعقابه کرفتار اولمشدر وقتا که مولانا اسدینك قصیده سنی شهزاده بهرام مرزانك نامنه تتبع ایدوب بو ایکی بیتی اول قصیده‌ده درج ایتمشیدی

* ⁑ (نظم) ⁑ *

* همه حافظ فلان ماهچه * همه درویش زمر یغرایی *

* که دلالی ود فکشی صد بار * بهتر از شاعری وملایی *

بو ابیات مذکوره‌یی حضور صاحبقران مغفورده اوقودقلرنده مضمون ابیاتدن آینهٔ درونلری زنك اور انفعال اولمغله مولانای مذکوری حضورلرینه احضار وبو بیتلری نیچون ایراد ایلدك دیو خطاب ایلدکلرنده ابیات مرقومه تمام بو ایامك حسبحالیدر دیو جواب ناصواب ویرمکله آتش غضب پادشاهی حق مرقومده شررافشان وخانهٔ وجود ضمیری سوزان اولمق ملحوظ ایکن جویبار حلم پادشاهی انطفایه بادی اولدی فقط کچه کلاه ایدوب تبریزك محلاتنده کزدردیلر غریب حالدر که مولانای مرقوم بو واقع اولان حقارتی کندو تقصیراتندن اولدیغنی درك واذعان ایده میوب حین تشهیرده بو مطلعی اوقوردی

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* میروی جلوه کنان بیخبر از اهل نظر *

* روش مردم این شهر چنین است مکر *

(بو اشعار دخی انکدر)

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* کریهٔ من سور وسوزم کریه می آرد زدرد *

* درد مندم کریه وسوزم اثر دارد بسی *

* ⁑ (ذکر مولانا مشفقی) ⁑ *

مولانا اسانینك حجرهٔ تربیتلرنده نشو ونما بوله‌رق فرزندی مقامنده ایدی چوق شعرا واصحاب کماله خدمت ایتمش وجویبار فیض همتلریله پرورش بولمش وقواعد اشعاره کمال وقوف تحصیل ایتمشیدی واواخر حاللرنده طاعت وطهارتله کذارندهٔ اوقات اولوب قطب العارفین کمال خجندی حضرتلرینك غزللرینه جواب دیمشدر که (مطلع غزل کمال بودر)

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* سرو دیوانه شده از هوس بالایش * میرود آب که زنجیر نهد بر پایش *

* ⁑ (غزل) ⁑ *

* کر کند در نظرم خلق قدر عنایش * سر نهد مردمك دیدهٔ من در پایش *

* سرو پیش قداولاف زداز رعنایی *
* باد آمد بچمن تا بکند از جایش *
* سنبل آشفته شده در چمن ازطرهٔ او *
* آتش افتاد بکل ازرخ بزم آرایش *
* دل دیوانه که آشفتهٔ انزلف دوتاست *
* پابرون کی نهداز سلسلهٔ سودایش *
* بهتر ازعمر عزیزست عزیزش دارم *
* هر بلایی که بمن میرسد ازبالایش *
* شاخ کل ساعد پرداغ ترادید که باز *
* کل کل افروخته سرتابقدم اعضایش *
* مشفق دل بکسی دادهٔ امروز که او *
* بکشد زارم وازکس نبود پروایش *

میرك طاشکندی مجموعه سنده بویله تحریر ایتمشکه مولانا مشفق برجوان سایه پروری برکون خانه سنه دعوت ایدوب جوان مزبور اجابت وتنزل ایلمز برایام مرورنده جوان مذکورمهتران پادشاهی ایله نوش باده ایدوب کله‌لر کرم اولدقده جوان سخت دلی ماننذ موم وصلته نرم ایدرك کامیاب اولورلر بوقصه‌یی مولانای مرقوم کوش ایلدکده بوقطعه‌یی دیمشدر

* * * (قطعه) * * *

* مهتران نقاره‌جی امشب * امردیرا که برك کل نزنند *
* چیزها میزدند برکن او * درشب عید بردهل نزنند *

بودخی مجموعهٔ مذکوره دن منقولدرکه شهرسمرقندك اورتاسنده برمقام بهشت آسا واردرکه بین الطاقین دیرلر مولانای مرقوم اول جای فرحفزاده زماننده بولنان شعرا ایله همنشین اولوب مشاعره یه مشغول ایمشلر نهالی نامنده برشاعره نکار حوری منظر وپری رفتار اولوب اول محلدن کذرایدرکن جمعیت شعرایی کوروب عنان کشیده اولوب طورر وشعرایه خطاب ایدرکه بوکیجه برمضمون بولوب نظم ایلدم غالبا بکراولمق کرکدر شعرا دخی بیورك کوره لم دیجك زیر بغلندن بررقعه چقاروب بوبیتی اوقودی

* * * (بیت) * * *

* هلال نیست که براوج چرخ جا کرده * فلك بکشتن من تیغ برهوا کرده *

شعرانکارك مضمونن کوش ایدنجه متحیر اولدیلر نکاردخی ابرام والحاح ایلدیکه البته نظیره سن استرم مولانا مشفقینك طبعی غایت هزله مائل وکوردیکه حسنیاتده بیت مزبوره جواب ناقابل اولمغله بالبداهه نکاره خطاب ایدوب بوبیتی نظم ایلدی

* * * (بیت) * * *

* مناره نیست که برپهلوی طاق جا کرده *
* زمین بکادهٔ توکیر برهوا کرده *

نکار مرقومه بوبیتی کوش ایلدکده محجوب وبیحضور اولوب کندی وبوندن بویله مردان سخندانه اشعار عرض ایتمکه توبه ایلدی مولانا مشفقینك بوبیتی اکرچه هزلدر اما صنعت تضاد اولمغله جیلی مصنع واستادانه در

* * * (ذکر مولانا حیدر هروی) * * *

اصلی شهرهریدن اولوب اوائل حالنده غیر صنعت ایله مألوف ایکن صکره وادی شاعریته وضع قدم واول کار ایله مشهور عالم اولدیلر غزل وقصیده ونظم سائره ده عدد اشعاری اون بیك بیته قریب اولدیغی رتبهٔ صحته مقروندر سائر اشعارینه نسبت غزلیاتی معتدادردر وکاهی تجارتله هنده کیدوب تعیش ایدر وبرفرده عرض احتیاج ایدرك بار اولمز ایدی انجق نظم ایلدیکی اشعارك معناسنی کندو بیلمز ایدی حتی برکون شعرای عصر یله برمحله عزیمتلرنده کندونظمی اولان بربیتك معناسنی سؤال ایلدکلرنده جوابندن عاجز اولوب همان بوبیتی بالبداهه انشا ایلدی

* * * (بیت) * * *

* چنان طوطی صفت حیران آن آینهٔ رویم *
* که میکویم سخن اما نمیدانم چه میکویم *

مولانا حیدر کندی اشعارینه اول درجه معتقد وعندنده اول رتبه مقبول ومرغوب ایمشکه برکون خانه سندن برکتاب ضایع اولور بوخصوصی همخانه‌لرندن برینه اسناد ایلدکده حریف ابراء ذمت ایچون مصحف

شريفه قسم ايلمكه آغاز ايلدكده مولاناى مرقوم ديرايمشكه اكر
بنم مطلعمه قسم ايدرسك اعتماد ايدرم مطلع مزبور بودر

* ** (بيت) ** *

* دلا مجنون صفت خود را خلاص از قيد عالم كن *
* ره صحراى محنت كير ورو در وادىٔ غم كن *

مولاناى مذكور زماننده بولنان شاه ايرانك وصفنده بر قصيده نظم
وحضورينه عرض وتقديم ايلدكده شاه مذكور سكا كيم ديرلر ديو سؤال
ايلدكده دلا مجنون صفت صاحبىيم ديوب آنفا ذكر اولنان بيتك قائل
وناظمى اولديغى افتخار يوزندن جواب ويرمشدر بو اشعار دخى مولاناى
مذكورك جملهٔ آثارندندر

* ** (نظم) ** *

* درد وغمت كه بهر دل ريش مرهمند *
* ياران همنشين ورفيقان همدمند *
* فرياد ازان كسانكه ندانند اين قدر *
* كز عمر اين خوشست بيكلحظه باهمند *

* ** (ذكر واقف فنون مولانا امير همايون) ** *

اصلى سادات خراساندن شاعر نكته دان وناظم شيرين زبان اولوب
ريعان جوانيلرنده عراقه عزيمت واقتضاى لطافت طبيعتلرى سلطان
يعقوب بك بزم خاصلرينه ملازمت ايدوب اول محلده مظهر عز ورغبت
وحتى سلطان مشار اليه كوچك خسرو ديمكله نائل التفات اولمشيدى
مرويدركه مولاناى مذكور بر جوان غدارك سلسلهٔ زلفنه كرفتار
وسوداى عشق ومحبتيله بيقرار اولمغله آخركار كشيدهٔ بند زنجير ايلديلر
برمدت زنجيركش اولدقدنصكره عقلى باشنه كلوب بو مطلعى ترقيم
وحضور سلطانه تقديم ايلمشدر

* ** (بيت) ** *

* بزنجيرم چو كرد از بيقرارى دلستان من *
* دل زنجير شد سوراخ سوراخ از فغان من *

بعده زنجيردن آزاده اولنوب كما كان مجلس سلطانيده نديم اولمشيدى انجق

(مذكورك)

مذكورك تاريخ وفاتى مضبوط اولميوب سمت كاشانده ارمكده مدفون
اولديغى معلومدر بو چند اشعار جملهٔ آثارندندر

* ** (بيت) ** *

* بكوى مى فروشان بهر جامى دربدر كشتم *
* چه ابست اين كزو هر چند خوردم تشنه تر كشتم *

* ** (بيت) ** *

* يكدم اب كز باران چشاند كوه را كردون *
* دهد از لاله در پى صد هزارش ساغر پرخون *
* دهانت غنچه چشمت نركس ورخ لاله حيرانم *
* كه در يك شاخ چون پيدا شد اين كلهاى كوناكون *

* ** (ذكر مولانا هوشى) ** *

شيرازيدر اكرچه مخلصى هرنقدر هوشى ايسه ده كندوسى بيهوش
ديوانه روش برآدم ايدى شعراى بنامك كزيده اشعارينى كندى نامنه اوقومق
پيشه‌سى وآثارسلنى سرقت ايلمك افكار وانديشه‌سى اولوب بر دفعه ملا جامى
حضرتلرينك بو مقطع بيتنى تغيير ايدوب كندى نامنه اوقومش

* ** (بيت) ** *

* هوشى تو وجام مى وبيهوشى ومستى *
* راه روش مردم هشيار چه دانى *

استماع ايدن مرقومه ديمشكه بو بنم ديوا اوقوديغك بيت ملا جامينك
شعريدر كرچه اويله در لكن جامى سنيدر حال بوكه بن شيعه‌يم مال سنى
شيعه‌يه حلال اولمغله بندخى جامينك شعرينى غصب ايلدم ديو زعمنجه
جواب صواب ويرمشدر

* ** (ذكر عيار سوسنى) ** *

اصلى آق قوينلو بيدكارى اترا كدن اولوب صاحبقران مغفورك قوروجيانى
زمره‌سندن اولمشيدى بعده كندودن برامر نا ملايم صدوريله دركاه
شاهيدن طرد وابعاد اولنمشيدى مرقوم شعر انشاسنه قادر اولميوب
بلكه بربيتك معناسنى درك وفهمدن عاجز واولبابده عقلى قاصر ايكن
بنه دعواى شاعريتى الدن برقيوب خود بخود عرض كالاى اشعار ايلمك

شعاری اولمغله حقیر ترتیب تذکره یه مباشرت ایلدیکمده تذکره یه تحریر اولنمق ایچون شاعر سوسنی عتیقك بو مطلعنی کندو قلمیله تحریر وطرفمزه تسییر ایلمشیدی

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* مجردان که زقید زمانه آزادند * نه صید کشته بدام کسی نه صیادند *

نقل ایدرکه ذکر اولنان سوسنی برقاچ یار ظریف ایله شهر تبریزی سیر وتماشایه عزیمت وهر کوردکاری محبوبه مناسب بدیهی شعر انشا ایلمکی میانه لرنده التزام ایدوب رو براه اولدیلر اتفاقا برقصاب جوانه دوچار وچنکل عشقنه کرفتار * تیغ چشمی کرچه قصاب کندی قصاب زاده در * اول قصاب زاده نك حسن وانه چسبان غزل انشاسنه اشتغال کوستردیلر جمله دن اقدم مذکور سوسنی کالك بو مطلعنی اوقودی

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* هرکه آن قصاب خنجر بر کلوی من نهد *

* من نهم سر بر زمین تا پا بروی من نهد *

بعده برمقدار سر فرو بردهٔ جیب تفکر اولوب بر بیت دخی انشا الحاصل براز وقت ایچنده یدی بیت بر غزل رعنا نظم ایلدکده حاضر اولان یاران بو حالی تعجب کنان اوله رق ساباش وتحسین وپسند وآفرین ایلدیلر که یدی بیت بر غزل بالبداهه انشا اولنمسی امر مشکل ایکن وجوده کلدی دیو بعده بر سبیل استراحت بر دکان صفه سنه کلوب جالس اولدیلر اتفاقا دکان مزبورك طاقچه سنده بر کتاب وار ایدی یاراندن بری کتابی اخذ وفتح ایلدکلرنده دیوان کمال ایمش صفحهٔ اولنده سوسنینك بدیهی سویلدیکی غزل بدیدار اولدقده یاران سوسنی یه تعرض وملامت ایلدیلر مرقوم کمال بی حیالغندن توارد اولمش دیه رك مغلطه یه اغاز وبن بو غزلی مدت عمرمده بر دیوانده کورمدم وبر فرددن استماع ایتمدم دیو هزار قسم ایله دمساز اولمشدر صاحب تذکره سام مرزادیرکه بن بو قوله اکرچه اعتماد ایتمز ایدم اکر مقدم سوسنی عتیقك مطلعنی بنم دیو طرفمزه کوندرمامش اولیدی چونکه مطلع مزبوره نظرا حکایهٔ مزبوره دخی صحیح اولمق اقتضا ایدر بو ترکی بیت انکدر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* بولغای مهر رخك جیب قبادین طالع *

* آی وکون بولمدی کوك منظره سیدین لامع *

سوسنیٔ مذکور مثللو سر کردان وادیٔ هذیان ودعوای شاعریتله رسوای جهان اولمش واشعاری اختلاط خوبانه وسیله عد ایدرك جیب وبغلی مجموعهٔ غزلیاتله مملو وواردیغی محلده غزلخوان اوله رق ابراز کمال وعرفان ایلدم ظنیله مستقل انجمن یاران اولان اشخاص بی اذعان الان دیار رومده بیحد وپایان ایدوکی وارستهٔ قید وبیاندر از جمله برکون حقیر برجای دلکشاده ابناء زماندن بعض نکته وران ایله همبزم اولوب ادارهٔ اقداح مشاعره ومطارحه یه اشتغال اوزره ایکن طرفه کویان روزکاردن کویاز غنچه واصل غورفن اشعار اولمش بر یادکار ترهات نثار النده بر ورقپاره چیقه کلدی بو کیجه بو غزلی ماننده مروارید آبدار رشتهٔ نظمه کشیده ایلدم هر بیتی مثال حصار آهنین استوار ومتین وابکار مضامینی لطیف ورنکین والفاظ ومعانیسی غایت نازك ودلنشین دیه رك عرض کالای هنر ایدوب ورقپاره یی دست عاجزانه مزه صوندی غزل مزبورك مطلعی بودر

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* اولمدقچه تا نوشته فهرس تقدیردن *

* مطلب ومقصد بولنمز نسخهٔ تدبیردن *

لدی المطالعه غزل مذکور راغب پاشا مرحومك شاعر سحر آفرین مولانا ندیمك غزلنه جوابی اولان غزل اولدیغی اصحاب بزمك معلوملری اولمقدن ناشی ایچلرندن بری سلطانم بو غزل راغب پاشانکدر بنجه ماشاء الله بزم کیمك شعرینه احتیاجمز وار دردیوب خامی نك بو بیتنی انشاد ایلدی

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* وار ایسه شبهه ك اکر اورمحك تجربه یه *

* اشته لوح اشته قلم اشته کتب اشته فحول *

اتفاقا ارباب مجلسدن برینك یاننده راغب دیوانی موجود بولنمغین همان آچوب غزل مذکوری مرقومه ارائه ایلیوب غالبا توارد ایتمش سکز دیو ریشخنده اغاز اولندقده جاهل جسور اولدیغندن بی پروا توارد دکل انجق بزم غزل حرف نونده راغبك غزلی حرف هاده واقع اولمش

بونده نه بأس واردیو زعمنجه جواب ویردی زیرا راغبك غزلی بویله در

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* اولمدقجه تا نوشته فهرس تقدیرده *

* مطلب ومقصد بولنمز نسخهٔ تدبیرده *

اصحاب مجلس مرقومك وقوع بولان اوضاع غریبه سنه دمبسته وحیران وتحریك توبیخ وملامته دخی امکان اولمیوب همان برغزلك برحرفی تغییر اولندقده مجرد برغزل اولورمش بوصنعته دخی واقف وآشنا اولدق جوابیله خندان اولدیلر مرقومك بونك کبی خنده انکیز ظرفا اولور حکایات غریبه سی قتی وافر در انجق بوجریده ده ایرادی غیر مناسب اولدیغندن تحریردن اغماض اولندی ایسه ده بوحکایه نك بالاده ذکر اولنان سوسنی حکایه سنه مناسبتی اولمغله کستاخانه تحریر وتفصیله ابتدار اولندی

* ⁂ (ذیل) ⁂ *

بومحله کلنجه دخی تذکرهٔ سام میرزاده محرر بعض شعرای بنامك احوال ومناقبلری بالترجمه ترقیم وتتمیم اولنوب سخن سنجان شیرین زبان متقدمین وناظمان سحرافرینان متأخریندن بعض ذوات کرامك حال ستوده مآللری تذکرهٔ دولتشاه وعلیشیر وسام میرزاده زیب اور صحیفهٔ سطور اولمامش اولمغله اول معادن فضائل ومعارفك جوهر کرانمایهٔ هنر ومناقبلری نهان زمین فراموشی ونسیان اولمق بروجهله رواده‌ٔ انصاف اولمدیغندن هزار سعی وجد ایله تواریخ وسائر کتب معتبراتده بولنه بلدیکی وارباب وقوفدن زیور کوش عاجزانه‌م اولدیغی مرتبه اشبوذیله ثبت وتحریر اولندی

* ⁂ (ذکر عمدة الحکما وزبدة الفضلا محیی مبانی الحکم والادب شیخ عمر بن محمد الخیام) ⁂ *

علم حکمت وهیئاتده یکتا سوار عرصهٔ فضل ومعرفت وفن احکام نجوم وسائر علومده افلاطون ثانی ونظم وانشاده فاضل یمدانی اولوب خصوصا کشیدهٔ سلك نظم ایلدکلری رباعیات حکمت آیاتی چرخ چارمه تعلیق اولنسه سزا وهر درت مصراعنه عناصر اربعهٔ قالب معانی وبیان دینسه لایق واحرادر رباعیسنك هر بریتی جوهر حقایق ایله مشحون وهر بر مصراعی بر حکمت عبرتنموندر جناب عمرخیامك وفاتلرندنصکره رباعیات حکمت آیاتنی جمع وتدوین ایدن مولانا احمد بن حسین الرشیدی

التبریزی احوال مشارالیهی بووجهله صحیفه پیرای تحریر ایلمشکه عمر خیامك منشأ ومولدی استراباد سمتنده دهستان توابعندن نواحی فیروزده دهك نام محلدن اولوب عنفوان جوانیلرنده فخر العارفین حکیم سنائینك استادی اولان رئیس الحکما والمحققین شیخ الاسلام والمسلمین ناصر الدین شیخ محمد منصور نورالله مرقده حضرتلرینك آفتاب علوملرندن اقتباس انوار معلومات ایتمشلردر (وحکیم سنائی حدیقه سنده استادی شیخی بووجهله تعریف ایدر)

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

* در سیاهی بنور راه طلب * وین چنین نور راز ماه طلب *

* کفتم ان نور کیست کفت ان نور * بو المحامد محمد منصور *

سن عزیزلری اون ایکی یاشنده بالغ اولدقده علوم حکمتی تماما تحصیل ایدوب یکانهٔ عصر اولمشلر ایدی عالم شبابنده اکثریا بلخ سمتنده وآخر عمرلرنده نیشابورده بسط قالیچهٔ آرام واقامت ایلمشلردر تاریخ استظهارده محرردر که عمرخیام نزد سلاطین عظامده عزیز ورهین التفات واحترام اولوب حتی سلطان سنجر کندی تختی یاننده مومی الیهه کرسی وضع ایدوب جلوس ایتدرر ایدی عمرخیام ونظام الملك طوسی وحسن صباح اوائل حاللرنده برابر نیشابورده تحصیل علومه اشتغالده شریك اولمغله بربرلریله عقد مواخاة بغلمشلر ایدی چونکه خواجه نظام الملك کوکب اقبالی درخشان وبالاستحقاق وزیر شهنشاه زمان اولدقده حقوق قدیمه یه اعتزارا عمرخیام ایله حسن صباح برابر مشارالیهه ملازمت ایچون اصفهانه واردیلر مشارالیه بونلره اعزاز وتوقیر ایدوب نه مطلوب ایدرسکز دیو سؤال ایلدکده عمرخیام کندویه کافی نیشابورده برمقدار معاش تعیین بیوریلوب صفای بال ایله آرام ایتمك خصوصنی ایما وحسن صباح امور دنیا ایله اشتغاله خواهشکر اولدیغنی عرض وانبا ایتمکله عمرخیامه بروجه دلخواه معاش کافی تعیین وحسن صباحه دخی همدان حکومتی توجیه ایلمشدر ومروی ومحققدر که عمرخیام مدت عمرنده هیچ تأهل ایتمیوب همان دنیاده اولاد مقامنده رباعیات وسائر فنون حکمته ونجومه دائر عربی وفارسی منثور تألیفاتی یادکار قالمشدر شمس الدین شهرزورینك تاریخ حکماسنده زیب آور مسطر تحریردر که عمرخیام ایله شیخ السعید

ابو الخیر حضرتلری معاصر اولمغله میانه لرنده وافر تردد وارسال رسائل واقع اولمشیدی ازجمله بردفعه عمر خیام شیخ مشار الیهه اعتراضات حکماطریقیله بو رباعی یی تحریر وتسییر ایلمشدی

* ⁑ (رباعی) ⁑ *

* دارنده چو ترکیب طبایع آراست *
* از بهر چه اوفکندش اندرکم وکاست *
* کرنیك آمد شکستن از بهر چه بود *
* ورنیك نیامد این صور عیب کراست *

(جواب شیخ مشارالیه دخی بو رباعی در)

* ⁑ (رباعی) ⁑ *

* خیام تنت بخیمهٔ ماندراست *
* جان سلطانی که منزلش دار بقاست *
* فراش اجل ز بهر دیکر منزل *
* نه خیمه بیفکند چون سلطان برخاست *

منقولدر که جناب خیام حکمتمآبك بلخده اقامتلری ایامنده برکون پیشکاهلرنده باده ایله مملو برمینا موجود اولمغله محتسب کلوب اول ظرفی قلب عاشق کبی شکست ایلدکده بالبداهه بو رباعی یی سویلمشدر

* ⁑ (رباعی) ⁑ *

* ازدیر برون آمده ناپاك تنی * وزدود جهنم به تنش پیرهنی *
* بشکست صراحیم که عمرش کم باد * انکه چه می لطیف مردی ومنی *

بو حالك برساعت مرورنده برکوشه ده براوستی اورتلوقیو اولمغله قضای باریله محتسب اول چاهه دوشوب هلاك اولمشدر جناب خیام حکمتمآب بردفعه بخارا جانبنه میل وعزیمت ووصولنده برقاچ کونصکره جمع الصحیح صاحبی امام العلامه نك مرقدینی زیارته کتمشلر واول محلده کندولره برجذبه کلوب اون ایکی کون وکیجه طاغ وصحراده پویان اولوب بورباعیدن غیری قطعا تلفظلری اولمامش

* ⁑ (رباعی) ⁑ *

* کر کوهر طاعت نسفتم هرکز * ورکرد کنه زرخ نرفتم هرکز *

* نومید نیم زبارکاه کرمت * زیراکه یکی رادونکفتم هرکز *

وبعضا مسموعدر که خیام حکمتمآبك مذهبی تناسخ ایمش بوسببله که بر وقتده نیشابورده عظیم زلزله واقع اولمغله جمله مساجد ومدارس خراب وویران اولوب بعده برمدرسه نك تعمیرینه اهتمام کلی ایله مشغول ووافر مرکبلر ایله کرپج نقل اولنور ایکن ایچلرندن برمرکب قدمهٔ صفه یه کلدکده اصلا یوقرو چیقمق استمز ایمش الحاصل حرکتی هزار زجر وزحمته محتاج اولمش اول اثناده خیام اول محلده بولنمغله همان قالقوب مرکبك قولاغنه بو رباعی یی اوقومغله دفعةً صفه یه صعود ایله یوکنی محلنه ایصال ایلمش

* ⁑ (رباعی) ⁑ *

* ای رفته وباز آمده وخم کشته * نامت زمیان نامها کم کشته *
* ناخن همه جمع آمده وسم کشته * ریش از پس پشت آمده ودم کشته *

اول محلده حاضر اولنلر بو حالدن استفسار ایلدکلرنده خیام دیمشکه بو بدنه تعلق ایدن روح برمدرسك روحی ایدیکه بوندن اول بو بقعه ده ساکن اولوردی چون عروج ایده میوب نزولده قالمغله بو حالی کسب ایلدیکه بعضلر عندنده جهنم انجق بو وجهله دربونك صفه یه عدم عروجی حجابندن ناشی ایدیکه آشنا صحبتنی کوش ایتمکله بی مکث وآرام روانه اولدی العهدة علی من استمع عنه بویله منقولدر که جناب خیام وقتا که ارتحال دار بقا ایتمك اوزره خسته اولوب حالت نزعنده بعض ذوات عیادتنه کلوب وصیت التماس ایلدکلرنده بو رباعی ایله جواب ویرمشلر

* ⁑ (رباعی) ⁑ *

* چند از پی حرص وآز تن فرسوده * ای دوست روی کرد جهان کردیده *
* رفتند وروییم ودکرایند وروند * یکدم بمراد خویشتن نابوده *

حکیم مومی الیهك رباعیاتنی جمع وترتیب ایدن مولانای سالف الذکر دیرکه سبزه واره عزیمتده نظامی عروضینك خطیله برنسخه سی ذیلنده کوردم نظامیٔ مذکور بویله تحریر ایدرکه بشیوز اون ایکی سنه سی ولایت بلخده جناب خیام حکمتمآبك خدمتلرنده ایکن کعبهٔ مکرمه یه عزیمته اذن طلب ایلدم خلال مصاحبتده بیوردیلر که حجدن عودتکده بنم قبرمی برمحلده بولورسنکه بادشمال اوزرینه کل افشانی ایدر اوچ سنه دن

صکره عودتمده خاطریمه خطور ایلدیکه حکیم بیهوده سوز سویلمز
استرآباده لدی الورود استفسار احوال حکیم اولندقده نیشابوره رحلتلری
معلومم اولدی همان مشیا علی الرأس نیشابوره عزیمت و وصولمده
بوآوانده جوار حقه انتقال ایلدی دیدیلر زیارتنه کتدمکه واقع حال
برباغك دیواری کنارینه مدفون ودرختان میوه دار وشکوفه وازهار
دیوار باغدن قبرینی استیعاب ایتمش ظاهر اولدیکه حکیمك مقصدی ما
سویلدیکی کزاف دکل ایمش براز رقت واستمداددن صکره مسکنی اولان محله
متوجه اولدم بر محزون اختیار آدم کوردم آشنالق واستفسار حال وتعزیت
رسمندن صکره تفتیش احوال استاد اولندقده اول پیر دیدیکه جناب خیام
حکمتمآبك وفاتندن طقوز کون صکره واقعه مده زیاده خوشحال کوردم
کندندن سؤال ایتدمکه بوقدر ملاهی ومناهیله آلوده ایکن بو خوشحاللق
ندن واقع اولدی بناء علیه روز وشب دعام بو ایدیکه ای خداوند رحیم
عمر خیامه رحمت ایله دیرایدم بو سوزدن غایت مکدر وخشمکین اولوب
بو رباعی یی اوقودی

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

❊ ای سوخته سوخته سوختنی ❊ وی آتش دوزخ زتو افروختنی ❊
❊ تاکی کویی که بر عمر رحمت کن ❊ حق را تو کجا رحمت آموختنی ❊

❊ (ذکر غواص دریای معانی وسخن پردازی مولانا عرفی شیرازی) ❊

اصلی خاك پاك شیرازدن اولوب انواع علوم واصناف فنونده یگانهٔ دوران
وبتخصیص فن اشعارده فرید جهان وقصائد نظم وانشاسنده
وحید زمان وممتاز اسلاف ومحسود سخن سنجان ایران اولدقلری مستغنی
عن البیاندر قدوة المحققین شیخ نظامی کنجوینك مخزن الاسراری
جوابنده بر کتاب نظمنه شروع ایدوب روزکار غدار اتمامنه میدان ویرمدی
اواخر حاللرنده شیرازدن هنده رحلت واکبر شاه هنده ملازمت ایدوب
غایت نائل الطاف وعنایت اولمشلر ایدی هندده اولدقلری اوانده خواجه
حسین وسید محمد نجفی وجنانی کیلانی وسائر شعرای درکاه پادشاهی
مولانای مذکوری مقام استادیده معزز ومحترم طوترلر ایدی واو اوقت
معلم شهزادکان اولان ابو الفیض هندیکه مشهور آفاق اولان بی نقط
تفسیر صاحبیدرکه مخلصلری السنهٔ ناسده فیضیدر انکله دخی همصحبت

ومیانه لرنده عرض وداد محبت اولوب دائما طبع نازکانه سنی وصنعت شعرده
اولان مهارت وهنرینی تحسین و پسند ایدر ایدی بر دفعه فیضی بو بیتی دیمش
ایدی

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❊ دست باچند زنی عرض شهیدان بردی ❊
❊ یك زمان صبر کن ای کشته که قاتل برود ❊

(جواب عرفی)

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❊ باکم از کشته شدن نیست ازان می ترسم ❊
❊ که هنوزم رمقی ماند وقاتل برود ❊

بعده مولانا عرفی هنددن لاهوره عزیمت وانده خان خانان عندلرنده
معزز ومکرم اولمغله اول اثناده غزلیات عاشقانه وقصائد بلیغانه نظمندن
بردم وآن خالی اولمیوب کون بکون شاهد فضل وکماللری حسن ورونق
بولمش ایدی ابیات لطیفلرندن التی بیك بیت مقداری اشعاری ضایع
اولمشدر تنکیم بو بیتندن خصوص مزبور فهم اولنور

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❊ رصد شرع هنر چون نشود محو که من ❊
❊ شش هزار آیت احکام هنر باخته ام ❊

طقوز یوز طقسان طقوز سنه سی اوتوز التی یاشنده دیار لاهورده عازم ملك
جاودانی اولمشدر منقولدرکه شهزاده شاه سلیمه عاشق صادق وسودای
محبتیله مانند وامق شوریده حال اولوب ارتحال دار بقا ایده جکی
خسته لکنده حالت نزعه واردقده شهزادهٔ عاشق نوازافتادهٔ بیچاره سنك
درد جانکاهنه دواساز رحم وشفقت اولمق داعیه سیله عیادتنه قدم
رنجیده بیوره جغی خبر مسرت اثر واصل سمع عرفی بیچاره اولدقده
درعقب بو رباعی یی نظم ایلمشدر

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

❊ ای مرك مراز یار شرمنده مکن ❊
❊ نومیدم ازان کوهر ارزنده مکن ❊
❊ یار اید وجان رود خدا یا نفسی ❊
❊ مهلت ده ودر قیامتم زنده مکن ❊

حين وفاتلرنده نعشلری لاهورده اگرچه دفن اولنمشیدی لكن
صابر اصفهانی

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ بکاوش مژه از گور تا نجف بروم ❋ اگر بهند بخاکم کنند اگر بتتار ❋

مرحومك بو بیت کرامت نمونیله عمل ایدوب میتنی لاهوردن چیقروب نجفه نقل ایلمشدر الآن انده مدفوندر الحق مرحومك غرائب امورندندر كه یکرمی طقوز سال زیر خاکده چورمیوب آخرده پاره انتقال ایده و بودخی کمال خلوص و کرامتندندر كه بیت شریفك مفهومی نتیجه پذیر اوله شعرای کرام کراماتدن خالی دکللردر نیتکیم عارف روم قدس سره مثنویلرنده بیورر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ از کرامات بلند اولیا ❋ اولا شعرست آخر کیمیا ❋

مولانا عرفی خسته اولدقلرنده مسودات اشعارینی خان خانانه کوندروب تدوین اولنمسنی وصیت ایلمشلر ایدی وفاتلرندنصکره خان خانان بویله برندیم ومصاحبدن جدا اولدیغنه مکدر اولمغله پریشان حال اولوب وصیت مزبور خاطرندن زائل اوله‌رق مسودات مرقومه کتبخانه سنده حالی اوزره قالمش ایدی بعدا زمان وصیت مرقوم خاطرینه کلمکله اول آیامده سراجا مخلصیله بنام اولان محمد قاسم اصفهانی‌یه جمع وترتیبنی امر ایدوب اگرچه مرقوم دخی حال حیاتنده برکره ترتیب وتدوین ایتمشدر حتی عدد ابیات واشعارینی بو تاریخده ذکر و بیان قیلمشدر

* ⁂ (تاریخ) ⁂ *

❋ این طراز نکات سحر واعجازی ❋ چو گشت مکمل برقم پردازی ❋
❋ مجموعه طراز قدس تاریخش یافت ❋ اول دیوان عرفی شیرازی ❋

بو مصراع تاریخك احادیکه یکرمی التی در عدد قصائده وعشراتیکه ایکیوز یتمشدر عدد غزلیاته ومآتی که یدیوز در مقطعات ورباعیاتك عدد ابیاتنه اشارتدر وجمله سی طقوز یوز التیدر که تدوین وترتیب ایلدیکی زمانه اشارتدر مرحوم عزم بقا ایلدکده سالف الذکر سراجه قصیده وغزل ورباعی وقطعه ومثنوی وترکیب بند وترجیع بنددن اون درت بیك

بیتی مشتمل ترتیب کلیات ایلیوب تاریخ ترتیبی دخی سویلمشدر

* ⁂ (تاریخ سراجه) ⁂ *

❋ از خرد خواستم چو تاریخش ❋ گفت ترتیب داده تا دانی ❋

تاریخ ترتیب داده الفاظیدر جمله سی بیك یکرمی التیدر لكن بیك یکرمی درتده ترتیبنه مباشرت و یکرمی التیده اتمام ایلمشدر مولانا عرفی‌نك دیوان بلاغت عنوانلری الان ایادی ناسده متداول اولوب انجق مشارالیه عرصهٔ قصیده پردازیده یکتا سوار هنر اولوب اکثر ابیات قصائدی مسائل فن حکمته طوقندیغندن زمانه‌مزده سخنور گورینن یاران معانی اشعارینی فهمدن قاصردرلر اگرچه هر بری میدان نظم واشعارك پهلوانی اولوب اما عرفینك بر بیتی معناسنی حل وایضاح ایده مزلر

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ شعر گفتن گرچه در سفتن بود ❋ لیك فهمیدن به از گفتن بود ❋

بو وقته قدر سویلنمش اشعار استادانك معانی ودقایقنی فهمدن عاجز اولان بیچاره‌لر غزل وقصائد نظمنه ورزش ایتمك قتی حماقتدر فافهم مولانای مشارالیهك مقادر اشعار آبدارلری دیوانلرینه حواله ایله بر رباعی و برقاج بیتی بو مجله‌یه تحریر اولندی

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

❋ صوفی بعمارت بدن مشغولست ❋ زاهد بفریب مرد و زن مشغولست ❋
❋ دانا بکرشمهٔ سخن مشغولست ❋ عاشق بهلاك خویشتن مشغولست ❋

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ خواهی بکعبه رو کن خواهی بسومنات ❋
❋ دل بد مکن که شش جهت از بهر طاعتست ❋

❋ غافل مرو که تا در بیت الحرم عشق ❋
❋ صد منزلست ومنزل اول قیامتست ❋

* ⁂ (بیت) ⁂ *

❋ چنان بانیك وبد عرفی بسر کن کز پس مردن ❋
❋ مسلمانت بزمزم شوید وهند و بسوزاند ❋

* ⁂ (بیت) ⁂ *

٭ مالب آلوده بهر توبه بکشایم لیك ٭
٭ بانك عصیان میزند ناقوس استغفار ما ٭

٭ (ذکر مولانا حکیم شفایی) ٭

مولدی اصفهاندن اولوب علوم متداوله نك اکثرنده کمالی باهر وخصوصا فن حکمت وطبابتده استاد حاذق وماهردر فن اشعارده دخی بعض شعرا مرقومی عرفی شیرازی یه ترجیح ایتمشلر درانجق بوترجیح غیر مرجح اولدیغی بین العقلا ظاهردر مزبور غایت متکبر وبد خوی وخود پسند اولمغله اسلافده کذران ایلیان ارباب معارف وهنر وزماننده بولنان اصحاب کمال وسخنور عندنده لاشیء مقوله سندن عد اولنوب دخال وهزال وهتاك بی باك اولدیغندن امرای هجو واصحاب جباهی تیغ زبانیله مجروح ایدرك تفرد ایلمشیدی شاه عباس اولك زماننده هم رئیس الاطبا وهم ملك الشعرالق عنوانیله سرافراز اولمش ایکن ینه شاهی بعض محلارده رو برو قدح وذم ایدوب اصلا خوف واندیشه ایتمزایدی شاه دخی مرقومه مماثل برطبیب حاذقه مالك اولمدیغندن خواه وناخواه اطوارنا همواربنه صبر وتحمل ایدرایدی ستم ظریفلك یوزندن چوق لطائفی واردر جمله دن بری هند پادشاهی شاه سلیمك وزیری اولان خان خانان سفارت رسمیله اصفهانه کلمشیدی مجالس شاهیده خان خانان مذکور حکیم شفایی یه خطاب ایدوب دیدیکه ابهام تام ندر شفایی دخی شول عبارتدرکه اندن درت وجهله معنا چیقمق کرکدر دیدی مثالی نه کیدر دیدکده شفایی اطرافه نظر ایدوب مکر خان خانانك قفاسنده مبارك نام برتازه غلام خدمتکاری طورمش (کوز مبارك شما وریش مبارك شما) اشته بوندن درت وجهله معنا چیقردیجه شاه خنده ایدوب خان خانان ملزم اولور بو بیتلر مرقومك جمله اشعارندندر

٭ (بیت) ٭

٭ منم که نام نهم صبح وشام ماتم را ٭ هلال عید کنم نقش ناخن غم را ٭

٭ (بیت) ٭

٭ شب ناله ام بسینهٔ اخترستان شکست ٭
٭ دست دعای من درهفت آسمان شکست ٭

٭ (بیت) ٭

٭ خوبان ستمکرند شفایی بهوی عشق ٭
٭ کر بشنوند حرف وفا جفا کنند ٭

شاه عباسك نامنه مهر ومحبت نام برمثنوی کتاب نظم وتألیف ایتمکله بو بیت اندندر

٭ (بیت) ٭

٭ شکنج طرهٔ شمشاد عشقست ٭ شرار تیشهٔ فرهاد عشقست ٭

نقل اولنورکه مولانای مذکور شاه عباسك رئیس الاطباسی ودیوان عباسده صاحب منزلت اولوب لکن قد وقامت وقیافت جهتی سائره قیاس اولنیوب منفور المنظر اولمغله شاه مشارالیهك وزیری مؤمن خان بومقوله شخص دیوان شاهی یه عیب رساندر کلماتی مجالس کبارده سویلدیکی رسیده کوش شفایی اولدقده مؤمن خانه رنجیده خاطر اولوب ترکیب بند صورتنده هجو اوله رق تراشیدهٔ سنك روزکار ایلدیکی نظمده خیالخانهٔ خاطره کلمز معانی مضحکه درج ایلمشدر السنهٔ ظرفاده غایت اوصافی مذکور اولدیغندن هرنقدر تحریری بی ادبانه ایسه ده بنداولی قید اولندی

٭ (نظم) ٭

٭ مؤمن هله لم بازی چلان بکجا رفت ٭
٭ باکاری صد درصد کرمان بکجا رفت ٭
٭ خرجین ودف وتنبك وبوق وسك وبزکو ٭
٭ اسباب بزرکی عزیزان بکجا رفت ٭
٭ ان سنك که نقش قدم خضر بران بود ٭
٭ میراث پدرارکه قلمان بکجا رفت ٭
٭ آن پیلور پیرکه آشتان وسپندان ٭
٭ میبر دیلخان والنجان بکجا رفت ٭
٭ انکا ودم ازسبنه برون که میبرد ٭
٭ جدت بدرخانهٔ یاران بکجا رفت ٭
٭ حالوت که کبك وپشه درکوچهٔ بازار ٭
٭ می باخت باهنك نی انبان بکجا رفت ٭

❊ عموی توان عنتره دقوق که صد طوب ❊

❊ درمعرکه خور و یک نان بکجا رفت ❊

❊ آن یار مهمساز که از قاسم سقا ❊

❊ شد نصب فراشیء میدان بکجا رفت ❊

❊ سپاره و صندوق صفاهان بتعظیم ❊

❊ بروی بسر خرمن دهقان بکجا رفت ❊

❊ ان سیخ چراغی که نهم جد تو اشعب ❊

❊ می برشب جمعه بدیوان بکجا رفت ❊

❊ ان ریش چیرباف که در بغچه نکاهش ❊

❊ میداشت برای در دیوان بکجا رفت ❊

❊ پیراهن پشمین که زبس مندرسی بود ❊

❊ صد چاك پا و دست و کریبان بکجا رفت ❊

❊ کرد د ملك کل منی سك بازسقط کرد ❊

❊ بابای کله زنکله جنبان بکجا رفت ❊

❊ طومار نسب از کرو بو زه برون آر ❊

❊ هیکل کن درقالب چو بینه نکهدار ❊

اشبو ذکر اولنان هجویه‌یی شعرای رومدن ادرنه‌لی کامی افندی شرح ایلمشدر مولانا شفایی یوز سنه‌دن زیاده معمر اولوب اصفهانده وفات ایلدی

❊ ❊ (ذکر سند المحققین شیخ بهاء الدین آملی) ❊ ❊

فضلای جهاندن صاحب حال برذات پرکمال اولدقلری مشهور روزکاردر جمیع علوم وفنونی درج و بیان ایدرك برمجموعهٔ پرمعارف جمع وترتیب ایدوب نامنی کشکول تسمیه ایلمشدر بین الفضلا کشکول بهاء الدین دیمکله معروفدر شیخ مومی الیه اهل سنت و جماعتدن اولوب انجق برمقتضای وقت وحال مذهبلرینی میان شیعه ده ستر ونهان ایلدکاری مشهوردر هر وجهله علم وفضیلتلری مبرهن و باهر ووادی نظمده عذوبت کفتارلری مانند قند مکرر افواه سخن شناسانده متداول اولوب نان وحلوا نامنده کشیده سلك نظم ایلدکاری مختصر جه مثنویلری حلاوتبخش سکرستان معانی و بیان ایدوکی ظاهر وعیاندر بوچند بیت مثنویلرندندر

❊ ❊ (نظم) ❊ ❊

❊ نان وحلوا چیست این اعمال تو ❊ جامهٔ پشمین ردای شال تو ❊

❊ این مقام فقر خورشید اقتباس ❊ کی شود حاصل کسی را در لباس ❊

❊ زین رداو جبه‌ات ای کج نهاد ❊ زین دو بیت مثنوی آمد بیاد ❊

❊ ظاهرت چون کور کافر پرخلل ❊ باطنت قهر خدای لم یزل ❊

❊ از برون طعنه زنی بر بایزید ❊ وزدرونت ننك میدارد یزید ❊

❊ رو بشو این جبهٔ ناپاك را ❊ وین عصا وشانه ومسواك را ❊

❊ ظاهرت کر هست باباطن یکی ❊ خواستی تا فاش کرد داند کی ❊

❊ وز مخالف شد درونت بابرون ❊ رفته باشی در جهنم سرنکون ❊

❊ ظاهر باطن یکی باشد یکی ❊ تا بیابی راه حق را مسلکی ❊

(بو غزل دخی اشعار سکر نثارلرندندر)

❊ ❊ (غزل) ❊ ❊

❊ پای امیدم بیابان طلب کم کرده ام ❊

❊ شوق موسایم سر کوی ادب کم کرده ام ❊

❊ باکلزار خلیلم شعله دارم در بغل ❊

❊ نالهٔ ایوب دردم راه اب کم کرده ام ❊

❊ میکند زلفت منادی بردر دلها که من ❊

❊ کوهر خورشید در دامان شب کم کرده ام

❊ کوهر یکتای بحر دودمان دانشم ❊

❊ لیکن از تنك سراوازی لقب کم کرده ام ❊

❊ ای بهایی تا که کشتم سالك صحرای عشق ❊

❊ بسکه در طاعت سر راه طلب کم کرده ام ❊

مرویدرکه برکون شاه عباسك مجلسنده جالس ایکن شاهك قطمیری کلوب مولانای مذکورك طرفنه طوغری میل وحرکت ایلدکده مولانای مرقوم دامن چین اجتناب اولدیغنی شاه کوردکده شاه عباس ای شیخ مساس سکدن دامنك مردار اولمسون ایچونمی دامنکی برچیده ایلدك دینجه خیر پادشاهم خوفم اولدرکه قربیت دامن ناپاکدن سك شاهی مردار اولمسون دیوب بورباعیی بدیهی سویلمشدر

*** ⁑ (رباعی) ⁑ ***

* درچهره ندارم ازمسلمانی رنك * برمن دارد شرف سك اهل فرنك *

* ان روسیهم که باشد از بودن من * دوزخ را ننك واهل دوزخ را ننك *

*** ⁑ (ذکر مولانا صادق) ⁑ ***

اوائل حالنده شاه عباسك حافظ کتبلکی خدمتنده اولمشلردر اسان چغتایی اوزره مجمع الخواص نامنده تذکرهٔ شعرا جمع وترتیب ایلمشدر حیلی مدت سیاحت ایدوب چوق کشور و بلدان سیر وتماشا ایتمشدر حتی حین سیاحتنده حلبه کلدکده اول وقت سلطان شعرای روم باقی مرحوم حلبده حاکم شرع بولنمغله میانه‌لرنده الفت وعرض وداد وموالات ومصاحبت واقع اولوب نیجه آب زلال لطائف جریان ایلمشیدی ازجمله باقی مرحوم هرکیجه درت بش غزل انشا وعلی الصباح مولانای مذکوره عرض ایدرمش اما باقی مرحومك یوسف نامنده برغلام سیم اندامی اولوب درجهٔ حسن وانده ماه کنعان ثانی دینمکه سزا وشایان وجمال عالم فروزینی کورن یاران بو بیتی وردزبان ایدرمش

*** ⁑ (بیت) ⁑ ***

* سنی یوسفله کوزللکده صوررلرسه بزه *

* یوسفی بلمیز اماسنی رعنا بیلورز *

ینه برکون باقی افندی بش التی غزل عرض ایدوب اشته جمله‌سنی بوکیجه سویلدك دیدکده همان مولانای مرقوم دخی اکر کستاخلق اولمزایسه برشب یوسفی بو دعاجیکزه احسان بیورك علی الصباح حضور شریفکزه اون عدد غزل کتورورم دیدکده بوسوزدن باقی مرحومك سیمالرنده کرد انفعال بدیدار اولوب تکرار عذرخواه اولنه‌رق مصالحه اولنمش بو بیت مولانای مرقومك جملهٔ اشعارندندر

*** ⁑ (بیت) ⁑ ***

* ستون سرکند اعجاز حسنت دست موسی را *

* به پستر افکنند بیماری چشمت مسیحا را *

*** ⁑ (ذکر امیر ملك الکلام مولانا میرصائب) ⁑ ***

اسملری محمد علی ومولدی تبریزدن اولوب عامهٔ ایران وهندستانده لطافت

الفاظ وعذوبت معانی ایله اشعار آبدارلری محسن اهل هر دیار وفی الحقیقه اولوادیده مع سائر الکلمات شهرهٔ روزکاردر چونکه شعر علم حکمتدن جزؤ اولدیغی وارستهٔ قید وبیان اولوب عند حکماده شعر دعوایه اتیان حجت وبرهان دیمك اولمغله

*** ⁑ (لمترجمه بیت) ⁑ ***

* اکر خواهی که دانی تورموز حکمت یونان *

* نظر افکن بافکار ریاضت نظم صائب را *

مولانای مشار الیه شاه عباس ثانی نزدنده اعظم اعاظم دولت ومستعد خان لقبیله پذیرفتهٔ عنوان وشهرت اولوب کفتارلری مقبول انام وکندولری میر ملك الکلام ایدوکی تسلیمکردهٔ خاص وعامدر دیوان بلیغ البیان باهر البرهانلری که الان ابادی اصحاب عرفانده متداول ومشهور جهاندر انواع ضروب وتمثیلات واصناف معانی واستعاراتله مزین ولبریز وجملهٔ اشعاری قرق بیك بیت اولدیغی تحقیقکردهٔ اصحاب دقت وتمییزدر

*** ⁑ (بیت) ⁑ ***

* مغز قرآنست کرچه مثنوی * مثنوی را مغز شد صائب قوی *

منقولدر که شاه عباس ثانی نوش بادهٔ کلفامه مجبور وروز وشب ادارهٔ جام باده ایله کذارندهٔ ایام ودهور ومست اولدقده زیاده بیشعور اولمغله ترك عشرت ایلملری ایچون پند سیاقنده کشیدهٔ سلك نظم ایلدیکی قصیده‌دن بعض ابیات تحریر اولندی

*** ⁑ (نظم) ⁑ ***

* ای زمان دلکشایت نوبهار روزکار *

* سایهٔ چترتو تاج افتخار روزکار *

* برنیاورده ست ازصبح ازل تا این زمان *

* چون تو یی از پرده بیرون پرده دار روزکار *

* همت ازشیرخدا بستان جهان را پاك کن *

* چند باشی درنیام ای ذوالفقار روزکار *

* شیشه را برطاق نسیان نه قدح را خرد کن *

* بشکن ازخون سیه مستان خمار روزکار *

* تو بهٔ عهد جوانی راقبول دیکرست *

* بکذرازمی در جوانی ای بهار روزکار *

* در صلاح پاد شاهانست عالم را صلاح *

* رحم برعالم کن ای پیمار دار روزکار *

* استقامت ازمزاج آفرینش میرود *

* منحرف شد چون مزاج شهر یار روزکار *

* دختررزکیست تامردان ضعیف اوشوند *

* بکذراز بنت العنب ای شهسوار روزکار *

* برنمی دارد مزاج قدسیان الودکی *

* می مخورای خسروقدسی شعار روزکار *

* نور صبح صادق وذوق می کلکون یکیست *

* درکذرا زمستیٔ بی اعتبار روزکار *

غزلیاتنك اشتهاری درجهٔ کماله وارمش والیوم منظورسخن سنجان اولمقده اولدیغندن غزلیاتی دیوان بلاغت عنوانلرینه حواله ایله فقط سیاحیندن درویش بیرام نام برذات مولانا صائب ایله ملاقات ایدوب پندمحبوبه دائر کندولرندن تحریر ایلدیکی برغزل تحریر اولندی

* * * (غزل) * * *

* سرمه راهم محرم چشم سیاه خودمکن *

* تا توانی آشنایی با نکاه خود مکن *

* قبلهٔ من عکس درشرع حیانامحرمست *

* خلوت آیینه را هم جلوه کاه خودمکن *

* لشکر غارتکرخط میرسد از کرد راه *

* تکیه برجمعیت زلف سیاه خود مکن *

* خاطرشرم وحیااز برك کل نازك ترست *

* شاخ کل رازینت طرف کلاه خودمکن *

* پندصائب راتودرکوش غرورحسن کش *

* پیش ازین آزار جان نیکخواه خودمکن *

مولانای مشارالیهك جانانی اولان محبوبك کوزی آغریوب کوزینی بغلدقده بو بیتی دیمشدر

(بیت)

* * * (بیت) * * *

* بستهٔ چشم خودای سرو قد خوش اندام *

* سرو آزاد که دیداست که بند د بادام *

(محبوب مذکوردخی بو بیت ایله جواب ویرمش)

* * * (بیت) * * *

* نه بهردرد من این چشم خونفشان بستم *

* نظر بغیر توحیفست بهرآن بستم *

(زهی جواب بویله نکته دان جانانه قربان اولمق جانه منتدرعزیزم فافهم)
مولانای مذکورك ترکی غزللری دخی اولوب بردفعه منظورنظرحقیر اولمش ایدی بو بیتی خاطرده قالمش اولمغله تحریراولندی

* * * (بیت) * * *

* خطادن کچدی جیران قانی مشك ایلدی صائب *

* دیمن عصیانی طاعت کفری ایمان ایلمك اولماز *

مولانای مومی الیه تاریخ هجرتك بیك سکسان یدی سنه سی اصفهانده تارك عالم خواب وخیال وعازم صوب وصال اولمشلردر رحمة الله علیه

* * * (ذکر داورکشور نظم و بلاغت وشناور بحرخیال وفصاحت مولاناشوکت بخاری) * * *

اصلی بخارا خاندانی زاده لرندن اولوب پدر بزرکوارلری فوتندنصکره انقلابات جهان و حوادثات زمان سببیله عم زاده لری ملك موروثی ید حکومتندن نزع واسترداد ایتملریله ترك و تجرید وادیسنه عزیمت وفیما بعد دنیاومافیهایه عدم میل ورغبتله عالم سیاحتده پرکاروار دوران وصحرای عشق ومحبتده مانند قبس زارآهونکاهان خوبانه نکران وآیینهٔ سینه لرینه باقوب حیران اوله رق کذارندهٔ لیال وروزان وورقکردان صحایف اقبال جهان اولدقلری مشهور عالمیاندر نظم قصائد وغزلیاتده اولان کمال مهارتلری وبتخصیص آل بیت وصفنده ماننده مرواریدکشیدهٔ سلك نظم ایلدکلری قصیده لرینك سواد مشکینی سرمهٔ چشم متنبی وسحبان ومینای خیالاتی پری خانهٔ معانی وبیان وانوار حروفی

حیرت افزای کلیم همدان وغبطه فرمای اشعار حسان اولدیغی تسلیم
کردهٔ سخن سنجا ندر الحاصل مسلك اشعارده طوری ذاتنه مخصوص
اولوب غواص دریای خیال اولدیجه ساحل معنایه کونا کون جواهر
مضامین ایصال وانواع دراریٔ بدایع اشعارینه ادخال ایده کلدیکی
منظور ارباب عرفان وکمالدر

* ⁂ (نظم) ⁂ *

اینی الماسك ایدر جویبار ❊ قلعهٔ یاقوتی ایدر کوهسار
کاهیجه کل ساغرینی تنك ایدر ❊ که قدمك نقشنی فرسنك ایدر
ذره یی که عالم ایدر ادعا ❊ شمسی ایدر کاهیجه نجم سها
که کتورر بوی کلی باقطار ❊ شبنمی که موجلی دریاپار
غنچه لری کاه خم مل ایدر ❊ سینه ده کی داغنی که کل ایدر
رنك ورك وموجله سویلر سخن ❊ طور قدیما نه دکلدر بوفن
موجدیدر شوکت شیرین زبان ❊ ویردی او بو طوره نو حسن وآن
صکره کلنلر اکا تقلید ایدر ❊ رشتهٔ افکارینی تعقید ایدر
ویرمدی چوق کمسه بوکا صورتی ❊ ویردی مقلدلك ایله شهرتی

مولانای مشارالیه ایام سیاحتلرنده امام همام موسی الرضا نوردیدهٔ ایقان
مرتضی کرم الله وجهه حضرتلرینك خاکبوسی مشهد مقدسه لری
شرفیله کامیاب اولدقلرنده مانند خوشهٔ پروین ومثال درثمین کشیدهٔ
سلك سحر مبین ایلدکلری قصیدهٔ بلاغت فریده لرندن تبرکا چند بیت
تحریر اولندی

* ⁂ (نظم) ⁂ *

❊ از بسکه ریخت رنك جنون برسرم هوا ❊
❊ سودا بپای بست زمغز سرم حنا ❊
❊ رویم بسوی غربت ودل جانب وطن ❊
❊ افتاده کاه من بمیان دو کهربا ❊
❊ انجا مکار عشق زاغاز خوشترست ❊
❊ رنك حنا بهست زرنك کل حنا ❊

مشهد مبارکه دن حین وداعده عرفی شیرازینك قصیده سنه نظیره

اوله رق برقصیدهٔ غرا دخی نظم وانشا ایتمکله برقاج بیتی تحریر اولندی

* ⁂ (نظم) ⁂ *

* آشیان را زدم آتش زکلستان رفتم *
* کردم از برك سفر بال وزبستان رفتم *
* همت ای زاهد ورند انکه نلغزد پایم *
* شیشهٔ می ببغل سنك بدامان رفتم *
* باد خاکم بسر آتش بدل وآب بچشم *
* که زطرف درسلطان خراسان رفتم *

بعده اصفهانه عزیمت واول اوانده اصفهانده حکمران اولان محمد
سعدالدین خانك مجلس خاصلرینه دخول ایله مرغوب ومقبول اولوب
انواع نوازش والتفات وکونا کون احترام وتلطفاته نائل ودیوانلرینك
جمع وترتیبنه خان مومی الیه بادی اولدیغندن برقاج قصائد ایله مدح
وثناسنه مباشرت ایتمکله مطالع قصائد مذکوره تحریر اولندی

* ⁂ (مطلع) ⁂ *

* ضعف طالع بسکه ارد ناتوانم از جفا *
* میشود طوفان من چون کاه آب کهربا *

* ⁂ (مطلع) ⁂ *

* بسکه جوشد شعلهٔ حل کرده از مینای من *
* شیشه را فوارهٔ آتش کند صهبای من *

* ⁂ (مطلع) ⁂ *

* صاحبا رنك عیشت افزون باد *
* نکه ازدیدن تو کلکون باد *

* ⁂ (مطلع) ⁂ *

* بیاض صبح که آمد بدیدهٔ مخمور *
* سواد آیت لا تقنطوا زصفحهٔ نور *

* ⁂ (مطلع) ⁂ *

* حالت شرر زشعلهٔ کل اشکار کرد *
* خط لبت به پیرهن غنچه خار کرد *

شاه‌بیت دیوان انبیای حضرت رب العالمین مقطع قصائد سلسلهٔ مرسلین فخر الاولین والاخرین محمد الامین علیه الصلاة والسلام افندیمز حضرتلرینك نعت شریفلرنده انشا ایلدیکی قصیده دن چند بیت تحریر اولندی

* ⁂ (نظم) ⁂ *

*شبنم تشنه لب زتو سیراب * مرحبا افتاب عالمتاب *
* دورهٔ حلقهٔ حدوث وقدم * بحر نور تراست یك کرداب *
* ان محمد که چون کل سیراب * جیب افلاك کرده پر ز کلاب *
* حق بدوشش ردای نورانی * شب معراج کرده پر ز کلاب *
* نسبت مرتضی ومصطفوی * همچو مهتاب پرتو مهتاب *

مولانای مشارالیه کشور ایرانده آرام ایده میوب اول زمان شاه هند اولان محمد علی کوهر شاهك ارزوی بزم صفا توأملریله هند طرفنه محمل بند عزیمت اولدقلرنده نظم ایلدکلری غزلدن بر بیت تحریر اولندی

* ⁂ (بیت) ⁂ *

ایران چو رشته بسکه مرا داد پیچ وتاب
*خود را بهند سایهٔ کوهر کشیده ام *

مجلس شاهی یه وصولنده بالبداهه بر قصیدهٔ غرا انشاسنه آغاز وبو بیتی

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* جهان ازین دو محمد کرفت عزت وجاه *
* یکی محمد مرسل دوم محمد شاه *

قراءت ایلدکده شاه مذکور غایت تحسین وآفرین ایدوب اوج سپر التون اعطا اولنمسنه فرمان واشارت برله التون میدانه کلدکده همان شوکت سپرلره برسله اوروب ذر معهود اورتایه ریزان وبرقاج دانه سی شاهك اوزرینه طوغری دوان اولدقده مولانا عطیه مزیمی استحقار ایلدك دیو سوءالرنده خیر شاهم بوهرجایی نابکار مدت وافره دنبرو وجود عاجزانه مه داغ زن حسرت اولمش ایدی بحمد الله تعالی بوکون حضور همایونده اول قحبهٔ روزکاردن اخذ ثار ایلدم جوابنی ویردکده بو تقریر دلپذیردن شاه زیاده محظوظ اولوب زر مذکورك اوزرینه اوج سپر التون دخی ضم

وعلاوه ایله اعطا ایلمشدر مولانای مشارالیه بیك طقسان درت تاریخلرنده حیاتده اولدیغی بعض تحریر ایلدیکی تواریخدن معلوم ایسه ده قنغی تاریخده عالم وصاله متراهی اولدقلری معلوم اولمدیغندن تحریر اولنه مدی رحمة الله علیه الآن دیوان معارف بیانلری ایادیٔ سخن شناسانده متداول اولمغله اشعار فصاحت نثارلری دیوانلرینه حواله ایله بر غزل بیدللری وچند ابیات بلاغت اثرلری تبرکا بو مجله یه تحریر اولندی

* ⁂ (غزل) ⁂ *

* خیالات متبنم بسکه سنك کرده مطلع را *
صدا خیزد بیکدیکر رسانم چون دو مصرع را
* فلك حسن ترا ازحسن یوسف کرده کلکونتر *
* که رنکین ترکند شاعر ز مطلع حسن مطلع را*
* قدح را نام پیدا مبشود ازبادهٔ کلکون *
* می لعلی نکین دان میکند جام مرصع را *
* بهار فقر را از چشم کریان آب ورنکی ده *
* بخون دل چو کل آلوده کن دلق مرقع را *
*حریر لفظ می باشد قبای شاهد مضمون *
* حنا ازمعنیٔ رنکین بود انکشت مصرع را *
* بذکر او خوش آمد از جهان قطع نظر شوکت *
* که ازفیض تخلص نامدار بهاست مقطع را *

* ⁂ (رباعی) ⁂ *

* سواد سرمهٔ مضمون زمژکان قلم رفته *
* حنای معنیٔ رنکین ز انکشت رقم رفته *
* نه ایمان را بعالم قیمتی نه کفر را قدری *
خلیل از کعبه رفته آزر از بیت الصنم رفته

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* نه از کفر ونه از ایمان شد مقصود من حاصل *
* غلط کردم که دیر وکعبه را تعمیرها کردم *

* ⁂ (بیت) ⁂ *

* افتادن بر خواستن باده پرستان *

* درمذهب رندان خرابات نمازست *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

*بی نشئه مشو بنك بكش وقت بهارست *

* بی نشئه نشستن هنرسنك مزارست *

* ⁑ (قطعه) ⁑ *

*مطرب فقرم بهرجا طرح عشرت افكند *

* منصب چینی نوازی میدهد فغفوررا *

* ⁑ (بو بیت مشكلا تندن عداولنور) ⁑ *

* زمرد حلقهٔ درحلق افعی كشت ناپیدا *

* كلید قفل اكر الماس كردد باز نكشاید *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ چوخواهد كرد سیلاب اجل ربع ترا ضایع ❋

❋ مكن ازنعمت الوان منقش خانهٔ تن را ❋

❋ بجا فكر متین راحاجت اصلاح كس باشد ❋

❋ نباشد احتیاج آب وكل دیوار آهن را ❋

* بقدر ظلم خود ظالم مكافات عمل دارد *

* نمیباشد بسوزن احتیاجی خاردامن را *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

* مرا این نكته روشن ازز بان شمع مجلس شد *

* كه می آرد بپایان سركشی بالانشینان را *

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ پادشاهی كمتر ازمردن نمی باشد مرا ❋

❋ تختهٔ تابوت داند اهل عرفان تخت را ❋

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ نه ازهستی نشان بكذارونه ازنیستی نامی ❋

❋ ازین كلزار بیرون كن كل رعنای امكان را ❋

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ مغز عالم رازیك تصویر كردی جوی شیر ❋

❋ آفرین ای تیشهٔ فرهاد شیرین سازما ❋

❋ آستین دهرتنك ودست استغنا فراخ ❋

❋ زین سبب شوكت نمی كنجد بعالم نازما ❋

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ قامتش موزون بوداز تنكیٔ آغوش من ❋

❋ جامه چون چسبان فتد ادم كند اندام را ❋

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ چشم میناتنك چوافتادمی كمتر چكد ❋

❋ خنده چون آید بلعل او تبسم میشود ❋

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ خبرازمعنیٔ خود كر بود صورت پرستان را ❋

❋ زقدخویش زاهد ابروی محراب خود كردد ❋

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ ندارم ان قدرطالع كه یابم فرصت وصلش ❋

❋ شوم بیدار ازآواز پایش چون بخواب آید ❋

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ هركه باشد زنده شوكت پادشاهی میكند ❋

❋ درجهان هركس كه دارد جان شیرین خسروست ❋

* ⁑ (بیت) ⁑ *

❋ بود اهل جهان رادشمنی ازدوستی حاصل ❋

* كه میخیزد غبار اینجا بكردیكدیكر كشتن *

اشبو ایام میمنت انجامده سفینة الشعرا نامیله بنام بو نواثر دلارام بحمد الله الملك العلام مسكی الختام اولوب مطالعه سنه نكاه انداز التفات اولان دانشوران كرامدن نیاز مستمندانه مزاولدركه تعبیرات بیألنده واقع سهو وخطای عاجزانه مزاذیال مروت اشتماللریله پوشیده ونهان بیورلمسی خصوصنه همت بیوره لر

* * (تاریخ ختام لمترجمه) * *

* محرر اولدی بود فترده نام اهل هنر * یازلدی هم نیجه شعر ومناقب بلغا *
بو نسخه کنج هنر کان معرفت اولدی * قرین رغبت اهل سخن اولورسه سزا
* سفینة الشعرا نامی ایله بو آثار * ختامه ایردی فهما بلطف وفضل خدا
* بولوب دیدم یم معناده جوهر تاریخ * مجلد اولدی شرفله سفینة الشعرا *
١٢٣٣

* (تاریخ دیکر لمترجمه) * ١٢٣٣
* ز بحر معرفت آرم چو جوهر تاریخ * سفینة الشعراء فهیم دلجو شد *

(صاحب تألیف سفینه فهیم افندینک ختام طبعنه اثر خامه سی اولان تاریخدر
* قونوب بو فلک هنر دستکاه طبعه فهیم *
* تعدد ایلدی تمثیل اولندی پک اعلا *
* بو نسخه ذاکر اهل فصاحت اولمغله *
* تجدد ایلدی کویا اسامئ فصحا *
* ختامنه ایکی مصرع اولور برر تاریخ *
* چقاردی بحر هنردن قلم کهر آسا *
* سفینة الشعراء اولدی طبعله ممتاز * ١٢٥٩
* باصلدی مژده سلامت سفینة الشعرا * ١٢٥٩

* سخن سنجان عصردن وموالئ عظامدن قبریسی زاده حالا سلانیک
قاضیسی اسماعیل حقی افندینک چکیدهٔ قلم معجز رقملری اولان تاریخ غرادر *
* فهیم شاعر فلک هنرده اولدی رئیس *
* چیقاردی ساحل طبعه لاکی بی حقا *
* یم جواهر معنا که حقیا تاریخ *
* باصلدی قلزم شعره سفینة الشعرا * ١٢٥٩

*) صاحب سفینه نک شاکردانی طائفه سندن سعید افندینک اثر خامه سی
اولان تاریخدر (*
* ملاذ اهل هنر فخر زمرهٔ شعرا *
* شناور یم حکمت دینلسه اکا سزا *
* فهیم نکتهٔ غامض یکانهٔ عرفا *
* کهرله بویله سفینه یی ایلدی املا *

* کار طبعه ایرنجه دیدم سعید تاریخ *
* دهرده تازه باصلدی سفینة الشعرا * ١٢٥٩

) طائفهٔ مذکوره دن احمد جودت افندینک بولدیغی تاریخدر (
* فهیم حضرت استاد حکیم داناکیم *
* ایدر سفینهٔ طبعی یم هنرده شنا *
* ویرنجه خامهٔ تردسته رخصت تحریر *
* براقدی لجهٔ معنایه زورق رعنا *
* نه زورق اول طلو کوهرله بلکه درج سخن *
* نه در درهٔ یکتای حقهٔ معنا *
* نه دره بحر کهر کیم نظر اولنسه چیقار *
* کنار موجهٔ هر سطرینه دریکتا *
* که سرکذشت سلف سر بسر بیان اولدی *
* حدیث تنزل رحمتله مدح اولنسه سزا *
* مساعد اولدی هوای هنر بو ایامده *
* کیدر دیار کماله سفینة الشعرا *
* بو سال ساحل اتمامه کلدی طبعی شکر *
* بولنجه همت خاقان بادبان وفا *
* جناب حضرت عبد المجید جم پایه *
* شه سریر خلافت خدیو بی همتا *
* باصلدی سایهٔ لطفنده چون بو کنج هنر *
* بتون هنرور عالم سویندی بولدی صفا *
* سرورله دیدی جودتده جوهر تاریخ *
* باصلدی مژده تماما سفینة الشعرا * ١٢٥٩

) طائفهٔ مرقومه دن فطین افندینک زادهٔ طبعی اولان تاریخدر (
* زمان پادشه بحر و برده حمد اولسون *
* باصلدی خیلی کتاب نفیس مستثنا *
* حروف ونقطه باصلدقجه دشمنک ملکن *
* جیوش ظلم وستم باصسون ایلسون یغما *

❊ فطين طبعه سزادر بو كوهرين تاريخ ❊
❊ باصلدى شوقله مژده سفينة الشعرا ❊ ١٢٥٩

❊) طائفه‌مز بوره‌دن نظيف احمد بكك موفق اولديغى تاريخدر (❊
❊ خواجه فهيم هنرپروره هزار تحسين ❊
❊ كه ايتدى خامه‌سى بر بويله نو اثر پيدا ❊
❊ زهى اثركه بو فلك هنزده جمع اولدى ❊
❊ مناقب فصحا ومعارف شعرا ❊
❊ بو نسخه طبع ايله تكثير اولندى حمد اولسون ❊
❊ اولور بو نسخه‌يه مالك كروه اهل صفا ❊
❊ نظيف اولدى مجوهر ختامنه تاريخ ❊
❊ سفينة الشعرا تام باصلدى مدحه سزا ❊ ١٢٥٩

❊) نظم اوران زماندن طالب افنديننك اثر قلملرى اولان تاريخدر (❊
❊ فهيم افنديننك امواج بحر طبعندن ❊
❊ ايرشدى ساحل طبعه بو فلك پرمعنى ❊
❊ بولندى بحر هنرده شو جوهرين تاريخ ❊
❊ باصلدى يوزدى شرفله سفينة الشعرا ❊ ١٢٥٩

بعونه تعالى ❊ پادشاه دريانوال ❊ وشهنشاه اسكندر مثال ❊ سلطان البرين ❊
وخاقان البحرين ❊ السلطان ابن السلطان ❊ السلطان عبدالمجيد خان ❊
لازال دواوين الشعراء مزينة باوصافه العلية ❊ وارباب الكمال مفتخرة
بالطافه البهية ❊ افنديمز حضرتلرينك سايهٔ كردون پايهٔ ملوكانه لرنده
ادباى خواجكان ديوان معلادن فهيم افنديننك اشبو اثر معتبرينك
طبعخانهٔ عامره‌ده طبع وتمثيلى ❊ داعىٔ دولت ابد مدت ❊
يسارى زاده مصطفى عزتك نظارت عاجزانه سيله
حد ختامه رسيده اولمشدر
اواسط جا ١٢٥٩